

INTERNATIONALE BESTSELLER

HET SCHOKKENDE VERHAAL
VAN DE MEEST BERUCHE
GEVANGENIS OP **BALI**

HOTEL

K

KATHRYN BONELLA

Inhoud

Bali is het paradijs op aarde: vriendelijke bevolking, heerlijk eten, kristalheldere wateren en eindeloze surfstranden met palmbomen. Maar het liefelijke Bali kent ook een onbekende en duistere kant: een smerige en bizarre onderwereld vol sex, drugs, en wreed geweld. Het centrum van de onderwereld is Hotel Kerobokan, ofwel Hotel K, de meest beruchte gevangenis op Bali. Hotel K's ranzige cellen herbergen een grote populatie gevangenen waaronder moslim-terroristen, de broer van kookchef Gordon Ramsay, knappe backpack-touristes, een Balinese koning en surfers van over de gehele wereld. Moordenaars, serieverkrachters en gangsters delen hun cel met eenvoudige kruimeldieven. Keiharde drugshandelaren slapen naast toeristen wier vakantie pure horror is geworden omdat ze één ecstasy pilletje in bezit hadden. 'Hotel K' vertelt het schokkende verhaal over deze gevangenis en haar bewoners. Het onthult de waarheid over de moordpartijen die worden afgedaan als 'zelfmoord', de ecstasyfabriek binnen de gevangensmuren, de wilde sex nights die foute cipers organiseren voor kapitaalkrachtige gevangenen, de geheimzinnige strandtripjes en de mislukte ontsnappingen. Bovendien is er de corruptie waarbij alles te koop blijkt - zoals de volledige catering voor een weelderige trouwerij of een super-de-luxe cel met professionele geluidsinstallatie. Kathryn Bonella's 'Hotel K' is een internationale bestseller. De onderwereld van Bali spat van de pagina's. Een lezer schreef: 'Dit boek leest als een thriller. Een van de beste en meest schokkende boeken die ik ooit las. Bali heeft twee gezichten...' Kathryn Bonella werkte o.a. voor The Evening Standard en The Daily Mail. Zij is producer voor het tv-onderzoeksprogramma Sixty Minutes. Haar boek 'Hotel K' is een instant bestseller en werd al in verschillende talen vertaald.

www.kathrynbonella.com

Kathryn Bonella

JUST
PUBLISHERS

Auteur: Kathryn Bonella
Oorspronkelijke titel: Hotel K

Copyright © 2009 Kathryn Bonella
Copyright Nederlandse vertaling© 2014 Just Publishers BV

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt,
door middel van druk, fotokopie, microfilm, digitale bestanden of op welke andere wijze
ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van
Just Publishers BV.

*No part of this book may be reproduced in anyform, by print,
photoprint, microfilm, digital files or any other means, without written permission from
Just Publishers BV.*

Vertaling: Saskia Peeters/Vitataal
Redactie en productie: Vitataal, Feerwerd
Opmaak: Studio Spade, Voorthuizen
Omslagontwerp: Studio Buitenspel, Meppel

ISBN 97890 8975 296 3
NUR 330

www.justpublishers.nl

*Dit boek is opgedragen aan iedereen die
naar het tropische eiland Bali reist.*

*Wees voorzichtig. Het kan een vakantie om nooit te vergeten worden.
Zelfs één xtc-pil kan tienduizenden euro's boete en een verblijf
in de hel van Hotel Kerobokan opleveren.*

Noot van de auteur

Gezien de aard van de onthullingen in dit boek zijn sommige namen veranderd om voormalige en huidige gedetineerden te beschermen tegen verdere vervolging of vergeldingsacties.

Voorwoord

De eerste keer dat ik in de Kerobokan-gevangenis kwam, was in december 2005. Ik had een afspraak met Schapelle Corby, een Australische schoonheidsspecialiste in opleiding. De toen 27-jarige Schapelle was een Australische bekendheid geworden toen ze op de luchthaven Denpasar op Bali werd opgepakt met 4,2 kilo marihuana in de tas van haar body-board. Haar kwetsbaarheid, schoonheid en rauwe emotie werden steeds door de tv-camera's vastgelegd wanneer ze van Hotel K naar de rechtbank werd gebracht. Ze pleitte onschuldig te zijn terwijl er een publieke discussie losbarstte over de vraag of ze wel of niet de drugs in haar tas had gestopt; de publieke opinie schommelde, maar sloeg door naar onschuldig naarmate de dag des oordeels dichterbij kwam. Het vonnis werd live uitgezonden op alle grote Australische tv-zenders. In cafés en winkelcentra werden grote schermen neergezet en het land lag even stil. De meeste kijkers voelden Schapelles pijn terwijl ze naar de close-upbeelden keken van haar trillende onderlip, haar bevende handen, de zweetdruppeltjes op haar voorhoofd en toen, bam... de ondraaglijke schrik op haar gezicht toen de rechter haar tot twintig jaar in een Indonesische gevangenis veroordeelde.

Een paar maanden later begon ik met het werk voor haar autobiografie - in het Nederlands vertaald als *Bali bajes*. Toen ik langs de intimiderend uitzierende bewakers en gedetineerden liep, voelde ik me een beetje ongemakkelijk. Ineens kwam er een gevangene voorbij gerend die een ander achternazat met een stoel boven zijn hoofd. Tegen een muur een paar meter voor me stond een meisje met een veel te grote roze zonnebril - ik dacht een bezoeker. Ik keek nog eens. Het was Schapelle - helemaal opgedoft en totaal niet op haar plaats in een zwaarbeveiligde gevangenis. Die ochtend begonnen we aan onze maanden van twee interviewsessies per dag.

Het duurde niet lang voor Kerobokan en de bijbehorende personages bekenden voor me waren. De bewakers hadden altijd interesse in een pakje sigaretten of een nummer van *Penthouse*. De gevangenen, onder wie een aantal moordenaars, vroegen om mijn telefoonnummer, in de hoop dat ze op zaterdagavond op mijn gezag de gevangenis uit zouden mogen. Zaken die in eerste instantie ongelofelijk leken, werden al snel normaal, zoals gedetineerden die als portier fungeerden en vrijelijk de gevangenis in- en uitliepen.

Tijdens mijn bezoeken hingen er meestal gevangenen rond, dronken en stoned, die bij ons kwamen zitten. Net als Schapelle leerde ik al snel dat je niemand moet beoordelen op basis van zijn misdaden. Een Balinese

gedetineerde kwam regelmatig een praatje maken. Ik vroeg hem wat hij had gedaan: 'Moord.' Hij leek aardig. Helemaal niet bedreigend, hoewel we hem later met geheven hand zagen staan, op het punt een andere gevangene iets betaald te zetten, maar hij stopte toen hij ons zag kijken. Hij was galant en werd een bondgenoot. Als hij van de sportschool in de buurt terugkwam in de gevangenis op het moment dat ik vertrok, hield hij een taxi voor me aan of belde hij er een met mijn mobieltje en wachtten we samen tot de taxi er was. Op een middag hing er urenlang een Australische journalist voor de gevangenis rond, omdat er een verhaal de ronde deed over de Bali Nine, een syndicaat van heroïnesmokkelaars dat bestond uit acht jonge Australische mannen en een vrouw. Ik wilde niet naar buiten lopen en gezien worden, omdat mijn boek in dat stadium nog geheim was. Het bezoek was voorbij, maar de moordenaar nam me mee naar een kantoor. We zaten daar te praten en elke twintig minuten ging hij even kijken of de journalist al weg was. Toen de kust veilig was, belde hij een taxi en bracht hij me naar buiten. Vreemd genoeg waren de moordenaars vaak de gevangenen met de meeste vrijheid.

Galante portiers in de gedaante van moordenaars waren maar een van de redenen waarom Schapelle en ik de gevangenis in haar boek omdoopten tot Hotel Kerobokan. Door de tennisbaan, de goed onderhouden tuinen, het kort gemaaid gras, de hindoetempels en groene sportruimte leek de gevangenis op een budgethotel - op het eerste gezicht. Gevangenen liepen tijdens het bezoek rond als gastheren en -dames om drankjes en zelfgemaakte cake te verkopen en om rieten matjes uit te delen waar je voor 5000 roepia (30 eurocent) op mocht zitten. De gevangenis stond op 4 hectare grond in het toeristengebied van Kuta en werd omringd door exclusieve hotels en villa's. Je kon er ook diensten kopen, net als in elk ander hotel: je kon bewakers betalen om een pizza in je cel te bezorgen, om drugs te brengen, alcohol mee te nemen, een hoer te regelen en zelfs om je eruit te laten voor een dagje naar het strand. Maar de meeste gevangenen die in de publiciteit stonden, zoals Schapelle, konden van die luxe geen gebruikmaken.

Net als in een hotel kon je bij het inchecken betalen voor een betere kamer. Nadat de politie Schapelle bang had gemaakt met verhalen over aanrandingen, betaalde ze 65 euro voor een kamer die niet zo vol was en waar geen allesverslindende lesbiennes zaten. Een jongen uit Californië gaf de bewakers 620 euro voor een betere kamer, wat veel te veel was en waarmee hij de prijzen voor toekomstige mannelijke gevangenen opdreef. Maar hij had er alles voor over om niet in de inwijdingscellen voor mannen terecht te komen, waar ze soms met wel vijftwintig man in één cel zaten. Zodoende werd het 'Hotel

Kerobokan' - waar westerlingen van over de hele wereld voortdurend in- en uitchecken, wanhopig genoeg om rechters en aanklagers te betalen voor een korter verblijf.

Ik raakte gewend aan mijn bezoeken in Hotel K, maar had na elk bezoek de behoefte om te douchen. Ik raakte gefascineerd door deze krankzinnige wereld van drugs, seks en gokken, waar pedofielen, seriemoordenaars en verkrachters slapen naast oplichters, kruimeldieven en ongelukkige toeristen die met een of twee xtc-pilletjes in hun zak in een club zijn opgepakt. Ik raakte gefascineerd door wat de tijd in Hotel K met mensen deed, hoe ze omgingen met het feit dat ze vijftien uur per dag in kleine, overvolle cellen zaten opgesloten en waf ze deden om de oneindig lange uren door te komen. Mijn interesse in en toegang tot de gevangenen leidde tot het idee voor het schrijven van *Hotel Kerobokan*. Ik wilde het verhaal van deze gevangenis vertellen.

Ik vloog in januari 2008 naar Indonesië en heb in de daaropvolgende anderhalf jaar gesproken met gevangenen in Hotel K, met voormalige gevangenen die inmiddels in andere gevangenis in Indonesië zaten, en met mensen die weer vrij waren - hoewel een aantal van hen inmiddels alweer achter de tralies zit. Het was een fantastisch avontuur. Ik heb ongeveer honderd mensen gesproken over het leven in Hotel K, onder wie moordenaars, drugsbazen, kruimeldieven, bendeleden, internationale drugskoeriers en bewakers.

Om er zeker van te zijn dat de verhalen zo accuraat mogelijk waren, vroeg ik vaak verschillende gevangenen om me hun versie van hetzelfde verhaal te vertellen. De versies waren bijna altijd gelijk. De gevangenen hoefden het niet mooier te maken. De waarheid is beeldend en choquerend genoeg. Er zijn bepaalde verhalen die verschillende westerlingen uit zichzelf vertelden, verhalen die een diepe en vaak pijnlijke indruk op ze maakten, meestal over westerlingen die flink in elkaar werden geslagen, probeerden te ontsnappen of een overdosis binnenkregen. Ze wisten allemaal dat zij het evengoed zelf hadden kunnen zijn.

Om de echtheid van de verhalen vast te stellen heb ik ook weken in de smerige archieven op het kantoor van de *Bali Post* in Denpasar doorgebracht, waar ik honderden lokale edities van de *Denpost* en *Bali Post* heb doorgespit. In de stoffige krantenkantoren vonden mijn Balinese onderzoeker en ik wat we zochten: verhalen over de verhalen die ik had gehoord, waarmee het vertrouwen dat ik in mijn bronnen binnen de gevangenis had werd bevestigd.

De meeste mensen die ik benaderde wilden graag praten en hun verhalen vertellen. Voor degenen die nog opgesloten zaten, doorbrak het de eentonigheid

en bood het hun een nieuwe gesprekspartner. Vaak leidde het ene gesprek met een gevangene weer tot een ander. Het kostte wat tijd om enkele gevangenen op te sporen die vanuit Hotel K waren overgeplaatst naar andere gevangenissen in Indonesië. Daarna reisde ik weken achter elkaar naar gevangenissen in afgelegen delen van het door moslims gedomineerde Java en naar Jakarta om met voormalige gedetineerden uit Hotel K te praten. Ik smokkelde bijna altijd een digitale recorder mee naar binnen om onze gesprekken op te nemen. Ik heb uitgebreid gesproken met de belangrijkste personen in dit boek en ging vaak terug voor een tweede of derde reeks interviews.

Een van de gevangenissen die ik bezocht stond op het eiland Nusakambangan, voor de westkust van Java, waar de terroristen van de bomaanslag op Bali werden vastgehouden. De eerste keer dat ik daar kwam, was vlak voordat ze werden omgebracht. De kleine haven van Cilicap stond vol met journalisten die wachtten op familieleden die de houten boot naar het eiland namen om afscheid te nemen. Ik ontweek de journalisten en klom in een oude motorboot vol gevangenisbezoekers, motorfietsen en bewakers op weg naar hun werk. Het duurde ongeveer tien minuten om de oversteek te maken.

Ik had een jongen, Agung, ingehuurd om met me mee te gaan. Agung sprak geen Engels, maar had een motorfiets en wist waar ik naartoe wilde. Toen we van de boot af waren, moest ik bij de eerste politiepost mijn paspoort en papieren laten zien. Daarna klom ik achter op Agung's motor en reden we over de asfaltweg langs de waterkant naar de tweede politiepost, waar ik mijn paspoort en papieren opnieuw liet zien aan de politiemannen. De meesten waren joviaal en spitten door de tassen met spullen die ik had meegenomen. Ze hielden chocoladerepen en pakjes sigaretten omhoog en wezen op zichzelf om aan te geven dat zij ze wilden hebben. Ik gaf ze een paar pakjes sigaretten. Vervolgens scheurden Agung en ik weer verder op de motor. We hadden de weg grotendeels voor onszelf, afgezien van een verdwaalde koe of een eilandbewoner die met zijn kudde dieren op de weg liep. Er is niets op het eiland, afgezien van een paar huizen voor arbeiders en zeven zwaarbeveiligde gevangenissen langs de kustweg. Agung wees toen we de gevangenis passeerden waar de plegers van de bomaanslag op Bali in 2002 zaten. Daarna passeerden we er nog een paar en kwamen we uiteindelijk bij de gevangenis waar de gedetineerden zaten die ik zou interviewen.

Eenmaal in de mannengevangenis gaf een van de gedetineerden die ik interviewde me een rondleiding: naar de kleine winkel, de sportzaal, de

hindoetempel waar een priester een dienst hield, en toen naar de kleine christelijke kerk. Achterin stond een jonge, knappe Braziliaan, charmant en vriendelijk. Hij vroeg waar in Australië ik woonde. Er hing een intense triestheid om hem heen en hij had enorme zwarte wallen onder zijn ogen. Hij had de hele ochtend gehuild. Dat deed hij bijna altijd. Hij zat in de dodencel. Een paar maanden eerder had hij zichzelf in brand gestoken om een einde aan de slopende martelgang te maken. Net als de meesten in deze gevangenis bestond zijn leven alleen maar uit wachten tot het twaalf man sterke vuurpeloton de trekkers zou overhalen.

Verder noordwaarts, in de Cipinang-gevangenis in Jakarta, bracht ik veel bezoeken aan een van de gevangenen. De Oostenrijkse gedetineerde Thomas Borsitzki praatte graag over zijn leven in de Kerobokan-gevangenis en had lijsten met meer dan vijftig mogelijke gespreksonderwerpen gemaakt. Net als veel andere gevangenen schreef hij bladzijden vol over zijn ervaringen. Cipinang was een prijzige gevangenis voor bezoekers - veruit de duurste gevangenis die ik heb bezocht. De bewakers wilden van Thomas 200.000 roepia (12 euro) om hem uit zijn cel te halen, van mij 50.000 roepia (3 euro) om samen met hem in een kamertje te zitten, zonder een scherm van glas en metaal tussen ons in, en ik betaalde nog eens 10.000 roepia (60 eurocent) aan andere gevangenen om Thomas te halen. Ik moest ook nog 50.000 roepia (3 euro) aan een andere gevangene betalen die rondliep met een kasboek, maar verder niets deed. Mijn twee bezoeken per dag kostten me dus dagelijks bijna 38 euro.

Geen van de gevangenen vroeg geld om zijn verhaal te vertellen. Ik bracht eten, toiletartikelen en boeken voor ze mee, of kleertjes voor de baby van Thomas - verwekt toen hij en zijn vrouw een cel deelden tijdens hun voorarrest wegens drugshandel. Ik gaf Thomas ook flessen Dettol en ontsmettende zeep voor zijn open zweren. Na een paar dagen zag ik dat de zweren verdwenen, maar toen ik een tijdje niet was geweest, zat zijn lichaam weer vol. De meeste gevangenen waren gewoon blij dat ze bezoek kregen. Een van de gevangenen in Nusakambangan vertelde dat het horen van een echte lach 'beter was dan seks', omdat je die daar zelden hoorde - de ter dood veroordeelden om hem heen hadden weinig om over te lachen.

Een gedetineerde: *Ik besef nu hoe kostbaar een echte lach is, het is iets geweldigs. Zelfs een glimlach is hier zeldzaam. Een lach is onbetaalbaar.*

Een andere gevangene, die ik in een gevangenis op oostelijk Java ontmoette, had in twee jaar tijd maar één andere bezoeker gehad. Ze had tijd te over, dus schreef

ze voor mij bladzijden vol met aantekeningen over haar leven in Hotel K.

Ik sprak een aantal keren met een man die net was vrijgelaten. Hij had vastgezeten omdat hij met een machete het hoofd van een man had afgehakt. Ik ontmoette zijn dochters en hij kwam lunchen in mijn appartement op Bali. Saidin was een intrigerend mens. Hij had een aantal jaar in Hotel K gezeten en wilde graag praten. Hij genoot ervan om zijn verhalen te vertellen en uit de doeken te doen hoezeer hij in Hotel K werd gevreesd door gevangenen en bewakers. Toen ik vroeg waarom hij zoveel macht over hen had, haalde hij zijn vinger langs zijn keel en lachte hij. Hij was een van de machtigste gevangenen in Hotel K geweest, die het had geschopt tot *Pemuka* - de leider van alle gevangenen.

Bewakers waren ook een bron van informatie. Ik ging verscheidene malen wat drinken of eten met een bewaker met een hoge rang. Hij vertelde me graag gevangenisverhalen en lachte terwijl hij me vertelde over een groep bewakers die een nieuwe travestiet in de gevangenis probeerde te versieren en te zoenen. Hij liet me er zelfs foto's van zien op zijn telefoon, plus foto's van bergen drugs die uit de cellen waren gehaald. Op een van de avonden dat ik met hem uit was, belde hij een aantal gevangenen op hun mobiele telefoons en liet hij hen met mij praten. Dit was tekenend voor hoe gemoedelijk de bewakers en gedetineerden met elkaar omgingen.

Sinds ik in 2005 aan *Bali bajes* begon, heb ik honderden uren in Hotel K doorgebracht. Ik heb met eigen ogen geweld, drugsdeals en ongeremde seks gezien. Tijdens een bezoek zat ik in een smalle doorgang tegenover een stel met hun pasgeboren baby, hoogstwaarschijnlijk verwekt in Hotel K. Hij hield de baby als camouflage boven zijn kruis terwijl zijn vriendin hem bevredigde. De rieten matten om op te zitten, zitten vaak vol spermavlekken. Ik heb westerse mannen gezien die knetterstoned vrouwelijke bezoekers afleebberden. Een van de Bali Nine kronkelde zich om zijn Indonesische verloofde heen, vaak op obscene wijze, terwijl zijn moeder ernaast zat. En het was niet ongebruikelijk om meisjes bij jongens op schoot op en neer te zien bewegen. Het zag eruit als seks en dat was het ook.

Ik had ook een gesprek met Ronnie Ramsay op de hete betonnen vloer in de bezoekersruimte. Hij had dezelfde advocaat als Schapelle Corby en ik werd gevraagd om voor een Engelse krant een verhaal over hem te schrijven. Ronnie zat vooral af te geven op zijn steenrijke, kokende broer Gordon Ramsay - hij vertelde me verhalen over een vermeende affaire van zijn broer die, op dat

moment, te lasterlijk waren om te publiceren. Ronnie zag er ziekelijk uit, maar was aardig en dankbaar voor de drankjes en snacks die ik hem gaf.

Net zoals ik gefascineerd ben door Hotel K, zijn anderen dat duidelijk ook. De gevangenis is inmiddels een toeristische trekpleister. Taxichauffeurs krijgen geregeld het verzoek erlangs te rijden - misschien als kleine omweg op weg naar het strand of een massage. Sommige toeristen staan voor de ingang foto's te maken, andere wagen zich naar binnen. Je ziet allerlei mensen, van meisjes in ultrakorte minirokjes tot gezinnen met peuters, in de eindeloze stroom toeristen die 5000 roepia (30 eurocent) - of veel meer als ze wat onnozeler zijn - betalen om naar binnen te gaan en iemand van de Bali Nine of Schapelle te ontmoeten of gewoon even rond te kijken.

Hotel K lijkt misschien een veilige plek om te bezoeken, omdat het Bali is en omdat er regelmatig pr-stunts zijn - ze schetsen het beeld van een humane instelling door de deuren open te zetten voor camera's en journalisten die dan getuige zijn van een tenniswedstrijd of van gevangenen die gechoreografeerde oefeningen doen voor Onafhankelijkheidsdag, of van Schapelle Corby die, enigszins versuft, praat over haar hoop om achter de tralies een schoonheidssalon te openen, waarmee ze de gevangenis een menselijk gezicht geeft. Voor de buitenwereld lijkt het misschien niet zo duister, maar het dagelijks leven in Hotel K lijkt in niets op deze flitsen. Het is een zwaarbeveiligde gevangenis, die overvol zit met de ergste psychopaten en sadistische criminelen die er in Indonesië rondlopen. Het is een plek die een gevangene volledig kan afstompen en hem zijn geestelijke gezondheid kan ontnemen door alles wat hij er voortdurend ziet en doorstaat. Vier jaar geleden beschreef Schapelle de gevangenis in *Bali bajes* als een puinhoop die je leegzuigt:

Op het moment voel ik me leeg, verloren en verdoofd. Ik had altijd een frisse sprankeling in me, die in mijn lach en ogen te zien was, ik had er nooit moeite mee om in de spiegel te kijken, ik wist wie ik was, ik twijfelde niet aan mezelf De laatste tijd, twee jaar na de fatale klap, en na herhaaldelijke tegenvallers, zie ik een verwarrende, vage reflectie in de spiegel; ze is dof, mijn ogen lijken niets meer uit te stralen, ze zijn levenloos, net zoals mijn ziel opdroogt. Waar ben ik gebleven, waar ga ik naartoe? Ik voel dat ik geleidelijk de essentie verlies die van mij mij maakt. Het is raar en het doet pijn, onbeschrijfelijk veel, om je elke keer dat je in de spiegel kijkt bewust te worden van je eigen vervagende ziel die door je ogen wordt weerkaatst.

- Schapelle Corby, *Bali bajes*

Nu, zes jaar na haar komst in Hotel K, is Schapelles ziel nog meer vervaagd. En ze verliest geregeld haar broze greep op haar geestelijke gezondheid. Ze loopt vaak als verdoofd rond, zwaar onder de medicijnen tegen depressies en psychoses. Haar familie is doodsbang dat ze in Hotel K zal sterven. Ze heeft zo veel vreselijke dingen gezien dat ze zichzelf heeft afgesloten. Toen ze op een ochtend een dode gevangene aan een strop aantrof, reageerde ze nauwelijks. Ik zag haar kort erna en ze was volkomen kalm. Haar onverschilligheid bezorgde me koude rillingen. Het leven in Hotel K heeft haar onbeschrijfelijk veel veranderd. Bijna alle westerlingen die ik heb gesproken, zeggen hetzelfde: het is een nachtmerrie die je langzaam opvreet, tot de persoon die je eens was simpelweg verdwijnt.

Hotel K geeft een levendig beeld van het dagelijks leven en laat zien waarom deze gevangenis een ‘geleidelijk proces dat je doodt’ is, zoals een gevangene het omschreef. De muren van Hotel K vertellen de verhalen van gedetineerden over moorden, zelfmoorden, ontsnappingen, afranselingen, gewelddadige bendes, ongeremde seks en de overvloedige drugs. *Hotel K* onthult het duistere hart van de gevangenis dat mensen breekt en langzaam hun wil om te leven wegneemt.

Mick, Australische gedetineerde: *Het is als het einde van de wereld. Het is krankzinnig. Je voelt je dood als je ademhaalt. Je wilt alleen maar dronken worden om je gedachten hiervandaan te voeren.*

Ruggiero, Braziliaanse gedetineerde: *Ik reed zo vaak langs die muren; ik had me nooit kunnen voorstellen wat er binnen gebeurde. Wat er binnen gebeurt, gaat zoveel verder dan ik ooit had kunnen verzinnen.*

Welkom in Hotel Kerobokan

Het was laat, maar in Hotel Kerobokan was volop activiteit. Bewakers slopen door de gangen om cellen open te maken en gevangenen eruit te laten die snel door de gevangenis liepen. Vannacht was een seksnacht en in Hotel K was meer bedrijvigheid dan in een gemiddeld bordeel in Bangkok. Elke gevangene die die middag had betaald, mocht nu naar buiten voor wat actie. Door de poort kwam een stroom hoeren, vriendinnen, echtgenotes en maîtresses naar binnen.

De Oostenrijkse gedetineerde Thomas Borsitzki liep met een opgewonden gevoel richting het nieuwe, nog lege blok K. Hij had tweeënhalfjaar geen seks gehad en trakteerde zichzelf vanavond op een jonge Balinese vrouw. Hij naderde kamer 1 in het cellenblok. Uit het kleine, getraliede raam scheen een fel licht, waarin zich binnen een rauw tafereel afspeelde. Er lag enkel een dun, smerig matras op de betonnen vloer. En daarop een gevangene die een hoer neukte.

Er stonden al acht mannen onder de sterrenhemel buiten het blok te wachten op hun beurt op het matras.

De mannen, voornamelijk westerlingen, gingen een voor een de cel in. Sommige brachten er vijf minuten door, andere iets langer. Maar als iemand meer dan dertig minuten de tijd nam, werden de wachtende gevangenen boos en ongeduldig en werd de voorste in de rij aangespoord om naar binnen te lopen en het gebeuren te onderbreken. Tussen twee klanten door trok de hoer een paarse sarong aan. Dat was haar manier om iets van waardigheid te behouden.

Het bordeel van Hotel K was niet meer dan een kale, betonnen cel. Binnen zwermden wolken muggen rond, aangetrokken door het felle tl-licht. Het was er heet. Het stonk er naar seks. Er lagen gebruikte condooms op de vloer. Het matras was oud en in het licht waren de plakkerige, natte plekken zichtbaar die voorgangers hadden achtergelaten. Maar het was de gevangenis. Een comfortabel bed, schone lakens en privacy waren onbereikbare luxes uit een ander leven, een parallel universum. Hier heerste een oorlog om te overleven en golden andere regels. De meeste mannen waren toch te veel onder invloed van drugs of de lokale drank arak om er iets van te merken. Ze waren geil. Dit was seks. Verder deed niets er meer toe.

Maar de seksnacht was niet alleen voor hoeren. Het sportveld naast het

christelijke kerkje was vol bewegende schaduwen van vriende stelletjes. De brandende antimuggenspiralen rond het veld waren net spotlights. Sommige gevangenen hadden hun matras naar buiten gesleept voor een beetje comfort. Een Italiaanse gevangene had seks met zijn verloofde op zijn matras en liet het toen liggen om het voor een paar duizend roepia per beurt aan andere gevangenen te verhuren.

Je eigen vrouw naar binnen halen was goedkoper dan een hoer. De prijzen waren afhankelijk van wat een gevangene zich kon veroorloven, maar de meeste betaalden de bewakers ongeveer 80.000 roepia (7 euro) om uit hun cel te mogen voor seks onder de sterren met een vrouw die ze kenden. Een hoer kon een gedetineerde wel 800.000 roepia (68 euro) kosten.

Gevangenen begroetten hun liefje vaak met een onromantisch sekspakket van twee antimuggenspiralen en een pakje sigaretten, dat ze even daarvoor hadden gekocht in cellenblok B, waar een gedetineerde in zijn cel een winkeltje runde. Hij verkocht pakketjes met antimuggenspiralen en sigaretten voor een vaste prijs, zodat hij ze op seksnachten snel uit het raam kon aangeven zonder helemaal wakker te hoeven worden. Tot zonsopkomst bleven er klanten tegen de tralies voor zijn raam slaan om een pakketje te bemachtigen.

Thomas was een smackverslaafde die meestal al zijn geld aan drugs uitgaf, maar eerder deze dag, toen een bewaker met foto's van een mooi, jong, Balinees meisje was langsgelopen, had hij besloten zichzelf op een hoer te trakteren. Nu stond hij in de vochtige avondlucht met de andere mannen in de rij, aan één stuk door Marlboro-sigaretten rokend en soms een blik werpend op de seksvoorstelling die door het raam te zien was.

Eindelijk was hij aan de beurt. Toen hij in de cel was, liet de hoer haar paarse sarong vallen zodat hij in een hoopje op de vloer terechtkwam. Thomas trok zijn broek uit en knielde op het matras. Zij ging achteroverliggen en vroeg hem alleen om geen anale seks te doen, omdat ze daar eerder toe was gedwongen en nog pijn had. Thomas bleef dertig minuten bij het meisje, terwijl hem een paar uur was beloofd. Maar het was genoeg.

Thomas: *Het was een vluggertje. Mij was de hele nacht beloofd, maar zo was het niet. Het duurde een minuut of dertig voor de volgende binnenkwam. Maar goed, als je iets van tweeënhalfjaar niet met een vrouw bent geweest, is een halfuur geen probleem.*

Toen Thomas terug naar zijn cel wandelde, liepen er nog bewakers te roepen: 'Wil je een vrouw? Wil je een vrouw?' Ze wilden nog wat laatste zaken doen.

Elke klant betekende extra geld voor hen. Wat de bewakers aan een drukke nacht overhielden, was minstens drie maandsalarissen. En die nacht ging de seks door tot zonsopkomst.

Welkom in Hotel Kerobokan.

Thomas

Ruggiero, Braziliaanse gedetineerde: *Mensen kunnen zich geen voorstelling maken van wat er zich achter de muren van Kerobokan afspeelt.*

Mick, Australische gedetineerde: *Het is een psychiatrische inrichting. Je wordt hier slechter, niet beter.*

De Oostenrijkse drugsdealer Thomas hing met een klap de telefoon op in zijn bungalow op Bali. Het was slecht nieuws. zijn vriend had op de autoradio een nieuwsflits gehoord over een man uit Bangladesh die op de Balinese luchthaven Denpasar was gepakt met 2 kilo smack in zijn tas. Thomas pakte de telefoon weer, draaide het nummer van zijn leverancier in Bangkok en kwam meteen ter zake.

‘Aptu Galang, heet onze jongen zo?’

‘Ja.’

‘Uit Bangladesh?’ vroeg hij, vurig hopen dat het niet zo was.

‘Ja.’

‘Shit,’ vloekte hij. ‘Ze hebben hem op het vliegveld opgepakt.’

Tijd was nu de vijand. De man in Bangkok moest snel handelen. Hij liep snel maar kalm de voordeur van het hotel in Bangkok uit en verdween. Hij liet alleen zijn valse identiteitskaart achter.

Thomas was veilig... voorlopig in elk geval. Hij was nog onzichtbaar. Ze hadden het volgens het boekje gedaan. Niemand wist meer dan nodig was, waardoor de verbanden binnen het netwerk verborgen bleven en de koerier uit Bangladesh maar weinig wist. Als de koerier met de politie praatte, wat waarschijnlijk was, kon hij niets verraden. Hij had geen namen. Hij kende alleen anonieme, schimmige figuren en een enkel ontmoetingspunt, de inmiddels verlaten hotelkamer in Bangkok, waar hij een aantal uren eerder de zakken smack en zijn vliegticket naar Bali had opgehaald.

De onwetendheid van de jongen was hun verzekering - de regels die de spelers moesten beschermen. Als hij wel door de douane op Bali was gekomen, had hij ingecheckt in een goedkoop, willekeurig hotel in Kuta, zijn contactpersoon in

Bangkok opgebeld om de naam van het hotel door te geven en gewacht. De man in Bangkok zou dan Thomas hebben opgebeld om hem de gegevens te geven en Thomas had de drugs opgehaald en de jongen zijn beloning van 260 euro gegeven.

Ze waren door het oog van de naald gekropen. Thomas was 2 kilo smack kwijt, maar hij had geluk gehad. Ondanks hun slimme aanpak was hij alleen aan de politie ontkomen doordat zijn vriend bij toeval het nieuwsbericht had gehoord. De politie zou Aptu ongetwijfeld hebben opgedragen zijn contactpersoon in Bangkok te bellen met de naam van een hotel, om zo een val op te zetten voor de persoon die de drugs op Bali verzamelt. Thomas zou zijn gepakt. Maar nu was het telefoontje van Thomas om de operatie af te breken er eerder geweest en zou de telefoon, in een lege hotelkamer in Bangkok, niet worden opgenomen wanneer de jongen belde.

Maar net als bij elke gokker weerhield de nipte ontsnapping Thomas er niet van om door te gaan. Hij accepteerde de risico's. Hij speelde elke dag met zijn leven en vrijheid, en dat wist hij. Drugs waren zijn handel. Thomas had het gevoel dat het geluk met hem was, mits het team dat ervoor zorgde dat de drugs bij hem kwamen hun vaardigheden benutte. Maar de jongen uit Bangladesh had gefaald. Het was een twintigjarige knul die de moed had verloren. Hij was in paniek geraakt. Hij had de aandacht op zichzelf gevestigd toen hij de diplomatieke route had genomen om te voorkomen dat zijn bagage zou worden doorzocht. Het was een beginnersfout, want de zorgvuldig ingepakte zakken smack zouden niet zijn opgemerkt bij een routinecontrole. Maar omdat de jongen zich verdacht had gemaakt door een andere uitgang te kiezen, waren zijn tassen volledig binnenstebuiten gekeerd.

Dit was in 1991 - voordat in Indonesië de doodstraf werd geëist in drugszaken. Maar de jongen werd niet gespaard. Aptu Galang werd veroordeeld tot twintig jaar gevangenisstraf. Het rechtssysteem spaarde alleen degenen die geld hadden om de autoriteiten te betalen. De jongen had geen geld. En zijn anonieme baas, Thomas, kon geen geld richting rechtbank sturen zonder het risico te lopen zijn onzichtbaarheid te verliezen en ook in Hotel K terecht te komen.

Thomas: *Of ik medelijden met hem had? Ja, natuurlijk. Het was gebeurd en ik kon niets doen. Ik kon niet naar het politiebureau gaan om hem te helpen. Hij had ook geen geld. Als hij geld had, had hij misschien tien jaar gekregen. Maar ik kan niet naar het politiebureau gaan, ik kan niet naar de rechtbank gaan.*

De drugswereld was meedogenloos, zo zou Thomas ontdekken. Hij zou snel zelf

worden opgepakt en was voorbestemd om zijn koerier, Aptu, in Hotel K te vergezellen.

Thomas: *Na drie of vier maanden pakten ze me op Bali. Dus ik ontmoette de jongen in de gevangenis. Hij wist niet wie ik was en het was ook de eerste keer dat ik hem zag. Ik wist niet wie hij was, maar toen ik mensen de naam Aptu hoorde zeggen, besepte ik dat hij mijn jongen was. Hij besepte dat ik de baas was. Het was geen probleem, maar soms dronk hij en dan schreeuwde hij: 'Thomas baas.' Ik zei dan: 'Hou je mond, je moet niet zoveel praten. Sukkel.' Hij was niet boos. Hij deed aardig tegen me.*

Thomas werd opgepakt toen hij op een hete middag in zijn strandhuis op de bank televisie lag te kijken. Het begon met luid gebonk op zijn voordeur. Toen hij opstond om open te doen, werd de deur ingetrapt en stormden er zeker tien politiemannen naar binnen. Ze schreeuwden en zwaaiden met machinegeweren, terwijl ze zich razendsnel door zijn bungalow verspreidden. Ze haalden alles overhoop, trokken kasten open, smeten spullen op de vloer, keerden zijn bed om en doorzochten laden. Thomas werd door twee agenten tegen de muur gedrukt en keek toe, zich er heel erg van bewust dat hij weer geluk had gehad.

Als de politie een uur eerder was gekomen, hadden ze hem op de vloer aangetroffen terwijl hij een levering van anderhalve kilo smack opnieuw inpakte. Maar hij was klaar en had de smack zoals gewoonlijk uit voorzorg in een kluis in de buurt gestopt. Hij was een paar minuten voor de inval pas weer thuis gekomen.

De politie had een tip gekregen van een van de drugs dealende concurrenten van Thomas en had verwacht kilo's drugs aan te treffen. Het klikken was een smerige tactiek om Thomas van de smack-markt op Bali te verdrijven. Maar de politie vond slechts 13 gram heroïne in het huis, verstopt in de bodem van een kast in de slaapkamer. Thomas wist dat de vondst klein genoeg was om een deal te kunnen sluiten en er gemakkelijk vanaf te komen.

Hij betaalde via zijn advocaat 30 miljoen roepia (14.000 euro) aan de aanklager en kreeg maar acht maanden gevangenisstraf. Maar terwijl hij in de politiecel zat, werd Thomas betrapt met 1 gram heroïne die zijn vriendin hem tijdens een bezoek had gegeven om later op te roken. Zodoende kreeg de 25-jarige Oostenrijker nog eens acht maanden.

Toen Thomas begin jaren negentig in Hotel K kwam, was het een door reptielen en ratten geteisterde puinhoop. Hij werd door een bewaker door de gevangenis gevoerd, langs lokale gevangenen die het gras maaiden met sikkels,

en werd in een betonnen cel gestopt, die hij met een ander zou delen. Het was een eenvoudige cel met vier betonnen muren, een tegelvloer, een met stront besmeurd hurktoilet in de hoek en een klein, getralied raam. Thomas zag dat zijn celgenoot kranten in de hoek had uitgespreid om een provisorisch bed te maken, dus rolde hijzelf zijn kampeermatje langs de andere muur uit. Na twee maanden op een kale betonnen vloer in een politiecel sliep hij die nacht relatief luxe.

Hotel Kerobokan, de grootste gevangenis op Bali, werd in 1976 snel en goedkoop gebouwd in het kader van de vooruitgang. Ze verving een gevangenis in Denpasar die was afgebroken om plaats te maken voor een groot winkelcentrum. Het prutswerk zorgde ervoor dat de muren rond Hotel K in de loop der jaren hier en daar afbrokkelden, waardoor de gedetineerden in de zwaarbeveiligde inrichting een gemakkelijke ontsnappingsroute werd geboden. Het gebouw werd ontworpen als mannengevangenis, maar binnenin werd een klein, ommuurd deel neergezet waar maximaal 39 vrouwen en kinderen in 10 kleine, betonnen kooien konden verblijven. Deze ruimte werd alleen gebruikt voor vrouwen en travestieten.

Toen Thomas incheckte, zat de gevangenis met een capaciteit van 320 gevangenen helemaal vol, maar binnen enkele jaren, na de drugshausse op Bali aan het einde van de jaren negentig, was ze zwaar overbevolkt. Er zaten toen bijna duizend gedetineerden in de gevangenis gepropt - in zowel het mannen- als het vrouwendeel zaten bijna drie keer zoveel mensen als waarvoor er officieel ruimte was.

In het begin dat Thomas er zat, was de ruimte echter niet zo schaars en had hij vaak een cel voor zich alleen. Hij bracht de dagen zittend op zijn dunne matrasje door terwijl hij drugsdeals sloot via zijn mobiele telefoon. Hoewel zijn concurrenten van hem af wilden, was het voor Thomas eenvoudig om van binnenuit te dealen. Hij belde zijn leverancier in Bangkok, regelde dat er smack werd bezorgd op willekeurige, goedkope hotelkamers en instrueerde zijn vriendin om de drugs op te halen. Ze bracht ook regelmatig smack naar Hotel K die Thomas zelf gebruikte en aan medegevangenen verkocht. Ze smokkelde het spul in haar vagina naar binnen. Zij en Thomas hadden een vaste routine. Tijdens een bezoek ging zij naar het toilet, waar ze de in plastic gewikkelde smack tevoorschijn haalde en in de greep van een plastic pan stopte die werd gebruikt om het hurktoilet door te spoelen. Daarna ging Thomas naar binnen om de smack te pakken, in zijn anus te stoppen en veilig naar zijn cel te brengen.

Later werden de bewakers kneedbaarder en raakten ze meer betrokken bij de drugshandel, maar ze hadden destijds nog niet ontdekt hoe lucratief het vervoeren van drugs van en naar Hotel K voor hen kon zijn.

Op een middag werd Thomas tijdens zijn toiletritueel opgemerkt door Pak

Belu, een van de wreedste bewakers, die bekendstond als iemand die door het complex wandelde en willekeurige gevangenen met zijn elektrische wapenstok sloeg en dan grijnsde als ze opsprongen door de schok. Hij hield Thomas tegen op de weg terug naar zijn cel en vroeg naar de drugs. 'Ik heb niks, ik heb niks,' loog Thomas, en hij sprong naar achteren na een stroomstoot. Pak Belu legde zijn stok neer en begon Thomas te fouilleren. Thomas droeg alleen een T-shirt, korte broek en slippers, dus Pak Belu was snel klaar. Hij was verbijsterd dat hij niets had gevonden - hij had geen idee dat daar een visitatie voor nodig was.

Het duurde echter niet lang voordat Thomas werd betrappt en zijn eerste straf in Hotel K onderging.

Het gebeurde toen hij een Balinese gevangene, Wayan, een kleine gunst verleende. Smack was schaars en Wayan vroeg Thomas of hij iets voor hem wilde kopen bij de Nigeriaanse gevangene Hurani, die weigerde aan lokale gevangenen te verkopen. Thomas deed het voor hem. Daarmee zou de zaak zijn afgedaan als een reusachtige Javaanse gevangene, Joko, die vastzat voor een reeks gewelddadige berovingen, geen wraak had gezworen toen hij Wayan met de smack zag. Hij nam aan dat Wayan de smack van de Balinese dealer Vassak had, terwijl die Joko die ochtend nog had verteld dat hij geen smack meer te koop had. Joko dacht dat Vassak tegen hem had gelogen en wel drugs aan Wayan had verkocht en niet aan hem. Hij rukte de drugs kwaad uit Wayans handen, ging ermee naar het hoofd van de beveiliging en lapte hem erbij.

Thomas: *Joko is boos, gaat naar het kantoor en zegt: 'Ik heb dit spul van Wayan afgepakt.' Maar hij wist niet dat ik het aan hem had gegeven. Ze roepen die jongen [Wayan] naar het kantoor van de baas en geven hem een pak slaag en daarna vragen ze: 'Hoe kom je daaraan?' Hij zegt: 'Ik heb het van Thomas.'*

Thomas werd naar het kantoor gehaald, moest zijn T-shirt uittrekken en werd op brute wijze in elkaar geslagen. De op een na belangrijkste man van Hotel K, het hoofd beveiliging, sloeg herhaaldelijk met een stuk Spaans riet op de benen en rug van Thomas, terwijl andere bewakers in de kamer stonden toe te kijken. Thomas schreeuwde het uit van de pijn, maar wist dat het alleen maar langer zou duren als hij terugvocht. Ze waren ook met te veel. De bewakers stonden om hem heen en sloegen en schopten hem. Pak Belu raakte hem talloze malen met zijn elektrische wapenstok. De bewakers negeerden zijn geschreeuw en gingen door, sloegen hem met ijzeren staven, tot hij als een verslagen hoopje op de grond lag.

Er werden regelmatig gevangenen afgeranseld, met name door een aantal zeer wrede bewakers. De twee bewakers die Thomas het meest vreesde waren ‘Vissenogen’, die hij zo noemde vanwege een misvorming waardoor zijn oogballen uitpuilden, en Pak Belu.

Thomas: *Die Pak Belu liep puur voor de lol rond met een elektrische wapenstok waarmee hij mensen porde, niet hard maar een beetje. Tegen het been en zo. Dat vond hij leuk. Het was een lange stok, met een handgreep en een paar knoppen, en voorin een blauw licht. Hij [kon] hem aan- en uitzetten.*

Als ze iemand ergens op betrapten en meenamen naar het kantoor van de baas, sloegen ze hem met Spaans riet, gaven hem elektrische schokken, tot die mensen in hun broek plasten en hun smeekten te stoppen. De bezoekersruimte lag naast het kantoor, en als er bezoek kwam, hoorden ze geschreeuw: ‘Stop, stop.’ Mensen kregen er hoofdpijn van.

Na de afranseling werd de gewonde Thomas in een van de vier donkere isoleercellen opgesloten. Deze cellen werden ‘cel tikus’ of ‘rattencel’ genoemd en werden gebruikt om gevangenen te straffen. Thomas zat elf dagen in cel tikus, in slechts zijn onderbroek en met zijn verse wonden op het kale beton. Het was er donker en akelig. Er was nauwelijks genoeg ruimte om de benen te strekken en hij moest zijn behoefte doen in een plastic zak. Hij werd er maar één keer in die elf dagen uit gelaten, toen een bewaker op een avond de deur opende omdat er in de hele gevangenis cellen werden doorzocht op smokkelwaar, zoals messen en sikkels. Het zou niet de laatste keer zijn dat Thomas in cel tikus belandde.

Thomas: *Je past je aan. Je zit alleen maar, je rookt, je drinkt koffie, je praat misschien (door de luchtopening) en na een tijdje gaat de tijd snel voorbij. Je hangt maar een beetje. Je kunt weinig doen. Je hebt geen kleding aan — alleen ondergoed. Ik mocht in cel tikus geen lange broek aan; misschien zijn ze bang dat je jezelf ophangt of zo. Maar goed, kleren mogen niet. Zelfs geen T-shirt.*

In het begin schaaft je huid af [doordat je bloot op de betonnen vloer slaapt], doordat je beweegt, maar na een tijdje word je sterk. In het begin doen al je botten pijn. Mijn huid werd zwart op plekken waar de botten op het beton lagen.

Vertelden ze dat je er elf dagen moest blijven?

Thomas: *Nee, dat weet je niet. Dat is onderdeel van de marteling. De eerste paar dagen schiet de tijd niet op. Je hebt hoofdpijn, denkt te veel na, maar na*

een poos vind je je draai. Je kunt omhoog klimmen naar de kleine ventilatieopening, geen raam maar een kleine opening, en met een vriend buiten praten. Als je koffie wilt, kunnen ze je misschien koffie brengen.

Ik gebruikte toen ook gewoon. Mijn vriend kwam me elke dag heroïne brengen, door de ventilatieopening.

Hoe betaalde je daarvoor?

Thomas: *Ik had toen nog geld. Mijn vriendin kwam ook elke dag en zij bracht eten voor me mee en geld. Ik zat in cel tikus, maar zij gaf het aan de bewakers, eten, wat dan ook, en de bewakers brachten het naar mij.*

Dus je had elke dag eten en water?

Thomas: *Ja.*

En je gebruikte elke dag?

Thomas: *Ja.*

Thomas was al een paar jaar voordat hij in Hotel K terechtkwam verslaafd aan crack. Hij rookte de ene na de andere Marlboro-sigaret met heroïne. Maar binnen moest hij zuiniger zijn, dus hij begon te spuiten om met minder hetzelfde effect te bereiken. Soms, als hij koste wat het kost iets moest hebben, deelde hij naalden met andere gevangenen. Eén keer, toen hij ten einde raad was, gebruikte hij een pen waarvan een spuit was gemaakt om de smack in zijn aderen te spuiten.

Op een middag, nadat hij de avond ervoor zijn laatste beetje heroïne had gebruikt, moest Thomas weer iets hebben. Zijn vriendin kwam en meteen na hun toiletritueel rende hij naar zijn cel om de smack in te spuiten. Maar zijn celdeur zat op slot - dat deed hij om zijn spullen te beschermen - en hij kon de sleutel niet vinden. Terwijl hij in zijn zakken stond te zoeken, verscheen de Javaan Joko, die het hangslot met één hand vastpakte en het openbrak. Eenmaal in zijn cel diende Thomas zichzelf direct de drugs toe. Joko stond ernaar te kijken en zei toen tegen Thomas, die hem geregeld smack verkocht, dat hij ook wat nodig had. Thomas had alleen genoeg voor zichzelf en loog: 'Ik heb niks meer. Het is op.' Joko greep de lange, dunne Oostenrijker bij de nek en stak de punt van een schaar die hij in zijn zak had in zijn keel. 'Oké, hier,' zei Thomas en hij gaf hem een gram. De Oostenrijker wist dat hij de vele psychopaten en moordenaars met wie hij samen in Hotel K leefde niet boos moest maken.

Het lijk zonder hoofd

De inwoners van Seminyak in Kuta zijn gisteren hevig geschrokken. Er werd een mannelijk lijk zonder hoofd aangetroffen in een greppel langs de weg...

Het lijk zonder hoofd ligt nu in een vrieskast in het mortuarium van het Sanglah-ziekenhuis.

- Nusa News, 3 maart 1998

Het was vroeg. De zon glinsterde in het water van de rijstvelden en de ochtendlucht was al warm. Het was rustig en stil - de stilte verdoezelde de wreedheid van de voorbije nacht. Maar het geheim van de donkere nacht werd al snel onthuld door het licht van de dageraad. Drie kleine kinderen renden door de velden, lachend en over waterkanalen springend, tot ze op een paar benen stuitten die uit een greppel staken. Uit kinderlijke nieuwsgierigheid besloten ze eens beter te gaan kijken. Ze kregen de schrik van hun jonge leven.

De rust van de vroege morgen veranderde al snel in chaos. Politie, journalisten en toeschouwers waren snel ter plaatse en dromden om het lijk zonder hoofd dat ondersteboven in de greppel lag. Fotografen en cameralui maakten opnames van het gedrongen lichaam van middelbare leeftijd, de gescheurde, gestreepte groene shorts, het mouwloze batik hemd. Ze zoomden in op de verminkte, rafelige nek, de opgezwollen voeten in groene slippers, stukjes tand. Het was gruwelijk, maar met dit soort foto's werden op Bali kranten verkocht. De toeschouwers keken toe hoe de politie naar aanwijzingen zocht: een moordwapen, een mes, een bijl, iets waarmee ze verder konden. Toen ze de zakken van het lijk doorzochten, ontdekten ze een rijbewijs met een foto die de man zonder hoofd direct een gezicht gaf.

Intussen zat de moordenaar, Saidin, thuis met zijn vrouw en drie jonge dochters naar het nieuws te luisteren. Hij voelde geen wroeging en geen angst. Hij was huurmoordenaar, het was gewoon een klus geweest. En hoewel zijn snel in elkaar gezette moordcomplot niet perfect was verlopen, had hij de klus goed uitgevoerd. Hij wist al wat hij de rechter zou vertellen als hij werd gepakt, maar hij betwijfelde of dat zou gebeuren.

Het was wel stom geweest om het rijbewijs van de man achter te laten. De politie paste de puzzelstukjes snel in elkaar. De dode man had op Java gewoond,

ten zuiden van Jakarta, en toen de politie zijn zoon van het tragische nieuws op de hoogte bracht, vertelde die dat zijn vader een dag voor de moord naar Bali was gevlogen om een te laat betaalde schuld te innen. Hij gaf de politie een naam en een adres. Ze waren iemand op het spoor.

De politie viel een huis in het Balinese kustgebied Klungkung binnen en arresteerde de genoemde man. Ze gooiden hem in hun busje en brachten hem naar het plaatselijke politiebureau. Hij weigerde te praten. Ze smeten hem tegen muren, sloegen hem, schopten hem en porden hem met een elektrische veedrijver tot hij om genade smeekte. Maar ze stopten niet. Ze stelden de veedrijver in op het maximum van 220 volt en gaven de man stroomstoten op zijn borst, op zijn benen en in zijn kruis. Zijn lichaam schudde hevig, maar de man weigerde nog steeds mee te werken. Ze prikten hem nog een keer en toen sloeg hij door de stroomstoot achterover tegen de betonnen muur. Hij schreeuwde het uit van de pijn. Er drupte bloed uit een snee op zijn hoofd en de man zakte ineen. Zijn benen waren zo slap en trillerig dat hij niet kon blijven staan. Uiteindelijk brak de man en noemde hij de naam van de moordenaar.

De moordenaar, Saidin, werd direct gearresteerd. Deze vader en ex-soldaat ging zonder tegenstribbelen mee. Hij toonde geen berouw. Hij had een man vermoord voor geld, maar die man had het aan zichzelf te danken. Hij ontkende zijn misdaad niet. Hij zou de rechter vertellen waarom hij het had gedaan. Op de dag van de moord was Saidin bij een vriend thuis uitgenodigd waar hij hoorde dat een Javaanse man dreigde het gezin van zijn vriend te vermoorden vanwege een niet-betaalde schuld. 'Ik wil dat je hem afmaakt,' had Saidins vriend gezegd. 'Wanneer?' 'Vanavond, als dat kan.' Hij had 3 miljoen roepia (440 euro) geboden. Saidin vond dat hij het gezin van zijn vriend moest beschermen en nam de klus aan.

In het holst van de nacht reden Saidin en zijn jongere broer Tony het slachtoffer naar Denpasar. Ze hadden hem meegelokt door geld te beloven. Saidin vertelde hem dat een winkelier in Denpasar zijn vriend uit Klungkung miljoenen roepia's verschuldigd was, waarmee hij gemakkelijk de schuld zou kunnen aflossen. Toen ze bij een willekeurige winkel stopten, weigerde de Javaan op de achterdeur te kloppen. Dat had volgens Saidins plan wel gemoeten. Hij had erop gerekend dat er een vechtpartij zou uitbreken als een willekeurige man midden in de nacht werd gewekt door een agressieve vreemdeling die geld eiste. Saidin was van plan geweest het gevecht als dekmantel te gebruiken, zodat hij de nek van de Javaan kon breken.

Hij werd echter gedwongen snel over te gaan op plan B. Hij haalde een ijzeren staaf onder de autostoel vandaan, draaide zich om en sloeg hem tegen de borst

van zijn slachtoffer. Het kwam onverwachts; de man kreeg geen lucht meer, stond perplex en wankelde. Saidin sloeg hem nogmaals, dit keer in zijn gezicht, waardoor zijn tanden braken. De man viel op zijn knieën, bedekte zijn bebloede gezicht met trillende handen, waardoor Saidin tijd had om zijn machete uit de kofferbak van de auto te pakken. Als de man al doorhad dat zijn einde nabij was, kon hij niets doen. Saidin zwaaide de machete hard tegen de zijkant van het hoofd. Er klonk een luid gekraak en de man viel hard op de grond. Maar Saidin was nog niet klaar. Met alleen het licht van de sterren om hem te sturen, hief Saidin de machete hoog boven zijn hoofd en sloeg hem door de nek van de dode man. Saidin was koelbloedig en voelde niets. Het hoofd zat nog deels aan de hals vast, dus knielde hij, trok aan het lange, donkere haar van de man en hakte het hoofd zakelijk van de romp.

Tony had toegekeken. Hij zou Saidin hebben geholpen als het nodig was, maar het was niet nodig. Saidin liep doodkalm naar de auto en pakte acht zwart-wit gestreepte plastic zakken uit de kofferbak. Toen Saidin het bloederige hoofd in een zak had gestopt, zodat het bloed de auto niet zou bevuilden, sleepten hij en Tony het lijk zonder hoofd naar de overkant van de weg, waar ze het in een greppel in een rijstveld achter de Kerobokan-gevangenis lieten rollen. Ze dachten geen moment dat de locatie een slecht voorteken kon zijn.

Terwijl zijn broer de drie kwartier terug naar Klungkung reed, zat Saidin naast hem met het warme hoofd in de plastic zak losjes in zijn handen, alsof het een zak met goudvissen was. Hij had beloofd het aan zijn vriend te laten zien om te bewijzen dat de man dood was. Ze kwamen net na zonsopkomst bij de vriend aan. Saidin trok het hoofd aan het donkere, samengeklitte haar uit de zakken. Zijn handen kleurden al snel bloedrood. Terwijl hij het hoofd trots als een trofee omhooghield, keek hij in de open ogen van de dode.

Toen de mannen zich uitgebreid hadden verkneukeld, stopte Saidin het hoofd terug in de zak, reed naar een nabijgelegen vijver waarin vissen werden gekweekt en gooide daar het hoofd in het water. Saidin zag dat de grote vissen er meteen aan begonnen te knabbelen. Het zou niet lang duren voor het hoofd opgepeuzeld zou zijn. Ze hadden een perfecte moord gepleegd - dachten ze.

De politie onderzoekt de zaak grondig, omdat de Balinese bevolking denkt dat deze sadistische moord problemen voor de samenleving kan opleveren, helemaal aangezien de vindplaats niet ver van Kuta is, het toeristisch centrum. Het nieuws van deze onthoofding heeft de toeristen op Bali waarschijnlijk al bereikt.

- Nusa News, 3 maart 1998

Saidin bekende, maar voerde aan dat hij het gezin van zijn vriend beschermde.

Hij geloofde oprecht dat de rechtbank zijn verweer zou accepteren. Dat was niet het geval. De rechters wilden een deal sluiten: ze zouden Saidin minder dan acht jaar geven in ruil voor 20 miljoen roepia (3000 euro). Er werd hem duidelijk gemaakt dat contant geld de enige effectieve vorm van verdediging was in de recht bank, maar Saidin had geen geld. Hij had voor geld vermoord, maar was nog niet betaald. Hij wist dat het zonder geld slecht met hem zou aflopen, maar daar kon hij niets aan veranderen.

Saidin: *Op dat moment had ik geen geld, dus hoe moest ik die rechters betalen? Ze wilden 20 miljoen roepia en zeiden tegen me: 'Je weet dat je van geluk mag spreken als je de doodstraf niet krijgt.' Ik zei: 'Het spijt me, ik heb geen geld. Als jullie me de doodstraf willen geven, ga je gang. Als jullie me levenslang willen geven, ga je gang, als je kunt. Maar ik geloof in God en als God met jullie is, dan kunnen jullie me doden of levenslang opsluiten, ja. Maar als God met mij is, kunnen jullie dat niet.'*

Toen ze in Hotel K incheckten, waren Saidin en Tony groot nieuws. Het verhaal van het politieonderzoek en de rechtszaak had maanden op de voorpagina's van alle kranten gestaan. Ze waren direct vips. Ze sloegen het verplichte kaalscheren en het verblijf in het overvolle, door ratten geteisterde inwijdingsblok over en waren binnen een paar weken *tampings*, met meer zeggenschap dan de meeste bewakers.

Het *tamping*-systeem werd in gevangenis in heel Indonesië gebruikt. De gevangenisbaas koos gedetineerden uit die de bewakers hielpen bij het opsluiten en vrijlaten van de gevangenen, ze naar de bezoekruimte brachten en hulp inriepen als dat nodig is. Voor die taak kregen de gevangenen extra strafvermindering boven op de tweejaarlijkse vermindering die de Indonesische overheid verstrekke. In Hotel K, waar de bewakers liever kaartspelletjes dan hun werk deden, hadden *tampings* veel macht. Ze hadden de sleutels van de cellenblokken, ze begeleidden nieuwe gevangenen naar hun cel en pasten op vips. Saidin zou later een Pemuka (leider) worden - de machtigste positie voor een gedetineerde, de leider van alle *tampings*. In Hotel K waren er meestal maar twee Pemuka's tegelijk.

Saidins militaire achtergrond en zijn vermogen om koelbloedig te moorden gaven hem een zekere status. De machete die hij onder het bed in zijn cel bewaarde als aandenken aan zijn misdaad, maakte hem alleen maar stoerder. Hoewel de broers een gemiddelde lengte en bouw hadden, waren ze op dat moment de meest gevreesde mannen in de gevangenis.

Maar Saidin zou niet lang in de gevangenis blijven. Hij was tot zeventien jaar veroordeeld, maar kwam binnen enkele maanden vrij vanwege een vormfout. Hij was niet de eerste en zal niet de laatste zijn. Hij heeft geen enkele roepia betaald. Hij was in hoger beroep gegaan, maar de rechtbank van Bali reageerde niet binnen de wettelijk vastgelegde termijn. De toegestane detentieperiode was verstreken en de bewakers van Hotel K hadden geen andere keus dan de deur open te zetten en Saidin te laten gaan.

Saidin zou echter binnen twee jaar weer binnen zitten; dit keer met meer macht dan ooit. Tony was er niet om hem te begroeten, hoewel hij tot vijftien jaar was veroordeeld. Hij was op de vlucht geslagen, nadat hij de meest gênante flater in de geschiedenis van Hotel K had georganiseerd.

De grote ontsnapping

Toen de Filipijnse gedetineerde Nita Ramos terugliep naar het vrouwenblok had ze geen idee dat ze haar vriend Tony, Saidins broer, voor de laatste keer had gezien. Ze hadden elkaar een jaar eerder in Hotel K ontmoet en waren regelmatig samen, liepen hand in hand rond en genoten van bezoeken van zijn familie. Zij was een drugsdealer, hij een moordenaar. Samen waren ze een machtig stel. Op deze zondagmiddag, toen ze voor de moskee kort met hem had gesproken, had ze zich afgevraagd waarom hij een kleine zwarte rugzak droeg, maar ze had het hem niet gevraagd.

Noch Nita noch een van de andere 53 vrouwen in Hotel K had enig idee van de storm die buiten de muren van hun blok aanwakkerde. Die middag werden ze, zoals gewoonlijk, om half vijf opgesloten voor de nacht, ongeveer een uur eerder dan de mannen. Ze zaten in hun kleine kooien en het was het einde van een dag als alle andere. De onrust die na het opsluiten altijd ontstond, was nog niet verdwenen. In Nita's cel was het heet en lawaaiig. Er zaten dertien buitenlanders, onder wie zes Italiaanse meisjes die op een dancefeest met xtc waren betrapt. Nita zat op haar matras te praten met de jonge Spaanse gevangene Gina, die de volgende dag voor de rechter moest verschijnen omdat ze de camera van haar vriend had gestolen. De andere vrouwen waren allemaal druk met hun eigen dingen: brieven naar huis schrijven, boeken lezen of hun kleren uitspoelen. Ze hadden niet in de gaten dat er lichte rookpluimen over de muren van het cellenblok dreven.

Tien minuten later echter trok er een dikke rookwolk hun cellen binnen, waardoor de gevangenen begonnen te hoesten. Al snel was het hele cellenblok in rep en roer. De vrouwen zaten gevangen in hun kooien en waren bang dat ze levend zouden verbranden. Ze rammelden aan de tralies en schreeuwden al hoestend om hulp. Er hingen nu giftige, zwarte rookwolken en het zicht was nog geen meter. Na de opsluiting werd het vrouwenblok, blok W, niet bewaakt. Hun enige hoop was dat mensen aan de andere kant van de muur hen zouden horen. Maar ze schreeuwden tevergeefs - de bewakers kwamen hen niet helpen, want die hadden zelf al genoeg problemen.

Tony's ontsnappingsplan verliep perfect. Buiten blok W heerste er chaos. In de gevangenis woedden branden, sommige vlammen waren zo fel dat delen van

gebouwen instortten. Roodgloeiende as zweefde door de lucht en het regende brandende stukjes afval. Honderden gevangenen renden vrij rond, met hun gezichten bedekt tegen de vuurstorm. Bewakers renden bang rond, terwijl steeds meer cellenblokken vlam vatten. Op de binnenplaats was het een grote drukte.

Nog maar vijftien minuten eerder waren de bewakers op weg gegaan naar de verschillende cellenblokken voor de opsluiting van half zes, zich totaal niet bewust van de spanning die in de lucht hing. In elk cellenblok lagen stapels met kerosine doordrenkte matrassen, die een voor een in een vlammenzee zouden veranderen zodra er een lucifer op werd geworpen. Dit waren de ontstekingspunten. Toen Tony de eerste lucifer op zijn stapel matrassen had gegooid, ontvlamde de kerosine direct.

Tony's explosie was het signaal waarop de andere gevangenen wachtten. Toen twee bewakers naar zijn met vlammen gevulde cellenblok renden, gooide een gevangene aan de andere kant van het complex een lucifer op de tweede stapel matrassen. Twee andere bewakers renden in die richting. Het leek alsof er willekeurige branden uitbraken in de gevangenis, maar alles was met militaire precisie gepland, op strategische wijze uitgedacht om de bewakers in verwarring te brengen, het uiterste van ze te vergen, in alle hoeken van de gevangenis. Het was de bedoeling om ze te isoleren en machteloos te maken. Er stonden bij elk blok gevangenen klaar om de bewakers te overmeesteren en ze naar een kantoor te slepen waar ze met zijn allen zouden worden opgesloten. Er hadden maar veertien bewakers dienst, terwijl er meer dan driehonderd gevangenen rondrenden, dus in een mum van tijd waren alle bewakers overmeesterd, zelfs degenen die voor hun leven renden om aan de machtswellustige gevangenen te ontkomen.

Elke mannelijke gevangene wist van het grote ontsnappingsplan. Ze waren wekenlang met de dood bedreigd als ze zouden lekken. Niemand had iets gezegd. Niemand durfde tegen Tony in te gaan. Zijn reputatie van koelbloedige moordenaar weerhield hen daarvan. Tony en de leiders van elk van de acht andere mannenblokken waren maandenlang bezig geweest met het plannen van elk detail van de ontsnapping. Iedere gevangene moest meewerken. Ze moesten allemaal hun dagelijkse hoeveelheid kerosine opsparen. Ze waren gewaarschuwd dat dreigementen nog steeds golden wanneer de ontsnapping eenmaal was begonnen. Elke gevangene die niet rende, zou worden gedood. Dus iedereen rende, ook degenen die nog maar enkele dagen of weken te gaan hadden. Tony opende de voordeur met een set gestolen sleutels. De andere blokleiders hadden ijzeren staven om de sloten kapot te slaan. Er was geen tijd te verliezen. Ze moesten snel naar buiten.

Toch moesten er nog een paar dingen worden gedaan. Een groep gevangenen

rende met van kerosine doordrenkte lappen naar het administratiekantoor. Ze staken de lappen aan en gooiden ze als vuurbommen naar binnen, zodat alle papieren verbrand werden. Ze wilden alle dossiers verwoesten en hun strafbladen uitwissen. Veel gevangenen vernielden alles wat ze tegenkwamen: in hun euforie sloegen ze deuren en ramen in. Het schreeuwen en bonken van de bewakers in het kantoor verderop maakte het alleen maar opwindender. Een andere groep gevangenen was in de keuken, waar ze enorme vaten vol kerosine in brand staken om de puin hoop nog groter te maken.

Eén gevangene had van Tony een speciale taak gekregen: hij moest Nita Ramos bevrijden. Hij rende naar het vrouwenblok, dat inmiddels helemaal gevuld was met zwarte rook uit de keuken, en maakte het open met de sleutel die Tony hem had gegeven. Hij rende al roepend naar binnen: 'Nita Ramos, Nita Ramos, in welke cel zit Nita Ramos?' 'Kamer 2,' riepen verschillende vrouwen, hopend dat deze man hen zou redden. De gevangene vond Nita's cel, maakte de deur open en draaide zich om en rende voor zijn leven, het hysterische gekrijs van de andere vrouwen negerend.

Nita was doodsbang. Ze vloog in paniek de badkamer in en knalde met haar neus tegen de deur. Ze ging op de vloer zitten, met haar armen om haar knieën. Ze had de stem van de gevangene herkend: het was iemand die in de keuken werkte en met wie ze weleens een praatje maakte, maar ze had geen idee wat hij wilde of waarom hij alleen haar had bevrijd. 'Ze kwamen alleen voor mij, daarom was ik zo bang.'

Een moment later schalden de sirenes door de gevangenis. De tijd was voorbij. Iedereen die nog in de gevangenis was, rende voor zijn leven. De gevangenen stroomden door de grote goedereningang aan de zijkant en door de hoofdingang naar buiten. Op straat was het één grote chaos. Er stond een lange rij taxi's, die de gevangenen met hun mobiele telefoons hadden besteld. De gevangenen sprongen erin. Anderen gebruikten hun criminele instinct en kaapten passerende auto's en motorfietsen, sloegen mensen zo nodig in elkaar en gingen ervandoor. Weer anderen renden te voet weg. Overal waren vluchtende gevangenen - ze renden over straat hun vrijheid tegemoet, sprongen over open riolen, schoten tussen het verkeer door, sprongen over fruitkramen heen en ontweken straathonden.

Het duurde niet lang voordat de politie en de pers verschenen. Een politieagent schreeuwde: 'Blijf staan of ik schiet!' naar een groep van vijf gevangenen die op blote voeten door een rijstveld achter Hotel K renden. De agent had geen wapen, maar het dreigement werkte wel. De ontsnapte gevangenen stonden meteen stil en draaiden zich om met hun handen in de lucht, omdat ze wisten hoe graag Balinese agenten hun wapen gebruikten. De agent

wenkte ze en de groep liep gehoorzaam naar hem toe en gaf zich over.

Ik vond het de grappigste ontsnapping ooit. Overal renden mensen rond. Ik keek gewoon naar alle commotie. Het was geweldig.

- Wayan Juniartha van de *Jakarta Post*

Groepen politiemannen met schilden en getrokken vuurwapens trokken Hotel K binnen, niet wetend welke gevaren er binnen op de loer lagen. In veel kantoren was nog brand. Uit één kamer klonk een uitzinnig geschreeuw en gebons. De politie trapte de deur in en ontdekte veertien woedende bewakers. Verderop vonden ze twaalf gevangenen die zich in een afvalruimte hadden verstopt. Eentje zat onder het bloed omdat hij in elkaar was geslagen toen hij niet vluchtte. De anderen waren doodsbang dat ze zouden worden afgeranseld of vermoord omdat ze niet achter de rest aan waren gerend. Toen de politie verder de gevangenis in gingen, werd duidelijk dat het complex was leeggelopen. Het leek net een verlaten dorp. Er woedden overal brandjes en er kwam zwarte rook door de celramen naar buiten.

De deur naar het vrouwenblok stond op een kier. Een stuk of twintig agenten stormden met getrokken wapens naar binnen. Ze zagen amper iets door de dichte rook. Ze controleerden snel de cellen en ontdekten dat alleen die van Nita niet op slot was. Een paar agenten bleven bij de deur staan, met hun wapens in de aanslag. Drie gewapende agenten gingen naar binnen. Ze vonden twaalf trillende vrouwen onder een stapel dekens en kussens. Niemand was gevlucht. Ze waren te bang om zich te verroeren. Nita's celgenoot Gina bleef onder haar deken liggen en huilde: 'Wat is er aan de hand? Wat gebeurt er?' toen ze zwarte leren laarzen langs zag lopen.

De drie agenten begaven zich tussen de vrouwen en riepen: 'Nita Ramos, kom tevoorschijn! Nita Ramos, kom tevoorschijn!' Nita zat nog steeds in de badkamer. Ze stormden naar binnen, richtten hun wapens op haar en schreeuwden: 'Opstaan, Ramos!' Ze waren van de plaatselijke politie en wisten wie ze was. Twee van hen pakten Nita bij haar armen en trokken haar overeind voordat ze haar de cel uit sleepten. Op de rokerige binnenplaats richtten ze hun wapens op haar en ze schreeuwden. 'Je vriendje is ervandoor. Je vriendje is gevlucht.' Nita huilde. 'Ik weet van niks, hij heeft me niks verteld.' Maar omdat ze een tamping was, vermoedden ze dat ze wel op de hoogte was geweest. 'Morgen volgt het onderzoek, dus bereid je voor, Ramos. De veiligheidspolitie komt je morgen ondervragen!' waarschuwden ze haar. 'Waarom?' vroeg ze. 'Omdat jouw celdeur openstond.'

De politie controleerde toen of alle 13 vrouwen nog in hun cel waren en sloot hun rokerige kooi af. Geen van de 53 vrouwen in blok W was gevlucht. Geen van hen had van de grote ontsnapping af geweten. Maar ze zouden er allemaal voor worden gestraft.

Buiten de gevangenis brachten grote aantallen politieagenten wegversperringen aan, ze doorzochten busstations en verhoogden het toezicht in de havens. De politiechef gaf het bevel dat er 'zonder waarschuwing' mocht worden geschoten als een van de gevangenen zich verzette. Slimme ontsnapte gevangenen, zoals Tony, waren al kilometers ver weg. Maar anderen, die niet zo snugger waren, hingen rond in openbare ruimten rond de gevangenis, hadden zich in toiletgebouwtjes in achtertuinen verstopt of liepen gewoon over straat. Verscheidene gevangenen werden zelfs in plaatselijke restaurants opgepakt, waar ze net achter een bord nasi goreng zaten.

Het leven naast een zwaarbeveiligde gevangenis had de plaatselijke bevolking altijd wel wat stress opgeleverd, maar deze uitbraak was een regelrechte beproeving. Ze werden door de politie en in radioberichten gewaarschuwd om hun deuren op slot te doen, op hun hoede te zijn en goed op te letten op vreemdelingen die 'zweterig, blootsvoets en zonder identiteitskaart' over straat liepen. Een aantal mensen raakte toch gewond. Een vrouw werd in haar huis in elkaar geslagen door een gevangene die haar auto stal. Meerdere personen werden van hun motorfiets geduwd door een gevangene die erop vandoor ging. Een buitenlandse vrouw die iets voorbij Hotel K woonde, ontdekte dat haar hond in haar zwembad was verdronken; hij had waarschijnlijk gebluft toen een gevangene kleding van de waslijn stal.

De politie deed huis-aan-huisonderzoek en doorzocht elke woning waar verdachte personen waren gezien. Ze pakten vier gevangenen die zich in toiletgebouwtjes in achtertuinen hadden verstopt en eentje op Kuta Beach. Tegen de avond zaten 104 van de 289 ontsnapte gevangenen weer achter de tralies. Maar liefst 59 van hen hadden zich overgegeven met het verhaal dat ze alleen maar waren weggelopen omdat ze anders zouden zijn vermoord. Een Balinese gevangene was rechtstreeks naar huis gelopen, maar had zijn broer gevraagd om de politie te bellen en te vertellen dat hij na een douche en een maaltijd weer terug zou komen. Hij hield woord.

Nita werd de volgende ochtend wakker met een donkerblauwe plek op haar wang door de botsing met de badkamerdeur. Ze werd van alle kanten verdacht, maar ze was in de war en wist echt niets. Door de manier waarop ze werd bejegend, zou je denken dat ze die nacht in een gevaarlijke crimineel met een dodelijk geheim was veranderd. Gewapende agenten stormden haar cel binnen,

deden haar handboeien om en dreven haar door de gevangenis. Ze namen geen enkel risico. Nita keek om zich heen en schrok van de complete verwoesting en de geur van kerosine en smeulende matrassen die nog steeds in de lucht hing.

De grote ontsnapping was een grote blamage. De politie wilde antwoorden en wist zeker dat Nita die had. Teruggekeerde gevangenen hadden verteld dat Tony de leider en het brein was - nu hij weg was, durfden ze wel. De kans was klein dat ze Tony nog zouden vinden, dus zette de politie zijn vriendin onder druk. 'Je vriendje is ontsnapt, we weten dat hij je vriend is.' 'Ik weet niks,' bleef ze herhalen. Ze accepteerden het niet. Haar cel was geopend en ze dachten dat de man die het slot had opengemaakt haar iets had gegeven. Ze werd vijf uur lang ondervraagd door zes speciaal opgeleide agenten die vanuit Jakarta waren overgekomen. Haar cel werd meerdere malen doorzocht. Ze vonden niets, maar waren nog steeds niet overtuigd.

Elke ochtend onderging Nita dezelfde vernederende procedure: ze kreeg handboeien om en werd naar het kantoor gebracht om weer vijf of zes uur lang door een of ander gespecialiseerd team uit Jakarta te worden ondervraagd en uitgescholden. 'Ik weet niks, ik weet niks,' jammerde ze zes dagen op rij, tot ze het eindelijk opgaven. De rest van de vrouwen had het ook zwaar. Ze zaten opgesloten in hun cel, mochten geen bezoek ontvangen of zelfs maar door het vrouwenblok lopen om de benen te strekken.

In de weken daarop werden nog een stuk of 20 ontsnapte gevangenen opgepakt, maar uiteindelijk kwamen er maar 130 van de 289 ontsnapte gevangenen terug. Velen van hen werden tijdelijk in politiecellen en een andere gevangenis in de buurt vastgehouden, omdat de verwoeste cellenblokken opgeknapt moesten worden. De woede en schaamte hadden een kookpunt bereikt en teruggekeerde gevangenen werden tot bloedens toe met rotan stokken geslagen. Hun open wonden werden gespoeld met water met verse chilipeper om de pijn te verergeren, en daarna werden ze zonder eten en drinken in isoleercellen gestopt. Alle strafvermindering wegens goed gedrag werd automatisch teruggedraaid. Hotel K verscherpte de beveiliging, er kwamen hekken rond elk blok, zodat gevangenen niet meer vrij door het complex konden lopen. Het was een manier om een nieuwe coup te voorkomen, omdat uit onderzoek was gebleken dat het gebrek aan hekken een belangrijke factor in het slagen van de uitbraak was geweest.

Nita zou Tony nooit meer zien, maar toen zijn broer Saidin ongeveer een jaar later weer in de gevangenis kwam, regelde hij een telefoongesprek tussen de twee voormalige geliefden. Tony was naar Maleisië gevlucht. Relaties in de gevangenis waren grillig en Nita had al snel een nieuwe geliefde - ze was zo

slim er een te kiezen met wie ze veel gemeen had. Ze gingen samen drugs verhandelen.

289 GEDETINEERDEN BREKEN UIT GEVANGENIS BALI

Jakarta - In totaal 289 gevangenen zijn tijdens een massale uitbraak uit een gevangenis op het Indonesische vakantie-eiland Bali ontsnapt, zo bleek maandag. De gedetineerden ontsnapten om 5 uur zondagmiddag uit de Kerobokan-gevangenis op zuidelijk Bali nadat ze de hoofdpoort hadden opengebrouken. De 14 dienstdoende bewakers waren in de minderheid en konden de gevangenen niet tegenhouden, zo meldde de Jakarta Post Daily.

- Agence France-Presse, 6 december 1999

Gevaarlijke spelletjes

Na de grote ontsnapping werd Hotel K maandenlang streng beveiligd. Alle gevangenen moesten in hun cellenblok blijven. Ze mochten alleen naar buiten voor bezoek of voor tien minuutjes zon, als ze de juiste bewaker zo'n 70.000 roepia (6,50 euro) toestopten. Rond elk cellenblok waren nieuwe hekken neergezet, de gewoonlijk onbemande uitkijktorens werden weer gebruikt en in elk blok werden twee extra gevangenen tot tamping benoemd. Ondanks haar eerdere liefdesrelatie met Tony, het brein achter de grote ontsnapping, was Nita tamping in blok W geworden. Dat gaf haar meer vrijheid in Hotel K. Vrijheid die ze al snel zou benutten om drugs te dealen, contacten buiten de gevangenis aan te spreken en te netwerken binnen de gevangenis.

Voordat ze in Hotel K kwam, was Nita een drugshandelaar die voor drie Europese bazen in Azië werkte. Ze reisde jarenlang rond en verdiende veel geld, tot er op een dag een einde aan haar geluk kwam. Die ochtend kuste ze haar vierjarige dochter gedag in hun appartement op de Filipijnen, zich er nog niet van bewust dat ze jaren van elkaar gescheiden zouden worden, en reed ze met enkel een kleine reistas naar het vliegveld. Ze kwam fluitend en zonder enig probleem door de douane en stapte net zo onschuldig als de andere passagiers in het vliegtuig. Ze had zin in een drankje. Haar eerste stop was Singapore. Daar werd het pas riskant.

Maar Nita was slim. Ze nam altijd voorzorgsmaatregelen en was nooit nonchalant of arrogant. Ze was zich er heel erg van bewust dat elke misstap kon leiden tot een strop om haar nek of een kogel door haar hart. Op deze trip waren de risico's echter minimaal, want ze had tijdens de vlucht geen drugs bij zich. De potentieel dodelijke pakketjes waren vooruitgestuurd naar een verzonden persoon. Nita had een vals identiteitsbewijs op die naam bij zich. Deze aanpak had al tientallen keren perfect gewerkt. Nita wisselde de valse identiteitsbewijzen gewoon af.

Na een dag in Singapore, waarin Nita pakketjes met drugs had verzameld en bezorgd, stapte ze op een vliegtuig naar Bali, via Brunei en Jakarta, het gebruikelijke zigzagpatroon om onder de radar te blijven. Op de luchthaven Ngurah Rai in Bali pakte ze een taxi naar de vervoersdienst in Denpasar om haar pakket op te halen.

Ze gebruikte daarna haar valse ID-kaart om in te checken in een goedkoop hotel in Kuta, gekozen door haar Belgische baas, en begon de tien kilo drugs over te doen in twee pakketten, stevig omwikkeld met zwart plastic. Op het afgesproken tijdstip werd er op de deur geklopt. Nita liep door de kamer heen en riep: 'IJsco'. Er werd snel geantwoord met een zwaar Frans accent: 'Hoorntje.' Nita gebruikte dit systeem van wachtwoorden zodat ze zeker wist dat ze alleen voor de juiste persoon opendeed. Ze maakte de fragiele veiligheidsketting los en deed de deur een stukje open. Ze zag een lange, zwarte man met een baard en snor en een blanke man. Nita knikte en bukte zich om het zes kilo zware pakket met drugs te pakken dat ze achter de deur had gezet. De transactie verliep snel. Binnen een minuut waren de twee mannen met de drugs verdwenen. Het geld was al naar Nita's baas overgemaakt. Nu moest Nita maken dat ze wegkwam - een vaste regel die van levensbelang was.

Ze checkte uit, betaalde contant voor de kamer en checkte in bij een ander hotel in de buurt. Haar werk zat er bijna op. Ze had 's morgens een tweede klant en zou daarna weer naar haar dochter vliegen. Maar toen Nita in de douche haar haren stond te wassen, verzamelde zich een groep politiemannen voor haar deur. Het leven zoals ze het kende zou compleet veranderen. Toen ze rustig onder de douche vandaan stapte, trapte de politie de deur in en stormde de kamer binnen. Nita schoot achter de badkamerdeur en hapte naar adem. Haar hart bonkte in haar borst en haar natte, naakte lichaam beefde terwijl ze zich achter de deur verschool. Een mannenstem schreeuwde: 'Kom tevoorschijn, Ramos.' Ze bewoog zich niet. Ze was doodsbang. Hij wist haar naam. Hij riep weer: 'Kom tevoorschijn, Ramos. Kom naar buiten met je handen omhoog.'

Nita trilde zichtbaar toen ze achter de deur vandaan kwam, met haar handen boven haar hoofd. Er was een muur van pistolen op haar gericht toen ze naakt verscheen, ze durfde geen handdoek te pakken omdat ze dan misschien neergeschoten werd. Er stonden meer dan tien politieagenten in de kamer. Nita bleef staan, naakt, met haar handen in de lucht en haar natte haren op haar rug. Een van de politieagenten rukte een laken van het bed en wierp haar dat toe. Nita wikkelde het snel om zich heen.

De politie begon de kamer overhoop te halen. Ze doorzochten haar tassen en gooiden haar kleren op de vloer. Ze trokken het beddengoed van het bed en keerden het matras om. Binnen vijf minuten vonden ze de drugs verborgen in de bodem van een kast. Nita riep dat die niet van haar waren toen ze de agenten zag lachen en bellen. Het was een goede avond voor hen. Meestal vonden ze een paar grammetjes, maar vanavond hadden ze twee kilo hasj en twee kilo ice. Nita bleef zeggen dat ze onschuldig was terwijl ze het laken om zich heen hield. Ze kon nu alleen nog maar hopen dat de rechtbank van Bali haar niet te hard zou

aanpakken - gelukkig had ze aardig wat geld.

Nita: *Ze eisten twaalf jaar, maar ik praatte met de aanklager en de aanklager vroeg of ik geld had zodat ik kon onderhandelen. Dus ik heb via mijn advocaat meer dan honderd miljoen roepia (16.500 euro) betaald en de rechtbank gaf me een straf van zes jaar.*

Nita ontdekte later hoe ze was gepakt. Ze was verraden door een dealer die haar geld schuldig was. Hij was haar volgende klant, maar had de politie gebeld met als doel zijn schuld uit te wissen door Nita te laten opsluiten. Maar dit verlies hield Nita niet lang tegen. Ze pakte in Hotel K al snel haar oude activiteiten weer op. De handel die haar haar gewone leven had afgenomen, werd er nu het middelpunt van. Hotel K groeide in rap tempo uit tot de Verenigde Naties van drugshandelaars. Bali was een lucratieve drugsmarkt, die aan het einde van de jaren negentig veranderde van doorgangspunt in bestemming. Rijke expats en toeristen zorgden voor de vraag, en smokkelaars van over de hele wereld vlogen naar Denpasar, zich voordoend als toerist - met surfplanken, duikflessen, sporttassen en zelfs hun magen en anussen vol drugs. In de daaropvolgende jaren zouden de gasten van Hotel K van over de hele wereld komen, onder meer uit Nederland, Italië, Engeland, Schotland, Zweden, Rusland, Mexico, Nigeria, Brazilië, Argentinië, de VS en Australië. Al die drugsdelicten leidden ook tot zwaardere straffen, waardoor er op Bali een nieuwe duistere tijd met de doodstraf voor handelaars aanbrak. De eerste persoon die in Bali wegens drugshandel tot het vuurpeloton werd veroordeeld, was de 27-jarige Franse kok Michaël Blanc in 2000.

Voor een Frans staatsburger dreigt de doodstraf, omdat hij 3,8 kilo drugs in duikflessen naar het Indonesische vakantie-eiland Bali zou hebben gesmokkeld. De Jakarta Post meldt dat de openbaar aanklagers van de rechtbank van het district Denpasar vrijdag de doodstraf eisten tegen Michaël Blanc, 27, omdat hij op 26 december 1999 hasj het land had binnengebracht.

- Agence France-Presse, 4 november 2000

Op tweede kerstdag 1999 vloog Michaël met twee duikflessen in zijn tas naar Bali. Ze zouden zijn jonge leven verwoesten. Toen hij zijn duiktas wilde ophalen, werd die al in de gaten gehouden, omdat een routinescan iets verdachts in de flessen had laten zien. De douanebeambten hadden de tas bij de andere vakantiebagage op de lopende band geplaatst om te zien wie hem zou pakken.

Op het moment dat Michaël zijn vingers om het hengsel sloeg, was zijn leven als vrij man voorbij.

Michaël en de politie vertellen tegenstrijdige verhalen over wat er daarna gebeurde. De politie zegt dat ze de Fransman en zijn duikflessen naar een luchthavenkantoor hebben overgebracht en de flessen in zijn bijzijn hebben getest. Toen uit de test bleek dat er geen zuurstof in de stalen flessen zat, hebben ze ze opengeboord en troffen ze bijna vier kilo hasj in honderd kleine pakjes aan. Volgens de politie bekende Michaël tijdens het eerste verhoor dat hij in Bangkok een tussenstop had gemaakt en daar de drugs had gekocht die hij op Bali wilde verkopen.

Michaël ontkende dat hij had bekend en dat hij weet had van de drugs. Hij zei dat de flessen eigendom waren van een vriend, Philip, die in Bombay woonde, en dat hij ze tijdens een vijftiendaagse reis naar India meermalen had gebruikt om mee te duiken. Hij kon helaas geen contact meer opnemen met zijn vriend. Hij beweerde ook dat de politie zich niet aan het protocol had gehouden door de flessen te openen terwijl hij er niet bij was.

Michaël leefde in Hotel K met de dreiging van de dood door het vuurpeloton als het zwaard van Damocles boven zijn hoofd. Zijn ouders kwamen uit Frankrijk over om hun zoon te helpen, overtuigd van zijn onschuld en woedend dat ze die niet konden bewijzen. Hun verzoeken om de pakketten met hasj op vingerafdrukken te onderzoeken, werden afgewezen. Michaël had bekend, dus was er geen verder onderzoek nodig.

Zijn enige kans op een goede verdediging had niets te maken met schuld of onschuld. Michaëls moeder, Helene, kreeg te horen dat ze met 220.000 tot 280.000 euro een straf van vijftien jaar konden kopen, maar ze weigerde smeergeld te betalen, in de overtuiging dat haar zoon onschuldig was. Daarmee verwierp ze de enige strategie die had kunnen werken. De rechter veroordeelde Michaël tot een levenslange gevangenisstraf en verwierp het verzoek van de aanklager om de doodstraf. Michaël zou echter in de gevangenis sterven. Hij zat met een verbijsterde blik in de rechtbank. Nu hij alleen nog maar omringd was door duisternis, vond Michaël een gevaarlijke manier om om te gaan met de verpletterende pijn dat hij zijn dagen in Hotel K moest slijten. Hij raakte verslaafd aan heroïne. Hotel K was immers de ideale plek om drugs te scoren.

Michaël was de eerste die de doodstraf kreeg, en het duurde niet lang voor de aanklagers dezelfde straf eisten voor andere drugshandelaars op Bali. Een 29-jarige duikinstructeur genaamd Vincente Garcia vloog enkele maanden na Michaëls veroordeling naar Bali. Hij kwam door de douane en liep naar de

bagageband om de tas met zijn boogieboard en een andere, zwarte tas op te halen. Hij vertoonde geen tekenen van angst, ondanks het feit dat er 15 kilo cocaïne in zijn tas zat. Vincente reisde met een voormalig Mexicaans model, de 32-jarige Clara Gautrin, die zich voordeed als zijn vriendin om de schijn te wekken van geliefden op vakantie. Ze waren een sexy stel toen ze vol vertrouwen over het vliegveld liepen, blijkbaar volkomen zorgeloos. Ze zagen eruit als alle andere stelletjes die beginnen aan een romantische vakantie in het paradijs. Geen van beiden wist dat ze waren verraden en met open ogen in de val liepen.

Vincente had zijn voormalige Mexicaanse drugsbaas tegen de haren in gestreken door hem buiten te sluiten. Bij eerdere drugsruns was Vincente een goedbetaalde koerier geweest, maar hij was ambitieus en wilde een groter aandeel - hij was immers degene die alle risico's nam, en maar weinig drugskoeriers hadden genoeg lef om vijftien kilo mee te nemen. Het duurde niet lang voor een van de grootste drugsbazen van Bali, een Chinees, Vincente in dienst nam. Maar het duurde ook niet lang voordat zijn voormalige drugsbaas in Mexico erachter kwam en wraak zwoer. Hij liet een van zijn mensen Vincente volgen om zijn vluchtgegevens naar Bali te achterhalen. Net als elke andere slimme drugshandelaar zorgde Vincente er altijd voor dat niemand zijn reisplannen kende en gaf hij zijn klanten alleen een globale aankomsttijd. Het mannetje van zijn ex-baas wist de details echter te achterhalen en gaf ze door aan de Mexicaanse drugsbaas, die ze vervolgens naar de politie op Bali faxte. Op het moment dat Vincente zijn bagage incheckte, kwamen de autoriteiten op Bali in actie, klaar om toe te slaan op het moment dat Vincentes vliegtuig landde op Ngurah Rai.

De verdachten, Vincente Manuel Navarro Garcia en Clara Elena Umana Gautrin, werden dinsdag gearresteerd op de luchthaven van het toeristeneiland Bali, na een vlucht vanuit de Thaise hoofdstad Bangkok. De politie beweerde dat er drugs in de bagage van het stel verstoppt zaten. De Indonesische politie stelde dat de drugs die de Mexicanen bij zich hadden in Bali een straatwaarde van 311.500 euro hadden.

- EFE News Service, 12 april 2001

Vincente en Clara sloten met de aanklagers en rechters een deal: hij zou vijftien jaar gevangenisstraf krijgen in plaats van de doodstraf en zij zou worden vrijgelaten. Maar de rechters hielden zich niet aan hun belofte en veroordeelden Clara tot zeven jaar en Vincente tot levenslang. Vincente het vuurpeloton

besparen was het beste dat de rechters konden doen zonder argwaan te wekken. Het zou moeilijk uit te leggen zijn waarom Vincente vijftien jaar kreeg voor vijftien kilo cocaïne, terwijl Michaël in dezelfde rechtszaal levenslang had gekregen voor nog geen vier kilo hasj. Toch was het voor iedereen duidelijk dat er een deal was gesloten. Vincente kreeg dezelfde straf als Michael, terwijl hij meer dan vier keer zoveel drugs bij zich had gehad.

Een andere drugshandelaar die onder de dreiging van de dood in Hotel K incheckte, was de 24-jarige Italiaanse juwelier Juri Angione. Hij werd op de luchthaven Ngurah Rai gepakt met 5 kilo cocaïne in zijn surf tas. Juri woonde al 2 jaar met tussenpozen op Bali toen hij zijn vriendin vertelde dat hij een paar dagen naar Thailand ging. In werkelijkheid vloog hij naar Brazilië om een surfplanktas op te halen waarin 5 kilo cocaïne zat verstopt. Hij vloog zigzaggend terug naar Bali in een poging kritisch bekeken routes te vermijden. Hij meed het vliegveld van Jakarta, omdat de Braziliaanse koerier Marco daar een paar maanden eerder was betrapt met 13 kilo cocaïne in het frame van een hangglider. Juri werkte voor dezelfde rijke Italiaanse drugsbaas als Marco. De baas woonde zelf op Bali en genoot van het goede leven - hij lag lekker onderuit en dronk cocktails in de meest exclusieve strandpaviljoens en restaurants terwijl zijn koeriers de risico's namen. De drugsbaas had Juri verteld dat hij een spoedlevering moest verzorgen om het smeergeld bij elkaar te krijgen dat Marco van het vuurpeloton moest redden. Juri vloog van Brazilië naar Amsterdam naar Bangkok, waar hij van de KLM overstapte op Thai Airways. Daar kreeg hij een grimmige waarschuwing.

Een Thaise douanebeambte zag iets verdachts toen de surf tas door het röntgenapparaat ging. 'Wat is dit?' vroeg hij terwijl hij de bovenkant van de tas aanraakte. 'Dat is plastic,' zei Juri. De man verplaatste zijn hand richting de rits. Juri moest snel handelen om hem ervan te overtuigen dat de tas dicht kon blijven. 'Het is gewoon plastic, om mijn surfplank te beschermen.' Hij zag hoe de hand van de beambte over de bovenkant van de tas veegde. Zijn hand stopte bij de rits... bleef erboven hangen. 'Het is gewoon plastic,' drong Juri aan. Hij probeerde nonchalant te klinken, terwijl zijn hart in zijn keel bonkte. 'Oké,' zei de beambte. Hij wuifde hem verder en verplaatste zijn aandacht naar de tas van de volgende passagier. Juri pakte zijn tas, liep weg en durfde toen pas weer adem te halen. Hij was door het oog van de naald gekropen. Maar zijn gevoel van opluchting hield niet aan. Hij wist dat de tas niet goed was verpakt toen hij Brazilië verliet, maar hij had hem toch meegenomen. Nu er bij een routinescan iets verdachts was gezien, werd zijn angst bevestigd. En hij moest nog door de douane op Bali.

Tijdens de vlucht naar Bali overwoog hij de tas gewoon op het vliegveld

achter te laten. Hij zou de cocaïne kwijt zijn, maar zijn leven behouden. Hij had zeker twintig keer eerder drugs gesmokkeld, maar dit was anders. Hij had een slecht verpakte tas. Tegen de tijd dat het vliegtuig op Bali de grond raakte, had hij besloten door te zetten. ‘Op het laatste moment dacht ik: oké, ik probeer het, ik speel verder. Ik wilde verder spelen.’ Zelfs de borden met ‘doodstraf voor drugsmokkelaars’ die hem omringden in de rij voor een toeristenvisum deden hem niet van gedachten veranderen.

Toen hij door de lange gangen van het vliegtuig naar de immigratiebalie op de luchthaven Ngurah Rai liep, waren de douanebeambten al gealarmeerd. Toen de routinescan op Bali ook argwaan had gewekt, had een drugshond bevestigd dat de tas vol drugs zat. De douane had de tas vervolgens als lokaas op de bagageband gezet en wachtte af wie hem kwam halen. Net als Michaël en Vincente voor hem was Juri er al bij toen hij de bagagehal binnenkwam en naar de band liep. De surfplank stond tussen tientallen andere tassen op de grond. Hij pakte hem en liep naar de groene lijn: niets aan te geven. Maar dit keer had hij geen geluk.

Een grondige doorzoeking van de bagage leverde 3 surfplanken, 2 zwempakken, 2 paar surfschoenen, een snorkel en 29 plastic pakketjes verborgen in de binnenste bekleding van de tas op. De pakketjes waren in zwart carbonpapier gewikkeld en bevatten een verdacht wit poeder, dat na een simpele test cocaïne van hoge kwaliteit bleek te zijn. [Juri] Angione erkende dat de tas, kleding, schoenen en surfplanken van hem waren, maar ontkende iets te maken te hebben met de cocaïne.

Luchthavenautoriteiten op het vakantie-eiland Bali hebben woensdag een 24-jarige Italiaan opgepakt die probeerde 5,26 kilo cocaïne met een straatwaarde van 4,5 miljard roepia [400.000 euro] Indonesië binnen te smokkelen.

- Jakarta Post, 4 december 2003

De openbare aanklager eiste de doodstraf voor Juri, net als bij Vincente en Michael, maar de rechtbank in Bali veroordeelde hem tot levenslang. Juri's collega-koerier, de Braziliaan Marco, had zijn hoger beroep tegen de doodstraf verloren en was overgebracht naar een zwaarbeveiligde gevangenis op het eiland Nusakambangan om daar op zijn executie te wachten.

Waarom heb je de waarschuwing in Bangkok genegeerd?

Juri: *In het vliegtuig van Bangkok naar Bali zat ik te denken: haal ik de tas op of laat ik hem op het vliegveld? Dat dacht ik. Ik verwachtte dat ik misschien zou worden gepakt. Maar ik dacht: nee, ik wil dat spul niet kwijtraken, dat is zonde*

van dat spul. Op het laatst dacht ik: oké, ik probeer het, ik speel verder. Ik wilde spelen. Dus ik haalde de tas op en toen ik buitenkwam, hielden ze me tegen. Ze voelden, ze vroegen: wat is dit? Ik zei: plastic. Zij: maak open.

Heb je geprobeerd te voorkomen dat ze de tas openmaakten?

Juri: Ik zei hetzelfde als in Bangkok. Ik zei: het is plastic, het is plastic. Maar ze luisterden niet naar me, ze maakten de tas open, sneden hem open, haalden er wat spul uit.

Hoe voelde je je?

Juri: Klote. Ja. Klote. Heel erg slecht.

Heb je de politie op het vliegveld geld aangeboden?

Juri: Nee. Er waren veel te veel politiemannen.

Hoeveel politiemannen?

Juri: Heel veel.

Medegedetineerde: Moet je zijn ogen zien glinsteren! Was het goede cocaïne, Juri?

Juri: Ja. Het was hetzelfde spul als Marco had.

Medegedetineerde: Uit Peru. Het beste spul van de wereld, ongeveer 85 procent zuiver. Als je een grote lijn neemt, kan je hart ervan exploderen, zo zuiver is het. Juri had heel goed spul, want ik ken de bron.

Zou het op Bali worden verkocht?

Juri: Nee, in Nieuw-Zeeland en Australië.

Zou jij het daarheen brengen?

Juri: Nee, ik niet. Iemand anders ging met een boot.

Medegedetineerde: Met een catamaran.

Jouw werk zat erop?

Juri: Ja.

Wat heeft de politie met de cocaïne gedaan?

Juri: Die heeft de politie gewoon op Bali verkocht. Ze versnijden en mengen hem. Ze maken zo vijftien kilo met mijn spul.

Hoe vaak had je al cocaïne naar Bali gesmokkeld?

Juri: *Naar Bali was het de eerste keer met cocaïne. Ik doe andere drugs: hasj, xtc, dat spul. Maar de allereerste keer cocaïne en de eerste keer dat ik iets voor iemand anders bracht. Ik breng altijd mijn eigen spul. Ik verpak altijd mijn eigen tassen. Ik ben een gebruiker. Maar ik deed het dit keer omdat het een noodgeval was voor Marco. Ze hadden iemand nodig om meer spul te brengen en meergeld te verdienen om Marco te helpen. Ik kende Marco toen niet. Maar om mijn baas te helpen zei ik: ja, oké, ik ga wel.'*

Had je drugs naar andere landen gesmokkeld?

Juri: *Ja. Naar Italië, naar Nederland, naar India.*

Cocaïne?

Juri: *Cocaïne, alles.*

Heroïne?

Juri: *Nee nooit. Xtc, hasj. Nooit heroïne. Dat doe ik niet.*

En altijd in een surfplank?

Juri: *Nee, soms in een tas, in mijn maag. Ik slik bolletjes. Ik slik een kilo hasjbolletjes.*

Hoe slik je die?

Juri: *Je maakt bolletjes met plastic eromheen. Ik rol de hasj in keukencellofaan en maak er kleine, kleine bolletjes van.*

En dat ging goed met je maag? Omdat je zo mager bent...

Juri: *Ja, dat ging goed met mijn maag omdat ik lang over het slikken doe, een hele dag. Ik had tien uur nodig om dat spul door te slikken.*

En at je op zo'n dag ook gewoon voedsel?

Juri: *Nee, nee, kan niet.*

En dan stap je in het vliegtuig?

Juri: *Ja.*

Hoe ben je in de drugswereld terechtgekomen?

Juri: *Tja, zo gaat het leven. Kijk, je ontmoet iemand, en dan ontmoet je*

iemand anders. Geleidelijk, geleidelijk. Maar ik speel dit spelletje al sinds ik een jonge jongen was in Italië, ik verkocht al hasj in Italië.

Verkocht je die toen je in Italië woonde?

Juri: *Ja, ik deal sinds mijn veertiende. Ik verkocht vaak hasj op school. Ik dealde via de man die op school pizza's voor het ontbijt verkocht. Als iemand een speciale pizza bestelde, leverde hij hem met mijn hasj erop.*

Ben je naar Bali verhuisd omdat dat een goede uitvalsbasis is om drugs te verkopen?

Juri: *Ik ben naar Bali verhuisd omdat ik hier een vriend heb - hij heeft een huis. Dus ik ben bij hem ingetrokken en we begonnen naar India te gaan en een beetje rond te reizen.*

Om aan drugs te komen?

Juri: *Ja. Maar India is ook een mooi land. Ik hou ervan om te reizen.*

Hoe vaak ben je met drugs op een internationale luchthaven geweest... tien keer?

Juri: *Meer. Twintig, dertig keer.*

En je bent nooit eerder gepakt?

Juri: *Nooit.*

Waarom ben je volgens jou dit keer wel gepakt?

Juri: *Mijn tijd was gekomen.*

Van geen sterren naar vijf sterren

Mick, Australische gedetineerde: *Je kunt niet beschrijven wat voor gevoel het is als je Kerobokan binnenloopt. Het is geen normale plek. Je komt in een smerige ruimte, het is niet jouw taal, niet jouw volk, een andere planeet. Je denkt de hele tijd dat je droomt, het gebeurt niet echt, je bent niet echt daar. Je weet niet wat je moet doen of denken. Het is extreem. Je gaat op en neer. Het is alsof je bent ontvoerd.*

Voor de meeste westerlingen is inchecken in een gevangenis in een derdewereldland een gruwelijke beproeving, maar in Hotel K worden de gedetineerden na een foto, knipbeurt en het papierwerk in het kantoor meegenomen voor een verrassend aangename wandeling door mooi bijgehouden tuinen naar hun cel. Tijdens die wandeling heeft Hotel K veel weg van een goedkoop Balinees vakantiepark. De gevangenen rekken zich als katten uit onder lommerrijke palmbomen, waar ze liggen te lezen of slapen. Het pad buigt af bij een winkeltje, waar vaak een groep gevangenen staat té kletsen. Een kind holt lachend met een vlieger achter zich aan over het gazon. Onder een palmboom zit een zoenend stelletje. Deze eerste indruk geeft een nieuwe gedetineerde een gevoel van rust.

Dat gevoel houdt niet lang aan.

Als de deur van hun nieuwe cel achter hen dicht knalt, verdwijnt het aangename beeld. In de inwijdings- of voorarrestblokken J en C2 is geen zonlicht, alleen fel tl-licht. Er hangt een dik, blauw waas in de lucht, veroorzaakt door de kruidnagelsigaretten die uit monden hangen. De cellen zijn hete, betonnen dozen, volgepropt met wel 25 man, waardoor de gevangenen met hun ellebogen of knieën altijd iemand anders raken. Er is niet genoeg ruimte om allemaal tegelijk te zitten; ze zitten en slapen om beurten. Niemand kan zich uitrekken, tenzij je een plekje bij de deur hebt, waar je je benen door de tralies kunt steken. Verder slaapt iedereen met zijn armen en benen verweven met de plakkerige ledematen van anderen.

In de hoek is een gat in de grond dat als toilet dienstdoet en meestal verstopt zit met oude, hard geworden uitwerpselen. De stank trekt een wolk muggen aan. Ratten rennen de cellen in en uit. Nieuwe westerse gevangenen zien vol

ongeloof hoe een Balinese gevangene een rat vangt, zijn nek breekt en hem rauw opeet.

De inwijdingsblokken zitten vol heroïneverslaafden, onder wie een aantal met aids en hepatitis, die later naar een speciaal cellenblok voor drugsverslaafden zullen gaan, het zogenaamde junkieblok. Vaak zitten ze onder de zweren, waar ze geobsedeerd aan zitten te pulken. De gevangenen spuiten drugs. Ze knellen een arm af om een ader te vinden, steken er een stompe naald in, spuiten de drugs in en geven de vuile naald door. Doordat de cel zo volgepakt zit, wordt iedereen blootgesteld aan ziektes, huiduitslag, zweren en infecties.

In de inwijdingsblokken worden de gevangenen drie keer per dag als apen gevoerd. Meestal steken ze hun armen door de tralies uit naar de gedetineerden die de voedselkarren rondrijden en houden ze hun hand of een stuk plastic op om een lepel te kort gekookte harde rijst met een schep waterige kool erop te krijgen. Het enige verzetje is een wandeling naar de bezoekersruimte, maar veel gevangenen hebben niemand die hen komt bezoeken.

Emmanuel: *Toen ik van het politiebureau kwam, stopten ze me in C2. Iedereen die van het politiebureau komt, komt eerst daar terecht, in een kleine ruimte met 25 man. Er is niet genoeg ruimte voor 25 man. Sommigen slapen zittend. Ik heb er 2 maanden gezeten. In die tijd was er geen wc. Je moest in plastic schijten. In plastic pissen. Ik heb 2 weken en 5 dagen niet gescheten.*

Ben je er in die twee maanden tijd wel eens uit geweest?

Emmanuel: *Nee. Je kunt er overdag niet uit. Je hebt geen keus, je moet er blijven. Als je geld hebt, kan je betalen om naar een ander blok overgeplaatst te worden. Sommige mensen regelen dat ze meteen uit dat blok worden gehaald. De Amerikaan Gabriel maakte alles duur. Hij betaalde 7 miljoen roepia [625 euro] voor overplaatsing, want hij wilde er nog geen uur blijven. Toen begonnen ze iedereen om meer geld te vragen. Die jongen uit Afrika, die betaalde ook 7 miljoen voor overplaatsing.*

Hoewel de bewakers westerlingen met geld altijd de kans bieden om snel uit de inwijdingscellen te komen of ze helemaal over te slaan, is niet iedereen bekend met het opwaarderingssysteem. De Australische miljonair en jachteigenaar Chris Packer, die was opgepakt met een ongeregistreerd vuurwapen op zijn jacht, was er niet van op de hoogte en heeft enkele dagen in een propvolle inwijdingscel doorgebracht, waar hij sliep met zijn benen tussen de tralies door gestoken, voordat hij een deal sloot en naar een cel met een zacht bed en

meubilair werd overgebracht.

Wie voor een betere cel betaalde, kon in de duurdere klasse terecht komen, met privé kamers met uitzicht op de tuin, een plasma-tv en dvd-speler, een zacht matras en internet. De beste kamers waren voor vip-gevangenen, zoals de Balinese koning of de gouverneur van Bali, of gedetineerden met geld en invloed. De Mexicaanse drugsdealers Vincente en Clara hadden allebei een betere cel, met dank aan hun rijke, op Bali wonende klant. Hij zorgde ervoor dat ze het goed hadden; in ruil daarvoor gaven zij hem niet aan en praatten ze niet over hem. Hij kon Vincente nog steeds inschakelen om zijn cocaïneleveringen te regelen. Dat hij in Hotel K zat, weerhield Vincente er niet van om vanuit zijn cel te werken, contactpersonen in Mexico te bellen en koeriers te regelen. Vincente had een 25-inch lcd-tv aan de muur hangen, een kraan voor warm en koud water, en een klein bad - dingen die zelfs in lokale huishoudens een luxe waren.

Clara had een exclusieve kamer in het vrouwenblok. Haar cel lag aan het einde van de gang en werd aan het zicht van voorbijgangers onttrokken door een Japans kamerscherm dat het kostbaarste goed in de gevangenis verschafte: privacy. Buiten had ze een tuintje. Binnen had ze een blauwe tegelvloer en een toilet, en ze had het privilege dat ze zelf mocht bepalen met wie ze de cel deelde. Meestal had ze maar twee celgenoten, ondanks het feit dat de andere negen cellen in blok W vol zaten met soms wel vijftien vrouwen. Een van de uitverkoren celgenoten was een Australisch lingerie model dat tot drie maanden in Hotel K was veroordeeld omdat ze bij een danceparty was opgepakt met twee roze xtc-pillen in haar Gucci-tas.

De luxueus ingerichte cel van de machtige Balinese drugshandelaar Iwan Thalib deed niet onder voor een kamer in een vijfsterrenhotel. Iwan had de inrichting zelf ontworpen, alles smaakvol aangekleed en een hypermodern Bose-geluidssysteem laten installeren. Hij liet zijn mensen houten meubels op maat maken. Er kwam een weelderig bordeauxrood tapijt en de muren kregen een licht koffiebruin kleurtje. Hij had acht speakers aan de muur voor het surround geluid, een plasmascherm aan het voeteneind van zijn bed, een dvd-speler en een Playstation. In de hoek stonden een koelkastje voor bier, een diepvries en een magnetron. Zijn bouwvakkers hadden de cel uitgebreid door een muur naar een aangrenzende gemeenschappelijke toiletruimte weg te halen en er een badkamer van te maken. Hij betaalde een homoseksuele gevangene, Dedi, een keurig salaris om zijn bediende te zijn, zijn cel schoon te maken en zijn kleding te wassen. Als Iwan moest zitten, dan graag wel in stijl. In werkelijkheid sliep hij amper in zijn cel, want hij had vip-privileges en kon vrijelijk Hotel K in- en uitlopen. Maar hij liet andere gevangenen zijn cel gebruiken om tv te kijken of de Playstation te gebruiken. Het leven achter tralies was niet slecht voor Iwan.

Hij had geld, invloed en meer macht dan de bewakers.

Den, Nepalese gedetineerde: *Iwan was vanaf het begin de belangrijkste vip. Hij was de enige die openlijk een laptop of telefoon kon gebruiken, omdat hij de belangrijkste sponsor van de gevangenis was. Wat er ook nodig was, hij was degene die het geld pakte.*

Dus hij runde de gevangenis?

Den: *Ja, natuurlijk, hij was de belangrijkste geldschieter. Wat er ook nodig was, hij zorgde ervoor dat het er kwam. Wilde je een tuin aanleggen of je cel opknappen? Hij betaalde. Alles. Zelfs als de baas van de gevangenis ergens naartoe wilde, naar Jakarta, was hij degene die betaalde. Hij was degene die het regelde, vliegticket, hotel, alles. Met geld kun je binnen alles doen wat je wilt. Wil je drugs in de gevangenis verkopen, geen probleem. Elke week moet je geld betalen aan de baas van de gevangenis.*

Dit was Iwans tweede keer in Hotel K. Zijn eerste keer was in 1996, toen hij en zijn Nederlandse echtgenote op de luchthaven Ngurah Rai werden opgepakt met in een luidsprekerbox 20.781 xtc-pillen met een waarde van een half miljard roepia (131.500 euro).

De verdachten, Iwan Thalib en een vrouw die volgens hem zijn echtgenote Jolita is, werden gearresteerd toen ze vrijdag vanuit Amsterdam op de luchthaven Ngurah Rai aankwamen. Een politiebron zei dat de autoriteiten de twee al langer in de gaten hielden. Er wordt aangenomen dat Iwan een souvenirwinkel in meubels en zilverwaar heeft geopend als dekmantel. De politie zei dat Iwan een van de grootste xtc-dealers op het eiland is. De politiebron zei ook dat een politieagent, die ervan werd verdacht samen te werken met Iwan en die op het vliegveld op hem stond te wachten, is verdwenen toen hij zag dat Iwan in de problemen zat.

- Jakarta Post, 12 juni 1996

Iwan werd de eerste keer veroordeeld tot slechts veertien maanden gevangenisstraf, waardoor zijn drugshandel nauwelijks stillag. Na zijn vrijlating begon de charismatische, langharige drugsdealer, die ooit in een paar films had gespeeld, xtc-pillen te produceren in zijn tweekamerappartement boven zijn elektronicazaak in Seminyak - een exclusieve badplaats op Bali met vijfsterrenhotels, villa's en rijke buitenlanders. Iwan woonde in zijn drugshol,

reed rond in het nieuwste model BMW en voorzag elke club van xtc-pillen.

Hij was een bekende van de Balinese politie, die hem in ruil voor smeergeld meestal maar liet begaan, hoewel een aantal agenten hem altijd in de gaten hield voor een extra streep op hun uniform. Hij was verschillende keren aan een arrestatie ontsnapt. De politie had twee drugskoeriers met een kilo *shabu (ice)* in een BMW aangehouden. Het bleek Iwans auto te zijn en, zo beweerden ze, Iwans drugs, maar hij kwam ermee weg. De politie probeerde hem ook eens te arresteren in een nachtclub in Kuta, nadat ze waren getipt dat hij illegale drugs bij zich had. Iwan had echter niets bij zich toen ze hem inrekenden. Iwans ongreepbaarheid en het onvermogen van de politie om een zaak tegen hem hard te maken, leidde ertoe dat een aantal politieagenten ervan werd verdacht giften van hem aan te nemen (zelfs een huis en een auto), als gasten naar zijn feesten te gaan en met hem samen te werken. Hij stond jaren op de lijst met meest gezochte criminelen en op een avond kregen ze hem eindelijk te pakken.

De politie wachtte geduldig bij Iwans winkel in Seminyak, verstopt in struiken of in en achter geparkeerde auto's om uit het zicht van de beveiligingscamera boven de winkeldeur te blijven. Ze waren bewapend en konden elk moment toeslaan. Toen Iwan die nacht rond twee uur de trap af kwam lopen, had hij geen idee. Hij was op weg naar een vriend in het ziekenhuis die net was geopereerd. Hij liep rustig de voordeur uit en *bam...* Een zee van licht. De politie had de koplampen van hun auto's aangedaan, waardoor Iwan even verblind was en niet zag hoe de agenten uit de schaduwen tevoorschijn sprongen en hem met getrokken wapen omsingelden. Maar hij hoorde hen roepen. Eerst: 'Hij is het, hij is het,' en toen: 'We willen naar boven om het pand te doorzoeken.' Iwan knikte alleen maar en stak zijn handen in de lucht. Hij wist dat dit op een dag zou gebeuren. Hij wist ook dat er boven genoeg lag om hem voor het vuurpeloton te zetten. Hij bleef kalm. Zonder bewijs mocht de politie niet naar binnen.

Maar toen een politieagent hem fouilleerde, was het raak. Iwan had 8 gram *shabu* in het zakje van zijn overhemd. Daarmee kreeg de politie groen licht om naar binnen te gaan. Het was stom van Iwan om drugs mee naar buiten te nemen, maar hij was na alle tips van de politie en jaren van onschendbaarheid nonchalant geworden. Twintig politieagenten volgden hem naar boven, twee of drie met geweren op zijn onderrug gericht. Iwan bleef kalm. Eenmaal boven liep hij naar de koelkast en pakte hij een paar biertjes voor de agenten. Ze bedankten. Hij maakte er toch eentje open voor zichzelf en ging op de grond zitten. Een aantal agenten kwam bij hem zitten en kletste gezellig over de laatste voetbaluitslagen. In de kamer ernaast werd zijn drugshol overhoopgehaald.

Hij is ontzettend cool, net Al Pacino. Ik arriveerde een paar minuten nadat ze hem naar boven hadden gebracht. Ze zaten met elkaar te kletsen, in een kringetje op de grond. Ik was daar met drie andere journalisten. Ze hadden drugs uit de andere kamer gehaald en midden in de kring gelegd. Er waren diverse bergen xtc-pillen. Iwan bleef glimlachend op de grond zitten.

- Wayan Juniartha van de *Jakarta Post*

Ondanks zijn ontspannen houding had Iwan voldoende reden om zich zorgen te maken. De politieagenten zochten 3 uur en wierpen elkaar regelmatig zelfvoldane lachjes toe terwijl ze een compleet xtc-fabriekje blootlegden. Aan het einde van de nacht hadden ze 80.000 xtc-pillen, 600 gram cocaïne, meerdere kilo's poeders, 1 kilo heroïne en 5 machines om pillen te persen en stempelen gevonden. Ze ontdekten verder 14 kaliber .22-kogels, een pistool en 1 actieve handgranaat - de standaardbescherming van een drugsdealer.

'De arrestatie kwam ons heel goed uit, want hij was al jaren een van de meest gezochte criminelen op Bali,' zei een hooggeplaatste narcoticarechercheur. 'We probeerden hem al jaren te pakken, maar hij was te slim en te ongrijpbaar. We denken dat hij een van de vier grootste drugsdealers op Bali is, iemand met uitgebreide netwerken en belangrijke connecties,' zei hij.

- *Jakarta Post*, maart 2002

Om vijf uur die ochtend was de politie klaar. Ze deden Iwan handboeien om en brachten hem naar de politiecellen van Denpasar, waar hij streng werd bewaakt. Nu begon voor hem het prijzige gevecht om zijn leven. Ironisch genoeg was aan Iwans immuniteit een einde gekomen op het moment dat hij overwoog op het rechte pad te blijven en zich op de bloeiende villabouw op Bali te richten. Op dit moment had hij zijn illegaal vergaarde rijkdom nodig om de rechtbank over te halen hem in leven te laten.

Het geld werd in rap tempo uitgegeven. Zijn advocaat regelde de transacties die nodig waren om de vele uitgestoken handen in het systeem te vullen. Zo betaalde hij de politie om in de rapporten het aantal aangetroffen xtc-pillen flink te verlagen. Er werd ook betaald om de demonstratie van Iwans pillenpers in de rechtszaal te verprutsen, zodat de pillen die voor de rechters werden geperst totaal niet op de 80.000 in beslag genomen pillen leken. Zo werd de zware aanklacht voor het fabriceren van drugs geschrapt en was het voor de rechters makkelijker zijn straf te verlichten zonder vriendjespolitiek te hoeven bedrijven en het gevaar te lopen dat oude afspraken op straat kwamen te liggen.

'Yes! Yes!' riep Iwan toen de rechters de straf van dertien jaar wegens

drugsbezit voorlazen. Hij sprong op vanuit zijn plastic stoel. De doodstraf was een reële mogelijkheid geweest; de deals hadden hem gered. Zijn advocaat trok hem snel terug in zijn stoel en maande hem rustig te blijven. Indiscretie was gevaarlijk. Iedereen moest nu voorzichtig zijn. Ze hadden allemaal vieze handen en het was onverstandig de aandacht op de straf te vestigen. Als er een vermoeden van een afspraak met de rechterlijke macht bestond, konden de aanklagers in hoger beroep alsnog de doodstraf eisen.

In zijn vonnis benadrukte [de rechter] dat de 48-jarige verdachte niet schuldig was aan het distribueren of fabriceren van drugs, wat zwaardere vergrijpen waren waarop hogere straffen stonden.

- Jakarta Post, maart 2001

In een aparte zaak werd Iwan - door de pers omgedoopt tot 'Godfather' - veroordeeld tot nog eens drie jaar voor wapenbezit.

Nu de rechtszaken eindelijk voorbij waren, stortte Iwan zich op nieuwe legitieme en oude illegale zaken in Hotel K. Hij verbouwde een gebouw bij de tennisbaan, dat eerder door een gevangene als drukkerij was gebruikt, tot meubelwerkplaats. Hij investeerde 36.500 euro eigen geld in machines en betaalde 42 gevangenen om in de fabriek te werken. Het was een win-winsituatie. Zelfs mensen met weinig ervaring konden de lange, saaie uren in de gevangenis benutten om eindeloos tafelpoten te schaven, waardoor Iwans werkplaats al snel de beste poten maakte en klanten uit oorden als Spanje en de Verenigde Staten aantrok.

Iwans rijke, chic geklede klanten werden bij de ingang als officiële gasten verwelkomd. Ze werden door de gangen geleid en langs de starende blikken van de nieuwsgierige gevangenen die in de tuin rondgingen of met bier en dope in de weer waren. Alle vreemden die in Hotel K binnenkwamen, met name keurig verzorgde zakenlieden, wekten interesse en doorbraken de sleur. Maar niet alle klanten van Iwan verkeerden in goeden doen. Sommigen droegen net zulke sjofele jeans en T-shirts als de gevangenen en leken meer op hun plaats op een betonnen vloer dan op Iwans dure designstoelen. Als deze klanten Iwans werkplaats binnenliepen, was meubels kopen wel het laatste wat ze wilden.

Achter de frontlinie van lawaaiige machines en rondvliegend zaagsel stonden gevangenen in alle rust xtc-pillen te persen en verpakken. Het was een ideale situatie. Iwans drugsklanten konden in- en uitlopen zonder bang te hoeven zijn dat ze zouden worden gefouilleerd. De politie mocht alleen met een huiszoekingsbevel in Hotel K komen, wat inhield dat Iwan ruim op tijd zou

worden gewaarschuwd door de bewakers op zijn loonlijst en de drugs kon verbergen. Vrachtwagens reden vrij in en uit via de dienstingang van de gevangenis. De willekeurige doorzoekingen waren nooit grondig genoeg om de tienduizenden keurig verpakte xtc-pillen in de speakers te vinden.

In de straat buiten de gevangenis had Iwan een showroom voor zijn meubels, tussen sjofele winkels waar vooral goedkope mobieltjes en blikjes cola werden verkocht. Iwan sloot deals met zijn gegoede en minder gegoede klanten in de showroom en gebruikte een intercom om door de gevangensismuren heen te praten. Onder het voorwendsel dat hij naar zijn showroom ging, kon de zakenmagnaat gemakkelijk Hotel K in- en uitlopen. De bewakers of tampings fungeerden als portiers - ze zwaaiden de houten deuren open wanneer Iwan naar buiten liep om een hele of halve dag of nacht weg te blijven. Tegelijk met de toestemming om een meubelzaak te runnen had Iwan een officieel document gekregen waarmee hij vrij kon rondlopen. Hij had het altijd bij zich, voor het geval hij door de politie werd aangehouden.

Meerdere personen, onder wie een aantal politiemensen, vermoedden dat zijn werkplaats slechts een dekmantel was voor zijn drugshandel in de gevangenis.

- Wayan Juniarta van de Jakarta Post

De meubeltycoon van de gevangenis genoot van zijn privileges. Twee keer per jaar kreeg hij een flinke strafvermindering op zijn vonnis van zestien jaar, omdat zijn onderneming in het gevangensysteem gold als een beroepsopleiding. Zijn illegale handel lokte een simpel knikje en geniepige knipoog uit bij de gevangenisbaas, die vijftig procent van de opbrengst van de meubelhandel opstreek en regelmatig drugsgeld toegestopt kreeg.

Iwans vrijgevigheid zorgde ervoor dat zijn familie altijd welkom was in de gevangenis. Zijn Nederlandse vrouw Jolita, die met hun kinderen, twee dienstmeiden, een tuinman en een chauffeur in een huis achter de gevangenis woonde, wandelde dagelijks door Hotel K, altijd met felrood gestifte lippen. Ze kende de gevangenis goed, omdat ze er zelf korte tijd had gezeten wegens drugsbezit. Tijdens haar rechtszaak was ze op borgtocht (200 miljoen roepia, 26.000 euro) vrijgelaten en onder 'stadsarrest' geplaatst. En 4 maanden later werd ze vrijgesproken. Maar Hotel K was nu een verlengstuk van haar eigen achtertuin. Het leven als gevangenisvrouw was niet eenvoudig. Ze moet hebben geweten dat haar man met andere vrouwen rommelde; zijn knappe uiterlijk, het lange haar, charisma, macht en geld waren een sterk afrodisiacum voor eenzame, wellustige vrouwelijke gedetineerden, die maar wat graag de

lange, saaie, lege uren in de gevangenis wilden doden, op wat voor manier dan ook.

Bijna in het paradijs

Ruggiero: *Mijn hart huilt, schatje. Als ik verdomme in New York in de bak zat... maar ik zit op Bali. Ik weet dat de oceaan zich op vijf minuten van de poort bevindt...*

Voor een surfer is het erger dat je op Bali bent en de golven voor de deur heel goed zijn. En je zit in de gevangenis. Ik zit op twee minuten van mijn eigen restaurant, van mijn zwembadje. Van mijn vrienden, vijf minuten van restaurant Ku De Ta, en ik zit binnen opgesloten. Het voelt alsof ik levend begraven ben.

Het gekke is dat we hier op Bali elke dag feestvieren, surfen, eten, een pil nemen, dansen. Buiten de muren van Kerobokan is Bali. Achter de muren is het de hel; elke dag van zeven uur 's avonds tot acht uur 's morgens opgesloten in een kamertje, dertien uur, een fucking kleine kamer. Geen warme douche. Je moet elke dag moeite doen voor je eten... Het moeilijkste in een gevangenis in dit land is dat je elke dag moet vechten voor je eten. Je eet niet wat ze je geven. Dat zou ik mijn hond niet eens geven. Elke dag is een worsteling.

De ziel van de Braziliaanse gedetineerde Ruggiero droogde op. Hij moest weg uit Hotel K en werkte al weken aan een doortrapt ontsnapingsplan. Elke avond had hij in zijn cel hard op zijn gitaar zitten tokkelen en luidkeels gezongen. 'I know it's only rock-'n-roll but I like it.' Voortdurend, als een bezetene. Hij zong elke avond urenlang. Gevangenen in andere cellen dachten dat hij gewoon een gekke Braziliaan was, maar zijn rauwe gezang had een reden. Daarmee overstemde hij het lawaai van zijn Italiaanse celgenoot Ferrari, die de acht stalen spijlen in hun celraam doorzaagde.

Sinds het moment van zijn arrestatie had de Braziliaanse civiel ingenieur en surfer maar één doel voor ogen: zijn leven terugkrijgen. Eerst had hij geprobeerd zich vrij te kopen. Toen dat niet lukte, werd ontsnappen zijn nieuwe obsessie. Het was geen onbezonnen actie; dit mocht niet mislukken. Hij werkte stap voor stap, als aan een ingenieursklus, wat het in feite ook was. Aan het moment dat het zagen aan de spijlen begon, waren weken van voorbereiding voorafgegaan. Stap één was om de zes gevangenen die het plan vast niet stil zouden houden uit zijn cel te krijgen. Het was voor de heetgebakerde latino niet moeilijk ze

doodsbang te maken door zich als een krankzinnige te gedragen, te schreeuwen, op de muren te bonzen en te dreigen dat hij ze allemaal zou vermoorden. Dit hield hij elke avond vol tot ze alle zes om een andere cel hadden gevraagd.

Ruggiero: *Ik deed alsof ik gestoord was. Uiteindelijk waren ze alle zes zo bang voor me dat ze vertrokken.*

Daarna moest hij de zaag binnen zien te krijgen. Niet heel moeilijk, maar de eerste poging mislukte. Ruggiero had een vriend betaald om er een naar de gevangenis te brengen, maar die vriend werd gesnapt toen hij op zijn motor kwam aanrijden en de plastic tas aan een Balinese gevangene gaf die voor de deur stond te vegen. Drugstransacties werden over het algemeen op deze manier gedaan, maar dit keer zag een bewaker die op een houten bank zat te dommelen het. Hij wist dat hij geld zou vangen als hij iets illegaals ontdekte, dus toen hij erachter kwam dat de zaag voor een rijke westerling was, nam hij hem in beslag en ging hij met de Braziliaan praten. Voor 2 miljoen roepia (180 euro) zou hij het niet melden, maar Ruggiero kreeg de zaag niet. Het was een kleine tegenslag voor Ruggiero, maar een paar dagen later gebruikten ze een betere tactiek: de zaag werd naar binnen gesmokkeld in een papaja.

Ruggiero: *Je weet hoe Kerobokan is, een lachertje. Je kunt een olifant naar binnen krijgen, als je dat wilt!*

Ruggiero beseftte dat hij iemand nodig had die hem kon helpen de spijlen door te zagen. Hij had mazzel toen de Italiaan Ferrari incheckte. Toevallig had hij ervaring met het doorzagen van metalen spijlen omdat hij als werktuigbouwkundige werkte. Ferrari was op huwelijksreis op Bali en had een beetje smack gekocht van een Balinees kind bij het hotelzwembad. Zodra het kind weg was, sprongen de politieagenten tevoorschijn. Het zou een dure huwelijksreis worden. Ferrari betaalde 46.000 euro en kreeg maar 4 maanden in Hotel K - tijd genoeg om Ruggiero te helpen. Zodoende begon Ferrari, tegen een dagelijkse betaling van een paar porties smack, de spijlen door te zagen. Avond na avond zong Ruggiero en zaagde Ferrari in hetzelfde ritme. Voor de ochtend aanbrak, lijmde ze de spijlen weer op hun plek. Vervolgens wachtten ze tot ze weer werden opgesloten en verder konden gaan.

Ruggiero spendeerde ongeveer 12.000 euro aan zijn ontsnapping. Hij investeerde in een vals Frans paspoort, groene contactlenzen en een langharige pruik: 'Ik zag eruit als een idioot, maar het was de enige die mijn vriendin kon

vinden.’ Hij dacht overal aan. Hij had zelfs een injectiespuit met tegengif voor slangenbeten bemachtigd, voor het geval hij in de grassige doorgang tussen de binnenste en buitenste gevangenis muren door een cobra zou worden gebeten. Hij had een lang touw met grote knopen erin om zijn voeten op te zetten. Hij had een hamertje om de glasscherven op de muur weg te slaan en een verbogen metalen dienblad om er als een zadel overheen te leggen zodat hij zich niet zou verwonden.

Ruggiero wist dat als hij over de muur weer in de echte wereld was gesprongen, zijn volgende stap cruciaal zou zijn. Veel gevangenen waren terug naar binnen gesleept nadat hun voeten de vrije aarde hadden geraakt. Talloze ontsnappingspogingen waren mislukt, omdat er geen aandacht was besteed aan het weggkomen. Twee vrienden zouden buiten staan om hem te bellen zodra de kust veilig was. Net buiten de muren zou een motorfiets staan die hij al had gehoord; de sleutel hing als een talisman om zijn hals. Hij was van plan op de motor te springen en weg te scheuren door de slechte straten van Kerobokan, dan dertig minuten te rijden naar Turtle Island, waar een boot klaar lag die hem naar Java zou brengen. Hij had ook geregeld dat een immigratiebeampte daar zijn paspoort zou voorzien van een inreisstempel en een toeristenvisum, zodat hij de luchthaven van Jakarta kon verlaten zonder de aandacht te trekken. Het was een perfect plan.

Ruggiero had hard gewerkt aan deze kans op vrijheid. Hij had het nodig. Hij stikte. Zijn impulsieve karakter had hem weinig goed gedaan in Hotel K. Hij was geregeld afgeranseld, maar dat was nu bijna voorbij. Hij wist zeker dat hij snel de frisse lucht van de vrijheid zou inademen en hij was ervan overtuigd dat het voor Kerstmis achter de rug zou zijn. In zijn hoofd stond hij al met één been buiten de gevangenis. Hij voelde dat de Balinese goden hem eindelijk gunstig gezind waren.

Hij had nog één stap te gaan voordat hij met zijn pruik uit het raam klom, met het dienblad op de muur ging zitten en zich er als een dronken cowboy overheen wierp. Hij had een haak nodig die hij over de muur kon gooien, waar hij zijn touw aan vast kon maken en waarmee hij zichzelf omhoog kon trekken. Dus op een vroege ochtend, toen zijn cellenblok al open was maar de meeste gevangenen nog sliepen, sloop hij naar de kliniek en begon hij een metalen staaf van het dak te zagen die hij kon ombuigen tot een haak. Hij zaagde hem bijna helemaal door en brak hem toen af. Dat was een cruciale fout. De staaf maakte een luide bons. Een gevangene die het hoorde, begon te schreeuwen: ‘*Malang, Malang* [Satan, Duivel].’

Ruggiero: *Een Balinese vent verraadde me. Hij was de grootste motordief daar. De Balinezen haten buitenlanders, ze zijn zo jaloers. Hij was gewoon een rotzak. De bewakers kwamen aanrennen. Ik ben teruggegaan naar mijn cel, heb de staaf uit het raam gegooid en mijn telefoon verstoopt. Maar ze vonden de staaf. Ze vroegen: 'Wat moet je hiermee?' 'O, ik word bedreigd. Die is om mezelf te verdedigen,' vertelde ik hun. Ze hadden niet eens door dat de tralies waren doorgezaagd, want ik had ze keurig netjes vastgelijmd. Ze zagen het niet. Maar ze zeiden: je kunt met die staaf iemand doden.' Dat was genoeg. Ze stopten me in de isoleercel.*

De gekwelde, wanhopige Ruggiero werd door de bewakers in elkaar geslagen en naar cel tikus gesleept. De eerste 48 uur at en dronk hij niets en lag hij alleen maar op de betonnen vloer van het kleine betonnen hok. Het was heet, en hij had honger en pijn. Hij had alleen zijn onderbroek nog aan. De cel was donker. Hoog in een van de muren zat slechts een klein raam. De Braziliaanse surfer die dol was op leven, wijn, vrouwen en poëzie vroeg zich voor de miljoenste keer af hoe het zo had kunnen lopen.

Ruggiero: *Ik stortte in luttele seconden van de hemel naar de hel. Ik was zo in de war dat ik niet eens wist of ik in de gevangenis was. Toen ik wakker werd, dacht ik: ben ik in de gevangenis?*

Ruggiero had jarenlang een lekker leven geleid, zijn droom gevolgd en gesurft op de mooiste golven aan de prachtigste stranden over de hele wereld. De latino met zijn mooie praatjes en donkere haar was altijd een player geweest; hij maakte snel vrienden, had veel minnaressen, trouwde met en scheidde weer van een Australische vrouw, en surfte zoveel hij kon. In Bali werkte hij hard en begaf hij zich op glad ijs. Hij bouwde een lucratieve zaak op die luxe villa's verhuurde en verkocht, veelal in de dure buurten rond Hotel K. De zaken liepen goed, maar via de surfscene kwam hij met drugs in aanraking. Jarenlang bekostigde hij het surfen met de kleinschalige verkoop van drugs, meestal als tussenpersoon die ook een aandeel kreeg. Hij had in Brazilië eens een week in de gevangenis gezeten, maar hij had zich toen vrijgekocht. Een andere keer was hij op Heathrow uit een vliegtuig gehaald en gescand, omdat het vermoeden bestond dat hij drugs bij zich had, maar er werd niets gevonden. Ruggiero was geen lieverdje, maar hij begon zich net op diverse legale zaakjes te richten toen zijn wereld instortte.

Ruggiero: *Ik had nooit kunnen bedenken wat de Balinese goden voor me in petto hadden. Ik reed na een schitterende zonsondergang op de motor naar huis, was aan het bedenken wat ik zou koken en opeens werd ik afgesneden door twee motoren met vier man erop. Een auto met nog eens vijf man hield me tegen. Ze schreeuwden: ‘Politie, politie,’ duwden me tegen de auto en probeerden me te fouilleren. Ik was in shock, kon niets doen en ze fouilleerden me. Ze vonden een plastic bakje met 3,8 gram hasj in mijn broekzak. Ik kon mijn ogen niet geloven. Ze waren door het dolle heen, omhelsden elkaar en zeiden tegen mij: ‘Kijk eens. Wat is dit? Je gaat naar de gevangenis.’*

De politie doorzocht de hotelkamer van zijn vriendin in Kuta en zou daar 146 gram hasj, 43 gram cocaïne en een groene xtc-pil hebben gevonden. Voor de rechtbank sprak Ruggiero die hoeveelheden tegen; volgens hem was het veel minder. Hij wist echter dat het niet om het bewijsmateriaal ging, het ging om de juiste advocaat. Hij wist zo’n beetje hoe het systeem werkte en belde de beste onderhandelaar van de stad, een advocaat wiens cliënten straffen kregen waar andere gevangenen alleen maar van konden dromen. Hij vertelde Ruggiero dat hij voor 300 miljoen roepia (28.000 euro) de xtc-pil kon laten wegstrepen en de andere hoeveelheden bijna verwaarloosbaar kon maken. Maar het liep anders. Tijdens hun eerste gesprek werd de advocaat gebeld. Hij moest weg, maar zou snel terugkomen.

De advocaat liet achttien dagen niets van zich horen, een periode die voor Ruggiero een eeuwigheid leek. Omdat Ruggiero hem nog niet in dienst had genomen en de datum van de rechtszaak dichterbij kwam, besloot hij in allerijl een andere advocaat te nemen. Hij ontmoette de nieuwe, kreeg te horen dat hij binnen zes maanden vrij zou zijn en nam de man direct aan voor hetzelfde honorarium. De eerste advocaat kwam toevallig de dag daarop weer terug, maar het was te laat.

Ruggiero: *Mijn grootste fout ooit. Ik heb de goede afgezegd en de slechte gehouden. Elke keer als hij kwam, zei hij: ‘Tot dusverre gaat het goed.’ Hij bleef maar zeggen: 6 maanden, 6 maanden. Misschien een jaar als je pech hebt. Toen kwam hij voordat ik het vonnis zou horen en zei hij: ‘Luister, er is een probleem.’ Ik zei, je hebt me 6 maanden beloofd. Hij zegt: ‘Ze willen het geld niet meer en ze overwegen zelfs een levenslange straf.’ Ik zei: ‘Wat? Sorry, kun je dat herhalen?’ Hij zei: ‘Levenslang.’ Ik voelde de grond onder mijn voeten verdwijnen. Een paar dagen geleden was er niks aan de hand, en nu levenslang? Waarom praat je nog tegen me, man? Als ik levenslang krijg, krijg jij de*

doodstraf, want dan vermoord ik je.’ Hij had nog het lef om te zeggen: ‘Weet je wat, als je 200 miljoen roepia betaalt aan iemand die ik ken, kunnen we er nog 5 jaar van maken, maar het moet voor dinsdag gebeuren.’ Hij was een dief.

En toen kwam eindelijk de dag. Elf jaar en een boete van 28.000 euro. Het was een nachtmerrie waar geen einde aan kwam. Wat moet je doen? Dus ik besloot te ontsnappen.

Ruggiero fantaseerde al weken hoe het zou zijn om zijn oude leven terug te hebben: met vrienden eten in goede restaurants, heerlijke koude wijn drinken, mooie vrouwen, schitterende zonsondergangen. Hij zag hoe hij de ideale golf pakte, met zijn plank kristalhelder zeewater doorkliefde, vrij als een vogel en turend naar de horizon. Zo was zijn oude leven, en hij wilde het zo graag terug. Maar nu was het een onbereikbare fantasie in een parallel universum dat zo verschrikkelijk dichtbij was, gewoon aan de andere kant van de muren van Hotel K. Ruggiero wist heel goed dat de schoonheid onaanraakbaar dichtbij was, maar hij zag alleen duisternis.

Zijn wereld was nu het donkere, claustrofobische betonnen hok van cel tikus: heet en zonder lucht en met een misselijkmakende stank van oude pis. De enige voorzieningen vond je in een hoek van de cel: een smerig gat in de grond met aangekoekte stront, dat als toilet diende, en een betonnen bak met slijmerig, smerig water en een wolk muggen erboven.

Ruggiero: *Cel tikus was walgelig, walgelig. De wc zat vol opgedroogde stront. Ik kwam erachter waarom hij cel tikus [rattencel] wordt genoemd toen ik de eerste keer dat ik moest pissen in dat gat keek. De opgedroogde stront werd zacht en er kwamen ratten uit. Ik luisterde naar ze in het donker.*

Dit was Ruggiero’s derde keer in cel tikus. Dankzij zijn opvliegende karakter was hij er twee keer eerder in beland. Die ervaring maakte het makkelijker, doordat hij wist wat hij kon verwachten. De eerste keer dat hij in cel tikus werd opgesloten, ging hij door het lint, pakte hij de tralies in de deur beet en rukte hij ze woest op en neer, op en neer, op en neer, tot hij de deur uit de scharnieren had getrokken. Hij was kwaad en gekwetst. Hij bleef op de betonnen muren slaan, schreeuwde zo hard hij kon: ‘Laat me eruit, klootzakken! Smerige klootzakken!’

Ruggiero: *De eerste nacht dat ze me erin stopten, heb ik de deur gesloopt. Hij was verroest, je weet het wel als ijzer roestig is, weggevreten door het vocht van*

de oceaan. Ik rukte er keihard aan. Ik was zo kwaad. Ik heb de hele deur gesloopt. Ze sloegen me nog meer, ze sloegen me heel vaak. Ik schreeuwde van alles... Elk scheldwoord dat ik kende kwam erin voor. Fuck, klootzak, kutlui, moslimfanaten. Ik weet niet hoe vaak ik op de muur heb geslagen, maar mijn hand lag open, ik was door het dolle heen, compleet bezeten. Het was gewoon griezelig.

De eerste 48 uur heb ik niets gegeten. Ik dronk geen water. Ik weigerde het eten dat ze me gaven. En toen, op de derde dag, zag ik Benoit... bad guy Benoit... een enorme zwarte kerel uit Kameroen. Hij was mijn beste vriend... Ik hoorde de stem van die gorilla: 'Ik vermoord iedereen als je hem nu geen eten geeft.' En toen slaagde hij erin om bij me te komen, hij duwde de bewakers opzij en maakte de deur open. Hij gaf me water, appels en plastic zakken omdat ik weigerde mijn behoefte in het gat te doen. Ik gebruikte de plastic zak. Maar het probleem was: hoe kwam ik ervan af? Ik ging met mijn voet tegen de muur staan voor balans en gooide de zak door het hoge raampje. Het lollige is dat de zak precies op de rand van de moskee terecht kwam en dat de stront bij de moskee naar binnen vloog.

Door elke dag een zak stront uit het raam te slingeren voelde hij zich iets beter, bovendien was het een mooie manier om zijn eigen stinkende uitwerpselen kwijt te raken. De dagen en nachten liepen zo in elkaar over dat Ruggiero geen idee had hoelang hij er al zat. Er was vrijwel niets te doen, maar op sommige dagen hield hij zichzelf bezig door duizend sit-ups te doen. Eindelijk, na een heel lange tijd, maakte een bewaker de deur open en mocht hij terug naar de gevangenis. Hij was als een man die zijn eerste passen zet na een diepe coma, verdwaasd en verward, knipperend tegen het verblindende licht in zijn ogen. Het was kerstavond.

De volgende ochtend begon prettig. Hij werd opgehaald voor zijn eerste bezoek in weken: vrienden die een fruitsalade met veel alcohol hadden meegenomen. Hij was nog steeds prikkelbaar en boos, en had de whisky nodig om zijn zenuwen te kalmeren. De straf was nog niet voorbij. Het enige verschil was dat hij nu 24 uur per dag in een gewone cel zat en weer bezoek mocht ontvangen. Ze hadden hem helaas niet teruggebracht naar zijn oude cel, waar de doorgezaagde spijlen nog steeds niet waren ontdekt. In plaats daarvan was hij in een cel gegooid bij twee Balinese gevangenen, van wie er eentje berucht was omdat hij graven opende en van de doden stal.

Na het bezoek kwam Ruggiero een beetje dronken van de fruitsalade terug in zijn cel. Dat was fijn. Bezopen zijn hielp hem de wereld buiten te sluiten. Hij

kocht een kratje koud bier van een gevangene en was klaar om verder af te zakken in zijn alcoholische roes. Hij was echter nog steeds humeurig, boos en ellendig, en hij werd dan ook woest toen hij ontdekte dat zijn mobiele telefoon, die hij had teruggekregen en onder zijn matras had geschoven, tijdens zijn afwezigheid was gestolen. Hij wist dat de grafrover het had gedaan. Hij was woedend, en het idee dat die zielige klootzak met zijn telefoon rondliep deed zijn bloed koken.

Toevallig stond de grafrover buiten bij het raam. Ruggiero draaide zich om en schold hem uit. 'Ik ga je vermoorden, geef verdomme mijn telefoon terug!' De grafrover reageerde koeltjes en vroeg om een biertje. Ruggiero ging door het lint. 'Ik vermoord je. Als je hier komt... Je wordt hier straks bij me opgesloten en dan vermoord ik je,' schreeuwde hij. Hij pakte een stok en stak die door de tralies in een poging hem een oog uit te steken. Hij miste, maar de toon was gezet; ze waren allebei bereid om te vechten.

Kort voordat de cellen om half zes zouden worden afgesloten, kwam de grafrover de cel binnen, vergezeld van de nodige versterking. Hij zou de agressieve Braziliaan niet de eerste klap laten uitdelen. Zeker tien mannen, bewapend met stukken hout en een massief houten bank, kwamen om Ruggiero heen staan. Toen begonnen ze te schoppen en met de houten bank tegen zijn hoofd te slaan, waardoor hij omviel. Zijn pogingen zichzelf te verdedigen waren vergeefs. Hij lag bebloed en kapotgeslagen op de vloer, en de afranseling ging maar door. Ze schopten hem en sloegen hem in zijn gezicht tot tamping Ketut Dana opdook en riep dat ze moesten ophouden. Daarmee redde hij zonder twijfel Ruggiero's leven.

Ruggiero: *Het was die avond een bloedbad. Ze maakten me kapot. Ze sloegen mijn lippen en neus kapot, ze braken mijn schedel op twee plaatsen. Het ging zo snel. Ze gebruikten hout, hun handen, alles. Maar het ergste was die vent met die massief houten bank. Die brak mijn neus, hier en hier. Het was heel erg.*

Een bewaker liet Ruggiero door een paar gevangenen naar een isoleercel in een ander blok brengen, waar hij al snel in een plas van zijn eigen bloed lag. Zijn hoofd en lichaam bloedden hevig. Hoewel half buiten bewustzijn wist hij dat hij zwaargewond was en hij riep zwakjes om een dokter. De gevangenisbaas kwam naar de cel, maar bleef bij de deur staan en lachte hem uit.

Ruggiero: *Klootzak. Het kan hem geen zak schelen of we doodgaan. Ik lag in een kleine cel op de grond, onder het bloed, en hij zegt: 'Een dokter, ja hoor, ik*

zal een dokter halen.' Toen ging hij zitten roken en lachen.

Kwam er een dokter?

Ruggiero: *Natuurlijk niet.*

Een maand later haalde de Braziliaan de krantenkoppen met zijn gewaagde ontsnappingspoging. Het had zo lang geduurd voordat de bewakers ontdekten dat de spijlen in zijn oude cel op hun plaats werden gehouden met lijm. Ruggiero kreeg weer een afranseling, maar dit keer kostte het de bewakers weinig moeite om hem pijn te doen, want de verwondingen van de vorige keer waren nog niet geheeld. Omdat alle tikus-cellen vol zaten, werd Ruggiero in de zwaarbeveiligde toren gestopt bij de terroristen Amrozi, Mukhlas en Imam Samudra, die ter dood waren veroordeeld wegens hun aandeel in de bomaanslagen in Bali in 2002.

Ruggiero kon niet verder van zijn oude leven verwijderd zijn.

Ruggiero: *Als je een leeuw in een kleine kooi stopt en hem niet goed te eten geeft, wordt het een boze leeuw. Dat is wat er met mij gebeurde.*

Het vrouwenblok

‘Nita, Nita, iemand heeft insecticide gedronken.’ Er klonken angstige stemmen uit kamer 9 in blok W. Alle honderd vrouwen waren voor de nacht opgesloten in hun cel. ‘Nita, help!’ De wanhopige uitroepen bereikten Nita’s cel, die zich voor de nacht had geïnstalleerd op haar matras en tv keek. ‘Ik bel de beveiliging,’ riep ze terug en ze pakte snel haar mobieltje.

Enkele momenten daarvoor was de dertigjarige gevangene Dani vanuit de kleine wasruimte kamer 9 binnen komen strompelen, schokkend als een lappenpop terwijl er braaksel uit haar mond stroomde. Ze had direct de aandacht van haar negen celgenoten, die zagen hoe Dani’s ogen omhoog draaiden en haar benen het begaven, waardoor ze tegen de betonnen vloer smakte. Er brak paniek uit. Sommige vrouwen kropen snikkend in elkaar. Een paar begonnen koortsachtig te bidden. Andere riepen Nita terwijl ze van hun dunne matrassen sprongen, om Dani heen gingen staan, elkaars trillende handen vastpakte en fluisterden: ‘Niet doodgaan, niet doodgaan.’

Een meisje rende naar de badkamer en zag twee lege flessen gif: een met insecticide en een met vloerreiniger. Dani had de inhoud van beide opgedronken. Ze moest snel naar het ziekenhuis, maar het zou zeker nog een uur duren voor de bewakers er waren. De sleutels van blok W werden na de opsluiting om half vijf ’s middags buiten de gevangenis bewaard. De tijd die het de bewakers kostte om de sleutels te halen, terug naar de gevangenis te gaan en het vrouwenblok open te maken, varieerde van één en drie uur.

De spanning steeg in de cellen, terwijl de vrouwen naar het gesnik en de hysterie in kamer 9 luisterden. Niemand kon iets doen. Ze zaten opgesloten. Ze moesten wachten terwijl het leven van hun medegevangene aan een zijden draadje hing. Er ging een akelig uur voorbij voordat een geluid bij de stalen buitendeur erop wees dat de bewakers er eindelijk waren. Twee mannen liepen naar binnen en maakten direct Nita’s cel open. Nita rende als een bezetene door de gang tussen de cellen, de tientallen angstige gezichten die tegen de tralies drukten negerend. Als tamping had Nita al meerdere overdoses gezien en zij had de beste papieren om Dani te redden.

Eenmaal in kamer 9 knielde Nita naast haar neer. Ze greep een T-shirt om het braaksel van haar gezicht te vegen. Ze was bewusteloos, maar kokhalsde nog,

waardoor er schuimig braaksel uit haar mondhoeken stroomde. Nita wist dat het cruciaal was dat de vrouw kokosmelk in haar maag kreeg, maar dat zou moeilijk zijn, want Dani's mond was bijna dicht. Nita stak twee vingers tussen Dani's tanden en draaide ze om haar mond open te krijgen. Maar het had geen zin - haar kaak was te stijf en Nita werd gebeten doordat Dani haar mond hard dichtklapte. Dani's lichaam schudde en trilde nu onbeheersbaar. Meerdere celgenoten kropen rond en deden een poging de rondmaaiende ledematen vast te houden. Nita probeerde de kokosmelk in de bijna gesloten mond te gieten. Het had geen zin, de melk liep over haar gezicht. Dani had snel een dokter nodig.

De bewakers keken passief toe hoe een mannelijke tamping met een brancard naar binnen rende. Nita en een paar andere gevangenen tilden Dani erop. Met behulp van de mannelijke gevangenen die waren komen kijken, droeg Nita de brancard de cel uit, langs de afgesloten kooien met vrouwen die zich nu aan de tralies vastklampten en riepen: 'Wat is er gebeurd? Wat is er gebeurd?' Nita liep door. De bewakers kwamen erachteraan en zeiden niets. Ze haastten zich over het gazon om de brancard naar een ambulance te brengen die voor de gevangenis stond te wachten. Het was de laatste keer dat ze Dani zouden zien. Ze werd bij aankomst in het Sanglah-ziekenhuis doodverklaard.

Liefdesperikelen hadden Dani tot haar daad gebracht. Ze voelde zich verraden en in de steek gelaten door haar overspelige echtgenoot. Hij kwam niet meer op bezoek en hij weigerde zelfs hun twee jonge zoons langs te brengen sinds hij had opgebiecht dat hij een relatie met een andere vrouw had en met haar wilde trouwen. Er waren nog maar een paar maanden verstreken sinds Dani was gearresteerd omdat ze 42 miljoen roepia (3600 euro) had gestolen van de bank waar ze werkte. De zaak was nog in behandeling en ze had geen idee wanneer ze vrij zou komen.

Dani was in een diepe depressie geraakt. Haar leven buiten de gevangenis was in rook opgegaan. Ze was haar man kwijt en verdween mogelijk jaren achter de tralies. Ze zat dag en nacht te piekeren. De pijn, woede en frustratie maakten haar kapot. Toen Dani's man de dag na haar dood haar spullen kwam ophalen, vroeg hij Nita wat ze had gedronken en hoe laat het was gebeurd. Nita vertelde het hem en vroeg of hij van plan was te hertrouwen. Hij gaf toe dat dat zijn bedoeling was.

Het verlies van Dani hulde blok W in somberheid. De vrouwen waren geschokt, maar wisten ook dat het ieder van hen had kunnen zijn - instorten in een eenzaam, donker hol was iets wat ze allemaal kenden. In de gevangenis werden pijn en verlies versterkt. De vrouwen waren weggerukt van hun leven, vrienden, familie en andere steunpilaren. Ze waren kwetsbaar, hun emoties

waren rauwer dan ooit. Het leven tussen zoveel anderen kon angstaanjagend eenzaam zijn. Zelfmoordpogingen waren aan de orde van de dag.

Drugskoerier Schapelle Corby ligt in het ziekenhuis om te voorkomen dat ze zelfmoord pleegt. De dertigjarige is in vier weken tijd 12 kilo afgevallen en kreeg last van hallucinaties en paranoia sinds haar hoger beroep is afgewezen, zo onthulden artsen en haar moeder gisteren. Corby werd vrijdag in depressieve toestand van de Balinese Kerobokan-gevangenis naar de internationale vleugel van het Sanglah-ziekenhuis in Denpasar overgebracht.

- *Sun Herald*, 22 juni 2008

De patiënt Corby heeft last van een complete mentale inzinking,' zei dr. Leli Setyawati. 'Corby moet een of twee weken worden behandeld. Als er geen verbetering is, kan de behandeling worden verlengd. Maar als ze een kritiek punt bereikt, zullen we overwegen haar naar een kliniek voor geesteszieken over te brengen.'

- *Sunday Herald Sun*, 22 juni 2008

De Australische gedetineerde Schapelle vocht al tegen depressies sinds ze vijf jaar eerder in Hotel K was gekomen. Ze deed wanhopige pogingen om positief te blijven, dwong zichzelf make-up te dragen, zich netjes aan te kleden en negatieve gedachten opzij te zetten voor positieve. Maar het was uitputtend en eenzaam. Het idee van twintig jaar in de gevangenis joeg haar angst aan. Ze was op de luchthaven Ngurah Rai gepakt met meer dan vier kilo marihuana in de tas van haar boogieboard. Ze zwoer dat zij het daar niet in had gestopt, ze zwoer dat ze onschuldig was, maar ze verloor haar hoger beroep. Daarbij verloor ze in korte tijd haar geliefde vader en stiefvader aan kanker, en zij had geen afscheid kunnen nemen. Het brak haar hart. Ze had alle hoop verloren en nu dreigde ze ook haar verstand te verliezen.

Na twee weken in het Sanglah-ziekenhuis kwam ze met zware medicatie terug in Hotel K. Maar omdat er maar dertig cent per jaar wordt uitgegeven aan de gezondheidszorg van een gedetineerde, kreeg ze na terugkomst nog maar weinig medische zorg. Haar familieleden deden wat ze konden, maar ze kregen niet voor elkaar dat ze haar medicijnen innam. Andere gedetineerden, zoals de Australische Renae Lawrence, gaven haar haar pillen, maar zij hadden allemaal hun eigen problemen en waren niet altijd te vertrouwen. Schapelle zakte al snel terug in dezelfde toestand als voor haar opname in het Sanglah-ziekenhuis. Ze raakte gedesoriënteerd en werd paranoïde, hoorde stemmen en zag dingen. 's Nachts beeldde ze zich geregeld in dat iemand haar

bespioneerde door een gat in het plafond en probeerde ze naar boven te klimmen om te kijken. Ondertitels op tv of de tekst op tijdschriftomslagen waren volgens haar cryptische boodschappen die zij moest ontcijferen. Ze was uren als een bezetene aan het werk om ze te begrijpen. Ze werd heen en weer geslingerd tussen deze opgewonden, manische toestand en een bijna zombieachtige toestand, waarin ze nauwelijks praatte of voor zichzelf kon zorgen.

Op haar slechtste dagen liet de gevangenisbaas haar zus Mercedes naar blok W komen om Schapelle te wassen en eten te geven. Ze voerde haar met een lepel alsof ze een baby was, moest zelfs haar kaak bewegen tot Schapelle zich realiseerde dat ze aan het eten was en begon te kauwen.

Schapelle verkeerde weer op het randje en werd voor de tweede keer binnen een jaar naar het Sanglah-ziekenhuis gebracht. Ze was die dagen als een kind, met een pop in haar armen en haar hoofd op haar moeders schoot. Het ging steeds beter. Maar na twaalf dagen kwamen de autoriteiten 's avonds laat onverwachts het ziekenhuis binnen om haar terug te brengen. Schapelle en haar moeder Ros lagen te slapen. Schapelle werd wakker en werd hysterisch. Ze vloog het toilet in en sloot zichzelf op. Huilend en in paniek omdat ze terug moest naar haar miserabele betonnen cel, sneed ze met een make-upspiegeltje in haar polsen en armen. Ros was radeloos. Ze kon niets doen om haar meisje te helpen. Toen er tv-camera's de kamer binnenkwamen om alles te filmen, haalde Ros schreeuwend uit. Ze wist dat ze werd gefilmd, maar kon haar frustratie en woede over de onmacht om voor haar kind te zorgen niet binnenhouden. Korte tijd later liep Schapelle buiten naar een auto, in haar pyjama en met een kussen in haar handen geklemd.

Zonder de juiste begeleiding gleed Schapelle vrijwel meteen na terugkomst in de gevangenis weer af naar haar psychotische toestand. Het was een vicieuze cirkel. Ze kon niet beter worden in Hotel K. Ze hoorde weer stemmen en probeerde de watertoren te beklimmen. Ze bracht de dagen versuft door, door de antipsychotica die de psychiater had voorgeschreven, begreep niet waar ze was en dacht dat ze naar buiten kon lopen en naar huis kon gaan. Maar vrijheid was nog lang niet in zicht. Haar eerste zes jaar in Hotel K hadden haar al enorm veranderd. Het levendige meisje van vroeger was verdwenen - net zoals haar wil om te leven. Ze sneed zich twee keer in haar armen in een poging zichzelf van het leven te beroven of als schreeuw om hulp. Het maakte haar niet uit wie het bloed moest opruimen. Haar wanhopige familie was bang dat ze in Hotel K zou sterven. Ze blijven vechten voor gratie en om haar uit Hotel K te krijgen voordat ze haar definitief kwijt zijn.

Het leven in Hotel K was erg zwaar. Het was niet ongebruikelijk dat vrouwen labiel werden door de hel die het leven in blok W was; het onophoudelijke lawaai, de gevechten, het gebrek aan slaap, de smerige omstandigheden.

De twintigjarige Ketut Suparmini voelde de pijn van het leven achter de tralies van de Kerobokan-gevangenis. Niet omdat ze slecht werd behandeld door de bewakers, maar omdat ze genoeg had van haar celgenoten. 'Ik ben het zat. Er zitten hier goede mensen en slechte mensen. Als ik ga eten, wordt mijn rijst door een van de anderen gepikt,' zo vertelde ze gisteren.

Ketut, die de afgelopen twee maanden in de gevangenis zat omdat ze gouden sieraden had gestolen, ligt nu in een bed in het Sanglah-ziekenhuis. Vorige week nam ze zestien paracetamols tegelijk in, waardoor ze slap werd en moest braken. De getrouwde vrouw werd met spoed naar het ziekenhuis gebracht en kwam daar om 6.27 uur aan.

Ze werd betrapt met de gouden ketting van een vriend van haar echtgenoot en werd aangegeven. Daarop werd ze gearresteerd, en na het verhoor werd Suparmini in de cel gezet. Ze zei dat haar echtgenoot nog nooit op bezoek was geweest. Bovendien kreeg ze te maken met het gedrag van de andere gevangenen, waarvan ze hoofdpijn en stress kreeg. Ze werd in een cel met zeven andere vrouwen gezet. Vier van hen zaten daar vanwege drugszaken, twee waren betrokken bij een moordzaak en een ander zat er omdat ze een baby had gedood. 'Ik kon er niet tegen en kreeg last van stress,' zei de jonge, niet onknappe vrouw.

- Denpost, 11 november 2003

Als vrouwelijke gedetineerden in Hotel K incheckten, liepen ze door de betonnen gangen, door de tuinen en voorbij de palmbomen, de tempel en de toren, naar een grote stalen deur op 25 meter van de tennisbaan. Daarachter lag hun nieuwe wereld: blok W. Blok W bestond uit 10 kleine betonnen cellen, die meestal zo'n 100 vrouwen herbergden, ook al waren ze ontworpen voor slechts 39 personen. 4 cellen waren voor gedetineerden wier zaken nog in behandeling waren. Daar waren tl-lampen die de hele nacht aanbleven en hoge plafonds om zelfmoord te bemoeilijken. Het was er altijd bloedheet, vooral doordat er slecht geventileerd werd en er geen ramen die frisse lucht binnenlieten. In de andere 6 cellen zat een schakelaar om het licht uit te doen en was er achterin een raampje. Hierdoor was er een lichte trek, maar dat was ook een nadeel - de open riolen direct achter de cellen zorgden voor een misselijkmakende stank, zeker als de

hete middagzon erop scheen.

Voor westerlingen was het gebrek aan hygiëne altijd een onaangename verrassing. De hurktoiletten zaten geregeld verstopt en stroomden over, waardoor de inhoud van het riool over de vloer stroomde. Sommige Balinese gedetineerden waadden gewoon met hun blote voeten door de uitwerpselen. Velen van hen waren boeren uit kleine dorpen, die een paar maanden moesten zitten voor triviale misdaden als het stelen van een zakje koffie of een appel. Ze leefden primitief en wisten niets van hygiëne. Hun celgenoten waren vaak geschokt over hun gebrek aan fatsoen: ze poepten en plasten op de badkamervloer en lieten hun menstruatiebloed zo over de celvloer lopen omdat ze weigerden maandverband of ondergoed te dragen.

Nadat ze eeltplekken hadden gekregen van het slapen op de betonnen vloer in een politiecel, was het bezit van een dun matras een hele verbetering voor de nieuwe gevangenen. Arme gevangenen die geen matras konden betalen, sliepen nog steeds op de kale betonnen vloer of op een sarong. Hotel K voorzag in niets anders dan de vier muren van de cel. Alles, van essentiële benodigdheden als zeep, wasmiddel en drinkwater tot het legen van de septische tanks, werd betaald uit de zak van de gedetineerden. De armen deden zonder of kregen wat van anderen, of verdienden geld door rijkere gevangenen te masseren of hun kleding te wassen.

Gevangenen met geld fleurden hun leven op met luxe smokkelwaar in hun cellen, zoals televisies, dvd-spelers, mobiele telefoons en gasbranders om water te koken, eenvoudige maaltijden te bereiden of heroïne te verhitten, hoewel de bewakers alles weer konden meenemen bij willekeurige doorzoeken van de cellen. Maar afgezien van de drugs, die tot een nieuwe rechtszaak konden leiden, ver kochten de bewakers alles binnen een paar weken weer terug aan de gevangenen.

Hotel K was hoofdzakelijk een mannengevangenis, waardoor de vrouwen als tweederangsburgers werden behandeld. Ze mochten zelden uit hun blok en konden geen gebruikmaken van privileges als tennissen en vrij door de gevangenis lopen. Hun seksualiteit was een probleem. De autoriteiten wilden niet dat de vrouwen de mannen seksueel prikkelden. Een wekelijkse aerobics- of yogales in de hal, door de gevangenis lopen voor een bezoek, post ophalen en naar het winkeltje of de kerk lopen waren de enige uitstapjes die waren toegestaan.

Net als in het mannenblok werd er geen onderscheid gemaakt tussen koelbloedige moordenaars, broodkaarters en callgirls. Er was geen verschil tussen de vrouw die een appel had gestolen om haar hongerige kind te voeden en de vrouw die met voorbedachten rade de maîtresse van haar man had

doodgestoken. Er bestond geen onderscheid tussen kleine misdaden, zoals het stelen van een zak kroepoek of een potje kaarten aan de keukentafel, en duistere misdaden, zoals het verlenen van assistentie bij illegale abortussen na acht maanden zwangerschap. Iedereen sliep zij aan zij, zo dicht opeengepakt dat ze vaak met verstrengelde ledematen wakker werden.

In blok W zaten veel callgirls die tijdens schoonveegacties door de politie uit karaokebars in Kuta en Denpasar waren gehaald. Velen van die meisjes verachtten de politiemannen die van hun diensten gebruik hadden gemaakt, om een paar xtc-pillen hadden gevraagd en zich vervolgens hadden omgedraaid en ze in de boeien hadden geslagen. Andere meisjes waren boos dat de politie om seks vroeg in ruil voor een lagere straf. Sommigen weigerden, anderen stemden toe maar werden hevig teleurgesteld als hun straf in de rechtszaal werd voorgelezen.

Elsa, gedetineerde, over haar vriendin: *De politie in Poldabes zei: ‘Als je seks met me hebt, kunnen we de aanklacht laten vallen.’ Ze stemde in en werd uit Poldabes gehaald en had seks met een politieman... Maar haar straf werd niet lager. Ze kreeg de maximale straf van vijf jaar.*

Wanda, Indonesische gedetineerde: *Een politieman vroeg me op een flirterige manier om seks. Hij vroeg het heel aardig. Hij was niet eng.*

Was hij serieus?

Wanda: *Ja. Hij vroeg het heel vaak in de twee maanden dat ik in de politiecel zat. Hij zei dat seks tot strafvermindering kon leiden. Ik zei nee en uiteindelijk vroeg hij het niet meer.*

In blok W konden de spanningen hoog oplopen, de kleinste dingen leidden tot woedeaanvallen. Een lome middag kon van het ene op het andere moment omslaan - twee meiden die ineens met kapotgeslagen glazen flessen naar elkaar stonden te zwaaien of elkaar aanvielen met een schaar vanwege de diefstal van 10.000 roepia (85 eurocent), een kom rijst of een emmer water. Of alleen maar omdat een van hen moest hoesten.

Het middelpunt van de storm was vaak de heetgebakerde Timorese gevangene Sonia Gonzales Miranda, die het Zwarte Monster werd genoemd. Ze was in Hotel K berucht om haar vechtpartijen, haar psychotische gedrag en het feit dat ze regelmatig maandenlang in cel tikus werd opgesloten. Ze trok door de gevangenis en lokte overal ruzie en vechtpartijtjes uit. Als bijvoorbeeld iemand

weigerde haar een sigaret te geven, kneep ze in diens borsten. Maar meestal was er geen aanleiding nodig. Haar lontje was gewoon erg kort. Ze wist altijd weer de monotonie van de dag te doorbreken.

Toen een nieuwe gevangene op een middag voorzichtig voor de eerste keer haar cel binnenliep, sprong Sonia als een kat op van de vloer en begon ze haar te wurgen. Andere meiden sprongen op om de vingers van het Zwarte Monster van de nek van de vrouw los te trekken. Toen ze haar los hadden, ging ze door het lint, sloeg in het rond en schreeuwde als een gek. Een mannelijke bewaker liep naar binnen en gaf haar een paar klappen op haar hoofd, waarna hij haar aan haar haren naar buiten sleepte. Het was bijna een spelletje voor Sonia. Zodra hij losliet, rende ze ervandoor, hysterisch lachend. Hij ging boos achter haar aan en greep haar na een paar passen bij de schouders. Hij gaf haar nog een paar klappen en voerde haar terug. Ze genoot ervan om zoveel ophef te veroorzaken. Alle vrouwen bleven staan om te kijken. De bewakers bespraken wat ze met het Zwarte Monster moesten doen. De strafcellen zaten allemaal vol. Ze besloten haar een paar weken in haar eigen cel te isoleren, waardoor haar celgenoten over de andere acht overvolle cellen moesten worden verdeeld. De negende cel, waarvoor het Mexicaanse model Clara had betaald, werd overgeslagen.

Sonia wilde aandacht en vond het geen probleem om ieders leven te verstoren om het te krijgen. 's Nachts liet ze vaak een lange, schrille gil horen en ramde ze op de celdeur om maar zoveel mogelijk vrouwen wakker te maken. Daarop klonk boos geschreeuw dat ze stil moest zijn, tot het hele blok wakker was en er vanuit elke cel werd gescholden en vaak ook nog met pannen tegen de tralies werd geslagen. Het kon de hele nacht duren, tot de woede 's morgens in een gevecht ontaardde.

Eén keer brak er een dergelijk gevecht uit voorafgaand aan de behandeling van een zaak in de rechtszaal. Sonia begon Dewi, een meisje dat een paar cellen verderop zat, uit te schelden. De twee vochten vaak en moesten de volgende dag samen in de rechtszaal verschijnen. Dewi stond voor haar getraliede deur en schreeuwde: 'Ik pak je morgen wel, Zwart Monster!' Het Zwarte Monster schreeuwde terug: 'Niet als ik jou eerst pak, Dewi!' En zo gingen ze uren door.

Toen een bewaker 's morgens de cel van het Zwarte Monster openmaakte, ging de ruzie gewoon verder. De bewaker greep Sonia bij haar arm om haar mee het blok uit te nemen voordat het tot een vechtpartij kwam, maar Dewi zat al bij de deur. Toen Sonia langsliep, begonnen ze allebei te schelden. Sonia flipte. Ze rukte zich los uit de greep van de bewaker, pakte een kapotte glazen fles die vlakbij op de grond lag en gooide die naar Dewi. Ze miste, maar het vechten kon beginnen. Ze dansten om elkaar heen met glasscherven in hun handen. Er

verzamelde zich een menigte - dit was leuker dan het ontbijtnieuws. Het Zwarte Monster stelde haar publiek niet teleur. Ze gooide het glas weg en sprong op Dewi af, wierp haar op de grond. Ze rolden over de grond en trokken plukken haar uit. De bewakers haalden de twee uit elkaar. Sonia trok zich weer los en gooide Dewi op de grond voor de grande finale. Dewi kwam hard neer, verdraaide haar pols en schreeuwde het uit van de pijn. Toen de bewakers Sonia wegtrokken, draaide ze zich om om naar het publiek te grijnzen. Ze ging die dag niet naar de rechtbank, maar werd opgesloten in haar isoleercel.

Als Hotel K lidmaatschapskaarten zou uitgeven, had Sonia een platina pas. Jarenlang checkte ze in en uit. Als ze geen gast was, kwam ze terug als bezoeker, meestal uitgedost in haar nieuwste uitgaansoutfit. Ze kon gewoonweg niet wegblijven. Ze werd zelfs eens gearresteerd tijdens een bezoek. Ze zat in de drukke bezoekersruimte op de grond met een vriendin te praten. Ze werkte als danseres in een nachtclub en liet foto's van zichzelf en haar nieuwe Spaanse vriend zien. De relaxte sfeer sloeg om toen geüniformeerde politiemannen resoluut op Sonia afliepen en haar in de boeien sloegen. Ze werd woest, iedereen in de bezoekersruimte draaide zich om om te kijken. Ze wierp haar lichaam alle kanten op terwijl de politie haar meesleurde. Haar hoge hakken schraapten over de grond. De politie bleek al een dag op zoek naar het Zwarte Monster: een toerist uit Nieuw-Zeeland had gemeld dat ze zijn geld en mobiele telefoon uit zijn hotelkamer had gestolen.

Sonia was halsstarrig. De keer dat ze in de bezoekersruimte werd gearresteerd, leidde tot haar zestiende opsluiting in Hotel K. Ze zat geregeld drie of vier maanden, en soms wat langer. Het was duidelijk dat ze gepakt wilde worden. Ze probeerde nooit haar identiteit te verbergen of haar sporen uit te wissen, hoewel ze behoorlijk slim was - dat bleek wel uit haar kundigheid en vernuftigheid om mannen te lokken en uit haar vloeiende Engels. Maar haar arrestaties waren altijd een spektakel: ze vocht als een bezetene en stak zelfs een keer een politieman neer.

De arrestatie verliep goed, hoewel Sonia aanvankelijk weigerde mee te gaan naar het bureau. Ze probeerde meerdere keren te ontkomen toen de politie haar in de auto zette. Ze moesten naar het bureau bellen voor ondersteuning. Toen de politieman Nyendra in de auto stapte, viel Sonia plotseling aan en stak ze hem met een mes in zijn hals. Hij werd verrast en werd uit de auto getrokken. Gelukkig waren er andere agenten ter plaatse die hem naar het ziekenhuis brachten. Nyendra werd behandeld en had een aantal hechtingen nodig. Ze wisten niet waar het mes vandaan kwam. Tijdens het verhoor bekende Sonia, die

in Kerobokan bekendstaat als het Zwarte Monster, dat ze de politieman had gestoken.

- Denpost, juli 2003

Sonia's misdaden waren net zo brutaal als zijzelf. Ze begon haar carrière met het stelen van tassen van toeristen op het strand en krom langzaam: ze deed stiekem iets in de drankjes van mannen in bars, waardoor zij zo suf werden dat ze vrij simpel hun portemonnee kon stelen. Later pikte ze westerse mannen op in bars rond Kuta en ging ze met hen mee terug naar het hotel, waarbij ze ervoor zorgde dat de receptionist haar zag. Ze drogeerde hen en stal hun spullen of ze kwam de volgende dag terug, vroeg de receptionist om de sleutel van 'haar' kamer en haalde alle sieraden, horloges, mobiele telefoons, camera's, contant geld en creditcards weg. Terwijl haar slachtoffer op het Balinese strand lag, deed zij forse internetaankopen met zijn creditcard. Een dronken nacht en seks met Sonia Gonzales kon dus aardig in de papieren lopen.

De verdachte, de 22-jarige Sonia Miranda Gonzales, heeft veel lef en toont geen berouw. De zeer donker gekleurde vrouw uit Oost-Timor, die de bijnaam het Zwarte Monster draagt, is bijzonder geslepen. Ze is ten minste 4 keer veroordeeld voor het leegroven van de hotelkamers van toeristen. Het Zwarte Monster slaapt met die toeristen voordat ze hun spullen steelt... Tijdens de rechtszaak werd duidelijk dat het slachtoffer van de vrouw met de dikke lippen een buitenlander met de naam Jorge Salasar was. De verdachte voerde haar daad op 8 mei rond 10 uur 's avonds uit in kamer 3027 van het Wina Hotel. Ze vroeg bij de receptie naar de sleutel van kamer 3027. Het personeel gaf haar nietsvermoedend de sleutel, omdat ze vaak was gezien met Jorge Salasar, die in die kamer verbleef. Het werd duidelijk dat de verdachte de avond ervoor in zijn kamer had doorgebracht.

- Denpost, augustus 2002

Volgens de openbaar aanklager hadden haar daden van de verdachte niet alleen een 'draaideurgevangene' gemaakt, maar ook tot onrust gezorgd onder de hoteleigenaars, omdat de gasten in het hotel vaak haar doelwit waren. Haar jongste operatie voerde ze uit op 20 augustus in de Panorama Cottage II te Kuta. De verdachte deed zichzelf voor als gids. Ze kwam naar het hotel en leende de kamersleutel van Joel Tarming, een Zweedse toerist. Vreemd genoeg geloofde het receptiepersoneel haar vanwege haar mooie woorden. Toen ze de sleutel had, kon de verdachte Sonia Gonzales in alle vrijheid de bezittingen van Joel Tarming meenemen; het ging hierbij om elektronische apparaten en 17

miljoen roepia in contant geld. De verdachte bracht de sleutel terug naar de receptie en verliet kalm het hotel.

- Denpost, december 2001

Sonia was een vreemd geval: het ene moment charmant en charismatisch, maar het volgende een volslagen gek. Ze droeg trendy kleding, had een bepaalde flair. Ze werd zelden twee keer in dezelfde kleding gezien en die enorme garderobe nam ze mee naar Hotel K - het grootste deel had ze online gekocht met gesloten creditcards. Ze checkte ook altijd in met een volle beautycase en bouwde een deel van haar cel om tot een theaterkleedkamer. Als Sonia een filmster was geweest, was ze een geschenk uit de hemel voor de paparazzi, die ze elke saaie dag van een nieuw, nog heftiger verhaal zou voorzien. Maar ze was alleen een ster op het podium van Kerobokan, waar ze elke dag haar show opvoerde en iedereen liet meegenieten. Ze was onvermoeibaar. Ze kon iemand uitschelden en dan later terugkomen met haar gitaar om een lied te zingen dat ze als verontschuldiging had geschreven. Toen Schapelle Corby tot twintig jaar werd veroordeeld, heeft ze maandenlang geroepen: 'Ha ha, Corby, je hebt twintig jaar.' Ze sloeg tot bloedens toe met een steen tegen haar hoofd, ze begon zonder aanleiding te schreeuwen en ze deed vaak halfslachtige zelfmoordpogingen. Maar in plaats van flitslampen kreeg ze alleen Nita's kokosmelk in haar gezicht.

Nita: *Sonia wilde niet serieus zelfmoord plegen, ze wilde aandacht van de beveiliging. Eén keer moest ik de beveiliging bellen voor hulp omdat ze Rinso had gedronken. Een andere keer probeerde ze zichzelf op te hangen, maar een meisje had haar al om haar middel gepakt voordat ze de stoel waar ze op stond had weggeschopt.*

De middag dat ze haar beangstigende trapeze-act opvoerde, stapte ze op een stoel in de badkamer van haar cel, deed ze een strop om haar nek en bleef ze als een standbeeld staan - ze wachtte tot een andere gevangene haar zag. Pas toen een meisje geschrokken naar binnen rende en haar bij haar middel vastpakte, schopte ze de stoel weg. Haar stunt werd haar echter toch nog bijna fataal: het meisje was niet sterk en Sonia zakte langzaam omlaag, waardoor de strop straktrok. Het geschreeuw trok al snel meer mensen. Andere meiden hielpen haar vast te houden terwijl iemand het plastic touw doorsneed. Sonia was gered, maar ze had diepe rode striemen in haar nek die ze de daaropvolgende dagen trots aan iedereen liet zien, alsof het nieuwe sieraden waren.

Het drinken van het wasmiddel Rinso lag haar beter. Op een dag was de aanleiding dat een bewaker haar niet uit blok W liet om naar de bezoekersruimte te gaan - wat normaal was als de gevangene geen bezoek had. Sonia kreeg een enorme driftbui, maar de bewakers waren gewend aan haar psychotische gedrag en lieten haar de afvoeren schoonmaken. Om hen dwars te zitten dronk ze een paar slokken Rinso en begon ze te braken. Er werd geroepen om Nita Ramos en die diende haar de gebruikelijke kokosmelk toe. De bewakers namen weer wraak door Sonia drie maanden huisarrest te geven. Zij reageerde daar weer op door na de opsluiting nog een paar slokken Rinso te drinken. Er werd wederom wanhopig op de sleutel gewacht, waarna Nita haar nogmaals tegengif kon toedienen. Sonia's straf bleef gewoon staan. Tijdens de drie maanden dat ze blok W niet uit mocht, brachten de andere vrouwen haar eten, drinken en tijdschriften, en Nita bracht sigaretten in ruil voor massages. Sonia had het griezelige vermogen om sympathie te winnen terwijl ze alle gevangenen tegen zich in het harnas joeg.

Op een ochtend, na drie maanden in cel tikus, kwamen er drie bewakers om haar terug te brengen naar blok W. Ze waren voorbereid op de scheldpartij die onvermijdelijk zou komen. Maar toen bewaker Herman de deur opende, bleef het Zwarte Monster zo stil als een muis. Toen zijn ogen aan de duisternis gewend waren, zag hij waarom: ze had zichzelf opgehangen. Drie weken eerder was een populaire mannelijke gedetineerde dood aangetroffen in een toiletblok. Dit leek op een kopie van die zelfmoord. Het Zwarte Monster had een strop om haar nek, haar hoofd hing slap opzij, haar tong stak uit haar mond. Het was haar eindelijk gelukt. Herman stapte naar binnen om haar te pakken. Maar op het moment dat zijn hand haar aanraakte, viel ze hem aan, schreeuwend en klauwend met armen als tentakels. Herman sprong naar achteren. De andere twee bewakers renden schreeuwend weg. Sonia lachte terwijl ze de strop rustig losmaakte en over haar hoofd trok. De bewaker zat op de grond naar adem te happen, de stunt was geslaagd. Ze werd weer meer gestraft, maar dat vond ze blijkbaar de moeite wel waard. Iedereen in de gevangenis zou weer over haar praten.

Ruggiero: *Die meid is me er eentje. Je vraagt of ik weleens bang ben geweest voor iemand. Geen van de mannen in Kerobokan heeft me bang kunnen maken, maar ik zou bang zijn om een kamer met Sonia te moeten delen. Ze maakte me doodsbang. Ik zou echt doodsbang zijn als ik een kamer met haar moest delen.*

Waarom?

Ruggiero: Omdat ze me zou kunnen neersteken. Ik zou me nooit kunnen ontspannen en kunnen slapen met Sonia in mijn kamer, ze is gestoord. Ze vindt het geweldig in Kerobokan. Iedereen is doodsbenuwd voor haar. De enige vrouw die haar wel aan kan, is volgens mij de Australische Renae Lawrence. Renae zou haar harder slaan, maar zij zou Renae dan neersteken. Ze is gemeen en ze is gestoord. Voor zo iemand ben ik bang.

Iedereen neukt met iedereen in elk hoekje dat ze kunnen vinden.

- Mick, Australische gedetineerde

De blauwe kamer

Het Zwarte Monster was ongewoon bereidwillig en rustig toen de bewakers haar na een lange periode in cel tikus terugbrachten naar blok W. Ze glipte rustig door de stalen deur, bijna ongezien, met hangend hoofd en de ogen op de grond gericht. Ze was zo gedwee omdat ze net de schrik van haar leven had gekregen. Ze had te horen gekregen dat ze zeven weken zwanger was.

In blok W liep de begeleidende vrouwelijke bewaker over het grindpad tussen de cellen. Ze maakte Sonia's nieuws bekend met de vraag wie haar in hun cel wilde opnemen. Het Zwarte Monster bleef verloren achter haar hangen. Niemand wilde haar hebben. Ze was een te grote lastpak. Uiteindelijk stemde één cel in. De celgenoten wisten dat het leven met Sonia meer gespannen en verstoord zou zijn, maar celleider Trisna had medelijden met haar. Het Zwarte Monster was al snel weer zichzelf en gebruikte de zwangerschap om aandacht te krijgen. Ze genoot van alle speculaties over wie de vader was en waar het kind was verwekt.

Ruggiero: *Ik zou mijn lul nog liever afsnijden... Ik zou het niet doen. Ik zou haar nooit zwanger maken.*

De celgenoten aaiden nachtenlang over Sonia's buik, biddend dat de baby een beter leven zou krijgen. Maar naarmate de zwangerschap vorderde, werd ze angstiger. Ze was bang voor de bevalling en maakte zich zorgen over wie er voor de baby moest zorgen, want ze had geen woonruimte en geen familie op Bali. Op een avond twee maanden voor de uitgerekende datum schreeuwde ze het uit van de pijn. Niemand dacht dat het Zwarte Monster hen nu voor de gek hield. Ze lag op een smerig matras en trok haar knieën op alsof ze ging bevallen, greep haar buik vast en hapte naar lucht tussen twee lange, bloedstollende schreeuwen in. De tranen stroomden over haar gezicht. De celgenoten riepen om hulp. Ze dachten allemaal dat ze die avond de baby zou krijgen, maar toen de dokter eindelijk kwam, gaf hij haar medicijnen en werd ze rustig.

Sonia beviel twee maanden later in een plaatselijk ziekenhuis, twee weken nadat haar staf erop zat en ze weer was vrijgelaten. Een paar weken later keerde

ze terug om haar vrienden in Hotel K op te zoeken en haar kleine kindje te showen. Monden zakten open toen de gevangenen het dochtertje van het Zwarte Monster zagen. Ze was beeldschoon, had een melkwitte huid en blonde krullen. Direct werd er koortschtig geroddeld. Wie was in hemelsnaam de vader? Het raadsel werd gevoed door Sonia's eigen verhalen. Aangezien de baby werd verzorgd door de moeder van de Franse gedetineerde Michaël, wist ze iedereen ervan te overtuigen dat Michaël de vader was. Toen veranderde ze haar verhaal en beweerde ze dat het de Braziliaanse drugshandelaar Marco was, de meest gezochte man van Indonesië. Iedereen kende hem. Hij was als een gek de luchthaven van Jakarta uit gerend toen douanebeambten dertien kilo zuivere Peruaanse cocaïne in het frame van zijn hangglider hadden ontdekt. Sonia had hem nooit ontmoet, maar verkondigde ijskoud dat hij de vader was.

De werkelijke identiteit van de vader werd uiteindelijk onthuld in een dronken gesprek tussen de Australische gedetineerde Mick en de Engelse gevangene Kevin. Het bleek dat Kevin de kans op snelle, smerige seks had gegrepen toen hij in een isoleercel in de toren naast het Zwarte Monster had gezeten. Een bewaker was binnengekomen en had gevraagd: 'Zin in iets leuks, Kevin?' Hij was dronken, hij had wel zin. De bewaker maakte zijn cel open en keek toe. Het Zwarte Monster zat nog opgesloten in haar cel. Ze kleepte zich uit, boog voorover en zij en Kevin hadden seks tussen de spijlen door en verwekten dat beeldschone meisje.

Mick: *Kevin wist dat de baby van hem was. Hij vertelde me op een avond: 'Ik heb haar gemaakt.' Ik zei: 'Wat?' 'Het is mijn baby.' Hoe? vroeg ik. 'Ik was dronken. De bewakers vroegen of ik zin in iets leuks had.' Maar de volgende ochtend zei Kevin: 'Aan niemand vertellen, aan niemand vertellen.' Hij had al twee kinderen thuis in Manchester. De baby had de mond, ogen en de blonde krullen van Kevin. Ik heb de adoptie-ouders een foto van Kevin gegeven en gezegd: 'Mocht het kind op een dag naar haar vader vragen, dit is hem.'*

Binnen een paar maanden zat het Zwarte Monster weer in Hotel K, omdat ze in een nachtclub een vrouw had gebeten die haar nieuwe Europese vriendje zou willen inpikken. Ze haalde haar dochtertje op bij Michaël's moeder en nam haar mee naar Hotel K, waar genoeg broedse vrouwen waren. Maar na een paar dagen veranderde ze van gedachten en verkocht ze de baby voor vier zakken shabu aan de familie van een gedetineerde.

Naarmate de tijd verstreek, deed het Zwarte Monster niets om de verhalen over de vader te weerleggen. Zijn ware identiteit bleef een ongewoon goed

bewaard geheim in Hotel K. Kevin moest een unieke manier hebben gehad om het Zwarte Monster het zwijgen op te leggen, maar het geroddel kwam haar ook wel goed uit. Toch hadden de meeste gevangenen geaccepteerd dat de Fransman Michaël de vader van de baby was.

Zwangerschappen werden meestal niet zo interessant gevonden. Er werden immers veel baby's verwekt. Sommige moeders bevielen en hielden de baby een tijdje bij zich, maar de meeste vrouwen pleegden abortus door zichzelf elke dag een ruwe buikmassage te geven. Sommige meisjes, met name degenen die als callgirls hadden gewerkt in karaokeclubs in Denpasar en Kuta, hadden hun baarmoeders kapotgescheurd met deze hardhandige doe-het-zelf-abortussen. Een 22-jarige gevangene werd regelmatig schreeuwend van de pijn wakker doordat haar tot moes geslagen ingewanden naar buiten dreigden te komen. Twee anderen hielden dan haar armen vast en aaiden over haar hoofd, terwijl een derde een voet tussen haar benen stak zodat er niets naar buiten kon. Ze was bij de gevangenisdokter geweest; die zei dat hij niets kon doen, maar raadde haar aan een strakke buikband te dragen. Dit leek tijdelijk te helpen, maar haar ingewanden waren onherstelbaar beschadigd.

Hotel K was een wereld vol seks, ondanks het gerucht dat er libido-verlagende middelen in het drinkwater zaten. Een wandeling door de gevangenis had evengoed een wandeling over de set van *Boogie Nights* kunnen zijn, met gevangenen die elkaar pijpten tegen bomen of hekken en neukten achter Iwans meubelwerkplaats of in de bezoekersruimte. Geen enkele plek was heilig. Gevangenen gingen hun gang in de kerktoiletten, de tempeltoiletten, de bibliotheektoiletten, de cellen, de kliniek en zelfs in het kantoor van de gevangenisbaas. Als er al iets in het drinkwater zat, dan was de dosering niet hoog genoeg.

Toen de gevangenisbaas op een zondagmiddag onverwachts langskwam, stuitte hij in zijn kantoor op een pornoshow. Een mannelijke gedetineerde en een vrouw lagen onder zijn bureau te neuken. 'Oprotten!' schreeuwde de gevangene zonder op te kijken, boos dat hij werd gestoord, want hij had 50.000 roepia (4,50 euro) betaald voor de privacy. De baas liep naar zijn bureau, zijn zwarte, hoge schoenen hielden halt naast het hoofd van de gevangene. De gevangene keek omhoog en schrok zich rot. Het stel graaide de kleding bij elkaar. De vrouw rende rechtstreeks de deur uit, terwijl ze haar jurk rechte trok en haar borsten probeerde te bedekken. De gevangene moest blijven en een verklaring opgeven. Hij stond daar in zijn onderbroek met zijn shirt en broek in een bundeltje tegen zijn buik geklemd.

Hij vertelde de baas dat de vrouw zijn echtgenote was, die hij zelden zag. Ze

waren eenzaam en misten elkaar verschrikkelijk. De baas was mild. Hij foeterde de gevangene uit omdat hij in zijn kantoor had geneukt en wees hem toen met een armgebaar de deur. De gevangene ging zonder straf terug naar zijn cel. De baas hoorde niet lang daarna dat hij voor de gek was gehouden: de vrouw was een hoer. De gevangene werd enkele dagen naar cel tikus gestuurd, tot hij voldoende geld had om de bewaker om te kopen.

Net als drugs, mobiele telefoons en plasma-tv's was seks officieel niet toegestaan in Hotel K, maar dat weerhield de gevangenen er niet van flink rond te neuken. Ze moesten hun slinkse instinct alleen gebruiken om niet betrappt te worden. Sommigen wachtten tot de meer meegaande bewakers dienst hadden en stopten hun wat geld toe. Veel gevangenen deden het tijdens de wisseling van de wacht rond het middaguur, als er tien minuten lang weinig toezicht was. In die tien minuten werd er verwoed op los geneukt, maar als de gevangenen door strenge bewakers werden betrappt, volgde er een flinke afranseling.

Op een middag kreeg de vrouwelijke gedetineerde Komang een pas om blok W te verlaten, omdat ze een vrouwelijke bewaker had verteld dat ze met de baas van de gevangenisbeveiliging over haar zaak moest praten. In werkelijkheid had ze zojuist een sms-bericht ontvangen van haar vriendje in het mannenblok; hij wachtte in de muziekkamer op haar. Hun rendez-vous begon goed - ze troffen elkaar, kleedden zich uit en begonnen te vrijen. Het liep echter verkeerd af. De vrouwelijke bewaker ontdekte dat Komang twintig minuten later nog niet terug was in blok W en ging naar haar op zoek. Ze had snel door dat ze voor de gek was gehouden. Niemand had Komang naar de kantoren zien lopen, dus dacht de bewaker dat Komang was ontsnapt en raakte ze in paniek.

Ze liet de hele gevangenis doorzoeken. Komang werd in de muziekkamer aangetroffen. Ze was naakt en alleen. Haar vriend had haar alleen achtergelaten. Hij was door een raam in de aangrenzende keuken gedoken toen hij iemand bij de deur had gehoord. Bewakers grepen het naakte meisje, sleurden haar naar buiten en gaven haar een pak slaag. Ze sloegen haar keer op keer in haar gezicht. De daaropvolgende week zat Komang met twee blauwe ogen en een opgezwollen gezicht te huilen in blok W. Haar vriend was ook afgeranseld nadat hij naakt in de keuken was betrappt.

Het gevolg van het verbieden van seks in Hotel K, was dat het een bloeiende clandestiene handel werd. De seksindustrie tierde welig ach ter de ruggen van de strengere bewakers om. De dokter verhuurde een kamer met matras in de kliniek waar gedetineerden seks konden hebben. Bewakers die kneedbaar waren als boetseerlei en wat extra's wilden verdienen, zagen seks door de vingers of deden gewoon mee. Velen van hen klusten bij als pooiers die callgirls regelden, seksnachten organiseerden en kantoorruimtes verhuurden.

De bewakers stelden meestal rond 15.00 uur 's hun kantoren open voor seks, als de administratie voor die dag erop zat. Als een gevangene erom vroeg, kon een bewaker voor ongeveer 800.000 roepia (70 euro) een hoer regelen. Ze lieten 3 of 4 foto's van hoeren uit een plaatselijk bordeel zien, of ze gebruikten een gedetineerde uit blok W die als hoer in een karaokeclub had gewerkt, maar nu in Hotel K te boeken was. In de meeste kantoren was alleen een vloerkleed of bureau om seks op te hebben - het matras in de kliniek was een luxe. Op drukke avonden stonden de gevangenen in rijen voor de kantoren op hun beurt te wachten. Als het eenmaal zover was, stonden ze snel weer buiten. 's Morgens troffen de bewakers vaak condooms aan op de vloer. Sommige bewakers gaven hun sleutels aan gevangenen die ze vertrouwden en deelden dan de opbrengst. De Braziliaanse gevangene Ruggiero had 2 bossen sleutels van de kantoren die hij 's middags, soms tijdens bezoeken, verhuurde tegen halfuurtarieven die uiteenliepen van 50.000 roepia (4,50 euro) tot 300.000 roepia (25 euro), afhankelijk van de klant. Hij gebruikte zelf ook regelmatig een van de kamers.

Een Australische drugskoerier, Martin Stephens, die op de luchthaven van Denpasar was opgepakt met meer dan drie kilo heroïne op zijn lichaam, was een van Ruggiero's vrienden en een goede klant. Hij boekte het kantoor voor afspraakjes met zijn Indonesische verloofde Christine. Ze hadden elkaar in de gevangenis ontmoet toen zij bij iemand anders op bezoek was. Ze was een iets oudere vrouw en had een dochter van acht. Hij hoorde bij het in de publiciteit staande drugs-syndicaat dat de Bali Nine werd genoemd en uit negen jonge Australiërs bestond. Toen de twee in de bezoekersruimte oogcontact maakten, stak hij zijn tong uit en dat was dat. Ondanks zijn levenslange gevangenisstraf begon zij haar vriend dagelijks op te zoeken in Hotel K.

Ze stond elke ochtend in de brandende zon voor de gevangenis te wachten, tussen de andere bezoekers die aan elkaar trokken en duwden om maar als eerste binnen te komen. Dan betaalde ze de 5000 roepia (0,45 euro) om binnengelaten te worden. Op sommige dagen werden haar tassen doorzocht of werd ze gefouilleerd. Binnen betaalde ze de bewakers nog eens 5000 roepia om Martin uit zijn cel te halen. Ze bracht hem elke dag zijn ontbijt: gebakken kip en kip met paprika waren zijn favorieten. Dan wachtte ze. Als Martin kwam, gingen ze op de tegelvloer zitten, opgepropt met een stuk of 300 anderen. Ze luisterden samen via oordopjes naar muziek en gingen zo op in hun eigen wereldje. Ze sloten zich af van de mensen om hen heen, onder wie zijn toegewijde moeder Michelle, die vaak naast hen zat, en begonnen elkaar gepassioneerd te zoenen. Laat in de middag of 's avonds betaalde Martin om binnen seks te hebben met Christine. De twee bewakers bij de ingang kregen meestal elk 50.000 roepia (4,50 euro) en Martin betaalde Ruggiero voor het kantoor. De prijs ging omhoog als de politie

voor Hotel K stond om de beveiliging op te krikken. Het extra geld ging dan naar de agenten. Soms hoefde Martin Ruggiero niets te betalen en mocht hij gratis een hoekje gebruiken, mits hij het kantoor met anderen wilde delen.

Ruggiero: *De eigenaar van het kantoor [een bewaker] gaf me de sleutels en ik verhuurde het. De volgende dag komt hij bij me en zeg ik dat ik 1,2 miljoen [100 euro] heb verdiend. Ik hou 200.000 roepia en geef hem een miljoen of zoiets. Ik verhuur soms ook tijdens het bezoeken.*

Als Martin zijn vriendin op bezoek had, zei ik: 'Wil je naar binnen?' Ik deed de deur open en zij gingen naar binnen. Martin had geluk, want het meisje dat ik neukte kwam altijd met zijn vriendin naar binnen omdat ze elkaar van buiten kenden. Dus als ik de kamer in ging, gaf ik hem een hoekje en gebruikten we samen dezelfde kamer.

Hadden jullie dan tegelijk seks?

Ruggiero: *Ja, hij daar, ik hier. Ik kijk niet naar hem. We zitten in de gevangenis, man, niet in een villa. Wat denk jij dat we verwachten? Een lekker zacht bed met airco en champagne? Wakker worden, dit is de realiteit en het draait om overleven.*

Ondanks zijn levenslange gevangenisstraf kon Martins wens om kinderen te krijgen met Christine in Hotel K gemakkelijk worden ingewilligd. Ze wilden het allebei graag. Hij wilde ontzettend graag iets terugkrijgen van het normale leven dat hij had vergooid; zij behoorde tot een wereldwijde club van vrouwen die verliefd worden op gevangenen, ondanks het feit dat er weinig kans was op een normaal leven.

'God leert ons loyaal te zijn en ik zal tot we oud zijn loyaal zijn tegen Martin. Ik voelde me direct bij onze eerste ontmoeting tot Martin aangetrokken omdat hij een goed mens is,' zei ze.

- The Daily Telegraph, 26 december 2006

'Ik geloof dat er wonderen gebeuren en dat kan Martin ook overkomen. Ik leg het in Gods handen en ik blijf naar de gevangenis komen tot hij vrij is.' Ze zei dat hij haar na hun eerste ontmoeting in juni vorig jaar een zilveren vriendschapsring had gegeven. Ze vertelde hoe Stephens haar ten huwelijk had gevraagd. 'Hij vroeg me gewoon. Hij zei: "We moeten snel trouwen en kinderen krijgen,"' aldus Christine.

- AAP, 22 december 2006

Gevangenisgouverneur Ilham Djaya zei dat de autoriteiten zouden instemmen met een [trouw]ceremonie. 'Ja, het mag, het is niet verboden. Er is maar één probleem: ze kunnen niet op huwelijksreis.' Officieel zijn echtelijke bezoeken ook verboden.

- AAP, 20 december 2006

Onofficiële echtelijke bezoeken in de snikhete bezoekersruimtes waren aan de orde van de dag, maar de bewakers verdienden er niet aan omdat ze stilzwijgend werden toegestaan. Armere gevangenen, die geen geld hadden voor seksnachten of de huur van een kantoorruimte, en geile westerlingen maakten van deze vrijheid gebruik. De bezoekersruimte had ongeveer de afmeting van driekwart van een tennisbaan, er lagen grote, witte tegels op de vloer, er liepen open, betonnen afvoeren langs de wanden, en er was een plastic dak dat de hitte absorbeerde, de zonnestrallen versterkte en de ruimte in een sauna veranderde.

Op de meeste dagen zaten er meer dan driehonderd mensen op de harde vloer. Ze wuifden zichzelf koelte toe en verplaatsten de weeïge lucht met wat er maar voorhanden was. Mensen die elkaar niet kenden, zaten praktisch tegen elkaar aan. Als mensen in kleermakerszit zaten, raakten hun knieën elkaar, mensen zaten met de ruggen tegen elkaar. Maar die plakkerige lijven verminderden de seksuele activiteit niet. Overal werd gezoend, gefriemeld, afgetrokken, gepijpt en gewoon geneukt. Ergens in de ruimte zie je een meisjeshoofd een tijdje op- en neergaan, tot ze een spiegeltje tevoorschijn haalt en haar mond afveegt, de mensen naast zich en de rondrennende kinderen negerend. Ergens anders zitten meisjes bij jongens op schoot heen en weer te bewegen, met hun spijkerbroeken vreemd omhoog getrokken. Voor wie van niets weet, lijkt het op droogneuken. Maar dat is een illusie. Een vrouwelijke gevangene naaide tegen betaling flapjes in het kruis van meidenjeans. De meiden kwamen dan zonder onderbroek in hun jeans op bezoek en hoefden alleen het flapje open te maken om er gemakkelijk bij te kunnen.

Sommige gevangenen deden niet eens moeite om discreet te zijn. Een van hen, een Franse drugsdealer met de naam Filo, kon het niet schelen hoeveel hij liet zien. Hij zat tegen de muur terwijl zijn Indonesische vriendin hem in het volle zicht van de anderen pijpte; soms liep het uit op echte seks. Andere westerse gedetineerden maakten grapjes over zijn gedrag. Hij bezorgde de mensen die om hem heen op de grond zaten elke dag weer rode konen. Het interesseerde hem niet. Hij haalde zijn erectie tevoorschijn en zijn vriendin ging aan de slag. Soms ging ze boven op hem zitten. Haar zomerjurk bedekte dan haar achterste,

maar het op en neer bewegen van haar lange benen verraadde wat ze aan het doen waren.

Thomas: *Zijn vriendin pijnigde hem. Hij stond erom bekend.*

Naast een plek voor snelle seks was de blauwe kamer ook een verbinding met de buitenwereld. Een manier voor de gevangenen om contact te houden met vrienden, familie, geliefden, echtgenoten en kinderen. De bezoeken werden met de jaren korter, maar de gevangenen konden de bewakers geld toestoppen om een uur of drie te mogen blijven. Het was een plek waar nieuwe relaties begonnen, zoals voor Martin en Christine, en waar bestaande relaties opbloeden, waar echtelieden elkaar zagen, en waar mannelijke en vrouwelijke gevangenen met officiële toestemming tijd met elkaar doorbrachten.

Relaties in de gevangenis kwamen in allerlei ingewikkelde vormen voor. Niets was onmogelijk. Sommige gevangenen klooiden met geliefden, hoeren en echtgenoten, en legden hun web van verhoudingen vaak bloot in de blauwe kamer. Ze verveelden zich. Ze hadden de gelegenheid. Het was niet ongebruikelijk dat een mannelijke gedetineerde 's morgens met een hoer afsprak en 's middags met zijn vrouw en kinderen. Een gedetineerde sprak regelmatig af met zijn Europese vrouw terwijl zijn jaloezige vriendin uit de gevangenis, met wie hij regelmatig seks had achter de meubelwerkplaats, hen vanaf de andere kant van de bezoekersruimte scherp in de gaten hield. Zijn vrouw had schijnbaar niets in de gaten. Een jonge vrouwelijke gevangene ontmoette vrijwel elke ochtend haar verloofde in de blauwe kamer, en 's middags sprak ze er af met haar gevangenisvriendje.

Het gekonkel verliep niet altijd even gladjes. Op een ochtend liep het uit de hand toen een man onverwachts in de blauwe kamer verscheen om zijn gedetineerde vrouw te verrassen. Toen hij de bewaker de 5000 roepia aanreikte om haar uit blok W te halen, wees de bewaker naar een hoek van de blauwe kamer. De man draaide zich om en kreeg een onaangename verrassing. Zijn vrouw zat met een mannelijke gevangene te zoenen. Hij bleef even verbluft bij de bewaker staan. Op hetzelfde moment arriveerde er een vrouw die haar gedetineerde man wilde verrassen. Ze zag hem direct zitten en vloog op de hoek af die de bewaker even daarvoor ook aan de man had aangewezen.

Het bleek doorgestoken kaart te zijn. Zowel de man als de vrouw was door een andere gevangene gevraagd om die ochtend op bezoek te komen, omdat hij de vreemdangers al wekenlang bezig had gezien in de blauwe kamer. De vier begonnen kwaad te schreeuwen. Iedereen in de overvolle kamer keek naar hen.

Er kwamen enkele bewakers aan gerend, die wisten wat er aan de hand was, net als de meeste gevangenen. Alleen de echtgenoten van de gevangenen waren onwetend geweest. De bewakers pakten de gevangenen bij de arm en liepen met hen de blauwe kamer uit. Ze werden voor straf in twee isoleercellen achter de toren gezet. Seks in de blauwe kamer was geoorloofd, maar niet als het een openbare vertoning werd.

De gevangene die ze erin had geluisd, had opgewonden toegekeken. Hij had twee huwelijken kapotgemaakt. Maar het overspelige stel zette hun seksuele relatie gewoon voort en profiteerde optimaal van het feit dat ze een week lang in twee aangrenzende isoleercellen zaten - ze betaalden de bewakers om hen elke nacht in één cel te laten slapen.

Een ander rendez-vous in de blauwe kamer brak het hart van een vrouwelijke gevangene, die daardoor in een diepe depressie belandde. Ze had onbewust iets in gang gezet toen ze een eenzame celgenote vroeg om mee te gaan naar de blauwe kamer, waar ze haar man zou treffen. Ze hoopte dat ze de vrouw hiermee een beetje kon opfleuren. De weken verstreken en ze had niets in de gaten: ze had er geen idee van dat haar man en haar celgenote elkaar stiekem ontmoetten in de blauwe kamer. De afnemende bezoeken van haar man hadden haar een idee kunnen geven, maar ze negeerde het. Tegen de tijd dat ze het bedrog ontdekte, was het al te laat. De vrouw, van wie iedereen dacht dat ze lesbisch was, was vrijgekomen en liep regelrecht in de armen van haar nieuwe geliefde. Die zette de bezoeken aan zijn vrouw toen helemaal stop. De verlaten vrouw veranderde in Hotel K in een trieste, eenzame figuur - precies zoals de vrouw die ze in haar naïveteit had geprobeerd te helpen.

Relaties in Hotel K leidden echter niet altijd tot verdriet. Voor sommigen brachten ze vreugde en vulden ze de lege uren met romantiek. Er klonken meisjesachtige vreugdekreten in het vrouwenblok als de jongen die gemalen ijs verkocht een roos of doos chocola van een gedetineerde in het mannenblok bezorgde. Vrouwen schreven liefdesbrieven en lieten die door de ijsjongen of de rijstjongen bezorgen in het mannenblok. Hoewel de mannelijke en vrouwelijk gevangenen niet bij elkaar konden zijn als het vrouwenblok om half vijf 's middags eenmaal was afgesloten, zaten veel meisjes hele avonden met hun vriendje te sms'en of bellen, tevreden met de gedachte dat hij dichtbij was, aan de andere kant van de muur.

De mannen betaalden soms een omkoopbare bewaker om hen overdag in blok W binnen te laten, hoewel er officieel geen mannelijke gevangenen mochten komen. Eén gevangene ging er meerdere dagen op rij naartoe om in de cel van zijn vrouw met hun pasgeboren baby te spelen. De Braziliaanse Ruggiero was

stapelverliefd geworden op de Australische Schapelle Corby. Hij sloop soms blok W binnen om een handvol chocolaatjes af te geven of om haar voeten te masseren als ze een zware dag in de rechtbank had gehad. Hij stuurde haar bloemen, dozen chocola en een boek over het boeddhisme en kroop regelmatig tegen haar aan in de blauwe kamer, met de belofte van meer chocola en een liefdesverklaring, smekend om een zoen. Ondanks al zijn moeite bleef zijn liefde onbeantwoord.

Voor sommige vrouwen betekende een relatie in de gevangenis een verbetering op praktisch gebied. Het was niet ongebruikelijk dat vrouwen meerdere geliefden in het mannenblok zonder emotioneel betrokken te zijn. Armere vrouwen richtten zich op rijkere mannelijke gevangenen. Ze voorzagen hen van seks, wassen hun kleding en kookten voor ze in ruil voor drugs als shabu, geld en regelmatige uitstapjes naar de blauwe kamer om even uit het claustrofobische blok W weg te kunnen. De vrouwen die te arm waren voor een mobieltje schreven brieven en lieten ze door de rijst- of ijsjongens naar de mannen brengen.

Thomas: *Ze schrijft: 'Ik hou van je, lieveling, ik mis je, ik heb suiker nodig, ik heb koffie nodig, ik wil shabu hebben.'* Mannen die drugs hebben, kunnen gemakkelijk een vriendin krijgen. Als je haar een beetje shabu geeft, houdt ze heel veel van je.

Er waren in Hotel K ook relaties die gevangenen status gaven. De Australische gedetineerde Mick en zijn jongere Balinese vriendin Trisna hadden al een knipperlichtrelatie voordat ze beiden tot vijftien jaar gevangenisstraf werden veroordeeld vanwege het bezit van hasj - zijzelf beweerden dat ze erin waren geluisd. Mick betaalde de bewakers voor ontmoetingen op het gazon, waar ze samen konden lunchen of onder de bomen liggend van elkaars gezelschap konden genieten. Trisna's relatie met Mick was heel belangrijk voor haar, want het feit dat hij een westerling was, gaf haar status. Arme Balinese meisjes bevonden zich meestal helemaal onderaan. Ze verdienden geld of eten door voor de rijkere meiden te werken - ze wassen hun kleding, kookten of gaven voetmassages. Daarom deed Trisna er alles aan om haar relatie met haar Australische vriend veilig te stellen.

De dagen dat ze met hem in de schaduw lag, maakten het voor andere gevangenen duidelijk dat ze bij elkaar hoorden, en dat was precies haar bedoeling. Mick was zich ervan bewust, maar vond het niet erg. Hij wist dat ze hem smeekte om haar zijn vieze kleren te laten wassen, terwijl hij dat liever zelf

deed, om aanspraak op hem te kunnen maken. De kleren van een man wassen was voor vrouwen een erkende manier om aan te geven dat die man van hen was. Het kon gevaarlijk zijn om deze signalen te negeren, zoals een mooi, nieuw meisje snel zou ontdekken. Elke keer als ze terugkwam uit de blauwe kamer, kwam ze een praatje maken met Mick. Trisna werd razend; haar status was in gevaar. Ze stormde de cel van de vrouw binnen en sloeg haar in elkaar. De vrouw vocht niet terug. Ze was totaal overrompeld, maar had haar lesje geleerd. Mick was stomverbaasd toen ze de volgende dag voorbij schuifelde zonder haar hoofd op te tillen. In Hotel K bleef echter niets lang geheim en hij hoorde al snel van Trisna's uitbarsting. Hij zei er niets over, dat was het niet waard en bovendien was hij niet bezitterig. Mick wist dat Trisna geregeld vriendinnen had in blok W, onder wie op een gegeven moment Nita.

Net als Nita en Trisna hadden veel vrouwen die vriendjes hadden ook vriendinnen. Heteroseksuele vrouwen moesten het 's avonds doen met sms-berichten van hun vriend, maar biseksuele vrouwen aten van twee walletjes. Blok W zat vol lesbiennes, en veel vrouwen zochten in Hotel K voor het eerst andere vrouwen op voor seks. Sommigen probeerden het al enkele dagen nadat ze hadden ingecheckt, ook al hadden ze thuis of in het mannenblok een vriend of echtgenoot.

Een vrouw wier man aan de andere kant van de muur in het mannenblok zat, werd verliefd op een vrouwelijke gevangene. Ze was te verlegen om haar aan te spreken, dus schreef ze een liefdesverklaring en vroeg de rijstjongen om die in de cel aan het einde van de gang af te geven. Alleen begreep de jongen haar verkeerd - of hij wilde weleens lachen - en dus reed hij zijn kar direct vanuit blok W naar de tennisbaan, waar de man van de vrouw stond. Die was erg verbaasd toen de rijstjongen hem een brief van zijn vrouw overhandigde. Ze had hem nooit eerder geschreven. Hij scheurde de brief open en begon te lezen, duidelijk verrast over de inhoud.

Vrouwen werden niet alleen voor het gemak lesbisch of biseksueel. Het bood kwetsbare, angstige vrouwen soms ook troost. De Javaanse Wanda had nog nooit iets met een vrouw gehad voordat ze in Hotel K kwam, maar dat veranderde snel. Ze was al ontzettend vaak door mannen gekwetst: ze was op jonge leeftijd getrouwd met een man die haar regelmatig sloeg, tot hij haar en hun twee kleine kinderen op een dag verliet voor een andere vrouw. Wanda verhuisde naar Bali om als zangeres in een karaokeclub te gaan werken en geld te verdienen voor haar kinderen, die nog bij haar moeder op Java woonden. Ook daar koos ze de verkeerde man. Toen haar nieuwe vriend met drugs werd betrapt, offerde hij haar op in een deal met de politie. Om zich vrij te kopen gaf

hij de politie geld en hij gaf hun Wanda door 23 xtc-pillen in haar huis te verstoppert. Het was een veelgebruikte 'wisseltruc'. In de politiecel werd Wanda lastiggevallen door agenten die beloofden haar vrij te laten in ruil voor seks. Ze weigerde en werd veroordeeld tot 4 jaar en 10 maanden.

Wanda was als een gekrenkte, kwetsbare vrouw in blok W gekomen. 's Nachts huilde ze om haar kinderen. Overdag at ze vaak niets. Ze kreeg tijdens haar eerste ramadan geen bezoek. Ze had geen familie en geen vrienden in Bali. Maar de vrouwen troostten haar, vrolijkten haar op met eten en gaven haar massages en aandacht. Ze werd gemakkelijk verleid door de moederlijke lesbiennes. Het fysieke contact verlichtte de pijn in haar hart.

Wanda was tenger en mooi. De lesbiennes vochten om haar. Renae Lawrence, de enige vrouw in het Australische drugssyndicaat Bali Nine, die voor ze in Hotel K kwam al lesbisch was, probeerde Wanda te veroveren. Ze zocht haar op, gaf haar eten en probeerde haar aan het lachen te maken. Renaes vriendin Eda was ziekelijk jaloeers. Ze weigerde zelfs met Wanda te praten. Op een dag werd Renae geflirt haar te veel; ze sprong uit haar vel toen Renae Wanda een stuk cheesecake aanbood. Eda en Renae gingen elkaar te lijf in hun cel. Iedereen was voor de nacht opgesloten, dus waren alle vrouwen gedwongen naar het geschreeuw en geweld te luisteren. Plotseling werd het stil: Eda was bezwaken. Er werd een arts gehaald, maar ze bleek in orde. Kort daarna verliet Eda Hotel K.

De andere lesbiennes noemden Renae Lawrence de playboy van het vrouwenblok. Ze was groot, gespierd en mannelijk, had geld en was westers. Vrouwen wierpen zich aan haar voeten. Renae kon het de meisjes naar de zin maken, want ze had de bewakers betaald om een zacht tweepersoonsbed naar haar cel te brengen. Renae werd al snel verliefd op haar celgenoot Ira, die volgens haar 'de ware' was. En hoewel zij nog vijftien jaar te gaan had en Ira inmiddels vrij is, hoopte Renae in een hindoeïstische huwelijksceremonie in Hotel K met haar te trouwen.

Renae: *Onze liefde heeft me hoop gegeven. In het hindoeïstische geloof zijn huwelijken tussen twee mensen van hetzelfde geslacht controversieel. Maar sommige mensen geloven dat het huwelijk een verbond van twee geesten is - niet per se van man en vrouw.*

Kneedbare bewakers

Kerobokan is het koninkrijk van de bewakers.

- Thomas

Wayan Juniarta van de Jakarta Post: *De Kerobokan-gevangenis is herhaaldelijk het toneel van gênante situaties: als het hoofd beveiliging door de politie wordt gearresteerd wegens drugsbezit... als twee beveiligingsagenten van de Kerobokan-gevangenis door de politie worden opgepakt in een soort rosse buurt, als een soort escorte van een van de gedetineerden... er gebeurt van alles in Kerobokan.*

Waarom?

Wayan: *Corruptie, denk ik.*

Hoeveel krijgen de bewakers betaald?

Wayan: *De bewakers die de gevangenis echt bewaken, niet de mensen van de administratie of de hoger geplaatste chef... de bewaker die de gevangenen bewaakt, verdient over het algemeen minder dan drie miljoen [260 euro] per maand.*

Er zijn twee constanten in Hotel K: bewakers en gevangenen. Ze leven en werken elke dag samen, terwijl ze elkaar vaak verachten.

Hotel K was een paradijs voor gewiekste bewakers die wat extra geld wilden verdienen, en gevangenen die geld hadden, konden de bewakers manipuleren voor hun eigen doeleinden. Dat de bewakers zo slecht werden betaald, bood bijna onbeperkte mogelijkheden voor gedetineerden die hun verblijf in de gevangenis wat draaglijker wilden maken.

‘Bewakers hebben moeite om het hoofd boven water te houden. Hun salaris is erg karig. Als mensen hun “fooiën” geven, zijn ze meestal dankbaar en doen ze wat er van ze wordt gevraagd. Dat is een groot probleem,’ aldus Djoko Sasongko, woordvoerder voor het Indonesische ministerie van Justitie.

- *South China MorningPost* (Hongkong), 1 september 2006

Den: *Je belangrijkste doel is om vrij te komen, maar daarnaast kun je best wat vrijheid hebben als je maar betaalt. Je kunt aan blikjes bier, films, meisjes, wat dan ook komen, maar je moet wel overal geld voor neertellen.*

Bewakers zochten altijd naar manieren om wat extra's te verdienen, maar ze hadden er ook geen moeite mee om hun macht en invloed aan te wenden voor seksuele bevrediging. Een aantal mannelijke bewakers glipte regelmatig blok W binnen voor een vluggertje in de lunchpauze. Ze gaven de vrouwelijke celgenoten wat geld om bij de ingang een potje te kaarten en de boel in de gaten te houden, terwijl zij seks hadden met een gevangene.

Voor de lesbische bewakers die in het vrouwenblok werkten, was het gemakkelijker. Op een middag kwam een gevangene terug in haar cel, waar een vrouwelijke bewaker op een matras zat te zoenen en vrijen met een aantrekkelijke, nieuwe vrouwelijke gedetineerde. De nieuwe gevangene voelde zich alleen en wilde de telefoon van de bewaker gebruiken om haar vriend te bellen. Telefoons waren verboden in de gevangenis - tenzij je geld, of iets anders, had om een bewaker mee om te kopen. In dit geval was het seks.

Het leek de bewaker zelf, die getrouwd was en drie dochters had, niet dwars te zitten. Deze bewaker was erg handtastelijk; ze trok gevangenen vaak op haar knie of streelde hun borsten. Ze gaf hun kleine extraatjes, zoals een wandeling naar de winkel. Op een dag nam ze de Australische Schapelle Corby vanuit blok W mee naar de tennisbaan om naar de mannen te kijken die daar een balletje sloegen. De bewaker had de trieste, wanhopige blik op Schapelles gezicht gezien toen ze bij de deur van blok W verlangend naar de mannelijke gedetineerden stond te kijken die zo gelukkig waren dat ze mochten tennissen. De bewaker pakte haar bij de hand en liep met haar naar de tennisbaan. Een van de spelers gaf haar een racket, en vijf minuten lang vergat ze dat ze vastzat in de gevangenis en tenniste ze. Anders dan de Balinese gevangenen bezweken westerlingen als Schapelle niet voor smerige avances, maar het was de moeite waard om te glimlachen en aardig te zijn tegen een bewaker - al was het maar omdat je dan tenminste een kansje had een keer uit je cel gelaten te worden.

Voor veel westerlingen was dat de essentie. Hoezeer de bewakers de gevangenen ook een ongemakkelijk of zelfs weerzinwekkend gevoel gaven, ze wisten dat ze in de dagen, weken en jaren die voor hen lagen een keer van pas konden komen.

Vaker wel dan niet werden de bewakers gedreven door geld. Zelfs een grote

fout, een die ertoe kon leiden dat een gedetineerde een afranseling kreeg en een maand in cel tikus werd gestopt, kon door de vingers worden gezien als de betreffende gedetineerde maar betaalde. Op een avond had de Italiaanse gedetineerde Fisco zichzelf vlak na de opsluiting heroïne ingespoten. Hij was stoned, genoot van zijn roes terwijl hij 'la la la la' zingend de bloederige injectiespuit schoonmaakte in een glas water. Niemand lette op hem. Het was een normale avond. Hij was klaar met schoonmaken en goot het vieze water achteloos uit het kleine getraliede raam. Buiten klonk ineens boos geschreeuw. Fisco verstijfde en zijn celgenoten sprongen naar het raam en keken wie er buiten in het donker stond. Het was een bewaker. Zijn T-shirt zat vol bloederig water. Hij riep: 'Juri! Juri! Juri! Juri!' Hij wist dat Fisco geen Indonesisch sprak, maar zijn celgenoot Juri wel.

Juri: *Ik spring van het bed af. Ik zeg: 'Wat is er gebeurd?' De bewaker zegt: 'Hij gebruikt drugs, gebruikt heroïne.' Ik zeg: 'Ja, hoezo?' Hij zegt: 'Mag niet, mag niet.' Dus ik zeg tegen die vent, tegen Fisco: 'Geef hem 100.000.' Dus hij geeft 100.000 roepia en de bewaker gaat weg.*

Alle westerlingen werden door de bewakers gezien als potentiële aanvulling op hun inkomen, en het was altijd snel bekend als er een erg rijke gast incheckte. Die ene gedetineerde werd meteen als een goudmijn beschouwd, omdat de lokale pers bekendmaakte dat hij de broer van de steenrijke chef-kok Gordon Ramsay was.

De eerste dagen wekte Ronnie Ramsay opgewonden gefluister van gevangenen en bewakers op als hij in de bezoekersruimte zat. 'Weet je wie hij is?' vroeg een gedetineerde, en hij wees iets voorbij een groep Balinese gevangenen. 'Hij is de broer van de kok van de koningin van Engeland!' Voor westerse gevangenen doorbrak dit geroddel de eentonigheid; voor de bewakers was het een mogelijke nieuwe inkomstenbron.

Met zijn felblauwe ogen en zijn grove taalgebruik was Ronnie Ramsay het evenbeeld van zijn beroemde broer Gordon. Maar zijn broodmagere, door drugs verwoeste lichaam en ziekelijke uiterlijk waren het tegengestelde van de welvarend ogende Gordon; net zoals de dagen liggend op de vloer van een derdewereldgevangenis doorbrengen het tegengestelde was van Gordons luxe levensstijl - eerste klas de wereld rond vliegen en omgaan met supersterren als David en Victoria Beckham en Katie en Tom Cruise.

Maar hoezeer de bewakers ook hoopten dat Ronnie hen rijk zou maken, het gebeurde niet. Gordon Ramsay had zijn banden met Ronnie verbroken. De

heroïneverslaafde had geen toegang tot het fortuin van zijn broer, bijna geen geld, en zodoende geen gevangenisprivileges, want zonder geld kon je, zoals in elk hotel, geen extra-tjes kopen - zelfs geen betere kamer.

In de stinkende hel van een Balinese gevangenis heeft de heroïneverslaafde Ronnie Ramsay bijna het dieptepunt bereikt. Zijn muggenbeten zijn ontstoken, zijn advocaten willen geld dat hij niet heeft en hij deelt zijn cel met een stel pedofielen en moordenaars. Hij heeft geen zeep en amper een toekomst...

- *The Daily Telegraph*, 18 juli 2007

Hij werd vijf maanden geleden gearresteerd en deelt een cel met acht mannen die worden beschuldigd van misdaden die variëren van pedofilie tot moord... Hij vertelde een verslaggever dat contant geld hem in staat zou stellen zich naar een privécel te laten overplaatsen en essentiële zaken als eten en zeep te kopen.

- *The Daily Express*, 18 juli 2007

Ronnie, die er eerlijk voor uitkomt dat hij al sinds zijn tienerjaren verslaafd is aan heroïne en crack, werd op Bali gearresteerd toen de politie hem in een openbaar toilet bij een supermarkt, waar hij regelmatig gebruikte, betrapte met een zakje smack.

De heroïneverslaafde Ronnie, 38, heeft tien jaar in een smerige Balinese gevangenis in het vooruitzicht, omdat hij in elkaar gezakt in een openbaar toilet op het eiland werd aangetroffen met een injectiespuit in zijn hand en een pakje met de dodelijke drug... De muren van het toilet waren besmeurd met uitwerpselen en grove uitlatingen. Er lag een bloederig stuk verband op de vloer. Alleen een wanhopig man zou overwegen om daar binnen te gaan, laat staan een broekspijp op te rollen en op straat gekochte smack in zijn voeten injecteren.

- *The Sunday Mirror*, 11 maart 2007

Net zoals de bewakers hoopten rijk te worden, probeerde zijn gesoigneerde, besnorde Balinese advocaat, Erwin Siregar, te verdienen aan Ronnies naam. De advocaat, met zijn donkere pakken, grote ringen en dikke gouden armband, kende de kneepjes van het Indonesische gerechtsysteem en de werking van de gretige media. *The Sunday Mirror* leverde hem zijn eerste geldbedrag op met een exclusief interview voor 7400 euro. Daarna grepen Ronnie en Erwin elke kans aan om Gordon zo door het slijk te halen dat hij geld zou sturen.

Het werd de werkloze Ronnie te veel toen hij vertelde hoe hij zijn met Michelinsterren bekroonde, kokende broer had gesmeekt om hem voor 7300 euro vrij te kopen, maar te horen kreeg: 'Sorry, maar nu sta je er alleen voor.'... 'Ik vroeg hem, Gordon, alsjeblieft, help me. Ik heb niemand anders. Het is me pijnlijk duidelijk geworden - met een advocaat kan ik binnen een paar maanden vrij zijn, zonder advocaat zal ik de volledige tien jaar in deze hel moeten wegrotten. Ik kan hier wel doodgaan...'

'Alleen Gordons keuken kostte al 600.000 euro en hij rijdt in een Ferrari. Voor minder dan een nieuw setje banden kan hij me uit de gevangenis krijgen. Ik heb het gevoel dat ik aan mijn lot ben overgelaten.'

- The Sunday Mirror, 11 maart 2007

Gordon weigerde te betalen. Blijkbaar had hij al 365.000 euro uitgegeven om Ronnie van de drugs af te helpen, maar Ronnie en Erwin gaven hun lastercampagne niet op en gebruikten Britse journalisten die naar de districtsrechtbank van Denpasar kwamen om over zijn zaak te berichten.

'Ik heb hem om hulp gevraagd. Hij weet dat ik hulp nodig heb,' zo beklagde de 39-jarige verslaafde zich over zijn beroemde broer, die een fortuin van meer dan 73 miljoen euro zou hebben vergaard met een internationale restaurantketen, tv-programma's en boeken. 'Maar hij besloot om me niet te helpen. Ik heb niets van mijn familie gehoord. Ik ben er kapot van.'

Ronnies advocaat voegde daaraan zijn eigen kritiek op de beroemde chef-kok toe. 'Geld kan de advocaten hier zeker helpen... om het gerechtssysteem iets soepeler te laten werken,' zei hij. 'Ik wist niet dat zijn broer zo wreed kon zijn. Hij kan helpen, maar kiest ervoor om het niet te doen,' vertelde de advocaat aan The Daily Express. 'Ik heb drie keer geprobeerd contact op te nemen met Gordon Ramsay, maar ik heb niet eens antwoord ontvangen.'

- The Daily Express, 18 juli 2007

Gordon vertelde later aan een journalist dat de pogingen van zijn broer om hem zover te krijgen geld op te sturen, veel verder gingen dan de emotionele chantage in de pers.

Toen Ronnie in de gevangenis zat, onthulde Gordon dat zijn aan heroïne verslaafde broer had gedreigd hem en zijn kinderen te vermoorden in een poging geld te krijgen. Hij zei: 'Natuurlijk wilde Ronnie geld. Hij heeft alles geprobeerd. Doodsbedreigingen. Allerlei vreselijke mensen om middernacht laten bellen en zeggen dat ze weten hoe laat mijn kinderen uit school komen.'

Van die dingen waar je helemaal niet op zit te wachten. Ik heb nieuwe telefoonnummers genomen, heb overal in huis beveiligingscamera's laten ophangen, maar ik geef niet toe. Zo weiger ik te leven.'

- Evening Herald, 4 augustus 2009

Hoewel Ronnie straatarm was, lukte het hem toch genoeg geld bij elkaar te krijgen om goedkope smack te kopen. Hij rende elke dag als een bezetene door de gevangenis om zijn drug te scoren. Dan holde hij terug naar zijn cel om in het volle zicht te gaan zitten spuiten, soms tussen zijn tenen. Maar hij had niet genoeg geld om de bewakers smeergeld te betalen en had het dus zwaar in de gevangenis. Daarom was hij verbitterd. Hij had tien jaar in Hotel K in het vooruitzicht terwijl zijn beroemde, rijke broer weigerde hem geld te geven voor een beter leven in de gevangenis en een kortere straf. Er hing hem een flinke straf boven het hoofd, helemaal omdat er naast hem zes jonge Australische drugsmokkelaars zaten die mogelijk de doodstraf zouden krijgen. Op de eerste dag van zijn proces richtte Ronnie zijn woede op de pers. 'Ga weg! Laat me met rust,' schreeuwde hij buiten de rechtbank, om vervolgens naar de verslaggevers en fotografen te spugen. Intussen bleef Erwin de druk opvoeren: 'Vraag zijn broer Gordon of hij alsjeblieft contact wil opnemen. Hij heeft hulp nodig.'

Ronnie zat net tien maanden in Hotel K. De rechters waren mild, omdat hij schuld had bekend en spijt had betuigd. Maar zonder geld om het gerechtssysteem te versoepelen, zou het vrijwel onmogelijk zijn geweest om zo'n korte straf te krijgen, dus hij moet op de een of andere manier aan geld zijn gekomen om 'het raderwerk van justitie te smeren'.

De rechters en advocaten zullen grof geld hebben verdiend, maar de bewakers werden niet rijk van Ronnie. De westerlingen bleven echter komen, dus viel er genoeg geld te verdienen. De Australische Vicki Czugaj stuurde regelmatig geld naar haar 25-jarige zoon Michael, die lid was van de groep heroïnesmokkelaars die de Bali Nine vormden.

'Je moet overal voor betalen,' zei ze. 'Hoeveel van het geld Michael uiteindelijk in handen krijgt, is de grote vraag. Hij moet een bewaker zijn geld laten ophalen, de bewaker neemt een deel,' vertelde Vicki. 'Hij stuurt mensen eropuit voor eten en krijgt misschien de helft. Je kunt er bijna zeker van zijn dat ze dreigen Michael in een isoleercel te stoppen als ik er ben. Ik moet betalen zodat hij er niet naartoe hoeft. Het is zo enorm corrupt.'

- Maroochy Journal, 5 oktober 2010

Niet alleen laaggeplaatste, slecht betaalde bewakers misbruikten hun positie om zichzelf te verrijken. Een van de gevangenisbazen liet Balinese meisjes vaak naakt poseren voor foto's. Dat gebeurde in zijn huis, vlak bij de gevangenis. Gedetineerden mochten als schoonmakers in zijn huis werken, en deze baas maakte gebruik van het feit dat de meisjes er vrijwel alles voor overhadden om een paar uurtjes te ontsnappen. Hij bewaarde de naaktfoto's in een album. De meisjes wisten allemaal dat jezelf aanbieden om zijn huis schoon te maken, betekende dat ze zich voor die oude viezerik moesten uitkleden. Maar de belofte van een paar uurtjes winkelen of tijd met hun vriendje buiten de gevangenis maakte veel goed.

Sommige gevangenen hadden seks met bewakers om iets te bereiken, andere deden het uit verveling of omdat ze een band met hen hadden gekregen.

Elsa, vrouwelijke gedetineerde: *De gevangenen hebben seks met de bewakers omdat ze elkaar leuk vinden. Ze hebben een echte relatie, vriendje en vriendinnetje, hoewel de meeste bewakers thuis een vrouw hebben. De seks vindt plaats in de kliniek. We betalen de dokter. De seks vindt plaats in de hal, de kantoren, lege hoeken, overal.*

Een van de beveiligingsbazen van Hotel K had een vriendin in de gevangenis. De twee hadden elkaar ontmoet toen zij incheckte, en de baas gaf haar geregeld toestemming om bij hem thuis te komen -in een kamer die hij huurde, niet in het huis dat bij zijn baan hoorde en waar zijn vrouw en kinderen woonden.

Hotel K was een echte seksuele speelplaats voor de bewakers, ook voor de homoseksuele bewakers. In het mannenblok zaten altijd wel homoseksuele gedetineerden en een aantal travestieten, zogenaamde *benchongs*. Ze droegen overdag pruiken, strakke, sexy shorts en T-shirts. Op een ochtend verzamelden meerdere bewakers zich in een kantoor om een bijzonder mooie benchong die incheckte te strelen en zoenen. De benchongs waren vaak erg geliefd; ze maakten de gevangenen vaak aan het lachen met hun fratsen en vrouwelijke manier van praten. 'Godzijdank ben ik vandaag ongesteld geworden, ik dacht dat ik zwanger was,' giechelde een benchong eens in het bijzijn van een aantal gevangenen tegen een ander. 's Middags gingen ze vaak naar hun cel om zich op te maken, een andere pruik op te zetten en avondjurken aan te trekken, een wolk parfum in de lucht te spuiten en er verwaand doorheen te lopen. De benchongs en homo's deden samen vaak seksspelletjes, en soms deden de bewakers mee.

Op een middag zaten een paar gedetineerden joints te roken en naar de Indonesische travestiet Dedi te luisteren, die klaagde dat ze blut was. Dat bracht

hen op een idee. De Nederlander Aris en de Australische gevangene Mick stelden voor een homopornofilm te maken en die op internet te verkopen. Dedi was er meteen van overtuigd dat hij rijk zou worden. Een homoseksuele Nigeriaan had er ook wel oren naar. Ze bedachten een simpel tafereel waarin de Nigeriaan een bewaker speelde die de broek van de travestiet omlaag zou trekken en op het bed seks met hem zou hebben. Mick vroeg een van de bewakers, die een vrouw en kinderen had, maar altijd op een viezige manier aan mannen zat, of hij een reserve-uniform wilde brengen. Dat deed hij. De volgende dag gingen ze aan de slag en de bewaker keek toe. Mick regisseerde en Aris filmde. Dedi kwam in een handdoek en onderbroek de badkamer uit. De reusachtige zwarte 'bewaker' tilde Dedi op, droeg hem naar het bed, trok zijn uniform uit en rukte toen Dedi's handdoek weg. De Afrikaan had al een erectie. Mick en Aris keken elkaar aan. Ze hadden allebei genoeg gezien. Aris gaf de camera snel aan de echte bewaker. Die hield de camera met één hand vast, terwijl hij met de andere hand de twee mannen opgewonden streekte.

Mick: *Toen de bewaker naar buiten kwam, was hij zó opgewonden. Zijn gezicht was zo rood als een tomaat.*

Ze bekeken de beelden: niet goed genoeg. De volgende dag filmde ze daarom een nieuwe scène, met de echte bewaker als acteur. Dedi verkleedde zich als Cleopatra, met een pruik, een gezicht vol make-up, lange nepwimpers, en handdoeken om zijn lichaam gewikkeld. De bewaker was in een laken gehuld en speelde Cleopatra's butler. De Afrikaan was een zwarte bosjesman die naar binnen zou rennen en Cleopatra zou verkrachten. Aris begon Cleopatra te filmen, die op een batik spreid zat en een spiegel vasthield terwijl de butler haar haren borstelde. Toen kwam de bosjesman die de bewaker doodstak en Cleopatra verkrachtte. Mick en Aris filmde nu zelf, maar liepen meteen ernaar buiten. De bewaker en twee gevangenen bleven naakt op het bed liggen roken. Hun pornofilm kwam nooit op internet en bracht dus geen cent op, maar het was leuk en doorbrak de sleur.

Naast seks kon het opbouwen van een relatie met een bewaker door hem geld te betalen het leven een stuk draaglijker maken. Zoals bij de grote hypocrisie van Hotel K paste, werkten de bewakers die de gevangenen achter slot en grendel hielden zelf vaak als drugskoeriers. Ze zagen drugsgebruik in de gevangenis door de vingers en gebruikten soms zelfs drugs met de gevangenen in de cel. Het was geen probleem om aan drugs als heroïne of shabu te komen. De bewakers brachten de drugs in hun schoenen of zakken naar binnen; ze

wisten dat ze niet zouden worden gefouilleerd. De meeste bewakers wilden het smokkelen best door de vingers zien, mits zij een aandeel kregen. Een schone spuit nodig? Gewoon eentje bestellen.

Bewakers smokkelden ook zakken lokale arak naar binnen. De drank was verboden, maar dat weerhield enkele bewakers niet van nachtelijke transporten. De meeste bewakers wilden gewoon graag wat bijverdienen, maar een enkeling was tegen alcoholgebruik, was eerlijk of wilde niet het risico lopen te worden betrapt. Eén bewaker smokkelde enorme hoeveelheden arak naar binnen door die in de uitkijktoren te hijsen. Elke nacht klom hij tijdens zijn ronde in de zelden bemande toren om een touw omlaag te gooien. Beneden stond iemand te wachten om de plastic zakken met arak eraan vast te knopen. Dan trok hij ze omhoog. Om de zakken niet langs de andere bewakers te hoeven dragen had hij een gat onder de binnenste muur door gegraven. Daar kon hij de zakken drank doorheen trekken. Het was een slimme truc, maar op een keer zorgden stortregens ervoor dat het kleine gat een enorm gat werd. De muur erboven stortte in en twee gevangenen ontsnapten.

De drank in Hotel K was niet perfect. De kwaliteit van de arak was vooral afhankelijk van hoe sterk de bewakers hem aanlengden. Eén geslepen bewaker stond erom bekend dat hij water bij de arak deed. De gevangenen wisten het, maar ze konden er weinig tegen doen - een beetje drank was beter dan geen drank.

Natuurlijk waren sommige gedetineerden slimmer dan andere. Zij vroegen specifieke bewakers om de arak mee te nemen. Van een van hen was bekend dat hij goed spul uit zijn dorp op oostelijk Bali meebracht, Karangasem. Dat was de zuiverste arak van Bali.

Een gevangene hoefde alleen het geld neer te tellen, en de bewaker bracht de volgende dag een plastic zak met voldoende drank om heel erg dronken te worden. Sommige bewakers haalden extra geld binnen door een gevangene arak te verkopen en hem vervolgens in de toren op te sluiten omdat hij drank had. De gevangene bleef daar tot hij genoeg geld had om zich eruit te kopen, dus verdiende de bewaker dubbel. Nog zo'n lucratieve bezigheid: tijdens de ronde namen de bewakers soms alle telefoons in beslag, waarna de gevangenen ze terug konden kopen.

Net als in andere gevangenissen moesten de gedetineerden alleen uitkijken voor achterbakse bewakers. Sommige bewakers waren ronduit sadistisch en genoten ervan de gevangenen te kwellen als ze de kans maar kregen.

Thomas: *Er was een bewaker die Vissenogen werd genoemd. Die was als jongeman een echte klootzak.*

Vissenogen was een bewaker die ervan genoot gevangenen te straffen en pijn te doen met zijn elektrische wapenstok. Als hij rondliep, tikte hij mensen op de armen of benen en de buik - puur voor zijn eigen vermaak. De gedetineerden krompen in elkaar van de pijn, maar Vissenogen lachte erom. Andere keren, als Vissenogen of andere bewakers iemand pakten die de regels had overtreden of een probleem had veroorzaakt, sloegen ze met een stuk Spaans riet en gaven ze voor de goede orde nog wat elektrische stoten. Vissenogen gebruikte vaak shabu en andere drugs, maar als iemand hem tegen de haren in had gestreken of niet wilde betalen, of als hij zich gewoon verveelde, controleerde hij de gevangenen op drugs. Als hij dan iemand betrapte, volgden een afstraffing en pijn.

Toen acht bazen van de Laskar Bali-bende in Hotel K terechtkwamen, veranderden de verhoudingen van de ene op de andere dag. Laskar was geen gewone Indonesische bende. Het was een van de hardste en wreedste bendes, en afranselingen behoorden tot hun dagelijkse activiteiten. Ze werden zo gevreesd dat ze Hotel K konden overnemen. De gevangenen waren doodsbang voor hen, maar de bewakers ook. Als je Laskar dwarsboomde, kon je rekenen op een snelle, wrede wraakactie - binnen of buiten de gevangenis. Ze hadden zo veel macht dat ze gewoon het hele cellenblok afsloten als ze met iets illegaals bezig waren, zoals het gebruiken van drugs. Dan kon er niemand binnenkomen. Soms werd op deze manier per ongeluk een bewaker in het blok opgesloten, maar die kon niets uitrichten tot er iemand kwam om hem eruit te laten.

Juri, Italiaanse gedetineerde: *Kerobokan is de enige gevangenis waar de gevangenen de touwtjes volledig in handen hebben. Gevangenen hebben de sleutel van het blok. Ik zag een keer dat een bewaker in het blok was opgesloten. Hij kon er niet uit en moest twee uur wachten. Uiteindelijk kwam er een gevangene die de deur openmaakte, zodat hij eruit kon. Ja, zo ging het toen in Kerobokan. Gevangenen hadden alle macht, weet je. De volledige controle.*

Terroristen en de koning

Thomas: *In de gevangenis gebeurt er op een dag niet veel. Soms kijk je in de visvijver en zie je verdomme kikkerdril, dus iedereen komt dat kikkerdril bekijken en is wel een halfuur bezig met het bestuderen van dat verrekte kikkerdril. Kijken en je afvragen hoe het daar komt... Dus als Amrozi komt met geweren en alles, is dat een grote gebeurtenis, absoluut iets om naar te kijken.*

Den: *Het was net een film. Er was een helikopter, allemaal auto's. Ik zat in het blok toen Amrozi aankwam. Het was veel te druk, net als vlak voor een voetbalwedstrijd. Iedereen stond voor de ramen te kijken.*

De sirenes die in de verte klonken, werden luider naarmate het politiekonvooi met de terrorist Amrozi dichterbij Hotel K kwam. Toen de gepantserde auto's en motoren in een zee van rode zwaailichten en gillende sirenes stilhield, stonden bijna alle gedetineerden naar het spektakel te kijken. In de blauwe kamer waren mensen overeind gekomen om door de ramen en deuren te kijken. Ten minste één stelletje, een knappe Argentijnse drugsdealer van voor in de twintig, Frederico, en zijn vaste Israëliëse vriendin, maakten van de gelegenheid gebruik door even een vluggertje op de vloer te maken.

De meesten echter volgden het tafereel buiten. Amrozi, met handboeien om en omringd door politiemannen met machinegeweren, klom uit de auto en liep naar het kantoor om in te checken. Maanden had zijn grijnzende gezicht de voorpagina's van kranten gesierd. Gevangenen klommen bij elkaar op de schouders om de meest gehate man van Bali goed te kunnen bekijken. Honderden anderen stonden tegen de hekken bij hun cellenblok gedrukt of waren in diezelfde hekken geklommen om het beter te kunnen zien. Op het gras stond een boze menigte die riep: 'Doodmaken, doodmaken!' De politie dreef ze ten minste 25 meter bij de terrorist vandaan.

De 41-jarige islamitische monteur werd door de Balinezen veracht om zijn rol in de aanslagen op 2 nachtclubs in Kuta, waarbij 202 mensen waren omgekomen. Daarnaast werd het toerisme een zware slag toegebracht en honderden lokale bedrijfjes gingen failliet. Amrozi's flagrante vrolijkheid maakte van hem het lachende monster van de aanslagen. Hij juichte en stak zijn

duimen omhoog naar de rechter en de families van de slachtoffers toen hij ter dood werd veroordeeld, 2 dagen voordat hij in Hotel K incheckte. Nu zou de lachende massamoordenaar onder de Balinezen leven. Er werd gevreesd voor ordeverstoringen door Balinese gevangenen of islamitische Amrozi-sympathisanten.

‘Doodmaken, doodmaken, doodmaken!’ begonnen de gevangenen weer te roepen toen Amrozi naar buiten kwam. Zijn haar was kortgeschoren, maar zijn moslimbaard had hij behouden. Omringd door politiemannen, bewakers en de hoofd-tamping, de gedetineerde Pemuka Saidin, liep Amrozi van de kantoren naar het torenblok waar een nieuwe, zwaarbeveiligde cel was ingericht. De muren waren pas witgeschilderd en op de vloer lagen grijze tegels. Het enige meubelstuk was een metalen bed met een dun groen tapijt als geïmproviseerd matras. Een gebloemd kussen op het bed wees op enige sympathie voor hem; het was gedoneerd door een islamitische gevangene, maar het was het enige kleurige in de kale cel. Twee kleine, getraliede ramen lieten een klein beetje licht door. In de hoek waren een hurktoilet en een betonnen wasbak. Amrozi mocht zich niet onder de andere gevangenen begeven en zou hier 24 uur per dag worden opgesloten. Af en toe, als de rechter het toestond, mocht hij bezoek van familie ontvangen. Zo had het in elk geval moeten zijn.

Een bewaker liep achter de terrorist aan de cel in met vier plastic tassen met zijn bezittingen, waaronder een traditioneel islamitisch gewaad en een Koran. Hij zette ze neer, draaide zich om en liep snel naar buiten. Hij gooide de getraliede groene deur dicht en sloot hem af met twee grote, industriële hangsloten. De politie liep weg en de bewaker deed nog twee hangsloten op slot: een aan de deur van de toren en een aan de poort in het hek dat eromheen stond. Buiten stonden de gevangenen te wachten om het politiekonvooi te zien vertrekken. Daarna klonk de zoemer voor de opsluiting van half zes en liep iedereen naar zijn cel. De voorstelling was afgelopen. Morgen zouden ze weer naar het kikkerdril kijken.

Al snel uitten veel Balinese en westerse gevangenen hun woede door stenen naar de toren van de aanslagpleger te gooien wanneer ze op weg waren naar de blauwe kamer, en door zwarte T-shirts met in oranje en gele letters ‘*Fuck terrorist*’ te dragen, die waren ontworpen en gemaakt in de drukkerij van Hotel K.

Een maand later checkte een tweede terrorist in. Deze Abdul Aziz was beter bekend onder zijn zelf verzonnen titel Imam Samudra, wat ‘prediker van de oceanen’ betekent. Hij werd omringd door politiemannen en een menigte journalisten toen hij van het politiebusje naar de ingang van Hotel K liep. Journalisten riepen vragen, maar hij reageerde alleen met: ‘Allah is groot. Allah

Akbar, Allah Akbar.’ Het waren dezelfde woorden die hij keer op keer in de rechtszaal had geroepen. Hij vertoonde alleen maar blijdschap over de massamoorden die hij had georganiseerd. Hij had de nachtclubs geselecteerd, de zelfmoordenaars gerekruteerd en Amrozi aangewezen om de chemicaliën voor de bom te kopen. Toen Samudra incheckte, brak er een nieuw tijdperk van radicaal onderricht aan in Hotel K. De moordenaar greep elke kans aan om zijn denkbeelden te prediken.

Hij kwam in een cel naast die van Amrozi, aan de voorkant van het torenblok. Het was een kamer met uitzicht, waardoor hij een spreekgestoelte had om iedereen die voorbij liep toe te spreken. Hij keek uit op de kruising van het pad en de deuren van de kantoren, waar de gevangenen meestal afscheid namen van hun bezoek. Als een stelletje het waagde elkaar een afscheidsoen te geven, schreeuwde hij door zijn getraliede raam zijn mening over dat verboden gedrag. Als er vrouwelijke gevangenen langsliepen, intimideerde hij ze door boos te roepen: ‘Allah Akbar, Allah Akbar.’ Ze waren immers niet van top tot teen gesluierd.

In die tijd zaten er in Hotel K 35 terroristen die bij de aanslagen op nachtclubs betrokken waren geweest. 30 van hen zaten er voor lichtere vergrijpen, zoals werken als chauffeur of onderdak bieden aan de aanslagplegers. Deze gevangenen zaten allemaal in blok J, vlak bij de moskee. De 5 hoofdrolspelers zaten apart opgesloten. Het trio dat de doodstraf had gekregen - Samudra, Amrozi en diens broer Mukhlas - zat in cellen in de watertoren. Voorheen werden deze cellen voor van alles gebruikt - om gevangenen te isoleren, als winkeltje, als bibliotheek en als vip-ruimte. De voormalige Balinese gouverneur Ida Bagus Oka had tijdens zijn verduisteringszaak een tijd in een cel in de vip-toren gezeten. Hij was berucht omdat hij toestemming gaf om heilig land te herindelen voor controversiële miljoenenprojecten. Dit had hem de bijnaam Mr OK opgeleverd en voedde de verdenking dat hij smeergeld aannam. Met behulp van zijn advocaat werd hij vrijgesproken van verduistering.

Hij [de rechter] beweerde dat het vonnis volledig was gebaseerd op wettige overwegingen, en dat de rechters niet, zoals veel mensen hebben beweerd, waren omgekocht of geïntimideerd om de machtige Oka te veroordelen.

- Jakarta Post, 9 april 2002

Voordat de toren werd omgebouwd tot zwaarbeveiligde cellen voor de terroristen, werd hij gebruikt voor de opslag van bijlen, zeisen en ander tuingereedschap. De muren waren opnieuw opgetrokken om oogcontact uit te sluiten en de terroristen moesten schreeuwen om elkaar te kunnen verstaan.

Buiten stond een hek van metalen prikkeldraad. Achter de toren waren nog vier cellen om gevangenen in hun eentje op te sluiten. Twee ervan werden bezet door de twee andere hoofdrolspelers - Mubarok en Amrozi's jongere broer, Ali Imron - die allebei tot levenslang waren veroordeeld.

Hoewel ze in de toren opgesloten zaten, waren de terroristen nadrukkelijk aanwezig. Hun fanatieke opvattingen vulden de gevangenis en werden gretig opgenomen door verveelde, ongeschoolde en gemakkelijk te beïnvloeden islamitische bewakers en gedetineerden die vol ontzag naar de terroristen opkeken. Bewakers die in de toren werkten, zaten urenlang in de hete zon met de terroristen te praten. De bewaker die het meest idolaat was, was Dedi, die als een puppy achter hen aan liep tijdens hun dagelijkse wandeling naar de moskee. Amrozi en Samudra zaten voor het middaggebed altijd als ware beroemdheden met hun fans te praten. Voor drugsdealers, kruimeldieven en sjacheraars was dit iets nieuws. Omgaan met de meest beruchte terroristen van de wereld gaf een saaie dag een beetje jeuk. Tommy, een 22-jarige xtc-dealer, zoog alle indrukken op als een spons. Al snel werkte hij voor Samudra; hij streek zijn kleren, kocht eten voor hem in het winkeltje en verkocht geurige massageolie in de gevangenis om geld in te zamelen voor nieuwe terroristische aanslagen. De met ontzag vervulde jongen, die voor de komst van de terroristen allesbehalve vroom was geweest, werd nu een fanaticus die wilde dat zijn verloofde islamitische kleding droeg en haar gezicht bedekte. Ze gehoorzaamde hem wanneer ze op bezoek kwam, maar trok alles uit zodra ze buiten Hotel K was. Hun gebruikelijke vrijpartijen in de blauwe kamer kwamen tot een abrupt einde, en ze gaven elkaar zelfs geen afscheidszoen meer.

Op een vroege ochtend liepen alle vijf terroristen de vijftig meter van hun toren langs de winkel, naar de moskee. Het was de eerste keer dat ze alle vijf tegelijk buiten waren. Ze omhelsden elkaar voor de moskee; het was het einde van de ramadan. Samudra greep elke kans aan om te prediken en begon te roepen: Allah Akbar, Allah Akbar, Allah Akbar.' De gevangenisbaas schrok ervan hoe gemakkelijk Samudra de anderen ophitste - meer dan vierhonderd gevangenen schreeuwden terug: Allah Akbar.' De baas had tot op dat moment geen idee gehad van de verraderlijke invloed die de terroristen in zijn gevangenis hadden. Het was een onaangename verrassing.

Hij ondernam snel actie en scherpte de beveiliging aan. Hij plaatste Dedi over naar een gevangenis in Java, als duidelijke waarschuwing aan de bewakers dat ze niet te dik met de terroristen moesten worden. Hij verplaatste Samudra naar een cel aan de achterkant van de toren. De terroristen mochten nog maar één uur per twee dagen naar buiten en mochten alleen op vrijdag naar de moskee. Het leven werd zwaar voor de terroristen - zoals het vanaf het begin had moeten zijn.

Ze kregen slappe gevangeniskost in blikken die drie keer per dag hun cel in werden geschoven, en het eten werd nog maar zelden aangevuld met artikelen uit de winkel. Bezoek van hun families werd ook beperkt.

Vanaf nu zat het ter dood veroordeelde trio alleen nog in hun cel te bidden, religieuze teksten te lezen, of naar elkaar of de eindeloze reeks gedetineerden die korte tijd in een van de twee vrije cellen in de toren werden opgesloten te schreeuwen.

Hun woede omdat ze werden afgezonderd en hun bittere haat jegens westerlingen bleek op een hete middag, enkele dagen nadat de koning van Bali had ingecheckt. Een groep westerse gedetineerden en de koning speelden een partijtje voetbal tegen een team Balinese gevangenen, toen de Nederlander Aris de bal hoog weg schopte. De bal kwam op het dak van de toren terecht.

Ineens verscheen het verwrongen gezicht van de terrorist Amrozi achter de tralies. 'Koning koning, dood westerlingen, dood alle westerlingen!' schreeuwde hij. 'Maaf, Maaf - sorry, sorry!' riep de geamuseerde koning lachend terug. Aris vond het minder grappig. 'Fuck you, fuck you, fuck you!' schreeuwde hij naar de terrorist.

Koning van Bali: *Amrozi lag te slapen en was heel boos. Hij schreeuwt: 'Koning, koning, dood de toerist.' Ik zeg: 'Maaf Maaf, sorry sorry.' Hij was heel boos. Maar de toerist (westerling) uit Nederland zegt: 'Fuck you fuck you fuck you!'*

De koning had enkele dagen eerder ingecheckt in Hotel K, wat tot evenveel fascinatie had geleid als de komst van de terroristen. Maar het feit dat hij ervan werd beschuldigd dat hij zijn halfbroer had vermoord, zei de bewakers en gevangenen weinig; het feit dat hij een koning met een enorme hang naar seks was, vonden ze veel interessanter.

Ruggiero: *Ik stelde me hem voor als een soort prins Charles of zo, de prins van Monaco, koningin Elizabeth, niet als een op seks beluste vent in een compleet Balinees kostuum. Maar hij is cool, ik mag hem wel.*

We stonden voor het blok en ik zag de koning aankomen. Hij voelde zich heel wat, prachtig. Ze hadden een kamer voor hem, het was net een villa.

Hij was heel schoon en droeg eh... een speciaal pak, koningskleren, je weet wel. We verwachtten een koning... een echte koning... Ik had nog nooit een koning ontmoet, ik was hartstikke opgewonden, en toen kwam hij, helemaal opgedirkt. Toen begon ik tegen hem te praten, hij was heel aardig, maar een

geile klootzak! Hij praatte alleen over vrouwen, zei nooit iets over zijn zaak... alleen vrouwen; hij vroeg me hoe de vrouwen in Rio de Janeiro eruitzien in een bikini, hij was een seksmaniak.

De koning kwam, iedereen boog voor de koning, hij schudde iedereen de hand, alle bewakers en mannen liepen achter hem aan. Allemaal buigen voor de koning en de koning praat alleen over vrouwen en liefdesaffaires. Dat is grappig.

Hij is een gekke koning.

- Wayan Juniartha, journalist, Jakarta Post

Thomas: *De Balinezen, die respecteren hem. Hij is de koning; hij is heel machtig; het is krankzinnig hoeveel belangrijk land van hem is. Hij is een heel rijk, heel belangrijk man. Toen hij in de gevangenis kwam, boog iedereen voor hem. Bewakers hebben veel respect voor hem. Iedereen.*

Toen de deuren van Hotel K voor de koning openzwaaiden, leek het of hij zijn paleis binnen wandelde voor een ceremonie, in plaats van een gevangenis omdat hij zijn halfbroer had gedood.

Een konvooi van twintig auto's en honderden motoren begeleidde hem van het politiebureau naar de gevangenis, als een lang lint door de smalle straten vol gaten tot voor de deur van Hotel K. De flamboyante koning stapte lachend uit een politiewagen, in een traditioneel Balinees gewaad, met twee enorme diamanten ringen aan zijn vingers. Hij schudde de vele uitgestoken handen van gevangenen en bewakers die klaarstonden om hem te begroeten. Er stond ook een menigte Balinezen om de aankomst van de koning te zien.

Binnen de muren hingen de gevangenen opgewonden over de hekken en zaten ze in de hete zon op het gras te wachten om de nieuwe, koninklijke gast te zien. De charismatische koning trok veel aandacht. Hij liep hooghartig naar zijn cel, met een optocht van een stuk of honderd bewakers, gevangenen en familieleden achter zich aan. Gevangenen riepen: 'Hallo koning' en zwaaiden wanneer hij voorbijliep. De koning riep 'Hallo' terug.

Koning: *Ze zeggen: 'Hallo, koning. Goedemorgen, koning. Hoe maakt u het, koning?'*

De koning, die Ida Cokorde Pemecutan XI heette, kortweg Cok, was enorm populair onder de Balinezen. Hij was in 1986 gekroond tot een van de regionale

koningen van Bali, die geen politieke macht meer hadden. Cok had echter invloed vanwege zijn positie en zijn rijkdom. Hij bezat grote stukken land in het centrum van Denpasar, waar zijn hoofdpaleis stond, niet ver van Hotel K. Zijn dagen waren gevuld met hindoeïstische ceremonies, audiënties voor zijn onderdanen - en soms een verdwaalde toerist die naar binnen was gewandeld - en de wereld rondreizen.

Ondanks zijn koninklijke status stond de 64-jarige Cok bekend om zijn informele, gezellige, ietwat excentrieke gedrag. Zo waren er in het paleis koks, schoonmakers en chauffeurs, maar sprong Cok soms toch achter het stuur van zijn oude, zwarte fourwheeldrive -soms met westerse vrouwen die spontaan waren langsgekomen in zijn paleis in Denpasar - om naar een goedkoop, plaatselijk restaurant te rijden voor een bord nasi goreng. Hij stond ook bekend om zijn grote interesse in vrouwen, waarvan hij zelf nooit een geheim maakte.

Koning: *Ik heb heel, heel veel vriendinnen. Ik heb zes meisjes. Mijn vader had acht vrouwen. Met mijn meisjes heb ik één dochter, van ongeveer dezelfde leeftijd als mijn kleindochter.*

Vindt uw vrouw dat niet erg?

Koning: *O, heel erg! Ze vindt het niet leuk... boos.*

De koning had ook last van driftbuien en werd naar Hotel K gestuurd, omdat hij zijn halfbroer zou hebben doodgestoken. Getuigen verklaarden in de rechtszaal dat ze de broer ruzie hadden zien maken over een muur. Die was in opdracht van Cok gebouwd, maar door zijn broer afgebroken. De muur werd opnieuw gebouwd en weer afgebroken, wat leidde tot een verhitte ruzie tussen de twee, die een climax bereikte toen Cok een koninklijk zwaard greep en zijn broer in het hart stak. De familie strafte Cok door hem uit te sluiten van Nyiramin, een hindoeïstisch dodenritueel waarin familieleden het lichaam wassen en baden, waar duizenden rouwende mensen op afkwamen.

Het verdriet was gisteren voelbaar tijdens het rituele wassen van AA Ngurah Putu Paranacita. Duizenden rouwenden probeerden huilend bij het lichaam te komen om de steekwonden te zien die tot zijn dood hadden geleid.

- Denpost, 17 november 2003

Cok had geen berouw over de moord op zijn broer, hij meende alleen oprecht dat hij als koning niet genegeerd had mogen worden. In Hotel K was veel respect voor zijn koninklijke status. De bewakers en Balinese gevangenen bleven

kruiperig buigen, zoveel ontzag hadden ze voor hem. De bewakers gaven hem de beste kamer: mooi ingericht en met uitzicht op het sportveld. De Franse drugskoerier Michaël Blanc had de kamer voor zichzelf opgeknapt, maar was eruit gegooid om plaats te maken voor de koning.

Thomas: *Michaël was woest. Het was een mooie kamer.*

In de weken voor zijn komst werd de oude cel van Michaël Blanc opgeknapt: geschilderd en ingericht met een houten tweepersoonsbed, een koelkast, een ventilator en een op maat gemaakte kast. Er werden bloemetjesgordijnen voor het getraliede raam gehangen.

Ruggiero: *Die kamer had alles; hij was luxe.*

Koning: *Ik heb een bed, ik heb een kussen: een kasteel.*

Het respect en de privileges die de koning in Hotel K genoot, waren voor hem de gewoonste zaak van de wereld - hij was het gewend dat zijn wensen direct werden ingewilligd. Maar toen hij op een middag na een voetbalwedstrijd 'als een president' een drankje zat te drinken met de gevangenisbaas, moest hij stiekem lachen.

Koning: *Ik ben als een president die Coca-Cola drinkt met de baas van de gevangenis. We zitten bij het voetbalveld. We relaxen, relaxen na het voetballen. Ik ben net een belangrijke gast.*

Meteen na zijn komst had Cok een aantal Balinese gevangenen aangesteld als bedienden, die meteen de rol van masseur, schoonmaker, kok, butler of beveiliging op zich namen. Xtc-baas Iwan Thalib werd zijn persoonlijke kok, die elke ochtend zijn ontbijt klaarmaakte en altijd voor zijn neus de eerste hap nam om vast te stellen dat het eten niet was vergiftigd.

Koning: *Hij maakte het zelf: eieren, toast, gebakken rijst. Voor ik at en dronk, nam hij eerst een hap en slok, zodat we wisten of er gif in zat... Hij bewees dat er geen gif in zat. Was veilig. Ze waren bang voor gif, weet je. Maar als het eten vergiftigd was, zou Iwan voor mij sterven.*

Vijf gevangenen, die allemaal vastzaten voor moord, wierpen zich zonder

overleg met de koning zelf op als zijn team van bodyguards. De mannen volgden Cok overal waar hij naartoe ging, om hem te beschermen tegen de psychopaten en onder invloed van drugs verkerende gevangenen.

Koning: *Ik zit, zij zitten. Ik sta, zij staan. Vijf mannen, allemaal moordenaars. Elke dag zijn ze in mijn buurt.*

De verschrikkelijke misdaad van de koning schaadde zijn populariteit in en buiten de gevangenis niet - deze versterkte juist zijn aantrekkingskracht en het respect dat hij kreeg. Er kwamen massa's mensen bij hem op bezoek. Voor hij in Hotel K kwam, had hij zeven weken in Poldabes gezeten. Er kwamen elke dag honderden bezoekers naar het politiebureau, onder wie leden van andere koninklijke families, invloedrijke politici en verwanten. Hij werd er net als in Hotel K vorstelijk behandeld. Hij kreeg een cel met airconditioning, een bed, een bank en mocht elke dag naar de sportzaal. Twee van zijn zoons mochten bij hem intrekken om ervoor te zorgen dat hun bejaarde vader goed te eten kreeg en niets te kort kwam.

Hoewel hij geen toestemming had om de begrafenis van het slachtoffer, AA Ngurah Putu Paranacita, bij te wonen, is Cok Pemecutan niet eenzaam in Poldabes. Van 's morgens vroeg tot 's avonds laat komen er bezoekers. Zijn bezoek kan echter niet op elk moment komen, want de bezoektijden zijn inmiddels beperkt. Ze mogen tot uiterlijk negen uur 's avonds komen.

- Denpost, 17 november 2003

In Hotel K stroomden elke dag meer dan driehonderd bezoekers door de ingang de gevangenis. Ze liepen door de gevangenuitgang naar de grote hindoetempel om de koning en zijn gevolg te ontmoeten, die op een tapijt op de vloer zaten. Cok praatte elke dag urenlang met zijn gasten, die altijd geschenken en geld meebrachten. De koning schat dat hij in zijn tijd in Poldabes en Hotel K 200 miljoen roepia (14.700 euro) heeft ontvangen.

Koning: *Veel, heel veel mensen komen en zeggen hallo en geven geld, geld, geld. Na 6 dagen in de gevangenis heb ik 200 miljoen roepia. Ze geven me geld. Ik geef het aan mijn zoon en vrouw. Ik heb thuis veel geld, dus was dit alleen voor de leuk.*

Elke dag komen veel, heel veel mensen me opzoeken. Ze geven me eten, bidden voor me - zodat ik veilig ben. We praten met elkaar, praten over werk, over de

economie, filosofie. Ik ben net een leraar. O, het maakt me heel blij.

In Kerobokan is hij nog altijd een koning. Hij is vrijwel elke dag druk met het ontvangen van mensen die hem willen ontmoeten; alle invloedrijke leiders van Bali komen in de gevangenis bij hem op bezoek. Zijn onderdanen vragen hem om advies over zaken. Dus in de gevangenis werkt en functioneert hij nog steeds als een traditionele koning.

- Wayan Juniarta van de Jakarta Post

De westerlingen hadden niet dat vanzelfsprekende ontzag voor de koning, maar leerden hem al snel waarderen om zijn geweldige gevoel voor humor en zijn nuchtere houding - hij paste zich gemakkelijk aan het gewone volk aan. Hij verving elke middag zijn traditionele gewaad door een T-shirt en broek, en zette dan vaak zijn favoriete Playboy-zonnebril op, met dat konijntje op de poten. Hij deed mee met voetballen en praatte uren met de westerlingen, meestal over zijn favoriete onderwerp: vrouwen.

Ruggiero: *Hij heeft me een paar interessante verhalen verteld. Hij was verliefd op een Argentijnse vrouw.*

Op de meeste hete middagen kon de koning zich overgeven aan zijn lust naar vrouwen. Hij speelde dan uren op het orgel in de hal, bracht serenades aan vrouwelijke gevangenen, kroop tegen hen aan en kuste hen, waarbij hij zich niets aantrok van de toeschouwers - onder wie op een middag ook zijn vrouw.

Koning: *Ik zei tegen mijn vrouw: 'Kom niet 's middags op bezoek - kom 's morgens langs, oké, oké.' Toen zat ik op een middag in de aula [hal] muziek te maken met een aardig meisje uit de gevangenis, heel aardig. Blauwe ogen. Meisje uit blok wanita [vrouwen]. Ik zing een lied, mijn gezicht naast het hare, soms kus, kus, kus. Ik was gewoon blij. Een aardig meisje. Heel, heel lief.*

Toen kwam de baas van de gevangenis naar me toe en zei: 'Meneer Raja, uw vrouw is hier. Ze is hier al lang. Al meer dan een uur.' 'Waar is ze nu?' 'Kijk maar uit het raam, meneer Raja.' Ik kijk... 'Hallo, goedemiddag, goedemiddag mevrouw,' zei ik tegen mijn vrouw. Ik wist het niet, maar mijn vrouw stond al een uur naar me te kijken. Ze had niks gezegd, ze keek alleen door het raam naar me.

'Dus zo ben je in de gevangenis,' zei ze. 'Oh, je bent heel blij, blij in de gevangenis.' Ze was een beetje jaloers. Niet erg blij. De volgende dag en elke

dag daarna kwam mijn vrouw 's morgens op bezoek - elke ochtend was ze drie uur in de tempel. Ik zei: 'Kom 's middags maar niet meer op bezoek, alleen 's morgens is genoeg.'

Cok had er vertrouwen in dat zijn macht en invloed een gunstig effect zouden hebben op de duur van zijn verblijf in Hotel K en maakte er het beste van. Hij gebruikte de tijd om zijn wijsheden op zijn onderdanen over te brengen, met de westerlingen te grappen en praten, en de arme gevangenen geschenken te brengen. Hij liep persoonlijk langs de cellen om 'als de Kerstman' eten en pakjes sigaretten die hij van zijn bezoekers had gekregen uit te delen.

Koning: *Ik ga elke dag langs de cellen en geef sigaretten als de Kerstman. Ik geef sigaretten en eten aan arme gevangenen.*

Na slechts zes dagen in Hotel K checkte de Koning weer uit. Hij beloofde zijn nieuwe westerse vrienden dat hij op bezoek zou komen, en dat deed hij. De rechtbank veroordeelde Cok later tot een jaar gevangenisstraf, maar hij hoefde enkel de acht weken die hij al had vastgezeten achter de tralies. Met macht en geld kwam je ver op Bali.

Koning: *In mijn hart was het een heel, heel fijne tijd. De mensen in de gevangenis zijn aardig. Veel mensen uit andere landen: Australië, Zweden, Amerika, Argentinië. Ik heb een vijver aangelegd met mijn vrienden uit Australië en Zweden. We hebben er bloemen en vissen in gedaan, lotusbloemen uit Thailand. Mooi, heel mooi.*

Omdat de hele wereld geïnteresseerd was in het lot van de terroristen, konden zij onmogelijk een deal sluiten voor een lichtere straf. Maar net zoals de koning zijn koninklijke taken binnen Hotel K voortzette, konden de terroristen hun slechte activiteiten voortzetten.

Hoewel hij nu veilig opgesloten in de toren cel zat, bleef Samudra zijn boodschap van haat verspreiden. Hij sprak andere fanatici via zijn mobiele telefoon, maar het feit dat hij het internet op kon was nog veel gevaarlijker. Aanvankelijk gebruikte hij de laptop van medege-detineerde Iwan, die tot woordvoerder van de terroristen was verkozen en officieel toegang had tot hun cellen. Samudra logde in chatrooms in, waar hij mensen rekruteerde en fondsen wierf. Agung Setyadi, een economiedocent aan de Semarang State University, was een van de internetrekruten die hun steentje bijdroegen aan het terrorisme.

Samudra stuurde hem driehonderd euro om een laptop te kopen, die de docent via een motorkoerier onder zijn dochters naam, Annisa, naar een huis voor vrijgezelle bewakers bij Hotel K stuurde.

In dat huis zou de islamitische bewaker Beni Irawan de laptop in ontvangst nemen. Hij hielp de terroristen omdat hij een persoonlijke strijd met de Balinezen meende te moeten uitvechten. Hij was door leden van de Balinese Laskar-bende in elkaar geslagen toen hij had geweigerd hen op een avond uit de gevangenis te laten. Het incident was destijds simpelweg van tafel geveegd. Maar als niemand de Balinese bende bestrafte, zou Beni zelf wel wraak nemen. Toen Samudra erom vroeg, wikkeld hij de laptop in een krant en bezorgde hij hem in de cel van de terrorist.

Terwijl het Indonesische gerechtssysteem hem toestond om beroep aan te tekenen en zo zijn leven te verlengen, gebruikte Samudra zijn tijd om de moord op nog eens 25 mensen te beramen. Zittend op zijn bed in zijn cel rekruteerde hij 3 zelfmoordenaars voor de tweede serie van bomaanslagen op Bali in 2005. De bewaker, Beni Irawan, werd later tot 5 jaar cel veroordeeld voor het verschaffen van de laptop, en de docent Agung Setyadi kreeg 6 jaar voor het versturen ervan.

Een van de plegers van de bomaanslagen in Bali in 2002 gebruikte een laptop die naar zijn cel werd gesmokkeld voor het beramen van de driedubbele zelfmoordaanslagen die het vakantie-eiland afgelopen jaar opschrikten, zo meldt de Indonesische politie... 'Imam Samudra heeft de fondsen geworven voor de tweede aanslagen in Bali,' aldus de politiechef van de afdeling cybermisdaad, Petrus Golose.

- Reuters, 24 augustus 2006

De politie heeft onlangs onthuld dat Imam Samudra de plegers van de tweede reeks bomaanslagen op Bali via internet heeft gerekruteerd.

- Jakarta Post, 14 september 2006

Vorige week kregen antiterreuragenten te horen dat Samudra jonge mensen via internet had gerekruteerd door met hen te chatten op een laptop die naar zijn cel in de Balinese Kerobokan-gevangenis was gesmokkeld.

- New Straits Times, september 2006

In Hotel K schreef Samudra ook zijn autobiografie, *Aku Melawan Teroris* (Ik tegen de terrorist). De vierduizend exemplaren van de eerste druk werden allemaal verkocht, waardoor hij royalty's ontving - die niet konden worden

geconfisqueerd - waarmee hij latere terroristische aanslagen financierde. Geld was onmisbaar voor het terroristennetwerk, en via zijn mobiele telefoon en het internet slaagde hij erin geld af te troggelen van sympathisanten. Hij noemde verder online creditcardfraude de nieuwste manier om geld in te zamelen voor terreur, en wijdde een hoofdstuk van zijn boek aan dit onderwerp. Maar de terroristen hadden niet alleen contact met andere terroristen. Samudra, Mukhlas en Amrozi onderhielden ook goede contacten met de pers en gaven ontelbare interviews aan journalisten van over de hele wereld.

Samudra en Amrozi verdienden bescheiden bedragen met hun zaakjes binnen Hotel K. Zo verkocht Samudra zijn geurige massageoliën en sleet Amrozi beltegoeden, waarbij hij gedetineerden als verkopers gebruikte. De Oostenrijkse drugsdealer Thomas was een vaste afnemer van beltegoeden, omdat hij voor zijn handel veel moest bellen. Hij deed nooit rechtstreeks met Amrozi zaken, tot de dag dat hij werd opgelicht. Hij klaagde tegen de verkoper dat hij een lege telefoonkaart had gekregen en de jongen nam hem mee naar de toren. De terrorist zat te zonnen binnen de omheining. Thomas vertelde hem door het hek heen wat het probleem was. Amrozi draaide zich om, bood zijn excuses aan en gaf hem een nieuwe kaart.

Maar terwijl de terroristen druk waren met hun zaakjes, keerde een van hun eigen mensen hen de rug toe. Amrozi's jongere broer, Ali Imron, was politie-informant geworden en onthulde wie er achter de aanslagen zaten. Hij gaf details over zijn eigen rol: hij had meer dan een ton aan chemicaliën in bommen verwerkt en verpakte de dodelijke explosieven in fluorescerend roze, groene en blauwe plastic dossierkasten die aan de vloer van een wit Mitsubishi-busje waren bevestigd. Op de betreffende avond reed hij het busje en twee zelfmoordenaars naar Kuta en parkeerde hij vijfhonderd meter voorbij de beoogde clubs en de vele feestende toeristen. Ali Imron bekende ook dat hij de twee zelfmoordenaars had opgeleid. De eerste stapte uit het busje en liep met zijn bomgordel naar Paddy's Bar, waar hij de dansvloer op stapte en de explosieven tot ontploffing bracht. Hevig geschrokken overlevenden renden de straat op, recht op de tweede, grotere ontploffing van het busje af. Alles was perfect getimed en uitgedacht om een zo groot mogelijk bloedbad aan te richten.

Maar Ali Imron had nu spijt van zijn aandeel. In de rechtbank hilde hij en bood hij zijn excuses aan. Zijn twee broers en Samudra teisterden de verrader door de muren van de toren heen. Ze riepen beledigingen en kwelden hem met een mantra dat zijn lijk na de dood niet heerlijk zou geuren als hij niet als martelaar stierf. Maar de berouwvolle moordenaar gaf niet toe, want hij bevond zich in een gunstige positie. Zijn bekering had hem gered van de doodstraf.

In plaats daarvan had hij een levenslange gevangenisstraf gekregen in gevangenissen met draaideuren naar het goede leven buiten.

Op sommige dagen, wanneer de mensen dachten dat Amrozi's broertje in een stinkende, door ratten geteisterde cel in Hotel K naast zijn grote broer zat, dronk hij koffie bij Starbucks en at hij in het Hard Rock Café in een nieuw bioscoopcomplex naast Plaza Indonesia, een van de meest exclusieve winkelcentra van Jakarta. Hij was met politiebaas Pak Gorries en een aantal in het zwart geklede, bewapende politiemannen. Op deze manier bracht hij regelmatig uren buiten de gevangenis door, als onderdeel van de Indonesische antiterreur-strategie. Het idee was dat de politie meer informatie zou vergaren in een Starbucks-café dan in een gevangenis cel. Dus terwijl zijn broers waterige gevangenskost aten, dronk hij lattes, at hij cheeseburgers en bestudeerde hij tussen het rijkere winkelpubliek van Jakarta de etalages van luxe designwinkels.

Toen de twee verslaggevers hem lastigvielen met de vraag waarom hij met de politiebaas koffie zat te drinken, zou Ali Imron hebben gezegd dat dit niet de eerste keer was. 'Ik ga vaak met Pak [meneer] Gorries op stap,' waren volgens Detik zijn woorden. Maar een van de agenten in burger snoerde hem meteen de mond. 'Je hebt geen toestemming om te praten,' zo meldde Detik.

- Courier Mail, 3 september 2004

'Denk je dat het verboden is om buiten een wandelingetje te maken?' zei Brig-Gen Gorries. 'Ik ga vaak op stap met Pak [Brig-Gen] Gorries,' zei Ali Imron, met gebogen hoofd en geflankeerd door meerdere in het zwart geklede, bewapende politiemannen.

- PNG Post Courier, 3 september 2004

In Hotel K hield de invloed van de aanslagplegers stand. Dit was aan kleine dingen te zien, zoals aan de bewakers die geitensikjes lieten staan. De aanvankelijke woede onder de gedetineerden had plaatsgemaakt voor inschikkelijkheid; iedereen was druk met zijn eigen beslommeringen. Maar het Balinese volk buiten de gevangenis was woedend dat de terroristen bijna 3 jaar na het bloedbad nog in leven waren en riepen om een einde aan de voortdurende beroepen en om het gezwaai met geweren. In plaats daarvan sloegen de terroristen opnieuw toe met de drievoudige zelfmoordaanslagen die Samudra vanuit zijn cel in Hotel K had beraamd. Het was op 12 dagen na 3 jaar na de eerste aanslagen. Twee mannen bliezen zichzelf op in een rij visrestaurants op het strand van Jimbaran Bay, en een derde in een steakrestaurant in het

toeristische centrum van Kuta. Er waren 23 doden, onder wie de 3 zelfmoordenaars.

De woede van de Balinezen sloeg om in razernij. Het paradijselijke eiland was opnieuw een plek van dood en verderf. Niemand voelde zich veilig en nergens was het veilig - zelfs de stranden waren een doelwit. Hotels doorzochten de bagage van gasten. Restaurants en winkels controleerden klanten en tassen met metaaldetectoren. Het eiland was een oorlogsgebied en leek in niets meer op een idyllisch tropisch oord. Bali zette zich schrap voor meer aanslagen tijdens de herdenkingsdiensten voor de eerste aanslagen. Alles werd zwaar beveiligd. Er zaten sluipschutters op daken, honderden politieagenten stonden langs de smalle wegen die naar de dienst leidden, en vijf gepantserde busjes werden vlakbij geparkeerd. Maar er ontploften die dag geen bommen. Het was de Balinese woede die tot een uitbarsting kwam, later die middag bij Hotel K.

‘Dood aan Amrozi, dood, dood, dood.’ ‘Geef ons vredige Bali terug.’ ‘Dood Amrozi nu.’ Meer dan vijftienhonderd mensen richtten hun woede op Hotel K, schopten tegen de hekken, rukten aan de deuren en gooiden stenen op het dak. Acht Balinese gamelanorkesten - groepen van honderdvijftig muzikanten - sloegen op trommels en xylofoons. Hun harde, ritmische muziek zweepte de Balinezen op tot grote razernij. De demonstranten rukten aan de ijzeren poorten tot ze loskwamen, stormden eroverheen en schreeuwden: ‘Dood Amrozi!’ Anderen gingen het lage, betonnen hek langs de weg te lijf en bleven schoppen tot het omviel.

Opgezweept door het getrommel stroomde de menigte naar de ingang, maar die werd geblokkeerd door driehonderd man oproerpolitie die met schilden en knuppels langs de muur stonden opgesteld. Eén demonstrant schoot met een lange, ijzeren speer boven zijn hoofd naar voren. Hij gooide hem naar een betonnen plaat en riep: ‘Bali is al kapotgemaakt, het maakt niet uit of we deze gevangenis tot op de grond afbreken.’ In de straten rondom de gevangenis was het een chaos. Het verkeer stond vast. De politie had alle wegen naar de gevangenis afgezet. Lokale handelaars hadden hun winkels gesloten, uit angst dat de boel zou escaleren. De uitzinnigheid buiten leidde echter tot rust in Hotel K. De gevangenen zaten te luisteren naar de stenen die op het dak terecht kwamen en het geschreeuw van de demonstranten. Ze hoopten dat ze de muur aan de voorkant zouden afbreken, waardoor zij makkelijk konden ontsnappen. Ze zouden er meteen vandoor gaan. Een aantal had zijn spullen al ingepakt.

Maar zo zou het niet gaan. Het opstootje duurde twee uur en doofde toen als een nachtkars. De Balinese politiechef wist welk hypnotiserend effect muziek op zijn volk kon hebben, en toen hij de gamelengroepen eindelijk zover had dat

ze stopten met spelen, viel de emotionele spanning meteen weg. De demonstranten gingen uit elkaar en lieten vernielde hekken en poorten achter, en een spandoek dat wapperend aan een paal bleef hangen en een indringende boodschap bevatte: ‘Hallo, SBY [de Indonesische president Susilo Bambang Yudhoyono]. Dood de persoon die Bali kwaad heeft gedaan [Amrozi].’

‘Het is een natuurlijke reactie van een getroffen gemeenschap die harteloos wordt behandeld door de regering. Het is nog een milde reactie vergeleken bij de woede die we in ons hart voelen,’ zei protestleider Madra Adnyana.

- Jakarta Post, 13 oktober 2005

Het protest had zijn doel gemist. Het drietal in de dodencellen was een dag eerder met zwarte kappen over het hoofd Hotel K uit gesmokkeld en in gepantserde auto's gezet. De politie wist van de plannen voor het protest bij Hotel K en vreesde voor een beveiligingsramp tijdens de herdenkingen. Maar liefst tweehonderd met machinegeweren bewapende politiemensen hadden de mannen naar het belangrijkste vliegveld in Denpasar begeleid. Ze werden direct op een chartervlucht naar Cilicap gezet, een door moslims gedomineerde kuststad. Daar werden ze vanuit de kleine haven per boot naar hun nieuwe onderkomen gebracht, de beruchte strafkolonie Nusakambangan. Dit Indonesische Alcatraz was een met struikgewas begroeid, zonnig tropisch eiland met een lelijke smet van zeven zwaarbeveiligde gevangenen langs de kustweg.

De terroristen leefden nog drie jaar op Nusakambangan, terwijl hun advocaten beroepen bleven indienen. In die jaren werkten de beroemde terroristen regelmatig mee aan nog veel meer interviews, waardoor ze hun gevaarlijke idealen konden blijven verspreiden. Kort voor hun einde gaven ze zelfs nog een persconferentie. Ten slotte, op een avond zes jaar na de aanslagen in Kuta, kwamen dertig paramilitaire politiemannen met zwarte bivakmutsen op hun dodencellen binnen, werden de drie met de handen en voeten aan elkaar vast geketend en naar gereedstaande trucks geleid. Ze werden in konvooi naar een open plek 30 kilometer verderop gereden. Daar werden ze enkele meters uit elkaar aan houten palen vastgebonden, met Amrozi in het midden. Vervolgens werden ze doodgeschoten.

De knal van 36 schoten tegelijkertijd, afgevuurd door 3 teams van 12 speciaal opgeleide schutters, echode over Nusakambangan. Het geluid van de kogels die de harten van de terroristen doorboorden, bezorgde ten minste 116 gevangenen in Indonesische gevangenen rillingen, omdat zij mogelijk hetzelfde lot zouden ondergaan. Honderden kilometers verderop, op Bali, was het een kille

herinnering voor 3 jonge Australiërs en een Nigeriaan die in Hotel K op de dood wachtten. Ze schoven een plekje op in de rij. De Australische ter dood veroordeelde gevangene Scott Rush was ontzet.

Scott: *Ik dacht eerlijk gezegd niet dat ze het zouden doen en toen, ineens, pang, hadden ze het toch gedaan. Ze praatten er wel over, ze praatten erover, ze verplaatsten ze, ze gingen toch weer het niet doen, en op een dag gebeurt het ineens. Weet je, ze doen het niet als ze zeggen dat ze het doen en dan verrassen ze je ineens. Ik heb er op tv naar gekeken. Ik moest het zien om het te kunnen geloven.*

Had je het gevoel dat je veilig was zolang ze hen niet doodgeschoten hadden?

Scott: *Ja, zoiets.*

Een andere ter dood veroordeelde in Hotel K, de Nigeriaan Emmanuel, was net zo geschokt.

Emmanuel: *Elke dag in de vijf jaar voordat ze hen doodden, kwam er water uit mijn ogen. Ik huilde niet, er kwam gewoon van 's morgens vroeg tot 's avonds laat water uit mijn ogen. Maar zodra ze ze hadden gedood, hield het op. Op zondag kwam er geen water meer uit mijn ogen. Ik weet niet echt waarom. Ik wist dat er iets mis was. Maar ik wist niet wat.*

De dealers

Ruggiero: *Kerobokan is een drugsparadijs. Op elk moment drugs. Geen speciaal moment voor drugs, gewoon 24 uur per dag drugs. Je rookt een sigaret, je rookt shabu. Het was elke dag feest. Elke dag meteen na de lunch gingen we buiten zitten en werden we stoned. Wie shabu wilde roken, rookte shabu, wie smack wilde gebruiken, gebruikte smack. En dat elke dag.*

Den: *Ze kunnen drugs nooit tegenhouden, onmogelijk. Het is een vrije markt. Iedereen, in vrijwel elke ruimte, rookt shabu.*

Saidin: *Eerlijk gezegd zit Kerobokan vol drugs. De dealers werken samen met de bewakers, dat is Indonesië.*

De Franse gedetineerde Filo gaf om vier uur 's middags een drugfeestje in zijn cel. De Fransman stond net zo bekend om zijn rare fratsen op feestjes als om zijn pijpbeurt in de blauwe kamer. Een paar weken eerder had hij op een feest de blote huid van de Engelse gedetineerde Steve in brand gestoken. Steve werd met derdegraads brandwonden naar de eerste hulp gestuurd en de feestende gevangenen moesten naar cel tikus. Om het goed te maken met Steve en zijn andere vrienden had Filo ze nu uitgenodigd om zijn verjaardag te komen vieren. Hij had twee zakken drugs om uit te delen: een zak smack en een zak cocaïne. Een aantal van zijn vrienden liep nu door de gevangenis naar zijn cellenblok, blok B. Het was tijd om te feesten. Het zou met een knaller eindigen.

Toen de Braziliaan Ruggiero als eerste arriveerde, hield Filo twee zakken met wit poeder omhoog, in elke hand één. 'Smack of coke?' vroeg hij. Ruggiero gebruikte geen heroïne, dus koos hij voor cocaïne. Filo zette een van de zakken op tafel en verstopte de andere in een vakje dat hij in een opstapje had uitgehouwen, voor het geval er bewakers kwamen. Toen ging hij aan het werk en maakte hij meerdere lijntjes coke op een cd-hoesje. Ruggiero sprong van het bed zodra hij klaar was en snoof snel een lijntje door een rietje. Hij voelde meteen een intense pijn in zijn hoofd en zakte langs de muur op de grond. Er waren inmiddels meer westerse gevangenen, maar niemand lette op Ruggiero's

ongewone gedrag. Ze hadden het te druk met snuiven.

Toen er steeds meer westerlingen richting blok B liepen, kregen een paar bewakers argwaan. Ze bedachten dat de buitenlanders iets van plan waren en gingen dezelfde kant op. De bewakers kwamen tegelijk met de Australische Mick bij de cel. Hij was te laat om nog mee te kunnen feesten. Bij de celdeur stond een Duitse gedetineerde, Joachim, om de bewakers buiten te houden terwijl de Fransman Michaël, de Engelsman Steve en Filo lijntjes opsnoven. Ruggiero lag nog steeds tegen de muur en voelde zich almaar beroerder. Hij schudde met zijn hoofd en maakte vreemde geluiden in een poging de mist die om hem heen optrok te verdrijven. Nog steeds had niemand het in de gaten; ze waren te druk bezig met snuiven en naar de deur rennen om de bewakers in de gaten te houden. Ze wisselden elkaar af alsof het een spel was.

De bewakers werden kwaad. Ze begonnen te schreeuwen en hun gewicht tegen de deur te gooien, waardoor die steeds een eindje openging. Ze konden de broodmagere gevangenen elk moment omverduwen en de cel binnengaan. Filo wist dat hij maar een paar tellen had om de rest van het witte poeder te laten verdwijnen: moest hij het in het hurktoilet gooien of zou hij het gebruiken? Hij besloot niets te verspillen en snoof drie lijntjes in drie seconden op. Dat bleek een slechte keus: hij had de twee zakken wit poeder door elkaar gehaald en had pure heroïne gesnoven.

Even later zakte Filo in elkaar op de vloer naast Ruggiero, waar hij ademloos om hulp vroeg voordat hij buiten westen raakte. Ruggiero zat wankelend op handen en knieën; hij kon zijn hoofd niet optillen en zijn ogen niet focussen, hij kon zijn vriend onmogelijk helpen. Filo was helemaal compleet out en werd blauw. Hij had een overdosis gehad en er kwam geen zuurstof bij zijn hersenen. Hij begon te stuiptrekken. Michaël, die nog overeind stond, knielde naast Filo neer en riep of iemand zout kon halen om op zijn tong te leggen, zodat hij niet zou stikken.

De gevangenen lieten de deur los en de twee bewakers kwamen binnen, geschokt door hetgeen ze aantroffen. Ruggiero en Joachim kropen over de vloer en Filo lag met gesloten ogen op zijn rug terwijl zijn lippen en gezicht blauw werden. Hij moest snel naar het ziekenhuis. De bewakers konden geen dode buitenlander gebruiken - de dood van een Balinese gevangene kon nog onder de mat worden geveegd; bij een buitenlander kregen ze te maken met een consulaat en een uitgebreid onderzoek. Veel te gedoe.

Op bevel van de bewakers pakten twee tamping-gevangenen Filo van de grond, tilden hem op onder zijn oksels en renden met hem door de gevangenis naar de uitgang, langs een meute starende gevangenen. Terwijl de bewakers Filo

naar het ziekenhuis brachten, werd Ruggiero ontboden. Hij strompelde door de gangen, ondersteund door twee andere gevangenen. De bewakers wilden hem ondervragen, maar Ruggiero was verward en de tampings brachten hem terug naar zijn cel. Onderweg bleven alle gevangenen staan om naar de levenloze Braziliaan te kijken; zijn hoofd hing slap omlaag en zijn blote voeten sleepten over de grond achter hem aan.

Ruggiero: *Ik kreeg een overdosis doordat ik dat spul nog nooit had gebruikt. Ik wist niet wat me overkwam. Ze stopten me in een kamer en ik kroop kotsend over de vloer. Na het kotsen genoot ik van de roes.*

Hoe ging het met de anderen?

Ruggiero: *Michaël en Steve waren in orde. Die twee kochten altijd smack, hakten wat Xanax, mengden alles en snoven het samen, elke dag. Tien Xanax-tabletten, niet eentje. Zoveel gebruikten zij. Ze gebruikten elke dag smack, dus waren ze blij. Ik was er niet aan gewend. Filo ook niet. Hij was net als ik. Hij zag er beroerd uit toen hij na drie dagen uit het ziekenhuis kwam.*

Zodra hij weer bij bewustzijn was, nam Filo stappen om ervoor te zorgen dat het incident geen problemen zou geven. Als bekend werd dat hij een overdosis heroïne had genomen, kon hij een nieuwe aanklacht verwachten, zou Hotel K gezichtsverlies lijden en zou de politie een huiszoekingsbevel voor de gevangenis aanvragen. Iedereen zou eronder lijden, met name de grote drugsdealers die voor elke politie-inval duizenden euro's aan drugs moesten vernietigen. En dus Filo gaf de artsen 4800 euro om hun mond te houden. Dat werkte: de kranten berichtten dat een Franse gedetineerde een overdosis van de legale pijnstiller Tranadol had binnengekregen.

Een gedetineerde: *Een Fransman die in de Kerobokan-gevangenis een overdosis heroïne neemt, is groot nieuws. Hij heeft ongeveer 5000 euro betaald om het stil te houden.*

Het kwam niet vaak voor dat westerlingen een overdosis namen, maar Indonesische verslaafden overkwam het regelmatig, en zij werden vaak pas uren later naar het ziekenhuis gebracht.

Mick: *Het gebeurde bijna om de dag dat iemand een overdosis nam. Het gebeurde heel vaak - als het met een buitenlander gebeurt, brengen ze hem naar*

het ziekenhuis. Lokale gevangenen? Pech. Een paar maanden na de overdosis van Filo overleed een lokale jongen, een tamping. Het was vier uur 's morgens tijdens de ramadan, hij had niet gegeten en probeerde zichzelf op te laden met xtc en shabu, maar hij gebruikte te veel. Hij hoestte, mensen begonnen hem te masseren, riepen de dokter, maar konden hem niet naar het ziekenhuis brengen omdat de baas van het ziekenhuis eerst moest komen. Als hij een buitenlander was geweest, hadden ze hem in een busje gezet en naar het ziekenhuis gebracht. Om zeven uur 's morgens was hij dood. Voor het blok opening, hadden ze zijn lichaam weggebracht. Ik was verdrietig, want hij was ook iemand die in de gevangenis verslaafd was geraakt. Een overdosis komt vaak voor - alle junkies hebben er ervaring mee - ze weten hoe ze hem terug moeten brengen. Het bloed stroomt niet meer naar de hersenen - daar gaat je dood van of ze brengen je terug. Als ze je terugbrengen, komen de bewakers het niet eens te weten.

Een gedetineerde in de Kerobokan-gevangenis, de 45-jarige Arifin, is gisteren overleden, naar aanvankelijk werd aangenomen na een overdosis drugs. Er is echter geen duidelijke informatie over de exacte doodsoorzaak. Het hoofd van de Kerobokan-gevangenis, Tulus Widjajanto, bevestigde dat de gedetineerde was overleden, maar ontkende dat de doodsoorzaak een overdosis drugs was. 'Zijn dood was niet het gevolg van een overdosis drugs, maar van een slechte gezondheid. Hij was al sinds drie uur 's morgens ziek. De dokter onderzocht hem, maar toen kreeg hij een aanval.'

- Denpost, november 2004

De meeste gedetineerden zaten vast vanwege drugsdelicten, en hen in Hotel K opsluiten was hetzelfde als een gokker naar Las Vegas sturen. Ze kochten, verkochten en gebruikten 24 uur per dag. In de hele gevangenis waren ze aan het chinezen, shabu roken, spuiten en aten ze xtc-pillen alsof het Tic Tacs waren. In vrijwel elke cel en in elke hoek van de gevangenis werd gedeald. Gevangenen benaderden nieuwe gedetineerden en mompelden: 'Wil je shabu? Wil je xtc?' Hotel K was het drugscentrum van Bali, de grootste en drukste drugsmarkt.

'We waren ons bewust van de illegale drugshandel in deze gevangenis, waarin grote hoeveelheden omgingen. Daarom wilden we gisteren een strafcampagne starten door driehonderd personeelsleden hun shocktherapie te laten geven,' zei politiewoordvoerder I Gde Sugianyar gisteravond.

- The Daily Telegraph, 20 juni 2009

De meeste dealers waren kleine jongens die een paar xtc-pillen of wat shabu of smack verkochten om hun eigen rekeningen te kunnen betalen. Maar er kwamen ook drugsbazen in Hotel K, de grote jongens. Zij verdienden tot wel 6400 euro per dag met leveringen aan nachtclubs in Jakarta, aan andere gevangenen en aan hun vaste klanten buiten de gevangenis. De grote jongens regelden transporten over de hele wereld, verplaatsten vanuit hun cel de drugs van Peru naar Sydney, en gebruikten hun vaste leveranciers in plaatsen als Mexico, Bangkok, Pakistan en Jakarta,

De drugs van Hotel K waren de goedkoopste en vaak de zuiverste van Bali. De vrije markt en internationale dealers in de gevangenis, die grote hoeveelheden drugs van topkwaliteit konden kopen van hun buitenlandse bronnen, deden de prijzen sterk dalen. Een pakje heroïne dat in Hotel K 50.000 roepia (4,50 euro) kostte, kostte buiten 200.000 roepia (18 euro).

De Mexicaanse dealer Vincente werkte exclusief voor de grote jongens in Hotel K. Hij deed geen zaken met gewone gevangenen. Dat was ook niet nodig. Hij gebruikte zijn privécel als kantoor en verdiende duizenden euro's per maand. Hij belde regelmatig naar contactpersonen in Mexico om leveringen voor zijn bekende, steenrijke Chinese klant buiten de gevangenis te regelen. Voor elke levering stortte hij een bedrag op de bankrekening die Vincente onder een valse naam had. Dat controleerde hij met zijn telefoon. Zijn koerier vloog dan naar Bali, checkte in in een goedkoop hotel dat Vincente had uitgezocht, verstopte de cocaïne in een lade of kast en gaf de sleutel af bij de receptie met de mededeling: 'Mijn vriend Wayan komt straks, geef hem alsjeblieft de sleutel.' Als Vincente van zijn koerier de bevestiging had dat de drugs waren achtergelaten, gaf hij de informatie door aan zijn klant. Vincente zorgde ervoor dat de klant en de koerier elkaar nooit tegenkwamen. Zo bleef de klant onzichtbaar en bleef Vincentes lucratieve baantje als tussenpersoon veilig.

Het systeem werkte goed voor zowel Vincente als zijn klant. De klant kreeg de zuivere cocaïne, die hij versneed en aan een netwerk van klanten in Australië en Nieuw-Zeeland verkocht voor veel geld. Het maakte van Vincente ook een rijk man en zorgde ervoor dat hij en Clara in Hotel K als vips werden behandeld. Door de juiste mensen geld toe te schuiven kon de rijke klant ervoor zorgen dat Vincente er warmpjes bij zat. De klant betaalde voor de privécellen van de Mexicanen en voor de tijd die het stel samen kon doorbrengen -hun neprelatie op het vliegveld was in de gevangenis uitgegroeid tot echte liefde. Soms kwam de klant 's avonds naar Hotel K en liet hij een bewaker Vincente en zijn eigen broer, die ook voor een drugsdelict zat, uit hun cel halen. Dan zaten ze voor het torenblok met de gevangenisbaas in de warme avondlucht Johnnie Walker te

drinken.

Vincente deed geen moeite om binnen drugs te verkopen, maar de meeste drugshandelaars en -dealers die voortdurend incheckten in Hotel K vochten om een positie op de lucratieve markt. Nita werkte een tijdje samen met een lokale man, Ketut Dana, met wie ze een relatie had gekregen nadat Tony was ontsnapt. Ketut was stevig en praktisch volledig bedekt met tatoeages. Hij was lid van een van de grotere bendes van Bali, Armada Rucun (een rivaal van Laskar Bali, die later de wet voorschreef in de gevangenis) en zat vast omdat hij het hoofd van een man had afgehakt. Ketut deelde de toppositie van Pemuka met de andere koppensneller Saidin - de machtigste posities in de gevangenis worden altijd ingenomen door de hardste gevangenen. Als Pemuka was zijn positie een groot voordeel voor de dealers: Ketut kon vrij de gevangenis in- en uitlopen en werd daarom vaak gebruikt als drugskoerier.

Ketut en Nita gingen als stel samen in zaken. Dat was een slimme zet. Zij kende de leveranciers buiten; hij kon de drugs eenvoudig ophalen en bezorgen. Nita zat ook in een gunstige positie om te verkopen. Ze werkte als caissière in het winkeltje, waar van alles werd verkocht, van Nescafé, instantnoedels en shampoo tot pakjes shabu en hasj. Ze was ook de belangrijkste verkoper in blok W, waar drugs net zo populair waren. Als de urine van willekeurige groepen vrouwen werd getest, bleek meestal tachtig procent positief voor drugsgebruik. De vrouwen zaten overdag vaak shabu te roken in Nita's cel. Omdat zij een tamping was, bleven de bewakers meestal weg uit haar cel.

De meest meedogenloze dealer was Arman Maulidie. Hij had buiten de gevangenis jaren als drugsbaas gewerkt en had vijf maanden in een gevangenis in Jakarta gezeten voor hij weer werd opgepakt in Bali. De politie had zijn huis doorzocht en, nadat ze een zware kast in zijn slaapkamer hadden verschoven en verdachte vloertegels hadden weggehaald, een bunker vol met duizenden xtc-pillen en honderden grammen shabu gevonden. Er waren ook bankafschriften die stortingen van 2200 euro per maand lieten zien, en drugslijsten. Arman kreeg 10 jaar gevangenisstraf, maar in Hotel K ging hij gewoon door. Hij verkocht shabu en xtc op de sterke gevangensmarkt en werkte als Iwans stroman. Hij ging over lijken en streefde ernaar de drugsbaron van Hotel K te worden, met een exclusief, beschermd monopolie, net als dealers in sommige andere Indonesische gevangenissen.

In de Cipinang-gevangenis in Jakarta bijvoorbeeld was de drugswereld strak georganiseerd. Een gedetineerde drugsbaas betaalde de gevangenisautoriteiten elke maand 50 miljoen roepia (4300 euro) voor het exclusieve recht om op de zeer lucratieve markt van 3000 gedetineerden zaken te mogen doen. Bewakers kenden het systeem en zagen toe op de naleving. Ieder ander die werd betrappt op

dealen werd in elkaar geslagen en in een kleine isoleercel gestopt, soms maandenlang.

In een andere gevangenis in Jakarta werd de drugshandel ook streng gecontroleerd, maar werkte het systeem anders. Meerdere dealers betaalden daar voor immuniteit. Alleen deze vijf of zes gedetineerden mochten verkopen, maar de concurrentie was hevig. Elke dealer zat in zijn cel aan een tafeltje heroïne te verkopen aan een lange rij verslaafden. Voor elk van deze cellen zat een gevangene die tegen betaling naalden mocht verhandelen. Hij verhuurde naalden en injectiespuiten voor vijftien cent per beurt en prijsde ondertussen de handel aan: 'Kom bij mij, kom bij mij om iets lekkers te kopen.'

Thomas: *Je betaalt 1000 roepia, je krijgt een spuit, je gaat naar binnen, je geeft geld aan de ene man, spuit aan de andere man, hij vult hem voor je. Als je een eigen injectiespuit hebt, geef je hem je eigen spuit en vult hij die.*

De vrije markt in Hotel K was het tegenovergestelde van deze georganiseerde drugshandel. Niemand werd door de bewakers beschermd om exclusief te mogen verkopen. Arman zou later de belangrijkste drugsbaas worden, toen hij zich had aangesloten bij de meest gewelddadige bende van Bali, Laskar, maar tot die tijd moest hij de markt delen. Hij zette zijn meedogenloze ambitie en zelfs zijn vrouw Ratih in om zijn zaak op te bouwen en de concurrentie te verslaan. Ratih was opgepakt met drugs en veroordeeld tot twee jaar gevangenisstraf. In Hotel K stond ze ergens anders om bekend: haar roze dildo. Toen op een dag bekend werd dat de cellen zouden worden gecontroleerd, wilde ze snel alle smokkelwaar verbergen. Ze gooide haar roze dildo in de richting van het raam, maar miste. De dildo sloeg tegen de muur en stuiterde terug, door de deur heen en op het pad, waar hij op en neer begon te bewegen voor de rij meiden die stonden te wachten voor het appel. Het verhaal van de dansende dildo zorgde voor veel hilariteit in de gevangenis en bezorgde Ratih een reputatie.

Arman vond het minder grappig dat zijn vrouw een lesbische verhouding met Nita had, maar hij bekeek de situatie pragmatisch. Hij hoopte dat het Nita en haar vriend Ketut uit elkaar zou drijven en het einde van hun zakelijke relatie zou betekenen. Dan kreeg Arman de kans om samen te werken met Nita. Dat gebeurde echter niet, maar Ketut werd later overgeplaatst naar een andere gevangenis en Arman wist Nita over te halen om te gaan samenwerken. Arman voltooide zijn achterbakse plan uiteindelijk door Nita's leverancier in te pikken en haar buiten te sluiten.

Thomas: *Arman verkocht veel xtc aan mensen in karaokeclubs. Veel, heel veel karaokeclubs namen xtc van hem af en shabu, dus in die tijd kwamen veel drugs in Bali in feite uit de gevangenis.*

De Oostenrijker Thomas was een andere grote speler. Hij kocht zuivere, goedkope smack bij zijn vaste leveranciers en vroeg lagere prijzen dan de anderen. Er ontstond een prijzenoorlog. Thomas verkocht zowel aan gedetineerden als aan klanten buiten de gevangenis. Als hij een levering ontving, stuurde hij bewaker Pak Giri, met wie hij regelmatig samenwerkte, eropuit om de drugs op te halen en naar Hotel K te brengen. Dit gebeurde meestal aan het begin van de dienst om tien uur 's avonds. Thomas zat dan de hele nacht in zijn cel smack af te wegen en pakketjes voor zijn klanten buiten te maken. De rest maalde hij tot een fijn poeder en verpakte hij in rietjes die de gevangenen konden kopen. Thomas gebruikte een aansteker om de uiteinden van de rietjes dicht te smelten en maakte vaak gebruik van de diensten van zijn celgenoten. Soms werkten ze uren achter elkaar en vulden ze 300 tot 400 rietjes, die hij voor 50.000 roepia (4,50 euro) per stuk verkocht.

Voordat 's morgens de cellenblokken werden geopend voor het appel, kwam Pak Giri bij het raam van Thomas om een aantal noedeldozen, elk gevuld met vijftig rietjes, op te halen en mee naar huis te nemen. Thomas wilde niet het risico lopen dat andere gevangenen ze stalen, dus bewaarde hij maar één doos tegelijk in de gevangenis, die hij streng bewaakte en vaak in zijn onderbroek meenam. Als hij meer rietjes nodig had, bracht Pak Giri ze. Pak Giri smokkelde ook de grotere pakketten naar buiten en leverde ze af bij Thomas' klanten buiten de gevangenis. Met een dag werken kon de bewaker zijn maandsalaris bijna verdubbelen.

Hoeveel betaalde je Pak Giri?

Thomas: *Dat was afhankelijk van hoeveel hij naar binnen en naar buiten bracht. Als hij 200 gram naar binnen bracht en twee of drie leveringen deed, kreeg hij misschien 2 miljoen [170 euro]. Voor een Indonesiër is dat goed. 1 of 2 miljoen in zijn zak, hij is blij. Hij loopt de hele middag te lachen.*

Buitenlandse gevangenen bleven Thomas bellen voor een paar rietjes smack. Hij betaalde een lokale gevangene 5000 roepia (0,45 euro) om ze bij de cel van de buitenlanders af te leveren. Hij wilde zichzelf niet verdacht maken door op en neer te lopen in de gangen, ook al deden de meeste bewakers toch al alsof ze het niet zagen.

Thomas: *De meeste bewakers wisten het. Als ik met hen zat te praten, zei ik: 'Ik wil wat gebruiken.' Ik ga naar het toilet, ik gebruik smack, ik kom terug en praat verder met ze. Geen probleem.*

De markt in Hotel K was meedogenloos, de grote jongens waren altijd op hun hoede. Arman wilde graag Thomas' zaken overnemen; Ketut en zijn helper, bewaker Vissenogen, zagen de smackhandel door hun vingers glippen en wilden Thomas onderuithalen. Vissenogen was een van de gevaarlijkste bewakers. Hij zocht altijd naar mogelijkheden om andere dealers dwars te zitten of om hun drugs in beslag te nemen en die vervolgens zelf te gebruiken en verkopen. Omdat de sluwe bewaker een insider was, kende hij de beste verstoppelken en zocht hij naar drugs op plaatsen waar andere bewakers niet eens aan dachten.

Op een middag hing Thomas tussen de tennisbaan en blok W rond met een beetje heroïne in zijn broekzak. Hij zag Vissenogen de stalen deur van blok W uit sluipen na een afspraakje met zijn gedetineerde vriendin. Om hem te ontlopen liep Thomas met ferme pas het pad achter Iwans werkplaats op. Maar Vissenogen liep achter hem aan en riep: 'Kom hier, kom hier!' Hij kreeg Thomas achter de werkplaats te pakken en begon hem te fouilleren. Thomas stak zijn handen in de lucht terwijl Vissenogen zijn zakken doorzocht en hem fouilleerde. Vissenogen vond niks, maar snapte het ineens. 'Wat heb je in je hand, Thomas?' Thomas hield zijn vuist hoog in de lucht en weigerde hem te openen. Vissenogen trok aan zijn arm. Thomas draaide iets opzij en gebruikte zijn benige heup om hem weg te duwen. Toen stopte hij in een flits het pakketje met heroïne in zijn mond. Vissenogen was razend. Hij vloog Thomas aan en greep hem bij de keel om te voorkomen dat hij het zou doorslikken. Maar Thomas wist wat hij deed en het bewijsmateriaal was snel verdwenen.

Thomas: *Als hij geen bewijs heeft, kan hij opzouten. Ik zei: 'Goed, als je met de baas wilt gaan praten, dan wil ik ook praten. Als jij je mond houdt, hou ik ook mijn mond.' Ik wist dat hij shabu en smack verkocht, en uiteindelijk bezorgde hij me geen problemen. Maar hij is een klootzak. Hij is een grote klootzak.*

Een paar weken later kreeg Vissenogen wel Thomas te pakken. De bewaker zat op een stoel bij de drukkerij te slapen toen Thomas voorbij sloop om zijn nieuwe voorraad van 150 gram shabu te verstoppelen.

Thomas: *Ik had shabu opgestuurd gekregen - het was zondag of een feestdag en*

een van mijn bewakers bracht het mee naar binnen. Ik bewaarde mijn drugs toen in de drukkerij. Dus ik gaf de shabu aan een jongen die een sleutel van de drukkerij had en hij legde hem binnen neer. Maar die stomme klootzak Pak Juli Vissenogen zat buiten. Een of twee uur later zegt Ketut Dana tegen me: 'Pak Juli wil je in de problemen brengen. Hij wil de grote baas bellen om de drukkerij te doorzoeken.'

Ik zeg: 'Oké, jij helpt me,' want hij had een goede band met die klootzak Vissenogen. Ze rookten samen, verdienden samen geld, ze hadden een goede band. Ik zeg: 'Vertel hem maar dat als hij wil, hij 10 gram van me kan krijgen. Als hij zijn kop houdt.' Ketut gaat en komt terug. 'Nee, dat wil hij niet. Hij wil het allemaal.' Dus ik zeg: 'Ik heb het op krediet, ik kan het niet allemaal geven. Ik geef hem 20 gram om zijn kop te houden.' Hij gaat weer en komt terug en zegt: 'Oké, maar hij wil 30 gram.' Dus ik geef hem 30 gram - veel geld. Op dat moment misschien 400.000 of 500.000 roepia [45 euro] voor een gram. Na een paar dagen was het op en kwam hij terug en vroeg hij: 'Geef me nog wat om te roken, geef me wat om te roken.' Hij is echt een klootzak. Aan de ene kant gebruikt hij, aan de andere kant pakt hij mensen die niet met hem meewerken.

Thomas realiseerde dat Vissenogen en Ketut een plannetje hadden om zijn shabu te pakken te krijgen. Desondanks rookte Thomas later met Vissenogen shabu in Armans cel. Vissenogen was een van de bewakers die vaak in de cellen met de gevangenen zaten te roken. Shabu was de drug die werkende bewakers verkozen, want die gaf hun energie en maakte hen scherp, anders dan dope of heroïne, waarvan ze slaperig werden.

Thomas: *Hij kwam vaak in die kamer en dan zat hij daar te roken. Ik kwam daar ook, en dan rookte ik dus samen met hem. Omdat ik niet honderd procent ervaren ben met shabu, stak hij het vuur voor me aan en hield ik de pijp vast. Maar hij was toch een lastpak, want hij wilde altijd wel iets. Hij wilde een halve gram kopen of zei: 'Geef me 200.000 roepia.' Hij was altijd een lastpak.*

Het wisselvallige drugsbeleid in Hotel K betekende dat gebruikers en dealers altijd op hun hoede moesten zijn. Er waren sluwe bewakers als Vissenogen en bewakers die op zoek gingen naar drugs zodat ze geld konden vragen om hun mond te houden. En er waren altijd bewakers die de drugs naar de baas brachten. De steeds wisselende gevangenisbazen kozen er echter meestal voor de bloeiende drugshandel stil te houden. Ze haalden maar zelden de politie erbij. Als een gevangene met drugs werd gepakt, werd het meestal intern afgehandeld

door de drugs in beslag te nemen en de gevangene in cel tikus op te sluiten tot hij betaalde om eruit te mogen. De bloeiende drugshandel aan de grote klok hangen was niet in het belang van de gevangenis en de bazen.

Slimme gevangenen bedachten allerlei manieren om de drugs binnen te krijgen. Ze lieten mensen de drugs gewoon over de muur gooien in tennisballen of sigarettenpakjes met een steen erin. Het waar en wanneer werden dan per telefoon doorgegeven.

Thomas: *Hij zegt: 'Ik ben er.' Ik zeg: 'Oké, gooien maar.'*

Sommigen hengelden naar drugs door een touw, met een spijker eraan om ze te verzwaren, over de muur te gooien. Nadat iemand aan de andere kant de drugs eraan had vastgebonden, trokken ze het touw weer terug. Leveranciers die zich voordeden als bezoekers brachten drugs naar de blauwe kamer in uitgeholde broden, onder een lading cakejes of in hun schoenen. Balinese gevangenen deden soms alsof ze het plein voor de gevangenis veeiden om een pakketje drugs dat onder een struik was verstopt te kunnen pakken. Maar de gemakkelijkste, meest efficiënte manier - die de grote jongens vooral gebruikten - was dat je een bewaker of gevangene betaalde die vrij in en uit kon lopen.

De politie mocht niet zomaar Hotel K binnenvallen en kon vrijwel niets doen tegen drugs in de gevangenis. In de tijd die nodig was om een huiszoekingsbevel te regelen, belden de collaborerende bewakers hun dealers binnen de muren om ze te waarschuwen. Tegen de tijd dat de politie binnen was, hadden de grote dealers hun enorme drugsvoorraden al laten verdwijnen.

Narcotica-agenten van de Balinese politie hebben hun geplande inval in de Kerobokan-gevangenis op donderdagmiddag afgeblazen nadat gevangenisbeambten hen hadden gewaarschuwd dat de inval tot een opstand zou kunnen leiden. Drie vrachtwagens vol agenten kwamen rond drie uur aan bij de hoofdingang van de gevangenis. De agenten stonden op het punt om de gevangenis binnen te gaan en naar illegale drugs te zoeken toen ze te horen kregen dat de gedetineerden geagiteerd raakten en mogelijk weerstand zouden bieden.

- Jakarta Post, 19 juni 2009

Binnen in Hotel K hadden de gevangenen bescherming en zekerheid, maar buiten loerde het gevaar, omdat hun klanten daar konden worden opgepakt door de politie. De politie wist van het drukke handelsverkeer tussen de gevangenis en de buitenwereld en surveilleerde direct buiten de gevangenis, waar ze wel

bevoegdheid had. Gevangenen en bewakers die drugs in en uit de gevangenis smokkelden en op de parkeerplaats transacties sloten, moesten uitkijken.

Drugsdealers gebruiken allerlei manieren om de politie te misleiden. Eén manier is om het bewijsmateriaal in een gescheurde slipper te stoppen. Die truc werd uitgehaald door verdachte Sunardi met 1,4 gram heroïne. De aanklager meldde dat Sunardi op de parkeerplaats van de Kerobokan-gevangenis was aangehouden. De politie had informatie gekregen dat er een drugstransactie zou plaatsvinden op de parkeerplaats. Men voerde een surveillance uit en constateerde dat de beschuldigde zich verdacht gedroeg. De politie benaderde de beschuldigde en fouilleerde hem. Aanvankelijk trof de politie niets aan op het lichaam van de beschuldigde, maar toen zag men dat de slipper van de beschuldigde open was. De politie onderzocht de slipper en vond een klein plastic pakketje dat na tests heroïne bleek te bevatten.

- Denpost, 3 december 2005

De blauwe kamer was een van de drukste plekken voor drugstransacties. Drugsdeals waren er even gewoon als pijpen. Gevangenen namen hun drugs mee wanneer er bezoek kwam en verkochten ze aan vrienden of klanten. Veel westerlingen handelden regelmatig om hun eigen drugs te kunnen betalen, maar hun klanten vormden een risico zodra ze Hotel K uit liepen. Een aantal vermeed dat risico door de drugs in het toilet van de blauwe kamer in te spuiten of door voor vertrek de xtc al in te nemen.

Verdachte James Loho, 24, werd afgelopen donderdag op het parkeerterrein van de grootste gevangenis van Bali opgepakt nadat hij binnen drugs had gekocht. De politie hield de gevangenis in de gaten nadat een drugs crimineel die bij een zaak die ze onderzochten betrokken was, onthulde dat het spul uit de Kerobokan-gevangenis afkomstig was. De politie surveilleerde en hield elke bezoeker nauwlettend in de gaten. Donderdagmiddag rond vier uur kwam de verdachte naar de gevangenis om iemand te bezoeken. Dertig minuten later kwam hij naar buiten. Vanwege zijn verdachte lichaamstaal stapten meerdere politiemannen op hem af. Toen hij door de politie werd benaderd, werd het gedrag van de verdachte nog vreemder. Toen de agent in zijn zak voelde, vond hij een plastic zakje met putaw [inferieure heroïne]. De verdachte bekende dat hij het illegale spul voor 400.000 roepia van een gevangene had gekocht.

- Denpost, 27 mei 2006

De Braziliaan Ruggiero had één strikte regel waaraan vrienden die langskwamen om in de blauwe kamer drugs van hem te kopen zich moesten houden. Dat was noodzakelijk om zichzelf te beschermen.

Ruggiero: *Ik zeg altijd: De enige voorwaarde die ik heb is dat je het in je poes stopt, niet in je zak. Als je wordt gefouilleerd en gearresteerd, heb ik een probleem.' Meestal is het een meisje dat komt, mijn Zweedse vriendin of Amerikaanse vriendin, ze dragen een rok, ze zijn voorbereid. Ze doen... sssst... in een fractie van een seconde is het weg. Een klein balletje. Ze nemen meestal vijf tot tien gram mee.*

Wel gevaarlijk toch, als het kapotgaat?

Ruggiero: *Welnee. Het is professioneel gedaan, professioneel. Ik zit niet voor niets in de gevangenis, schatje. Ik heb dit al vaak gedaan.*

De dobbelstenen rollen

Thomas: *Ik haat die kutpolitie, ze hebben mijn leven verkloot. Ik doe niemand kwaad. Ik ben geen crimineel, ik ben een normaal mens en ik doe zaken. Ik dwing niemand om drugs te nemen. En als iemand nooit eerder drugs heeft gebruikt, kan hij ze de eerste keer nooit van mij hebben. Het is gewoon handel. Ze moeten het legaal maken, ze moeten het goedkoop maken, zodat er geen criminelen zijn, zodat mensen naar de winkel kunnen gaan om het te kopen. Het is echt geouwehoer.*

Ik doe niks crimineels. Ik ben gewoon zo. Je weet nooit welke kant je leven op gaat, misschien ga je deze kant op en begin je een handeltje, je denkt aan niks verkeerd of crimineels. Je wilt gewoon wat geld verdienen. Dus je doet gewoon iets.

Vond je het niet crimineel toen je drugs begon te verkopen?

Thomas: *Ik wist dat het illegaal was, maar ik vond het niet crimineel. Crimineel is dat ik iets steel, als ik iemand pijn doe, als ik iets verkeerd doe, als ik corrupt ben - want corruptie is stelen, dat is crimineel. Maar zakendoen crimineel? Ik vind het niet crimineel. Sigaretten zijn niet goed voor de gezondheid, alcohol is niet goed voor je gezondheid, de chemicaliën die ze in voedsel stoppen zijn niet goed voor de gezondheid. Dus zij bepalen, de klote-overheid, die bepaalt wat je wel en niet mag doen. En het is niet logisch. Wat is het probleem als we hier samen ganja zitten te roken? Wie doen we kwaad? Wat is het probleem? Maar als ze je pakken, stoppen ze je drie jaar in de gevangenis, vier jaar, tien jaar in de gevangenis. Geouwehoer.*

De politie van Denpasar heeft een 35-jarige blanke man aangehouden, Thomas Borsitzki, die naar wordt aangenomen een van de belangrijkste drugsleveranciers in Indonesië is. Ze vonden ongeveer 13 gram zuivere cocaïne verstopt in een zwart met bruin gestreepte tas in zijn gehuurde bungalow in Cangu, 15 kilometer ten westen van Denpasar. Borsitzki wordt al sinds de jaren 90 door de lokale politie in de gaten gehouden, omdat de autoriteiten vermoedden dat hij nauw verbonden was met internationale drugssyndicaten.

- Jakarta Post, maart 2002

Wie in de drugshandel zat, raakte verslaafd aan het spel, het geld en de spanning. Het was de risico's en de onvermijdelijke gevangenisstraf waard. De meeste grote jongens in Hotel K hadden eerder vastgezet. Het feit dat ze achter de tralies zaten, weerhield hen er niet van om verder te spelen, en zodra ze werden vrijgelaten, speelden ze buiten verder. Iwan, Arman, Thomas en Nita hebben allemaal vaker in de gevangenis gezeten. Armans veroordelingen bleven oplopen, ook toen hij in de gevangenis zat. Nita werd slechts enkele weken na haar vrijlating opnieuw gearresteerd voor dealen, terwijl ze op haar paspoort wachtte waarmee ze kon worden uitgezet. Ze stond op het punt om naar huis te gaan, de vrijheid tegemoet. In plaats daarvan ging ze rechtstreeks terug naar Hotel K. Omdat ze geen geld meer had om deals te sluiten, kreeg ze nog eens tien jaar. Ze was suïcidaal en kwam wekenlang haar cel in blok B niet uit. Toen ze de schok eenmaal te boven was, begon ze weer te verkopen.

Thomas kwam voor de tweede keer in Hotel K nadat hij tien jaar actief was geweest in een drugswereld die deed denken aan het bordspel Slangen en ladders: hij klom op en viel weer helemaal omlaag. Elke dag wierp hij de dobbelsteen om zijn lot te bepalen. Nadat hij begin jaren negentig was vrijgelaten uit Hotel K, werd hij net als alle niet-Indonesische ex-gevangenen het land uitgezet en in zijn paspoort stond een rood stempel dat betekende dat hij niet mocht terugkeren. Hij besloot naar Bangkok te vliegen in plaats van naar zijn thuisland Oostenrijk en was een paar weken bezig met netwerken. Hij kocht een vals Duits paspoort en vloog terug naar Indonesië. Daar bleef hij rondreizen om uit het zicht van de politie te blijven. Intussen bouwde hij een drugskartel op dat op een gegeven moment de prijs van heroïne in Jakarta zou bepalen.

Thomas was zijn drugscarrière tijdens zijn tienerjaren in Oostenrijk begonnen. Hij pakte de trein naar Italië om honderd gram hasj te kopen, die hij verkocht en met zijn vrienden rookte, terwijl ze de discos langsgingen in het boerendorp waar hij met zijn grootouders woonde. 'Ik was in mijn jonge jaren al een beetje ondeugend.' Op zijn zestiende rookte hij heroïne, hasj en marihuana. Op zijn negentiende werd hij aangeklaagd wegens een drugsdelict, maar hij verliet Oostenrijk om te backpacken voordat de zaak voor de rechter kwam. Hij vloog naar India en maakte van Azië zijn nieuwe thuis. Hij zat in allerlei handeltjes, maar de drugshandel was bepalend.

Kort na zijn vertrek uit Oostenrijk ontmoette hij op Bali een Engelse vrouw die tien jaar ouder was dan hij. Ze kregen samen een kind en werkten allebei voor een exportbedrijf dat kleding, beelden, houtsnijwerken en maskers zocht om naar Engeland te sturen en daar op Camden Market te verkopen. Hoewel

Bali hun thuisbasis was, leefden Thomas en zijn vriendin als zigeuners. Ze trokken door India, Nepal, Thailand en Bali. Ze gebruikten regelmatig drugs en Thomas had altijd een lading hasj, dope en smack voor eigen gebruik bij zich, die hij het liefst in Bangkok kocht.

Thomas: *Ik wilde toen geen drugs in Indonesië kopen, omdat dat altijd een beetje gevaarlijk was. Bangkok was heel open. Iedereen gebruikte, toeristen gebruikten er openlijk.*

Hoe nam je de drugs mee in het vliegtuig?

Thomas: *Ik stopte ze in mijn reet. Het was toen nog niet voor de handel of zo. Alleen voor ons eigen plezier. Ik verpakte ze in plastic en smeerde er crème op en duwde het naar binnen. Als je het de eerste keer naar binnen duwt, voel je het omhoog bewegen, maar het gaat vanzelf helemaal omhoog tot je het niet meer voelt. Het is een veilige manier om het mee te nemen.*

Later leerde ik mensen op Bali kennen en begon ik vijftig gram, honderd gram uit Bangkok mee naar Bali te nemen om te verkopen. Toen slikte ik het door, want het was te veel om in mijn reet te duwen. Ik slikte het eerst in met water, want ik wist van niks. Maar je moet geen water gebruiken, want dan zit je maag te vol. Je prakt een banaan en rolt er een plastic bolletje met heroïne doorheen, zodat het glibberig wordt. Sommige mensen gebruiken yoghurt, andere mensen banaan of iets dergelijks.

Ik heb het maar twee of drie keer zelf geslikt. Toen de zaken begonnen te lopen, wilde ik het niet meer zelf meebrengen. Dus mijn vriend in Bangkok kocht de handelswaar voor me en regelde een koerier. Ik gebruikte in die tijd vooral mensen uit Bali.

Ik gebruikte andere mensen om het te verpakken. Zij zijn daarin gespecialiseerd. Je gebruikt huishoudfolie uit de supermarkt en schept er anderhalve lepel heroïne op en rolt het heel vaak op. Het kan zwaar zijn. Als een pakketje opengaat, ben je dood. Je gebruikt een aansteker om het dicht te smelten, zodat er niks uit kan. Als je het plastic verbrandt, wordt er te veel zwart; soms worden mensen daar misselijk van en moeten ze braken. Maar als het goed is ingepakt, heb je niet het gevoel dat je moet braken.

Als ze beginnen te kokhalzen, is het lastig om meer door te slikken. Je moet stoppen. Je kunt niet doorgaan. En als een koerier niet ten minste 500 of 600 gram kan doorslikken, mag hij niet gaan, want een kleine hoeveelheid is de reis niet waard. Ze moeten het opnieuw proberen. Dus je wacht tot het er de volgende dag uit komt en slikt het opnieuw door. Misschien heb je twee dagen

vertraging.

Ik had een vrouw die maar 300 gram kon doorslikken. Meer lukte niet. Maar ze wilde gaan en we hadden haar ticket al gekocht. Het geld was al uitgegeven, dus stopten we wat in haar bh en in haar lichaam. Ze kon niet veel slikken, maar ze redde het ook door het ergens anders te stoppen. Ze moeten ten minste 650 gram meenemen. Ik had misschien 5 of 6 vrouwen. Eentje was echt goed, ze kon veel slikken en ze stopte het in haar lichaam, en ze was groot daarbinnen. Heel goed.

Wast de koerier het voordat jij het krijgt?

Thomas: *Ja! Dure shit!*

Om zijn drugs veilig van Bangkok naar Indonesië te vervoeren gebruikte Thomas professionals, bij voorkeur Balinezen, Afrikanen en Nepalezen, die vaak grote hoeveelheden konden doorslikken. Thomas bouwde zijn drugskartel op in de vijf jaar na zijn eerste periode in Hotel K en klom op naar de top van de drugscene in Jakarta. Hij deed het op financieel vlak ongelofelijk goed.

Thomas: *Ik verkocht elke maand misschien 5 of 6 kilo heroïne. Ik verdiende 58.000 tot 64.000 euro per maand, dus leefde ik lekker. Ik had een goed leven. Ik kreeg het geld niet eens op. Ik kon doen wat ik wilde en het geld was nog niet op. Je kunt eten wat je wilt, je kunt kopen wat je wilt en je hebt nog geld over om opzij te zetten.*

Thomas besloot plannen te maken voor de toekomst en zijn enorme geldbedrag te investeren. Hij vloog met 64.000 euro - in de grootste coupures om de stapel minder dik te maken - in zijn geldbuidel naar Singapore. De eerste bank wilde het geld niet aannemen, maar hij kon met zijn valse paspoort eenvoudig een rekening openen bij een Chinese bank. Vervolgens vloog zijn vriendin elke paar maanden naar Singapore om hun spaarrekening aan te vullen en uitgebreid te winkelen. Tegen de tijd dat Thomas weer werd gearresteerd, had hij drie ton gespaard en was zijn financiële toekomst zo goed als veiliggesteld.

Thomas: *Ik dacht: oké, ik wil 300.000 euro in Britse ponden op een buitenlandse spaarrekening zetten - ik kreeg toen ongeveer 4 procent rente, 1400 euro rente per maand als verzekering. Ik wilde nooit een auto en huis kopen. Op één plek blijven was voor mij niet goed. Elke 2 of 3 maanden verkaste ik. Dus het leek me beter om het geld op de bank te zetten... 3 ton. Mijn verzekering. Ik*

dacht: misschien als ze me niet pakken, hoef ik nog maar 5 of 6 maanden te werken. En daarna dacht ik: misschien begin ik iets anders... misschien word ik wel taxichauffeur.

Thomas lette altijd op dat hij niet te veel opviel, maar hij had een gouden horloge van Cartier ter waarde van 19.000 euro voor zichzelf gekocht. Toen dat horloge werd gestolen, had dat een teken kunnen zijn dat er een einde aan zijn goede leven zou komen.

Thomas: *Mijn Cartier-horloge van 19.000 euro werd in Bangkok gestolen door een Pakistaanse vriend die ik al 7 of 8 jaar kende, die bijna elke dag bij me thuis kwam. Ik neem een douche in het hotel, ik leg het horloge en een gouden ring op het bed, en toen ik terugkwam, waren ze weg, en hij ook.*

Thomas was welvarend, maar hij leefde van zijn scherpzinnigheid. De dobbelstenen rolden voortdurend. Hij was gewend geraakt aan een leven op de vlucht, altijd over zijn schouder kijken, zijn instinct gebruiken om de politie te ontlopen en snel te handelen als dat nodig was. Toen zijn kartel op zijn hoogtepunt was, voelde hij aan dat hij Indonesië moest verlaten en zich een tijdje moest schuilhouden in Bangkok. Het was niet iets specifiek, hij had gewoon het gevoel dat het gevaarlijk werd. Maar hij ondernam geen actie, hij aarzelde. Hij wachtte op een levering van zijn Nepalese koerier Buddhi, die net van Bangkok naar Jakarta was gevlogen met een kilo heroïne in zijn lijf.

Het was een normale zending. Buddhi kwam met gemak door de douane, checkte in in een goedkoop hotel en deed alles volgens het boekje voor zijn gebruikelijke beloning van 320 euro. Thomas belde naar Bangkok voor de naam van het hotel en daarna belde hij Buddhi. De bolletjes waren nog niet uit zijn lichaam, dus sprak Thomas met hem af dat hij hem de volgende dag rond het middaguur zou ophalen, zodat hij de tijd had de bolletjes uit te poepen en schoon te maken.

Thomas: *Best smerig werk, hè? Maar ja, geld stinkt niet.*

Intussen wachtte de Chinese klant David ongeduldig op zijn bestelling smack. Thomas overtrad toen een fundamentele regel. Hij vertelde de klant dat zijn jongen op dat moment in het hotel zat te wachten tot de heroïne uit zijn lichaam kwam en noemde de naam van het hotel - een dure verspreking. Hij had geen slechter moment kunnen uitkiezen. David werd later die avond gearresteerd met

vijftig gram heroïne. In een poging zijn hachje te redden gaf hij Thomas aan. Hij gaf diens woonadres en, nog belangrijker, de naam van het hotel waar de nietsvermoedende Nepalese koerier zat te wachten. De politie viel het hotel binnen en arresteerde Buddhi, die direct meldde dat de heroïne voor zijn baas Thomas was.

Om zes uur de volgende ochtend kwamen enkele narcotica-agenten aan bij Thomas' huis in Jakarta. Een andere klant van Thomas was inmiddels met een kleine hoeveelheid heroïne opgepakt en ook zij had de politie verteld dat Thomas haar dealer was. De politie gebruikte haar om op de deur te kloppen en hem naar buiten te krijgen. Zodra hij de deur opendeed, sloeg de politie toe. Ze stormden naar binnen en haalden zijn huis overhoop. Zoals gewoonlijk had Thomas maar weinig drugs in huis. De politie vond slechts 12 gram heroïne, maar ook 50.000 euro aan contant geld. Thomas probeerde te onderhandelen: 'Zullen we het bedrag delen? Dan schrijven jullie geen verslag.' De agenten hadden geen interesse. 'Goed, neem het dan allemaal, neem de 130 miljoen, maar schrijf geen verslag,' drong hij aan. 'Nee, dat kan niet,' zeiden ze. Thomas wist dat hij snel een deal moest sluiten, anders had hij een groot probleem. 'Oké, ik geef jullie 200 miljoen.' 'Nee, kan niet.' 'Goed, hoeveel hebben jullie nodig?' 'Kan niet.'

Thomas wist niet dat Buddhi vastzat en hem had aangewezen. De politiebaas in Jakarta had opdracht gegeven om Thomas te arresteren. De zaak was al te groot voor deze laaggeplaatste agenten om geld aan te nemen, hoe graag ze dat ook zouden willen. Maar een tegenslag hoefde niet te betekenen dat er niet meer kon worden onderhandeld. Het betekende alleen maar dat Thomas nu met de politiebazen moest onderhandelen, en dat hij er veel meer geld tegenaan moest gooien.

Hij nam de duurste en beste advocaat die er was in de arm, met een vast starttarief van 39.000 euro. Hij was de advocaat van de familie van de voormalige president Soeharto en was door de voormalige Balinese gouverneur 'Mr OK' ingezet om hem vrij te pleiten van corruptie. Deze advocaat stond bekend als een goochelaar die levens kon redden en meesterlijke dingen bedacht om zijn cliënten vrij te krijgen. Hij vond altijd wel een maas in de wet, ook voor Thomas.

De Nepalese jongen, de Chinese man en de vrouw kenden hem allemaal als Thomas. Maar hij was niet Thomas. Het Duitse paspoort was inmiddels ingewisseld voor een vals Engels paspoort en Thomas leefde onder een nieuwe, valse identiteit: hij was nu Richard Edward Crawley. Met een meesterlijke zet had de advocaat de perfecte manier gevonden om Thomas los te koppelen van

Buddhi's kilo heroïne en de grammen van de andere twee klanten. Zonder smeergeld te betalen. De rechter veroordeelde Thomas, of Richard Edward Crawley, tot slechts acht maanden gevangenisstraf voor de twaalf gram die bij hem thuis was gevonden. Geld had Thomas behoed voor levenslang, of zelfs de doodstraf. Maar het honorarium voor de advocaat en het smeergeld sloegen wel een enorm gat in zijn spaargeld.

Thomas: *Als je een groot probleem hebt, heb je geld nodig. Ik moest ongeveer 155.000 euro betalen, maar ik kreeg maar 8 maanden voor meer dan een kilo heroïne. Ik betaalde [mijn advocaat] en hij betaalde de rechter, de aanklagers en de politie. Hij was een tussenpersoon. Ik kan die contacten zelf niet leggen zoals een goede advocaat dat wel kan. Ik had het zelf nooit voor elkaar kunnen krijgen, zelfs niet met geld. Het was me niet gelukt.*

Als het te openlijk gebeurt, worden de rechters en aanklagers bang. Je mag niet te veel praten. Er kwamen mensen van de kranten en tv, maar ik zat in de rechtszaal met mijn hoofd omlaag. Ik wilde niet dat ze foto's van me zouden maken; ik wilde niet met ze praten, zodat de rechter niet bang werd om een deal te sluiten. Ik wist dat er geen probleem was als ik geld kon betalen, maar alleen als je je mond houdt, als je stil bent en in de rechtszaal aardig en beleefd tegen ze bent. En hopelijk nemen ze je geld aan en helpen ze je, je hoopt dat er geen problemen zijn. Hoe minder je tijdens het proces praat, hoe minder risico en hoe meer mogelijkheden.

Zijn Nepalese koerier Buddhi was minder fortuinlijk. Hij werd veroordeeld tot dertien jaar, maar ging onverstandig genoeg in hoger beroep en kreeg levenslang. Hij begon zijn straf in de beruchte Cipinang-gevangenis, waar Thomas ook vastzat. Daarna werd Buddhi overgeplaatst naar het eiland Nusakambangan, waar hij zijn dagen sleet tussen honderden internationale drugsbazen en drugskoeriers, onder wie een van de beruchtste: een zwarte Afrikaan met de bijnaam Doctor. Hij was op een vliegveld opgepakt met een dode baby die was volgestopt met heroïne.

Het gouden Cartier-horloge was allang weg toen Thomas de eerste drie maanden van zijn acht maanden celstraf in een van de isoleercellen van Cipinang uitzat. De cel was korter dan een badkuip en hij kon zijn benen niet goed strekken. Hij mocht nooit naar buiten en kon zichzelf niet wassen; een bewaker spoot af en toe met een tuinslang water naar binnen. Na twaalf weken mocht hij uit de isoleercel en kwam hij in een kleine cel die was volgepropt met veertien gedetineerden.

Thomas sliep de complete 8 maanden op beton, waardoor de huid op zijn heupen en schouders zwart kleurde. Zijn lichaam was ook bedekt met etterende zweren, een probleem dat alle 14 mannen in de cel hadden, en hij krabde 24 uur per dag aan de jeukende uitslag. De bewakers hadden hem meerdere malen flink afgeranseld voor kleine vergrijpen als arrogant in hun richting kijken. Er hingen 3000 magere, vaak verslaafde gedetineerden rond op de binnenplaatsen van Cipinang, dat daardoor veel weghad van een concentratiekamp. Thomas had geluk dat hij maar 8 maanden hoefde te zitten.

Na zijn tijd in Cipinang werd Thomas weer van Indonesië naar Bangkok gestuurd, waar hij een paar maanden bleef voordat hij op een nieuw vals paspoort terugkeerde naar Jakarta. De heroïenemarkt werd nu gedomineerd door een Nepalese vriend van Thomas, Man Singh, die later doodgeschoten zou worden en door de politie van Jakarta als de baas van de Bali Nine zou worden aangewezen. Thomas en Man Singh werkten samen, deelden de leveringen heroïne die ze aan hun klanten verkochten. In de onderwereld gonsde het van de geruchten dat Thomas terug was en het duurde niet lang voor het bericht de politie bereikte. Thomas was de hele dag op zijn qui vive en verhuisde voortdurend om onder de radar te blijven. Op een dag werd hij uit het niets gebeld door een narcotica-agent - een die de vorige keer had geholpen om hem achter de tralies te krijgen. Hij wilde zaken doen en bood Thomas immuniteit in ruil voor geld.

Thomas: *Hij wilde me dit keer niet oppakken, hij wilde mijn geld. Maar dat werkt maar even. Als je bevriend bent met een politiemann, kan hij je niet rechtstreeks oppakken. Maar andere politiemannen zullen je pakken. Je betaalt en wordt uiteindelijk toch gepakt. Ik wilde hem niet ontmoeten.*

De eerste keer dat hij belde, wist ik niet wie het was, dus ik nam op. 'O, die klootzak.' Later belde hij weer, maar ik had zijn naam in mijn telefoon gezet, dus gaf ik mijn telefoon aan mijn vriendin. Ik zei dat ze moest zeggen dat ik was teruggegaan naar mijn eigen land. Toen zijn we snel naar Sukabungan verhuisd, een dorp op drie, vier uur van Jakarta. Ik bleef me daar verschuilen. Maar het was ver weg en saai, dus na een tijdje ben ik naar Bali gegaan.

Ik bleef eerst in Seminyak. Het voelde niet goed, dus ging ik naar Ubud. Na een tijdje voelde dat ook niet goed, dus ik verhuisde ver weg. Ik bleef verhuizen. De politie heeft lang naar me gezocht, maar elke keer zagen ze me en verdween ik weer. Toen de politie me te pakken had, zeiden ze: 'Ik volg je, jij verdwijnt weer, ik zag je, ik was je weer kwijt.' Ik was een lastpak voor ze. Ik bleef maar verhuizen. En als ik op mijn motor reed, droeg ik altijd een dichte helm. Ik ging

niet naar Kuta, Legian; ik ging nooit naar zulke drukke plaatsen. En ik gebruikte de kleine straatjes. Ik wist dat de politie naar me uitkeek.

Het was echter het verraad van een andere dealer dat de politie weer naar zijn deur leidde en waardoor hij voor de tweede keer in Hotel K belandde. Een van Thomas' voormalige Nepalese koeriers, Kiran - een broer van de baas van de Bali Nine, Man Singh - verraadde zijn verblijfplaats. Het was begonnen met een paniektelefoontje van Kirans vrouw, die hem waarschuwde dat de politie hun huis in Jakarta was binnengevallen en dat hij niet naar huis moest komen. Kiran vloog van Jakarta naar Bali en bracht een bezoek aan zijn oude baas Thomas, die meteen de zenuwen kreeg.

Thomas: *Ik zei tegen hem: 'Je kunt beter niet in Bali blijven, je geeft problemen. Als je wilt, heb ik een vriend bij de immigratiedienst die kan kijken of je al in de computer staat. Als je er niet in staat, kun je beter meteen vertrekken.'* Maar hij wilde niet luisteren. Hij kwam naar mijn huis en gebruikte mijn zwembad.

Zoals Thomas al vreesde, bracht Kiran de politie van Jakarta naar Bali. Ze hadden hem opgespoord door zijn telefoongegevens na te trekken en arresteerden hem toen hij driehonderd gram heroïne ophaalde uit een hotelkamer. In een wanhopige poging om zichzelf te redden gaf hij allerlei informatie, waaronder het huisadres van Thomas. Maar Kirans verraad deed hem weinig goed. Hij kreeg twintig jaar en sleepte zijn vriend Thomas met zich mee.

Thomas: *Het was gewoon stom. Ik wist tien dagen lang niet dat ze hem hadden opgepakt en toen belde mijn vriend uit Bangkok en hij zei: 'Weet Kiran waar je woont?' 'Ja, hij is bij me thuis geweest.' 'Hij is slecht, je kunt beter verhuizen,' zei hij. Ik vroeg: 'Hoelang houden ze hem al vast?' 'Tien dagen.' Ik dacht dat ze het onderzoek hadden afgesloten en dat hij niet over mij had gepraat. Als het twee of drie dagen waren, oké. Maar tien dagen? Geen probleem, dacht ik. Dus ik vertrok niet. Op de elfde dag pakten ze me, want hij had wel gepraat.*

Het was schemerig toen Thomas terugkwam van boodschappen doen bij de Hero-supermarkt in Denpasar en zijn motor zijn oprit op stuurde. Hij zette de motor uit, deed zijn helm af en was erbij. Twee agenten sprongen uit de schaduw tevoorschijn en sloegen hem in de boeien. Uit elke hoek kwamen meer politieagenten. Ze hadden in auto's en nabijgelegen cafés zitten wachten tot de ongrijpbare drugsbaas zou opdagen. In Thomas' bungalow vond de politie

dertien gram zuivere heroïne in een zwart met bruin gestreepte tas. Een van de agenten vroeg Thomas met een zelfvoldane grijns of hij hem herkende.

Thomas: *Het was dezelfde kloteagent die me in 1992 had opgepakt. Het was dezelfde klootzak. Ik had het niet door tot hij zei: ‘Ken je me nog, Thomas?’... Fuck.*

Ik had maar een kleine hoeveelheid in huis, maar ze zeggen dat ik deel uitmaak van een internationaal syndicaat, dat ik de tweede man in Azië ben en de belangrijkste baas in Indonesië. Maar we zijn geen maffia, we zijn geen criminelen, we zijn niks, we zijn alleen vrienden. Oké, misschien werken we samen. We doen zaken. Hij verstuurt, ik verkoop. Hij verdient geld, ik verdien geld. Maar geen organisatie of zo.

Ik had op dat moment nog geld, niet zo veel meer, maar wel wat. Maar het probleem was dat een vrouw met wie ik drie jaar [samen] was, ervandoor was gegaan toen ik werd gearresteerd en alles had meegenomen; ze had het geld, ze had al mijn kleren. Alles. Mijn aanklager was Urip Tri Gunawan, hij zegt dat hij een christen is en het niet te lastig zal maken. ‘Je betaalt tachtig miljoen roepia en je krijgt minder dan een jaar.’ Maar de rechtbank geeft me drie jaar omdat ik geen geld heb.*

Hoe was het om weer terug in Kerobokan te komen?

Thomas: *Voor mij was het gemakkelijk, want ik kende de bewakers al. En ik wist al dat je na een tijdje kunt gaan verkopen, je kunt een vrouw hebben. Als je er de eerste keer komt, weet je niks. De tweede keer is makkelijker.*

De corruptierechtbank veroordeelde de in ongenade gevallen aanklager Urip Tri Gunawan donderdag tot 20 jaar gevangenisstraf voor het aannemen van 483.500 euro aan smeergeld om een grote verduisteringszaak tegen de voortvluchtige tycoon Sjamsul Nursalim te laten vallen.

- Jakarta Post, 5 september 2008

* Thomas' aanklager in de rechtbank in Bali, Uri Tri Gunawan, werd later tot twintig jaar gevangenisstraf veroordeeld omdat hij 483.500 euro aan smeergeld had aangenomen. Hij was ook de aanklager in de drugszaken van de Mexicanen Vincente en Clara en de voormalige Balinese gouverneur 'Mr OK'. De aanklager kreeg de bijnaam 'De man van 6 miljard roepia'.

Bij de beesten af

Ruggiero: *De gevangenis is een plek waar je doordraait. Je wordt gek. Kun je je voorstellen dat je elke middag om vijf uur in een ruimte wordt opgesloten, als andere mensen naar de zonsondergang kijken, opgesloten in een verdomde klotecel. Je zit dag in dag uit dertien uur opgesloten. Het valt niet mee... geestelijk gezonde mensen kunnen er makkelijk hun verstand verliezen. Sommige mensen plegen zelfmoord, mensen die geen drugs gebruiken beginnen in de gevangenis drugs te gebruiken, heel veel mensen. Veel mensen gaan in de gevangenis naar de klote.*

Thomas: *Je moet niet te veel nadenken, want dan word je gek. Als ik te veel nadenk, ben ik niet gelukkig.*

Overleven in Hotel K was meer dan het geweld, de drugs of de bewakers en gedetineerden overleven - het ging ook om een leven creëren in een kleine wereld die zich continu op het randje bevond. De gedetineerden waren omringd door de grootste psychopaten van Indonesië. Die zwierven door de gevangenis op zoek naar een mogelijkheid om de krankzinnigheid en verveling die Hotel K bracht te verdrijven. Westerlingen werden niet alleen in een gewelddadige omgeving gezet, maar ook in een cultuur die ze vaak niet begrepen. Ze moesten zich aanpassen - en velen van hen deden dat door hun wereld een beetje geciviliseerder, comfortabeler en meer als thuis te maken. Bali Nine-lid Scott had van zijn ouders een stofzuiger gekregen. Schapelle had van haar zus Mercedes een klein, pluizig hondje met de naam Stanley gekregen dat ze uitdoste met roze lintjes en in de gevangenis uitliet. De Argentijn Frederico had een bubbelbad achter zijn cel. De Brazilliaan Ruggiero maakte een vijver met een boeddhabeeld om bij te mediteren. De Italiaan Juri vierde er zijn bruiloft.

Scott, Australische gedetineerde: *Ik zit alleen dom achter de spelcomputer en tv en ik tennis wat. Ik voel me stom door wat ik doe. Het is geen manier van leven, maar ik kan niet anders. Hetzelfde als een kind van tien... eten, slapen, sporten, spelletjes doen. Meer doe ik niet, het is belachelijk.*

Veel gedetineerden veroordeelden anderen niet op basis van hun misdaden. Ze zaten allemaal in hetzelfde schuitje en moesten het samen zien te rooien. Ze brachten de dagen door met van de ene cel naar de andere rennen om shabu te roken of een potje te kaarten, drugsdeals te sluiten of die van een ander te saboteren. Andere manieren om de tijd te doden waren bezoeken aan de blauwe kamer, seks, lezen, een wekelijkse yogales of, exclusief voor de mannen, een potje tennis, cricket of volleybal. Ondanks deze activiteiten was het leven een sleur. Maar Hotel K had - net als elk ander stukje van de samenleving - zijn eigen figuren met vreemde gewoontes en hobby's die het leven gevaarlijker konden maken, maar ook draaglijker en interessanter, voor henzelf en voor andere gedetineerden.

Moordenaar Saidin, de slangenman, was een van die figuren. Saidin had eerder al korte tijd in Hotel K gezeten nadat hij aan het einde van de jaren negentig een man had onthoofd, maar hij was vrijgelaten vanwege een vormfout. Twee jaar later ging hij de fout alweer in toen hij betrokken raakte bij een vechtpartij in een goktent. Hierdoor kwam zijn moordzaak weer voor de rechter en werd hij tot zeventien jaar veroordeeld. Saidin klom snel op tot Pemuka, de machtige positie boven tamping. Hij had de leiding over gevangenen, had sleutels van alle cellenblokken en de rest van de gevangenis. Hij was graag bij westerlingen en bracht veel tijd door met Ruggiero en Juri, deelde een cellenblok met de Bali Nine en begeleidde Schapelle naar de blauwe kamer als er bezoek was.

Het was officieel niet toegestaan, maar Saidin liep Hotel K in en uit wanneer hij maar wilde. Vaak huurde hij een auto en reed hij twee uur naar huis om een nacht bij zijn vrouw en drie jonge dochters te zijn. Ondanks zijn misdaad was hij geliefd. Andere gevangenen rekenden hem er niet op af, en als ze dat wel deden, werkte dat in zijn voordeel. Het gaf hem macht. Iedereen wist dat hij zijn machete onder een matras in zijn cel bewaarde, als aandenken aan zijn gruwelijke daad - en dat feit zorgde ervoor dat hij met rust werd gelaten.

Ruggiero: *Hij was aardig. Hij was vriendelijk. Ik voel me altijd aangetrokken tot slechteriken. Voordat ik wist wie hij was, ging ik al met hem om. We rookten samen shabu en we vertelden verhalen. En toen zei iemand tegen me: 'Ben je niet bang bij hem?' Ik zei: 'Waarom?' 'Hij is de grootste crimineel hier,' vertelde hij me. Later zei ik tegen hem: 'Saidin, heb je iemands hoofd afgehakt?' 'Ja, dat heb ik gedaan. Ik zou het weer doen, de klootzak, ik was mijn baan kwijtgeraakt als ik het niet had gedaan.' Ik zei: 'Ik ben zo blij dat ik je vriend ben.' Hij zei: 'Ruggiero, doordat ze [de Laskar-bende] je bij mij zien, zullen*

ze je niks meer doen.’ Laskar bleef van hem af, maar hij kon er niet voor zorgen dat ze iemand anders niet in elkaar sloegen.

Waarom bleef de bende van hem af?

Ruggiero: *Omdat hij zijn mes zou pakken en weer een hoofd zou afhakken. Het kan hem geen reet schelen. Hij is gek. Iedereen weet dat zijn mes er nog is. Hij is zo iemand die niet veel praat, maar je moet hem niet dwarszitten. Laat die vent gewoon met rust... hij is een psychopaat. Honderd procent koelbloedig. Ik gaf hem de bijnaam Gi, als in ‘guillotine’, omdat hij een hoofd had afgehakt. Dat was iets onder ons. Maar weinig mensen durfden hem ‘guillotine’ te noemen.*

Saidin beschermde vips en gevaarlijke gedetineerden. Hij werd geroepen als iemand een overdosis had genomen en hij maakte een einde aan vechtpartijen, maar zijn specialiteit was het vangen van slangen. Toen op een ochtend een twee meter lange cobra via een afvoer in blok W in een van de vrouwencellen terecht was gekomen, werd Saidin gebeld. Hij wist hoe het werkte, het gebeurde vaak genoeg. Hij rende naar blok W. Hij wist meteen welke cel het was, omdat er buiten een groep vrouwen stond te schreeuwen en wijzen. Saidin liep naar de cel toe en ging naar binnen. De slang hield zijn kop omhoog; hij was boos en stond op het punt te bijten. Saidin liep weer naar buiten. Hij moest wachten tot de slang rustig werd, anders werd hij gebeten. Hij had een zwak voor slangen en wist wanneer hij ze met rust moest laten. Hij zat met de vrouwen te kletsen terwijl hij door de deur de slang in de gaten hield. Zodra hij de kop omlaag zag gaan, ging hij naar binnen, stak hij zijn handen onder de slang en schoof hij langzaam naar de kop. Toen pakte hij hem op, legde hem om zijn nek en kwam naar buiten. De vrouwen sprongen weg om hem erlangs te laten.

Terwijl hij rustig terugliep naar zijn cel, besloot hij ook deze slang als huisdier te houden. Hij had al vijf cobra’s in zijn cel, die hij bewaarde in grote, plastic waterflessen onder zijn bed en in de badkamer. Het waren zijn huisdieren. Elke paar weken verliet Saidin Hotel K om in Denpasar bij een dierenwinkel vier witte ratten als voer voor zijn slangen te kopen. Hij haalde de dop van de flessen en stopte in elke fles een rat, die zijn slangen levend doorslikten. Bijna dagelijks maakte hij een ommetje met een slang, die hij om zijn schouders droeg en zelfs meenam naar de blauwe kamer. Hij liet de slangen vaak los in zijn cel om met ze te spelen, of hij zette ze buiten in de zon. Ze verdwenen dan in het lange gras achter de cellen en doken een week of wat later weer op in een afvoerbuis. De westerlingen waren gefascineerd door Saidins vermogen om de slangen te

temmen en maakten vaak foto's. Zijn vier celgenoten raakten aan de slangen gewend, maar op een middag kreeg een van hen iets te veel zelfvertrouwen. Hij plaagde hem door zijn tong uit te steken en hard in zijn kop te blazen. De slang vond het niet fijn, spoot gif in Nanangs ogen en beet hem toen in zijn nek. Nanang schreeuwde het uit van de pijn, liet de slang vallen en greep naar zijn opzwellende nek. Hij had moeite met ademen. Saidin werd gebeld en rende naar zijn cel. Nanang lag op de grond, amper bij bewustzijn, en de cobra was ergens in het cellenblok. Saidin droeg Nanang samen met zijn celgenoten naar buiten en reed hem naar het Sanglah-ziekenhuis, waar hij twee weken bij hem bleef tot hij beter was.

Een gedetineerde in de Kerobokan-gevangenis, de dertigjarige Nanang die vastzit voor een drugsdelict, werd met spoed naar het Sanglah-ziekenhuis gebracht nadat hij was gebeten door de cobra die hij als huisdier hield. De wond van de slangenbeet in de hals van de donkergetinte man is door verplegers behandeld. Volgens zijn familie, die hem in het ziekenhuis opzoekt, was Nanang altijd al dol op slangen. Voordat hij vier jaar geleden in Kerobokan kwam, hield hij allerlei soorten gifslangen in zijn huis. Zijn favoriete reptielen waren cobra's en groene slangen. Het lijkt erop dat hij zijn hobby in de Kerobokan weer heeft opgepakt. Nanang houdt blijkbaar een vrij grote cobra in zijn gevangeniscel.

- Denpost, 2 juni 2004

Voor Saidin waren cobra's meer dan huisdieren. Als hij zich verveelde, hakte hij ze in stukken en bakte hij ze. Of hij sneed eerst de kop af, ging met een mes langs de buik en haalde de ingewanden eruit; het hart en de lever at hij rauw en spoelde hij weg met een glas arak. Om niets van zijn geliefde slang verloren te laten gaan, bakte hij het vlees en at hij het met rijst en chilisaus.

Saidin: *Als de westerlingen hoorden dat ik een slang had gedood en gebakken, kwamen ze allemaal en zeiden ze: 'Geef mij ook wat.' Dan zaten we in de cel te eten en arak te drinken. We dronken het bloed als een shot. Het smaakt niet lekker, maar is goed voor de gezondheid. Veel vitaminen. Net een medicijn. Maar het gebakken vlees is heerlijk. Net kip.*

Als westerlingen geen zin hadden in slangenvlees, stonden er in de gevangenis genoeg andere exotische zaken op het menu. Gevangenen vingen gekko's en roosterden ze. In de regentijd vingen ze ook kikkers, die ze in een emmer stopten en vilden voordat ze ze in hun cel boven een gasbrander bakten. Saidin at ook

regelmatig ratten, die hij in zijn cel ving en doodsloeg.

Saidin: *Ratten zijn erg lekker. Ik roosterde eerst de hele rat en schraapte dan de vacht eraf. Dan hakte ik de kop en poten eraf, sneed ik hem open en bakte ik hem nog eens met specerijen. Je laat het vel zitten. Het vel is lekker, net als een speenvarken, lekker knapperig. Als ik een grote rat in mijn cel zag, ging ik erachteraan en sloeg ik hem dood met een stuk hout, een bezemsteel. Wat dan ook.*

Ruggiero: *Ik heb sinds mijn arrestatie rare dingen gegeten. Ik heb in Kerobokan vleermuis gegeten, dat was erg lekker. Ik had er groente bij. Ik heb ook cobrabloed gedronken en hond gegeten. De eerste keer was de hond lekker, de tweede keer was het walgelijk, dat wil ik echt nooit meer eten. Het vlees was te taai. De eerste keer was het misschien een beter ras. En niet zo lang geleden heeft iemand geitenkopsoep gemaakt, die was best lekker, maar erg sterk. Niet veel westerlingen durfden dat soort dingen te eten.*

De gevangenen hielden zich niet alleen met ratten, slangen en honden bezig.

Hotel K ging er prat op dat het een herintegratie-inrichting was die gevangenen de kans gaf om een bedrijfje te starten. Iwan had zijn werkplaats, een moordenaar genaamd Tommy had een drukkerij geopend, de Australische schoonheidsspecialist in opleiding Schapelle had toestemming gevraagd om een schoonheidssalon te openen, en Bali Nine-lid Matthew gaf Engelse les. Deze activiteiten hielpen hun de tijd te doden, maar ook om strafvermindering te krijgen. Toen drugsdealer Thomas de tweede keer in Hotel K kwam, greep hij terug op zijn Oostenrijkse dorpsachtergrond en legde hij een moestuin aan. Hij kon geen drugs dealen omdat hij geen geld had om leveranciers te betalen. Zijn spaargeld was helemaal op. Hij stortte zich op zijn tuin, die zich vijftig meter uitstreckte achter twee cellenblokken. Net als bij zijn drugshandel zette Thomas zich voor honderd procent in. Hij was elke ochtend uren bezig om zijn sla, spinazie, aubergines, sawi en kerstomaten water te geven.

Thomas werkte graag in zijn tuin, waar hij zich kon terugtrekken in zijn eigen wereld. Soms liep hij rond om een insecticide te sproeien, met een metalen bus op zijn rug en een slang over zijn schouder, en moest hij hard lachen.

Thomas: *Ik voelde me net een astronaut. Ik moest om mezelf lachen.*

Thomas deed graag zaken en regelde dat hij zijn oogst aan een supermarktketen

in Denpasar kon verkopen. Hij zag elke ochtend dat gevangenen uit zijn tuin hadden gestolen, maar er bleef altijd genoeg over om aan de supermarkten te verkopen en voor zijn eigen dagelijkse maaltijd. Hij verdiende echter niet veel aan de groenten. Als de supermarkten een doos spinazie en twee dozen tomaten bestelden, leverden de bewakers die af, inden het geld en staken de helft in hun zak. Zaken als zaden, mest en insecticiden moesten van Thomas' helft worden betaald. Aan het einde van de maand hield hij 20.000 roepia (2 euro) over voor de moeite. Dus toen de Zwitserse consul, die ook toezag op Oostenrijkse burgers in Bali, aanbod om te investeren en sla voor zijn dure Zwitserse restaurant in Kuta af te nemen, greep Thomas de kans met beide handen aan. De consul investeerde 500.000 roepia (45 euro) en Thomas plantte honderden slaplantent.

Op een middag zaten de Australiër Mick, de Engelse gedetineerde Kevin en Thomas arak te drinken bij de tennisbaan. Mick merkte terloops op dat hij ergens had gelezen dat de Chinezen stront van mensen als mest gebruikten. Kevin spitste zijn oren. 'Dat moet wel werken - kijk maar naar hoeveel monden ze moeten vullen,' zei hij. Het was een terloopse opmerking van Mick geweest, voordat hij naar zijn cel liep om nog een joint te roken. Thomas vertrok om drugs te spuiten en erover na te denken. Kevin, die in een dronken roes verkeerde, werd steeds enthousiaster. Hij trommelde een paar Balinese gevangenen op en beloofde ze in arak uit te betalen als ze hielpen om stront over Thomas' moestuin te verspreiden. Ze namen het aanbod aan en pakte een paar plastic emmers en stokken om aan de hengsels vast te binden.

Nadat ze de betonnen plaat op de septic tank hadden verschoven, schepten ze de emmers vol dampende stront en droegen die naar Thomas' moestuin. Hun handen en voeten zaten onder stinkende viezigheid. Ze leegden drie septic tanks. Toen ze klaar waren, klonk de bel voor de opsluiting. De vrouwen zaten al opgesloten in hun cellen en de strontlucht trok over de muren heen hun blok binnen, wat tot onrust leidde. Ze maakten ruzie en beschuldigden elkaar ervan dat ze die vieze lucht veroorzaakten. Toen de stank erger werd, beseften ze dat hij van buiten kwam. Niemand begreep waardoor die werd veroorzaakt, maar het was zo smerig dat ze allemaal de rest van de nacht hun neus dichtknepen en met hun hoofd onder een kussen lagen.

De volgende ochtend liep Mick rustig door de gevangenistuin om een leeg schildersdoek te halen uit Iwans werkplaats naast de moestuin. Hij was zich niet bewust van de vieze verstoring die hij had veroorzaakt, maar halverwege sloeg de stank hem ineens in het gezicht. 'Dit is jouw schuld, Mick!' schreeuwde een

bewaker hem toe. Mick trok zijn T-shirt over zijn neus en realiseerde dat zijn idee tot de stank in de gevangenis had geleid. De stank bleef meer dan een week hangen.

De menselijke compost werkte goed en de sla van Thomas tierde welig. Hij bleef de stront als mest gebruiken, maar sprong er zuiniger mee om: slechts een of twee emmers per keer. Ze moesten allemaal lachen om het idee van de toeristen die in het dure Zwitserse restaurant in Kuta heerlijk knapperige sla zaten te eten en geen idee hadden dat die in Kerobokan was gekweekt met stront van mensen.

Hoewel de moestuin Thomas flink bezighield, gebruikte hij nog altijd smack. Maar omdat hij heel weinig geld had, gebruikte hij putaw (inferieure heroïne) en deelde hij soms naalden. Hij was vaak afhankelijk van liefdadigheid voor eten en sigaretten. Na ongeveer een jaar begon hij weer te dealen. Eerst geleidelijk, nadat een vriend hem een paar gram had gegeven om in de gevangenis te verkopen. Hij gebruikte zijn deel van de opbrengst om in meer drugs te investeren. Hij begon de twee zaakjes te combineren en gebruikte zijn lap grond vaak om zijn drugs te verstoppen als hij ze niet meer in zijn onderbroek wilde stoppen. Hij groef een gat, stopte de heroïne erin en gooide het dicht. Dan liet hij het een paar uur liggen, zodat hij het niet steeds bij zich hoefde te houden. Maar er lagen altijd mensen op de loer en hij raakte meerdere malen een voorraad kwijt. Nadat hij een tijd had staan graven en zoeken, moest hij onder ogen zien dat het was gestolen.

Op een middag liep Mick Kevins cel binnen. Kevin zat met een aantal lokale gevangenen te chinezen. Er lag een enorme zak smack op de grond. ‘Jezus. Dat is veel,’ riep Mick uit. Kevin stopte snel een beetje in een plastic zakje en reikte het hem aan met de woorden: ‘Aanpakken, aanpakken en wegwezen.’ ‘Oké, bedankt,’ zei Mick, die het vreemd vond dat de gierige Kevin het zo gemakkelijk had afgestaan. ‘Het was net Kerstmis.’ Maar toen zag Mick Thomas staan, die geagiteerd stond te mompelen: ‘Ik ben weer bestolen, mijn smack is weg, 35 gram smack verdwenen.’ Mick begreep meteen waarom Kevin zo gul was geweest en hem zo snel weg had willen hebben. Hij wilde niet dat Mick voor ophef zou zorgen waar allemaal westerlingen op af zouden komen.

Mick: *Ik was zo verrekte jaloers. Het was iets van 600.000 roepia per gram.*

Mick rook zijn kans. Hij ging terug en vroeg achteloos: ‘Waar heb je dat vandaan, Kevin?’ ‘Gekocht,’ antwoordde hij. ‘Hmmm... waar had je het geld vandaan?’ vroeg Mick, dreigend nu. ‘Van een vriend uit Hongkong,’ zei Kevin,

terwijl hij nog een gram opschepte, in plastic wikkelde en Mick voorhield. ‘Dit is voor jou,’ zei hij. De lading gestolen smack was 2000 euro waard. Kevins celgenoot had het uit de tuin gepikt en verkocht het in de loop van enkele dagen in de gevangenis. Thomas zou er onvermijdelijk achter komen, maar hij kon niets uitrichten. De lokale gevangenen streden in groepen en Thomas had geen schijn van kans.

De westerlingen konden elkaar bestellen en bedriegen en toch vrienden zijn. Kort nadat hij zijn smack had gestolen, ging Kevin naar Thomas met het idee om paddo’s in zijn tuin te kweken. Die groeien razendsnel op Bali, met een beetje regen en wat koeienmest. Thomas had er wel oren naar. Maar de gevangenisbaas, die hun plan doorzag, keurde hun verzoek om koeienmest af. Dat maakte de mannen alleen maar meer vastberaden. Een aantal andere westerlingen vond het ook een goed idee om zelf drugs te kweken. Ze vonden, zoals altijd, een manier om de regels te omzeilen en koeienmest de gevangenis in te krijgen.

Er waren dorpingen bezig met de bouw van een nieuw cellenblok. Ze kwamen met tientallen tegelijk met hun materialen in een vrachtwagen aan. Een extra zak mest zou niet opvallen. Dus Thomas, de Fransman Michaël, Engelsman Steve en Kevin legden ieder 30.000 roepia in. De tien daaropvolgende dagen namen de dorpingen steeds één zak koeienmest mee die Thomas over een leeg lapje grond verspreidde. Steve, Michaël en Kevin renden elke ochtend als kinderen op kerstochtend naar de tuin om te zien of er die nacht een veld vol paddo’s was verschenen, maar ze werden steeds teleurgesteld.

Thomas probeerde maandenlang paddo’s te kweken. Hij bouwde zelfs een broeikas van stukken hout uit Iwans werkplaats, met plastic op de bovenkant en gras eroverheen om hem voor de bewakers te verbergen. Maar er gebeurde niets. In een laatste poging zette Thomas een emmer vol aarde in de verzegend hete machinekamer waar een grote generator voor Iwans werkplaats stond. Dat mislukte ook. Toen begonnen er spontaan paddo’s te groeien in een bloementuintje voor de moskee. Kevins cel werd ’s morgens als eerste opengemaakt en hij betaalde een jongen 3000 roepia (25 eurocent) om er elke dag naartoe te rennen en alles te plukken. Hij gaf de anderen af en toe ook een paar paddo’s.

Thomas: *Je eet die paddo’s, je vliegt. In Kerobokan aten we ze rauw. Je eet er vijftien of twintig en je lacht de hele dag.*

Thomas had meer succes met het verkopen van drugs dan met het kweken. Na

een jaar in de moestuin gaf hij het op en stapte hij over op dealen en kleine houtsnijwerken maken in Iwans werkplaats.

Een andere manier waarop gevangenen in Hotel K de verveling verdreven was het fokken van vissen en vogels. Thomas kweekte meervallen in zijn waterpoelen. Een andere gedetineerde fokte eenden. Hij hield er een stuk of honderd naast Thomas' moestuin, maar zijn kuikens werden regelmatig opgegeten door ratten en *muses* (een Indonesisch nachtdier met scherpe tanden en een lange staart). In het lange, wilde gras tussen de twee gevangenis muren zaten veel cobra's en er waren, naast Saidin, meestal wel gevangenen die ze vingen en als huisdier hielden. Een lokale gevangene ving een cobra en stopte die in een doos, maar doodde hem per ongeluk toen hij hem een giftige pad te eten gaf. Een Chinees zat hele dagen in de vijvers te vissen naar groene kikkers om op te eten. Hij had een stuk touw met krekels eraan en gebruikte een stok als hengel, en trok zo elke dag van de ene vijver naar de andere. Soms viste hij zelfs naar kikkers in de afvoer van badkamers. In de regentijd, als er grote plassen water in de gevangenis stonden, knutselden verschillende gedetineerden hengels in elkaar om palingen, kikkers en vissen te vangen.

Of ze nou gek of ronduit slecht waren, Hotel K had een vreemde mix van gevangenen. Er waren ernstig gestoorde mensen die in de meeste gevangenis en zouden zijn afgezonderd, maar in Hotel K leefden verkrachters, pedofielen en moordenaars zij aan zij met iemand die een blikje cola had gestolen of die in een club had staan dansen met een xtc-pil in zijn zak. Tot de ergste soort behoorden een tandarts die achter in zijn praktijk 87 illegale abortussen had uitgevoerd op foetussen die soms al 8 maanden oud waren; er was iemand die in Timor 20 mensen had vermoord en de huid van hun schedels had getrokken; er was een jongeman die zijn vriendin had onthoofd nadat hij had ontdekt dat ze vreemdging. Toen de politie hem op zijn motorfiets aanhield voor een verkeersovertreding, bungelde de plastic tas met het hoofd aan zijn stuur.

Een andere Balinees, Tanjung, zat in Hotel K wegens de moord op vijf personen. Hij had als taxichauffeur op Bali gewerkt toen hij twee weken op vakantie ging en zijn taxi uitleende aan een vriend. Toen hij terug was en de auto kwam ophalen, weigerde die vriend de auto terug te geven. Tanjung ging naar zijn baas om te klagen, maar zijn baas vertelde Tanjung; 'Weet je, jij maakt altijd krassen op de auto, brengt schade toe aan de auto, die vent rijdt beter dan jij. Jij werkt niet meer voor me.' Tanjung liep rustig weg, maar vanbinnen kookte hij en hij zon op wraak. Een dag later leende hij een auto, kocht hij vaten benzine, reed hij naar het huis van zijn baas en klopte aan. Zodra de man opendeed, sloeg Tanjung hem in elkaar. Toen pakte hij de huissleutels, sloot de deuren van buitenaf af en goot benzine rondom het huis, terwijl het doodsban-

gezin opgesloten zat. Hij streek een lucifer af en de baas, zijn vrouw en hun drie kleine kinderen verbrandden levend. Tanjung bleef naar hun geschreeuw luisteren en ging pas weg toen hij zeker wist dat ze dood waren.

In Hotel K kwam zijn psychopathische kant bij de kleinste provocatie naar boven. Op een middag leidde hij een van zijn illegale gokspelletjes en wierp hij net drie dobbelstenen uit een Chinees bekertje, toen er een vrouwelijke bewaker verscheen. Ze nam de dobbelstenen, het bekertje en het geld in beslag en vertrok. Tanjung ging door het lint. Hij pakte een stuk hout en rende achter de bewaker aan, hij schreeuwde dat hij haar hoofd in tweeën zou splijten. Als de andere gevangenen hem niet hadden tegengehouden, had hij het gedaan.

Ruggiero: *Die man is mager, maar er waren wel zes mensen voor nodig om hem tegen te houden. Hij is een verrekte gek, hij is heel gevaarlijk. Je weet nooit wanneer hij door het lint gaat. Die jongens hebben totaal geen verstand. Op en top psychopaat.*

Van je vrienden moet je het hebben

Snel geld verdienen staat bij vrijwel elke gedetineerde hoog op de prioriteitenlijst. Logischerwijs was gokken een ander favoriet tijdverdrijf in Hotel K, hoewel gokken in Indonesië verboden was. Veel gevangenen waren veroordeeld omdat ze hadden gekaart of hadden ingezet op hanengevechten, maar de meeste gokkers zetten net als de drugsdealers hun criminele activiteiten binnen de gevangenis voort. Vrijwel elke avond zaten er meiden in hun cel om geld te kaarten. In sommige mannenblokken installeerden gedetineerden roulettetafels en organiseerden broodkaarters pokeravonden, vaak met de bewakers onder één hoedje spelend om nieuwe gedetineerden - vaak rijke Chinezen - op te lichten. Bewakers in de nachtdienst lieten spelers uit hun cellen, en dan gingen ze samen zitten pokersen en seinden ze naar elkaar nietsvermoedende nieuwelingen uit te kleden.

Wat de zwakte van de gevangene ook was, in Hotel K was er altijd wel een manier om die te voeden. De meeste gedetineerden waren blij met de afleiding.

Ruggiero: *Het is saai in de gevangenis. Je wordt wakker; je ziet dezelfde gezichten, dag na dag na dag. Hetzelfde eten, dag na dag na dag, mensen vertellen dezelfde onzin, dag na dag na dag.*

Toen de Afrikaanse gedetineerde Benoit Ruggiero uitnodigde om een nacht in zijn cel te komen en een verrassing beloofde, wist de Braziliaan niet wat hij ervan moest denken. Benoit was geen doorsnee gevangene. Hij droeg zware gouden kettingen om zijn hals en polsen, en nep-Louis Vuitton- en Armani-shirts. Hij wilde platenbaas worden en kleepte zich alsof hij al in Los Angeles was.

Ruggiero: *Niemand durft iets met hem, want hij is een verrekte Godzilla. Hij is een verrekte King Kong.*

Toen de zoemer voor de opsluiting luidde, liep Ruggiero naar Benoits cel. Hij was bezig om zwarte gordijnen voor de getraliede deur en ramen te hangen, waardoor het pikdonker werd in de cel. Zodra de bewaker de deur afsloot, deed

Benoit de tl-lamp uit. Daarna deed hij een rood lampje aan en maakte hij de afgesloten badkamerdeur open. Aan het plafond hingen dunne draden met daaraan briefjes van honderd dollar. Ruggiero begreep meteen dat het een geldfabriek was. ‘Als de koningin van Engeland ponden kan maken, kan ik verdomme dollars maken, man,’ scheidte Benoit op. De voorstelling was nog maar net begonnen. Hij pakte een vel zwart papier uit een doos en haalde het in een snelle beweging door een bak met een heldere vloeistof en hing het aan een draad. Ruggiero stond opgewonden te kijken. Daarna begon Benoit het zwarte papier droog te blazen met een föhn. Ruggiero zag het zwart vervagen en in een biljet van honderd dollar veranderen. De verbluffende nachtvoorstelling had hem ervan overtuigd dat hij geld had zien groeien aan het plafond.

Ruggiero: *We hebben die nacht biljetten van honderd dollar gemaakt. We hebben wel tienduizend dollar gemaakt.*

Als onderdeel van de voorstelling had Benoit uitgelegd dat het zwarte papier een negatief was, en dat hij er door er een echt biljet van honderd dollar op af te drukken en het dan te ontwikkelen, met schaarse, dure chemicaliën die hij uit Zwitserland liet overkomen, geld van kon maken. Hij scheidte op dat hij van elk echt biljet van honderd dollar een authentiek ogend nepbiljet kon maken. Ruggiero was overtuigd en verspreidde het nieuws. Dat was precies de bedoeling van Benoit geweest. Hij had opwinding in de gevangenis nodig om investeerders aan te trekken.

Benoit was een van drie Afrikanen die waren veroordeeld voor oplichting met valse dollarbiljetten. Ze zochten nu alle drie in Hotel K naar investeerders onder de rijke drugsbazen. Benoit werkte met Afong, en de derde Afrikaan, Karim, hield ook in zijn badkamer privévoorstellingen voor een select publiek. Het nieuws verspreidde zich snel en lokte van nature sceptische criminelen naar de provisorische doka's. Drugsbaas Iwan stuurde een bewaker om voor hem een kijkje te nemen. Andere bewakers kregen het nieuws ook te horen en stonden de hele nacht op de deur te kloppen en te smeken: ‘Geef ons alsjeblieft geld.’ De Afrikanen waren geloofwaardig omdat hun misdaden en rechtszaken veel media-aandacht hadden gekregen op Bali. De lokale pers had bericht dat ze miljarden dollars hadden gemaakt.

Drie koffers met basismaterialen, papier dat voor tachtig procent ontwikkeld was, twee flessen met een vloeistof die wordt gebruikt om vals geld te maken werden in beslag genomen. Het valse geld had een geschatte waarde van vijf

miljard dollar.

- Denpasar Nusa, 11 januari 2002

De Afrikanen vertelden potentiële investeerders dat als ze 500 miljoen roepia (45.000 euro) betaalden om de schaarse chemicaliën uit Zwitserland te importeren, het bedrag in één nacht zou worden verdubbeld. De eerste die een poging durfde te wagen, was een van de drugsbazen van Pemuka Ketut, die 3 maanden in Hotel K zat voor het bezit van shabu. Hij investeerde 25 miljoen roepia (2000 euro) om te testen of het plan werkte. Iwan en Arman hielden de boot af en wilden eerst resultaten zien. Intussen richtte Karim zich op een andere gedetineerde, Toto, wiens broer een rijke drugsbaas buiten de gevangenis was. Toto en zijn celgenoot Den gingen naar Karims cel voor een doop-, hang- en droogblaasvoorstelling. Aan het einde gaf Karim hun elk een biljet om bij een bank te laten inwisselen, zodat ze wisten dat het plan werkte. 2 weken later zat Toto's straf erop en was hij een vrij man. Een vriend van zijn broer wilde wel 45.000 euro wilde investeren.

Den: *We dachten dat het echt waar was, dat meen ik. Toto en ik geloofden het omdat Karim het geld voor onze neuzen maakte... Het was net magie. Toen gaf hij ons het geld om het te wisselen. Het lukte, het was echt waar. Dus we geloofden hem. Hij wist dat Toto een grote jongen was. Toto's broer zorgt immers voor Vincente. Hij heeft veel cafés, restaurants en hotels in Bali. Toto kon gemakkelijk investeerders vinden.*

De drie Afrikanen hadden één kans om investeerders te lokken voordat hun bedrieglijke plan aan het licht kwam. Ze wisten dat zodra mensen erachter waren dat ze geen geld terugkregen, het nieuws van het bedrog zich als een lopend vuurtje zou verspreiden. Als het eenmaal bekend was, waren ze uitgespeeld op deze markt. Karim raakte Toto en de investeerder bijna kwijt toen de andere twee als oplichters werden ontmaskerd. Vier weken nadat Ketuts baas drieduizend dollar had afgegeven om er op magische wijze zesduizend dollar van te laten maken, had hij nog steeds niets gekregen. Afong en Benoit bleven met uitvluchten komen. Uiteindelijk moest de drugsbaas toegeven dat hij erin was getuind. Hij was razend. Hij gaf Ketut opdracht om Afong te straffen. De gedrongen, getatoeëerde moordenaar ging naar de cel van de Afrikaan en zette het hem betaald. Hij liet hem trillend in de hoek achter, met een afdruk van zijn schoen op de zijkant van zijn hoofd.

Den: *Afong, dat is een homo uit Kameroen. Hij heeft de baas van Ketut bedonderd.*

Karim moest overstappen op plan B om Toto en zijn rijke klant vast te houden. Hij nam afstand van de andere twee Afrikanen en deed alsof hij woedend was omdat ze mensen bedrogen en de valsemunterij een slechte naam bezorgden.

Den: *Karim zei tegen me: 'Word geen vrienden met Afong en Benoit. Dat zijn eersteklas klootzakken. Ze bedriegen je en pakken je geld af.' Voor andere mensen zijn ze vijanden. Maar in feite behoren ze tot dezelfde groep. Ze werken allemaal samen. Het is hetzelfde zaakje, maar niemand wist dat. Wij geloofden Karim, omdat Mick in zijn kamer bleef. Daarom sloten we in het geheim een deal waar niemand iets vanaf wist.*

Karim veranderde op het laatste moment de plannen om zichzelf te behoeden voor eenzelfde lot als Afong. Hij vertelde Toto en de investeerder dat hij niet zo'n groot geldbedrag kon produceren in zijn cel; daarom zou een Afrikaanse vriend in Jakarta het doen. Toto en de investeerder liepen met open ogen in Karims val. Ze ontmoetten de vriend uit Jakarta en spraken af om rechtstreeks met hem een deal te sluiten. Ze sloten Karim buiten om zijn aandeel uit te sparen. Karims plan was briljant door zijn eenvoud. Hij wist dat de criminelen hem zouden buitensluiten als ze de kans kregen. Dit was zijn verzekering.

De investeerder - de rijke vriend van Toto's broer - maakte 400 miljoen roepia (34.000 euro) over naar een bankrekening, zogenaamd voor de chemicaliën die vanuit Zürich naar Bali zouden worden gebracht. Na 4 dagen arriveerde er een pakketje en checkten Toto, de investeerder en de Afrikaan uit Jakarta in in een hotelkamer die ze als donkere kamer zouden gebruiken om het geld te maken. De investeerder gaf de Afrikaan een laatste betaling in contant geld. Toen ging de Afrikaan aan het werk. Hij legde het zwarte papier in een aluminium bak en goot de chemicaliën erbij. Daarna moesten ze weg, zodat het papier in het donker kon weken. De Afrikaan benadrukte dat er geen licht bij mocht komen, dus moest de deur 24 uur dicht blijven. Ze verlieten met zijn drieën het hotel en spraken af om elkaar de volgende dag weer te treffen om de vellen zwart papier droog te blazen en in honderden nieuwe biljetten van 100 dollar te zien veranderen.

De volgende middag kwamen Toto en zijn investeerder naar het hotel, maar de Afrikaan was er niet. Ze wachtten twee uur, en toen was duidelijk dat ze voor de gek waren gehouden. De razende investeerder trok de aluminium bak open.

Erin zat een natte prop zwart papier, die hij eruit schepte en tegen de muur kwakte terwijl hij 'Klootzak!' schreeuwde. De twee renden naar buiten en gingen rechtstreeks naar de blauwe kamer in Hotel K om Karim erop aan te spreken. Karim speelde de vermoorde onschuld: hij beweerde dat hij juist was afgezet, omdat ze hem hadden buitengesloten. Maar het werd duidelijk dat het doorgestoken kaart was toen hij ineens heel veel geld had.

Den: *Na dat gedoe was Karim opeens rijk. Hij had eerder geen geld of wat dan ook, hij at elke dag alleen maar noedels. Anderhalf jaar geen bezoek. Daarna kwam zijn vriendin uit Australië, die van alles meebracht. Zijn leven begon binnen slechts vijftien dagen of een maand radicaal te veranderen. Waar kwam dat geld vandaan?*

De investeerder was kwaad op Toto. Toto was belazerd, maar hij denkt: ach wat, het is niet mijn geld.

Eigenlijk is Karim niet dom. Wij zijn dom dat we geloven dat hij geld kan maken. Maar we kenden de realiteit niet. We lezen in de krant dat die zwarten waren opgepakt omdat ze voor miljarden dollars vals geld hadden gemaakt. Dan laten ze ons zien hoe ze geld maken. Maar de realiteit was dat ze een soort chemische stof gebruikten om echt geld zwart te verven, en dat bleekten ze dan daarna zodat het echte geld weer tevoorschijn kwam.

Als de gedupeerden de verhalen over de Afrikanen in de kranten hadden gelezen, had ze dat veel tijd bespaard. En tijd hadden ze nu juist in overvloed.

Het hoofd van het onderzoeksteam van de politie legde uit dat de eerste tests op het bewijsmateriaal, in de vorm van papieren en vloeistof, negatief waren geweest. De zwarte vloeistof kon de vellen zwart papier niet in dollarbiljetten veranderen, zoals werd beweerd. De zwarte vloeistof wordt in het forensisch laboratorium nader onderzocht, maar de uitkomst zal later alleen ter vergelijking worden gebruikt. 'Omdat we er op basis van de uitkomst van de tests al van overtuigd zijn dat er niets is dat ook maar enigszins wijst op het vervalsen van dollarbiljetten,' verklaarde hij.

- Nusa News, 15 januari 2002

Karim ontkwam aan represailles, omdat een halfslachtige poging om gekopieerde dollars in zijn cel te leggen en de bewakers te waarschuwen mislukte. Gevangenen die iets verkeerd deden, werden echter regelmatig afgeranseld of vernederend - straffen die werden bedacht door bewakers en

andere gevangenen. Er was een open riool vol viezigheid waarin gevangenen soms werden gedwongen te zwemmen. De psychopaat uit Timor, die de huid van de schedels van zijn slachtoffers had getrokken, werkte als deurwaarder in de gevangenis en gebruikte het riool om betalingen af te dwingen.

Ruggiero: *Het is een rivier van stront, alle vette troep uit de keuken en de toiletten. De jongens die hun schulden niet betalen, worden gedwongen erin te stappen en naar de andere kant te zwemmen, kopje-onder. De deurwaarder staat er met een mes naast. De zwemmer zit onder de stront.*

Er was een jongen die geld had geleend van een van de westerlingen en het geld niet terugbetaalde, dus dwongen ze hem om een meter of veertig te zwemmen in die stront. Ik ging kijken en heb me enorm vermaakt. jammer dat ik geen foto's kon maken.

Zat hij onder de stront toen hij eruit kwam?

Ruggiero: *Ja, van top tot teen. En als ze er dan uit komen, mogen ze niet douchen. Ze moeten maar even in de zon gaan zitten. Dan blijft de stank een hele tijd aan ze hangen.*

Zou je niet kunnen doodgaan van de ziektes die je zo oploopt?

Ruggiero: *Dat kon de mensen daar niks schelen.*

Oog om oog

Ruggiero: *Ik heb gezien hoe bij een jongen een oogbal eruit werd gesneden met een mes. Dat was Laskar tegen Laskar. Zijn naam was Bambang. Geen idee wat hij had gedaan. Maar heel Laskar vecht tegen één Laskar, als die ene ruzie heeft met de baas van Laskar. Allemaal lafaards. Toen hij uit het ziekenhuis kwam, had hij een ooglap. Ik ging hem Johnny Depp noemen. Hij is een gestoorde klootzak. Op de dag dat hij de gevangenis verliet, vermoorde hij daarbuiten iemand.*

De wereld in Hotel K zou van het ene op het andere moment duisterder en kwaadaardiger worden nadat acht leden van de meest gewelddadige bende van Bali, Laskar Bali, inclusief de belangrijkste baas, hadden ingecheckt. Er zaten al meer dan tien bendeleden in Hotel K. Laskar veroorzaakte angst bij gedetineerden en bewakers. Hun gewelddadige activiteiten buiten de gevangenis en nu ook binnen - steekpartijen, afranselingen, verkrachtingen en moorden - werden steeds heftiger. De bewakers hadden geen enkele macht meer; Laskar maakte de wet uit.

Toen zij in de gevangenis kwamen, had Laskar Bali plotseling de leiding over de gevangenis.

- Wayan Juniarta van de *Jakarta Post*

Ruggiero: *Kerobokan werd veeeeel gewelddadiger toen Laskar kwam. De bewakers trokken zich gewoon terug. Ze lieten ze doen wat ze maar wilden... en zoals zij het wilden.*

Op een middag begeleidde Nita gedetineerde Sari van blok W naar de blauwe kamer. Boven aan de trap naar de hal stond een lid van Laskar. 'O, jullie zijn mooi,' zei hij op dreigende toon. Beide vrouwen versnelden hun pas. 'Kom hier, ik wil met jullie praten!' riep hij. Nita voelde een ijskoude rilling langs haar rug gaan. Je moest Laskar gehoorzamen, dus bleven de twee vrouwen staan. De jongen wees naar Sari en zei: 'Jij komt hier.' Toen keek hij naar Nita en blafte

hij: 'Jij wacht daar.'

Sari liep de trap op en verdween in de hal. Even later klonken haar angstige kreten. Nita veegde haar tranen weg terwijl ze machteloos stond te wachten. Ze voelde een vreselijke haat voor de kwaadaardige bende die Hotel K terroriseerde. Ze kon niets doen om Sari te helpen. Toen er een vrouwelijke bewaker langskwam, stonden ze zelfs samen naar het gesnik te luisteren. Een halfuur later kwam Sari tevoorschijn, gehavend en bang.

Nita: *Ze huilde. Ik vroeg wat er was gebeurd. Wat hadden ze gedaan? Ze vertelde dat drie mannen haar hadden gedwongen tot seks.*

Nita leidde Sari naar de blauwe kamer, met het idee dat ze even met haar bezoek zou zitten. De vrouwelijke bewaker sloeg een dun jasje om haar trillende schouders. Een paar minuten later verliet Sari de blauwe kamer; ze kon het niet aan om tussen vreemde mensen te zitten. Ze pakte Nita's hand vast toen ze door het gebouw heen terugliepen. De verkrachters keken vanaf de trap tevreden toe. Sari zat drie maanden voor diefstal. Een van de verkrachters was haar nieuwe gevangenisvriend.

In blok W voelden alle vrouwen met Sari mee, die stilletjes in de hoek van haar cel lag. Niemand kon haar troosten. Wanneer ze haar een glas water aanboden, weigerde ze het. Wanneer ze over haar arm streelden, trok ze die weg. Twee dagen lang bewoog ze niet. Toen ze eindelijk opstond, liep ze zonder een woord te zeggen de deur uit en naar de bewakers. Ze was woedend op de smerige klootzakken die haar hadden verkracht en wilde hen aangeven bij de politie. Maar de bewakers schudden het hoofd. Sari verliet de gevangenis een week later. Niemand werd gestraft.

Nita: *De bewaker vertelde haar dat ze beter haar mond kon houden; anders zou de bende haar pakken. Ik heb de beveiliging ook ingelicht, maar zij wilden zich er niet mee bemoeien.*

Het incident maakte iedereen in blok W bang. De vrouwen durfden de gevaarlijke route naar de blauwe kamer om hun post op te halen niet meer af te leggen. De meesten van hen liepen nu gewoon door de gangen en meden de kortere routes langs de hal. Als onderdeel van haar taak als tamping liep Nita meerdere malen als begeleider met de gevangenen op en neer. Ze nam altijd de lange route en deed dan alsof ze iets in het winkeltje ging kopen, zodat de Laskars die in de hal rondgingen haar angst niet zouden zien.

Nita: *Het leven in de gevangenis is gevaarlijker dan voorheen, doordat er een heel machtige bende in de gevangenis is. De bende is machtiger dan de bewakers in de gevangenis. Als de bende je iets opdraagt, moet je het meteen en zonder protesteren doen, anders slaan ze je. Omdat ik blokleider ben, moet ik mijn werk goed doen, maar ik vind het erg moeilijk om met de bende om te gaan. Ik praat soms met de vrouwelijke beveiliging, die ik graag mag, maar zij kan niets voor ons doen.*

De vrouwen waren zelfs niet veilig in hun eigen cellenblok. De bende kon overal komen.

Op een middag liep een jonge dronken Laskar-rekruut het vrouwenblok binnen. Hij benaderde de Australische Schapelle Corby. Ze was net terug van een van de regelmatig opgevoerde pr-stunts van Hotel K: de deuren opengooien voor journalisten en tv-camera's om te laten zien hoe de vrouwen een strak geregisseerde sportoefening deden op het grasveld, wat in scherp contrast stond met de vreselijke anarchie die er in werkelijkheid heerste. Schapelle zat buiten haar cel en de dronken man ging tegenover haar zitten. 'Kom bij me zitten,' zei hij. 'Nee, dank je.' Hij sloeg boos op zijn been. 'Kom hier zitten.' 'Sorry, dat wil ik niet, ik ben bezig.' Ze draaide zich om en liep haar cel in. 'Schapelle, Schapelle, Schapelle.' Hij bleef roepen tot ze weer in de deuropening verscheen en gooide toen een baksteen naar haar. Die miste haar, maar sloeg tegen de spijlen en brak doormidden. Hij gooide er nog meer, maar zij trok zich terug in haar cel. Hij was boos. 'Als die niet groot genoeg zijn, wat denk je dan hiervan?' schreeuwde hij, en hij gooide een grote kei. De andere gevangenen gingen snel hun cel in.

Toen draaide hij zich om en schreeuwde hij de vrouwelijke bewaker van alles toe. Zij barstte in tranen uit, bang en niet bij machte om iets te doen. Een paar Laskars haalden hem ten slotte uit blok W, maar hij was binnen een halfuur terug. De bewakers konden weinig anders doen dan alle vrouwen voor hun eigen veiligheid in hun cel opsluiten.

In het mannenblok boezemde de bende ook angst in. Op een ochtend werd Pemuka Saidin tijdens zijn ronde om zes uur gebeld dat hij snel naar het cellenblok van de bende, C1, moest komen. Beny was dood: hij hing aan een dik plastic koord boven het hurktoilet. De cellen in het blok waren al opengemaakt en de gevangenen waren komen kijken. Saidin zei dat iedereen afstand moest houden. Niemand mocht Beny aanraken tot de politie er was. De politie maakte het plastic koord los en Saidin en een agent brachten het lichaam omlaag. De

meeste gevangenen in het blok wisten wat er was gebeurd: Beny was door de bende opgeknoopt.

Een gedetineerde: *Als je zelfmoord pleegt, zijn er zichtbare tekenen. Ik denk dat ze hem eerst een overdosis hebben gegeven en hem hebben opgehangen toen hij bewusteloos was, maar nog wel leefde.*

De Noord-Sumatraanse gedetineerde Alpones Simbolon - bijnaam Beny - was geliefd bij de westerlingen. Hij filosofeerde vaak met Mick of spoot drugs met Thomas, die hij nog kende van hun tijd in Hotel K tien jaar eerder. Beny had een Australische ex-vrouw en een tienerzoon, en een Indonesische vrouw en een zoon. Zijn Indonesische vrouw en hun twaalfjarige zoon hadden hem vaak bezocht, en de jongen overnachtte soms zelfs bij Beny in de cel. Beny - die in de lokale kranten een 'grote jongen in de drugshandel' werd genoemd - was opgepakt met meer dan twee kilo heroïne, en was na de Fransman Michaël en de Mexicaan Vincente de volgende in de rij voor de doodstraf. Hij had op een deal voor vijftien jaar gehoopt, maar had net als de twee anderen levenslang gekregen. Hij had aan vrienden in Hotel K toegegeven dat hij soms wel zes kilo smack per maand had gedeald.

De gevangenen hadden verschillende theorieën over waarom hij dood was, maar niemand geloofde dat Beny zelfmoord had gepleegd. Het was een moord in opdracht. Sommigen dachten dat Beny, die heroïne en shabu gebruikte, was vermoord vanwege een oplopende drugsschuld en als waarschuwing voor de anderen. Maar degenen die hem het best kenden, waren ervan overtuigd dat hij was vermoord omdat hij te veel wist, te veel smack gebruikte en praatziek was geworden; iets wat niet werd getolereerd door de drugsbazen. Op de avond dat hij werd opgehangen, hadden verschillende gevangenen Beny horen schreeuwen toen hij door een lid van de Laskar-bende in elkaar werd geslagen.

Na een oppervlakkig onderzoek werd zijn dood afgedaan als zelfmoord. De politie vermoedde dat er kwaad in het spel was en vertelde de media dat er misschien een verband was tussen Beny's dood en een syndicaat dat mogelijk achter de Bali Nine zat. Beny's lichaam werd opgegraven en onderzocht.

De politie onderzoekt een mogelijk verband tussen de verdachte dood van een veroordeelde drugsdealer in een Balinese gevangenis en het syndicaat dat achter de Bali Nine zou zitten. Het lichaam van een man die in 2002 is veroordeeld wegens het bezit van 2,2 kilo heroïne is opgegraven nadat hij vorige week dood werd aangetroffen in Kerobokan op Bali. De dealer Alpones

Simbolon zou afgelopen dinsdag zijn opgehangen in de wasruimte van zijn cel. Zijn dood werd aanvankelijk beschouwd als zelfmoord, maar de Indonesische politie suggereerde dat er een mogelijk verband is met hetzelfde syndicaat van de Bali Nine.

- The Daily Telegraph, 25 april 2005

Toen uit de autopsie bleek dat er drugs in Beny's lichaam zaten, werd het politieonderzoek gesloten, zonder verder te reppen over een verband met het syndicaat. Plaatselijke journalisten en de mensen in Hotel K twijfelden er evenwel niet aan dat Laskar Bali was betaald om hem te vermoorden.

Nadat Laskar in de gevangenis was gekomen, waren er een of twee onopgeloste moorden in de gevangenis. Hoewel de gevangenisautoriteiten zeiden dat het zelfmoord was, zei een vriend van mij, die een goede band met Laskar heeft, dat het het werk van Laskar was.

- Journalist, Jakarta Post

Beny's dood dompelde de westerlingen in rouw. De Engelsman Kevin liep dagenlang in zijn gebruikelijke dronken roes te mompelen: 'Waarom moesten ze hem vermoorden? Waarom?' Het was een gevoel dat door iedereen werd gedeeld.

Van de vijf grote bendes op Bali was Laskar de meest gewelddadige. Ze opereerden in de dure toeristengebieden van Seminyak en Legian. Laskar had de beveiliging in alle nachtclubs, bars en restaurants in handen en verkocht xtc in de meeste toeristenclubs, zoals Bounty, het Hard Rock Café, Paddy's en Double Six. Vier of vijf Laskar-leden verzorgden de beveiliging van elke club en konden ongeveer vijfhonderd leden oproepen als een situatie uit de hand liep. Het was een klap toen de hoogste bazen van Laskar, onder wie topman Agung Aseng, naar de gevangenis werden gestuurd. Normaal gesproken genoten ze onschendbaarheid; ze werkten met de politie samen om straffen te ontlopen.

De Balinese politie probeerde de Laskars gewoonlijk niet dwars te zitten. Zo werkt het in de Balinese onderwereld; de bende doodt iemand, de politie vertelt de bendeleiders informeel dat ze de moordenaar moeten aangeven.

Maak ons het werk alsjeblieft gemakkelijk, zegt de politie. De leiders van de bende bespreken wie ze naar de politie zullen sturen om de moord te bekennen. Ze sturen nooit de echte moordenaar, want de echte moordenaar is van waarde

voor de bende. Een moordenaar vergroot de reputatie en macht.

Dit is het verhaal achter het verhaal dat nooit in de krant kwam of het grote publiek bereikte. Denpasar Moon, naar verluidt een karaokebar, maar eentje die al om zes uur 's morgens open is, ligt tegenover een militair complex dat toezicht houdt op Bali.

De beveiliging van deze Denpasar Moon wordt niet door Laskar gedaan. Op de betreffende avond is er een gewelddadige ruzie tussen een beveiligiger en een gast. Het blijkt dat de gast een goede band heeft met Laskar, met Agung Aseng, het hoofd van Laskar. Hij belt Agung Aseng. De Laskars arriveren in twee open jeeps en hebben zwaarden, speren, lansen bij zich.

Ze vallen de beveiliging van Denpasar Moon aan. Een van de dienstdoende militairen in het regionale complex (korporaal I Gusti Ketut) hoort de commotie. Hij gaat kijken, wil weten wat er gebeurt, hij loopt naar Denpasar Moon en wordt neergestoken en gedood door Agung Aseng en zijn mannen terwijl hij de vechtersbazen uit elkaar probeerde te halen.

Ik was een aantal uren na de moord op deze militair ter plaatse en er hadden zich al verschillende jonge soldaten verzameld die over vergelding spraken. De commandant van de Balinese militairen vertelde al zijn mannen dat hij geen enkele vergelding zou tolereren. Het Indonesische leger had nog steeds weinig aanzien en ze mochten geen incidenten veroorzaken dat dat aanzien nog verder deed verminderen.

Zijn ondergeschikte, de chef van de militaire eenheid van Denpasar, was een heel jonge, heel harde, nuchtere jongen. Hij belt de chef van de politie van Denpasar en vraagt: 'Heb je al een verdachte?' Natuurlijk hadden ze nog geen verdachte, want ze moesten het eerst met de bende regelen. Het leger wist dat Laskar erachter zat; het wist dat Agung Aseng erbij was.

Dus die jonge militair vertelt de politiechef van Denpasar: 'Oké, degene die de misdaad [heeft] gepleegd is Laskar en... de naam van de man die bij de aanslag betrokken was, is Agung Aseng. Ik verwacht dat alle verdachten binnen 24 uur worden gearresteerd; anders zullen mijn mannen en ik ze arresteren. En als ik ze arresteer, kun je er zeker van zijn dat ze geen van allen lang genoeg leven om terecht te staan.

Het was geen loos dreigement. Een groep militairen in burgerkleding was op zijn bevel al bezig het huis van Agung Aseng te omsingelen. De politiechef wist dat het huis werd omsingeld en belde Agung Aseng met de boodschap: 'Geef je alsjeblieft over.'

Agung Aseng gaf zich over. De politiechef van Denpasar belde de militaire chef van Denpasar... 'We hebben de verdachten.'

Normaal gesproken worden er dus afspraken gemaakt met de bendes, maar als je te maken krijgt met een boze militair heb je geen keus. Agung Aseng kreeg drie of vier jaar. Het is algemeen bekend dat hij elke nacht de gevangenis kan verlaten, in zijn huis kan verblijven, of zijn mannen die in de straten van Legian en Seminyak werken kan aansturen. Acht Laskar-leden kregen gevangenisstraf. En toen zij eenmaal in de gevangenis zaten, runde Laskar Bali opeens de hele gevangenis. Ik denk dat de meeste bewakers bang zijn voor de bende, vrezen voor hun eigen leven en dat van hun gezin.

- Wayan Juniarta van de Jakarta Post

Vanaf het moment dat Agung Aseng Hotel K binnenliep, runde hij er de boel. Hij wandelde rond met een mobieltje aan zijn oor, liep het kantoor van de baas binnen, liep de gevangenis uit, deed wat hij wilde. De bewakers kenden de macht van de Laskars en lieten de bende begaan.

Ruggiero: *Ik herinner me dat ik een keer bij de ingang stond en Agung Aseng bij de deur van de bewakers kwam en vroeg: ‘Mag ik naar binnen? Mag ik naar binnen?’ Hij hoorde in de gevangenis te zitten. Hij was twee dagen buiten geweest en kwam de nacht doorbrengen in de gevangenis.*

Niemand durft de celdeur van Agung Aseng op slot te doen. Hij had elke nacht een feestje, barbecue, marihuana roken, hij had whisky voor de bewakers. Elke nacht. Bij elk blok is een tuintje. Om vijf uur ’s middags moet iedereen in het blok zijn en wordt het blok afgesloten. Maar niet dat van hem. Dat van hem was altijd open. En als hij wil dat er iemand komt, zegt hij tegen de bewakers: ‘Ga hem ophalen in zijn blok.’

Den: *Hij neemt een vrouw mee naar zijn kamer; hij brengt zijn mensen, zijn vrienden van binnen en buiten mee. Vrij. Geen grenzen. Hij ging meestal weg om thuis te slapen. Hij kwam elke ochtend terug zodat het heel wat leek. In Kerobokan werkt iedereen voor Agung Aseng.*

Als de bewakers probeerden gezag uit te voeren, werden ze in elkaar geslagen. Toen een bewaker op een avond Agung Aseng in zijn cel probeerde op te sluiten, kreeg hij een enorme afranseling. Twee andere bewakers keken hulpeloos toe. Als ze hem hadden geholpen, zouden ze ook in elkaar worden geslagen. Een andere bewaker werd door een boze Laskar-gevangene in elkaar geslagen omdat hij weigerde hem de gevangenis uit te laten lopen. De gevangene werd niet gestraft.

De bewakers en hun gezinnen werden bedreigd; ze wisten allemaal dat Laskar zijn leden met één telefoontje kon mobiliseren. Net zoals ze bij nachtclubs deden, zou een groep Laskar-mensen naar Hotel K komen. Er verschenen meerdere malen tientallen Laskars in Hotel K om hun tanden te laten zien. Een gerucht dat Agung en zijn mannen naar een gevangenis buiten Bali zouden worden overgeplaatst, bracht meer dan twintig gangsters naar Hotel K.

Thomas: *Ze zaten uit protest op het gras arak te drinken. De bewakers konden helemaal niks doen. Er kwamen misschien wel twintig, dertig mensen. Soms kwamen ze naar een blok, zaten ze op het gras en dronken ze arak en de bewakers konden niks zeggen, want hoeveel mensen zitten er in Laskar? Duizend mensen. De bewakers willen niet dood.*

Laskar was gevangenismafia. Ze handhaafden op gewelddadige wijze hun eigen wetten en soms werkten ze met de bewakers samen om gedetineerden in elkaar te slaan. Als een gevangene probeerde te ontsnappen, zijn drugsrekeningen niet betaalde of een misdaad had begaan, namen de Laskars het recht in eigen hand. Tijdens het bezoek sloopte een Laskar-lid dat vastzat wegens moord een nieuwe gedetineerde door de blauwe kamer naar de grote kantooruimte. Hij dwong de gevangene op zijn knieën en tilde zijn hand op om hem tegen zijn hoofd te meppen, maar stopte toen. Hij ving een glimp op van Schapelle en haar bezoeker die hem door de deur zagen. Hij liet de gevangene bevend op zijn knieën zitten en liep naar de twee toe om uit te leggen dat de man een pedofiel was. Hij zou zijn eerste afranseling in de gevangenis krijgen.

Laskar deed ook privébeveiligingsklusjes voor gevangenen. Als iemand een telefoon, MP3-speler, geld of iets anders door diefstal was kwijtgeraakt, kon hij Laskar betalen om het terug te halen. De Laskar-mensen klusten graag bij. Een westerling betaalde de bende om een nieuwe gedetineerde te straffen die hem een jaar eerder had opgelicht. De nieuwe gevangene had beloofd zijn connecties bij de rechtbank te gebruiken, zodat de westerling in hoger beroep een lagere straf zou krijgen. De westerling was ten einde raad: hij had hem 175 miljoen roepia (15.000 euro) betaald, maar zijn straf was met twee jaar verhoogd. De man was er met het geld vandoor. Toen de nieuwe gevangene dus was betrapt met hasj en in Hotel K terecht kwam, was hij meteen doelwit. De Laskars hebben hem meerdere malen flink te grazen genomen in een poging het gestolen geld van de westerling terug te krijgen.

Een gedetineerde: *Ze sloten hem op in de kamer en sloegen hem verrot.*

De Laskars hadden vaak een reden voor hun gewelddadige aanvallen, maar veel agressieve jonge rekruten, die meestal high waren van de drugs of dronken van de arak en macht, terroriseerden de andere gevangenen gewoon omdat ze dat leuk vonden.

Ruggiero: *Ze hebben geen verstand. Grote jongens, groot lichaam, klein verstand, waarschijnlijk een kleine lul. Totaal geen verstand, die lui.*

Ruggiero's openhartige karakter en Zuid-Amerikaanse temperament maakten hem niet populair bij de bende. Hij botste vaak met Laskar, omdat hij weigerde hun constante pesterijen te slikken. Het was een verloren strijd.

Ruggiero: *Ik was al zo vaak door de bende in elkaar geslagen, omdat ik een paar keer tegen een Laskar had gevochten. Het was heel oneerlijk. In mijn gezicht schoppen, met een stok slaan. Omdat ik die onzin niet van ze pikte. Ik koop tien biertjes en zij eisen er vijf op. Ze doen wat ze willen.*

Op een dag speelde ik tennis met Chris uit Australië, en Laskar Bali kwam en maakte de rackets kapot. Ze waren dronken. Als iemand me eten geeft - bijvoorbeeld twee appels - pakken zij er een. Als ik die vent sla om mijn appel terug te krijgen, slaan tien Laskar-mannen mij; uiteindelijk zeg ik: 'Hou die appel maar.' Zover kwam het. Ze zijn allemaal gestoord. Het probleem is dat Balinezen laf zijn. Je vecht niet een tegen een. Een tegen een is prima. De grootste aap die er is, geen probleem. Maar ze vechten niet een tegen een.

Laskar terroriseerde niet alleen de gedetineerden en bewakers, er heerste ook anarchie binnen de groep. Bij bendelid Bambang werd een oog uitgestoken met een sikkkel en zijn armen werden opgehaald voordat hij de straat buiten de gevangenis op werd gesleept en daar in een greppel werd gedumpt. Een automobilist zag hem daar de volgende ochtend liggen, onder het bloed en bewusteloos, maar nog wel in leven.

De belangrijkste en meest lucratieve taak van Laskar in Hotel K was drugsdealer Arman beschermen. De dealer en de bende hadden een deal gesloten die hun allebei veel geld opleverde; Arman werd de enige dealer in de gevangenis, alle anderen die binnen de gevangenis iets waagden te verkopen, werden aangepakt. Laskar stelde Arman in staat om zijn wens om de drugsbaron van Hotel K te worden te verwezenlijken. Hij verkocht enorme hoeveelheden drugs binnen

en buiten de gevangenis, betaalde Laskar voor bescherming en gevangenen en bewakers om als koerier te werken en bars en clubs in heel Bali te bevoorraden.

Ruggiero: *Arman verdiende minstens 100 miljoen roepia [8500 euro] per dag, soms 300 miljoen [25.000 euro]. Ik zag hem vaak met heel veel geld. Hij verkocht shabu, heroïne, xtc, ganja, hasj, cocaïne, alles.*

Het hele blok werkte voor Arman. Alle bewakers kregen geld van hem. Dus mocht de politie van plan zijn een inval te doen, dan was hij de eerste die het hoorde. Er waren tien telefoons in het blok. Het was heel goed georganiseerd. Maar het was Laskar die die positie mogelijk maakte, weet je. Hij betaalde Laskar natuurlijk. Ze gaan naar binnen, ze komen in het blok, ze konden wat roken, wat dan ook, en dan gaan ze weer. Ze nemen tien of twintig gram mee naar buiten om te verkopen.

Het was big business. Ze verkochten binnen en buiten honderd gram shabu per dag. De markt binnen was slechts een tiende van het totaal. Hij verkocht binnen misschien tien of vijftien gram aan de buitenlanders die een gram per dag kopen. Ze kopen elke dag smack of shabu. Dan zijn er nog alle mensen binnen die wat kopen om aan bezoek te verkopen. Veel van mijn Zweedse vrienden komen met: 'Heb je twee gram shabu voor me?' 'Oké.' Ze komt naar binnen, ik geef haar een kus, geef het aan haar, zij geeft me geld en gaat naar huis.

De bewakers vinden het geweldig. Ze brengen geld naar buiten, krijgen één miljoen betaald. Breng drugs naar binnen en je krijgt twee miljoen. Hun loon is één miljoen per maand. Maar ze brengen één klein dingetje naar binnen en krijgen twee miljoen. Shit, man. Ik zou het elke dag doen. Ze kunnen corruptie niet tegenhouden als de salarissen zo laag zijn.

Thomas: *Het stond voor honderd procent vast dat Arman de gevangenisbazen betaalde. Iedereen wist dat hij altijd bezig was in zijn kamer, altijd roken, roken en geen problemen. De bewakers gingen in Armans cel roken. Er waren behoorlijk wat bewakers in Bali die van shabu hielden. Op Bali hielden de meesten niet van heroïne; de meeste bewakers houden van xtc en shabu omdat ze zich daarna nog fit voelen, niet duf. Shabu is vitamine A - het maakt je actief.*

Agung Aseng kwam vooral naar de gevangenis om het enorme wekelijkse bedrag aan beschermingsgeld op te halen. Het geld vloede even rijkelijk als de drugs, en iedereen wilde mee profiteren, ook de politie. In de gevangenis ging het gerucht rond dat Poldabes, een politiebureau in Denpasar, Arman in beslag

genomen drugs leverde voor de verkoop. Dat werd op een middag bevestigd toen de Engelsman Steve Turner een paar xtc-pillen kocht van een van Armans jongens, die in de gevangenis rondliep en de pillen vanuit zijn broekzak verkocht. Steve zat met een groep westerlingen op het gras toen hij de pillen bekeek en schreeuwend overeind sprong. 'Die zijn van mij. Dat is mijn shit, hij verkoopt mijn shit.'

Steve, die in de pers de 'xtc-koning' werd genoemd, was opgepakt toen hij op het postkantoor van Denpasar twee pakketjes uit Londen ophaalde. Hij werd gevraagd ze open te maken voor een routine-inspectie; het eerste pakket bevatte bijna drieduizend pillen in een shampoofles, het tweede bevatte nog eens drieduizend pillen die in twee shirts waren gewikkeld. De politie doorzocht daarop zijn huis en vond nog tweeduizend pillen in het plafond. Steves pillen hadden een opvallende afbeelding van een hart, hert of vlinder en waren veel groter dan plaatselijke pillen. Tijdens zijn rechtszaak werd bekend dat honderden pillen uit het politiebureau waren verdwenen. Er verdwenen uiteindelijk zelfs meer dan drieduizend pillen en die middag in Hotel K zag Steve meteen dat de pillen van Arman zijn pillen waren.

De zaak van de Britse man Steve Turner, 38, liet ook zijn sporen na op het politiebureau, waar een aantal xtc-pillen die als bewijs dienden verdween. Oorspronkelijk waren er 8175 xtc-pillen, nu nog maar 7847. Toen het bewijs in de rechtbank aankwam, ontbraken er 328 pillen. De zaak eindigde met de ondervraging van twee politieagenten.

- Denpost, 30 juni 2003

Armans drugshandel in Hotel K floreerde, maar als gevolg daarvan was het leven voor de gedetineerden gewelddadiger geworden. Ieder ander die werd betrappt op dealen binnen de gevangenis werd in elkaar geslagen. Iedereen die zijn drugsrekeningen niet kon betalen, werd ook gestraft. Groepen gespierde Laskar-leden waren constant op zoek naar mensen met schulden; ze bedreigden hen, sloegen hen om ze te waarschuwen of, als waarschuwen niet had geholpen, ranselden ze af. Doordat Laskar en Arman westerlingen de drugs op een onbeperkt krediet aanboden, liepen bij veel gedetineerden de schulden behoorlijk op. Als ze niet konden betalen op het moment dat Arman geld wilde zien, waren de gevolgen duidelijk.

Ruggiero; *Die lui gaan naar de klote door smack of shabu of wat dan ook, en ze geven ze meer en meer en meer en meer. Geef drugs, drugs, drugs aan de buitenlanders en de rekening loopt uit de hand. Uiteindelijk moeten ze vijftien*

miljoen, twintig miljoen betalen. Als ze niet konden betalen, sloegen ze ze in elkaar. Je wilt niet weten wat ze op een keer met de Australische jongens deden, en dat Italiaanse joch, die ramden ze in elkaar.

Nita: *Als ze weten dat je drugs gebruikt, dwingen ze je drugs van hen te kopen.*

Veel westerlingen bij wie de drugsschulden uit de hand liepen, vroegen geld aan hun ouders of vrienden om niet in elkaar te worden geslagen. Juri's bejaarde ouders waren van Italië naar Bali verhuisd, zodat ze hem dagelijks konden bezoeken. Ze deden wat ze konden om zijn leven draaglijker te maken. Ze gaven hem ook geld, zich er niet van bewust dat hun zuurverdiende geld op ging aan drugs. Juri loog wat af om geld van vrienden en familie te krijgen om zijn heroïne te betalen. Hij wist heel goed wat er zou gebeuren als hij niet kon betalen. Iedereen had gezien wat er met de Nederlandse gevangene Aris was gebeurd.

Aris had wekenlang drugs op de pof gekocht. Hij had een enorme stapel kredietnota's, die Armans boekhouder hem elke keer meegaf. Arman had Aris duizenden euro's krediet gegeven, omdat Aris had beloofd MDMA-poeder vanuit Nederland te laten opsturen. Arman en Iwan zouden daarvan in Iwans werkplaats duizenden xtc-pillen maken. Omdat het poeder maar niet kwam, trok Arman zijn krediet in. Aris had bij lange na niet genoeg geld en nu kon hij geen kant meer op. De Laskars sloegen hem bijna dood.

Ruggiero: *Ze namen Aris, de Nederlandse jongen, mee en bonden hem met elektriciteitskabels als Jezus Christus vast aan de tralies. Ze sloegen hem heel hard. Laskars zijn allemaal beesten, ze zijn keihard. Die bewaker, Pak Mus, heeft hem gered. Het was appel en ik zei tegen hem: 'Hij is verderop in het blok, wordt in elkaar geslagen. Maak er een eind aan, Pak Mus.' En Pak Mus haalde hem terug. Er is niks gebeurd met de mannen die hem in elkaar sloegen. Ze hadden hem waarschijnlijk opgehangen als Pak Mus er niet naartoe was gegaan.*

Hotel K wilde, zoals altijd, geen negatieve publiciteit en weigerde de zwaargewonde Aris naar het ziekenhuis te sturen omdat er dan te veel vragen zouden worden gesteld. In plaats daarvan werd Aris in zijn cel opgesloten. Hij klaagde twee dagen over duizeligheid en hij kon twee weken niet overeind komen. Hij huilde van de pijn. Mick kwam op het idee om bij een paar westerlingen geld in te zamelen en voor Aris een gram smack te kopen om de

pijn te verlichten. Zijn vrouw mocht niet op bezoek komen, zodat ze zijn verschrikkelijke verwondingen niet zou zien en er geen melding van zou maken. Om ervoor te zorgen dat ze niet meer elke dag langskwam, vertelden ze dat Aris haar niet meer wilde zien, dat hij een andere vrouw had. Ze geloofde het niet en wist dat er iets mis was. Ze was bang en dreigde het Nederlandse consulaat te bellen. De Laskars gaven Aris een mobiele telefoon en zeiden dat hij zijn vrouw moest bellen.

‘Vertel haar dat je een vriendin hebt, dat je haar niet meer wilt zien en dat ze geen problemen moet maken,’ zei een van de Laskars. ‘Goed, geen probleem,’ zei hij snel. Hij was niet in staat tegen te strubbelen; zijn ogen zaten bijna helemaal dicht en zijn lichaam was bont en blauw. Hij vertelde zijn vrouw de leugens. Ze begon te huilen en weigerde hem te geloven. ‘Nee, nee, ik kom naar je toe. Ik hou van je.’ Aris voelde haar pijn, maar hij werd omringd door Laskars. Voor hun beider bestwil moest hij ervoor zorgen dat ze hem geloofde. ‘Ik hou niet meer van je. Laat me met rust, ga verder met je leven,’ vertelde hij haar. Er klonk een langgerekt jammerend geluid door de telefoon en toen was het stil. Ze kwam niet meer op bezoek.

Aris kwam er goed van af, hij had het overleefd. Alle gedetineerden wisten dat de sterfgevallen in de gevangenis die op zelfmoord moesten lijken - zoals bij Beny - zelden zelfmoorden waren. Er waren veel verdachte sterfgevallen in Hotel K. Op een ochtend had bewaker Agung Mas om half acht de vrouwencellen opengemaakt en begon ze aan haar eerste appel. Ze zei tegen Nita dat er iets vreemds was toen ze eerder door de hal was gelopen en ze ging nog eens kijken. Anders dan normaal liet ze de stalen deur van blok W openstaan, dus Nita ging achter haar aan. Schapelle, die het gesprek had gehoord, liep in haar pyjama met haar mee. Dit was een zeldzame kans om op een frisse, rustige ochtend over het gevangensterrein te lopen en uit het benauwende blok W te zijn. Elke kleine verandering was fijn.

Ze konden niet lang genieten. Door het raam zagen ze midden in de hal een gevangene in een strop hangen. Een uiteinde van een sarong was om zijn nek geknoopt, en de rest was in elkaar gedraaid en vastgeknoopt aan een dakspant die door het kapotte plafond heen stak. Zijn voeten bungelden enkele centimeters boven de grond.

De vrouwelijke bewaker, Schapelle en Nita kenden de gevangene. Het was Agus, die al een paar jaar in Hotel K zat. Bij aankomst was hij gezond en gespierd, maar in de gevangenis was hij veranderd in een magere heroïneverslaafde. Hij verkocht drankjes in de blauwe kamer en vertelde nieuwe gedetineerden vaak dat ze moesten oppassen met drugs in Hotel K, want hij was nu een verslaafde terwijl hij voor zijn gevangenisstraf nooit drugs had

aangeraakt.

Nu hing hij in de hal en zag hij er normaal uit, bijna alsof hij sliep. Zijn huid had nog de normale kleur. Het enige teken dat er iets mis was, waren zijn gebalde vuisten en het feit dat zijn blok nog afgesloten was. De vraag hoe hij 's nachts uit zijn afgesloten blok was gekomen, zou nooit worden gesteld, laat staan worden beantwoord. Schapelle en Nita bleven kalm, verdoofd door het afgrijselijke tafereel, waar ze in de gevangenis te zeer aan gewend waren geraakt. Toen het nieuws over Agus' dood zich door de blokken begon te verspreiden, werden ze al snel omringd door een menigte mannen. Schapelle en Nita draaiden zich om en baanden zich een weg terug naar blok W. Er stond een vrouwelijke bewaker bij de deur om te voorkomen dat de verontruste vrouwen naar buiten zouden lopen om ook een kijkje te nemen.

De gevangenen wisten allemaal dat het moord was. De andere jongens die in de blauwe kamer drankjes verkochten waren geschokt en overstuur. Het was een duidelijke waarschuwing dat ze hun drugs-rekeningen moesten betalen. En ze hadden hun goede vriend Agus verloren. Dit was het echte, duistere hart van Hotel K - ongeacht de pr-stunts die ze bedachten voor fotografen en verslaggevers.

Nita: *Het leven gaat door en na een paar maanden hing er weer een dode in de hal. Een man was opgehangen met een sarong en plastic koord. Iedereen was geschokt. Volgens de beveiliging had hij zelfmoord gepleegd met een overdosis drugs. De politie kwam en onderzocht de zaak, en ze namen de dode man mee voor een autopsie. Volgens de beveiliging had iemand hem vermoord en in de hal opgehangen. De omstandigheden en sfeer in de gevangenis zijn heel gevaarlijk.*

Nita wist meer dan wie ook hoe gevaarlijk Laskar was, maar kreeg met hen te maken toen ze Arman belazerde. Ze had ermee ingestemd om hem 50 gram shabu van haar leverancier op de Filipijnen te bezorgen, zodat hij een nieuwe bron kon testen. Maar Nita had geen shabu-leverancier meer op de Filipijnen en zou alleen heel slecht spul krijgen. Nita belde de vriend van haar celgenoot Sassa, Antonio, die in een andere gevangenis op Bali zat, en vertelde hem dat ze een Franse klant had die 50 gram wilde kopen. Maar Antonio lichtte Nita op. Hij stuurde vijftig pakjes met in elk maar een halve gram. Nita had niets in de gaten en gaf ze aan Arman, die de 25 miljoen roepia (2100 euro) al had betaald. Ze had de levering niet gewogen en had een gram opgerookt met de meiden in haar cel. Het duurde niet lang voordat de drugsbaron ontdekte dat de pakjes in totaal

maar 25 gram wogen. Hij herkende het ook als zijn eigen shabu - Antonio had het oorspronkelijk van Arman gekocht. Nita en Sassa werden zwaar gestraft.

Arman stuurde zijn mannen naar blok W. Zeven mannen kwamen door de stalen deur naar binnen. Ze hadden een houten plank bij zich en riepen de namen van Nita en Sassa. De vrouwen maakten zich uit de voeten toen ze door de gang liepen. Ze vonden Nita en Sassa in elkaar gedoken in de badkamer. Beide vrouwen werden ruw bij de armen gepakt en naar buiten gesleurd. Ze waren doodsbang. Op het gras tussen de hal en de voorkant van blok W gingen ze Nita te lijf. Om beurten schopten en stompten ze tegen haar lijf, benen en voeten. Nita zat ineengedoken en probeerde met haar handen haar gezicht af te schermen. Sassa stond te kijken en te huilen om haar vriendin, ze vreesde voor haar eigen lot. Een Laskar hield haar stevig bij de arm vast, zodat ze niet kon wegrennen. Uiteindelijk lieten ze Nita gaan. Ze strompelde weg, met haar gezicht onder het bloed en hevig trillende benen. Ze kon niets doen om Sassa te helpen. De mannen hadden grootsere plannen voor haar; ze was jong en vruchtbaar. Ze trokken al haar kleren uit en verkrachtten haar terwijl een groep van ongeveer twintig gedetineerden erbij stond te kijken. Een uur later liep ze terug naar blok W, met haar armen om haar buik geslagen en huilend. Haar shirt zat achterstevoren en haar broek was open. Terwijl ze door de gang naar haar cel liep, keken de vrouwen stilletjes toe. Ze stapten achteruit om haar erdoor te laten. Niemand wilde de volgende zijn.

Nita praatte met de gevangenisbaas en vertelde hem dat ze voor haar leven vreesde. Hij adviseerde haar om naar een andere gevangenis te gaan. Het was te gevaarlijk om in Hotel K te blijven en hij kon haar niet beschermen; Laskar had alle macht. Nita zou snel worden overgeplaatst.

Seks op het strand

Ruggiero: *De gevangenis is een geleidelijk proces van doodgaan. Geleidelijk aan gaan je kleren steeds meer stinken en kan het je allemaal niks meer schelen. Je krijgt steeds minder contact met de buitenwereld en je hebt minder geld, dus is het niet makkelijk.*

Het neemt iets van je af?

Ruggiero: *Ja, maar ik sla de hele tijd terug. Ze krijgen me niet kapot.*

Den: *Geld is macht. Als je geld hebt, kun je naar buiten om een vriend te ontmoeten of om te winkelen. Je vraagt toestemming aan het hoofd van de gevangenis en betaalt, en dan mag je naar buiten.*

Op een ochtend voelde Ruggiero zich high, maar dat had niets te maken met drugs. Hij pakte geld uit een geheime la die hij in de binnenplaats naar de ingang. De eentonigheid van het gevangenisleven zou vandaag worden doorbroken. Hij ging naar buiten voor een trip naar de tandarts - dat was tenminste wat hij officieel ging doen. Toen de politiebegeleiding aankwam, stapte Ruggiero in de auto en vertrokken ze. De auto sloeg niet rechts af naar zijn tandarts in Denpasar; hij ging linksaf en reed rechtstreeks naar Canggu Beach.

Ruggiero kon tot vijf uur 's middags buiten blijven en van het leven genieten. De Braziliaan had dit al zeker vijf keer eerder gedaan - als hij het geld had. Het was een duur dagje, dat hem meestal meer dan 130 euro kostte, verdeeld over de juiste personen. Het was het hem allemaal meer dan waard. Onderweg belde Ruggiero zijn vriendin om te vertellen dat hij er bijna was.

Eenmaal op Canggu gingen de drie politiemannen en de bewaker bij een strandtent zitten, waar ze op Ruggiero's kosten nasi goreng aten en blikjes fris dronken. Ruggiero genoot met zijn vriendin van zijn favoriete knoflookgarnalen en een glas bier. Na de lunch liepen Ruggiero en zijn vriendin hand in hand naar het water, over het strand. Kleine dingen kon hij inmiddels zeer waarderen.

Hoe vaker Ruggiero met de politie op stap ging en zich goed gedroeg, des te

losser de beveiliging werd. De eerste paar keren waren er strenge regels. Hij was echt naar de tandarts geweest en mocht op de terugweg even snel naar het strand. Maar naarmate de politie hem meer vertrouwde, kreeg hij meer vrijheid, tot de tandarts alleen nog maar een voorwendsel was. Dezelfde politiechef nam hem steeds onder zijn hoede en hij nam twee behulpzame agenten mee. Tijdens eerdere uitstapjes mocht Ruggiero niet het water in, uit angst dat hij zou ontsnappen of verdrinken, maar op een middag had de politiechef hem eindelijk toestemming gegeven om even te surfen.

Ruggiero: *Ik heb die ene politieman leren kennen, hij is een goede vriend geworden. Ik zeg: 'O, ga met me mee naar een bar,' en we gingen naar een bar... En na een paar keer mocht ik van hem een duik in zee nemen. Op een dag nam ik zelf een surfplank mee en ben ik wezen peddelen in Canggu. Het waren flutgolven, heel onrustig. Maar het waren hoge golven en ze waren bang dat ik de zee in getrokken zou worden en niet meer boven zou komen. Ze zeiden naderhand dat ze bang waren dat ik zou verdrinken.*

Een andere keer belde Ruggiero zijn vriendin om met haar in een leuk viersterrenhotel af te spreken, niet ver van Hotel K. 'Kun je een beetje shabu voor me meenemen?' vroeg ze. 'Ja, natuurlijk, geen probleem,' zei hij.

De volgende ochtend liep Ruggiero de deur van Hotel K uit met shabu in zijn borstzak. Hij begroette de drie politiemannen. Officieel werd hij weer naar de tandarts begeleid. Hij stapte in de auto en ze reden naar het hotel waar zijn vriendin wachtte. Terwijl twee agenten aan het zwembad op Ruggiero's kosten fris zaten te drinken, betaalden hij en zijn vriendin contant voor een kamer. De agent die aan het kortste eind had getrokken, zat voor de deur.

Later die dag ging Ruggiero op Echo Beach lunchen met wat vrienden die hij eerder al had opgebeld.

Ruggiero: *Toen ik in de bar kwam, waren er een stuk of tien vrienden. Ik had iedereen opgebeld om te zeggen: 'Kom ook.' Ik nam wat coke en maakte lijntjes op het toilet. Iedereen drinkt whisky, iedereen wacht op me.*

Op sommige middagen nam hij zijn vriendin mee naar het strand, maar hij moest vindingrijk zijn om tijd met haar alleen te krijgen.

Ruggiero: *Er was een hoekje van het strand waar we wat privacy hadden... een struik. We gaan achter de struik. Ik zeg tegen de agent: 'Ik ben Ruggiero, je kunt*

me volkomen vertrouwen, ik zou nooit ontsnappen, dat zou ik je niet aandoen.’ Hij is al een keer of zes met me op stap geweest. En de bewaker uit de gevangenis, ook dezelfde bewaker. Hij kon me vertrouwen, ze wisten dat ik niks zou doen.

Toen nam ik op een dag een draad mee, een visdraad. Ik zeg: ‘Luister, ik heb een mooi plekje gevonden, achter een struik, waar ik even met mijn meisje alleen wil zijn.’ De bewaker wil me altijd zien, zodat hij weet dat ik niet ontsnap.

Dus ik klom in een boompje, ik knoopte de draad aan een tak en aan mijn shirt. Ik zei: ‘Luister,’ want ik had mijn telefoon bij me, ‘als jullie willen, moeten jullie me bellen, dan hoef je me niet steeds te zien.’

Dus ik zat daar met mijn telefoon, hij belt me... Ik zit in de struik met mijn meisje, en ik doe dit [hij trekt aan de draad waardoor zijn shirt op de tak beweegt].

Ze zien het shirt bewegen. Dus de politie weet dat ik er ben.

Zo heb ik het de eerste keer gedaan. De tweede keer pakte ik een draad, een heel dunne, en maakte ik hem vast en ging wat ouwehoeren. Ik ging het strand op, ver weg, wel honderdvijftig meter. Ik verdween en nam de draad en de telefoon mee, en dan belde hij me. En dan, als het tijd was om terug te komen, zei ik: ‘Hé klootzak, ik wil niet terugkomen. Pak me dan als je kan!’

Toen kwamen ze daar naartoe, er was niks. Paniek! Waar is-ie? Ik was er wel en ik kwam netjes terug. Het was een grapje. ‘Dat moet je niet meer doen,’ zei hij.

Hoe fijn Ruggiero het buiten ook had, zodra het tijd was terug naar de gevangenis te gaan werd hij met zijn neus op de feiten gedrukt.

Ruggiero: *Er zijn twee kanten, weet je. Soms... fuck, zo fijn buiten, dan weer terug in de gevangenis. De tijd buiten vliegt voorbij. Ik heb mijn vrienden... veel van m’n vrienden komen liever niet naar de gevangenis, het is geen leuke plek om te komen. Dus ik bel mijn Zweedse vrienden en andere mensen en vraag of ze naar het strand komen. Dan gaan we feesten en whisky drinken, soms neem ik wat coke mee en nemen we een lijntje op het toilet.*

Ik zit in de gevangenis en ik ben degene die de drugs meeneemt.

De gevangenen een paar uur naar buiten laten kon voor de betrokken bewakers en agenten riskant zijn als ze werden gepakt. Het had heel slecht voor hen kunnen aflopen als Ruggiero tijdens een uitstapje door het lint was gegaan en bijvoorbeeld een geladen machinegeweer in handen had gekregen.

Ruggiero: *Zal ik je wat idioots vertellen? Een keer ging ik naar het hotel en wilde mijn vriendin een foto met onze bewakers maken. Geen probleem, zeiden ze. Dus er staat aan weerskanten van mij en mijn vriendin een bewaker en de derde maakt de foto. Degene die de foto maakte, had een machinegeweer, dus hij zette dat geweer neer om de foto te maken.*

Ik zeg: 'Wacht, wacht, wacht, geef het geweer voor de foto, dat is leuk.' Dus hij geeft mij het geweer.

Ik hou het machinegeweer vast voor de foto en toen richtte ik het op de andere agent. Ik zeg nog: 'Dit zal toch niet geladen zijn?' Nadat hij de foto had gemaakt, vraag ik nog een keer: 'Man, dat ding is toch niet geladen?' Hij zegt: 'Ja.' Ik zeg: 'Maak je een grapje of zo?' Ik haal de clip eruit en hij was geladen, en ik had het wapen in mijn handen. Hij geeft me een geladen machinegeweer! Hij zegt: 'Geef hier, man.' Hij was heel aardig, maar ik zeg: 'Je bent een sukkel, man, je moet een gevangene nooit een geweer geven.' Maar zij zeggen: 'Je bent een aardige jongen, jou kunnen we vertrouwen.'

Hadden ze altijd machinegeweren bij zich?

Ruggiero: *Ja. Ik ben een gevaarlijke jongen, hoor. Nou ja, dat maakten zij ervan; ik wist niet dat ik een gevaarlijke, grote dealer was. Vier gram hasj. Maar ze moesten wel, hè.*

Dagjes uit waren normaal voor buitenlanders, als ze maar betaalden. Het was een win-winsituatie voor gevangenen, bewakers en de politie. Gevangenen konden de verschrikkingen van de gevangenis een paar uur achter zich laten, en voor de bewakers en politie was het een leuke werkdag, met een gratis lunch en een leuk extraatje.

Het systeem was simpel als de gevangene geld had om de juiste personen te betalen. Om de deur uit te komen moesten ze eerst de gevangenisdokter tussen de 200.000 (17 euro) en 500.000 roepia (43 euro) betalen voor een verwijsbrief naar de tandarts, en het hoofd beveiliging 200.000 roepia (17 euro). Het certificaat van de dokter moest worden ondertekend, en meestal betaalde de gedetineerde een plaatselijke bewoner om dat te regelen. De tandarts rekende zo'n 300.000 roepia (25 euro) voor zijn handtekening - niets was gratis. De grootste kostenpost was de politie: zij vroegen samen ongeveer 800.000 roepia (68 euro), en al hun eten, drinken en de brandstofkosten werden door de gedetineerde betaald. Dat was de afspraak.

De gedetineerde Juri was meerdere malen buiten geweest. Hij had

gezwommen in een hotelzwembad en wat gedronken met zijn ouders en zijn verloofde, Ade.

Juri: *Ik ging naar het hotel met mijn verloofde, een keer met mijn zus. Een keer kwam mijn vriend uit Italië. Er is een zwembad, we maakten er een feestje van. Ik ben een keer naar het strand geweest... Ik ben eerst naar huis gegaan en om één uur s middags zeg ik tegen de politie: 'Waarom brengen jullie me niet naar het strand?'*

Zij zeiden: 'Nee, dat kan niet, we hebben uniformen.' Ze wilden niet dat andere politieagenten hen zagen. Ik zei: 'Geen probleem, ik geef jullie T-shirts.' 'Ja, als je ons T-shirts geeft dan kan het wel.' Ik gaf ze T-shirts, shorts, alles en ze gebruikten de slippers van mijn vader. Ze stopten de geweren in een tas, een grote strandtas, en mijn moeder droeg die tas met de twee geweren. We gingen met een taxi naar het strand. Er waren twee politiemannen en een bewaker. Ze lieten hun uniformen achter in het huis van mijn ouders, maar de geweren moesten mee. Die gaven ze aan mijn moeder om in de strandtas te stoppen.

Juri, zijn moeder, zijn verloofde en de politie in vrijetijdskleding namen een taxi naar het drukste strand van Kuta. Juri wist niet of ze hem zouden laten zwemmen, want hij had van Ruggiero gehoord dat de politie gevangenen niet vaak het water in liet gaan. Maar toen de auto stopte, vroeg Juri: 'Hé, mag ik gaan zwemmen?'

'Kan je wel zwemmen?' vroeg de politieman.

Ze waren bang dat ze in de problemen zouden komen als hij verdronk.

'Ja, ik kan zwemmen,' antwoordde hij lachend.

'Dan ga je maar, waarom zou je dat vragen? Gewoon gaan!'

Daarmee was het geregeld. Juri nam een aanloop en dook de zee in en een uur lang voelde hij zich een vrij man, spetterend in het water, bier drinkend, genietend van het tropische eiland, net als de toeristen om hem heen. Maar, anders dan hen, ging hij na afloop niet douchen in een fijn hotel.

Toen Juri rond zes uur die middag terugkwam in Hotel K, was het niet makkelijk om naar binnen te gaan, de donkere smerige wereld in - terwijl hij nog naar de zee rook, de golven nog kon voelen, en de herinnering aan het mooie leven dat hij was kwijtgeraakt weer vers was. Maar de dagen buiten waren de kwelling van het terugkomen waard.

Mick bracht veel middagen door in een bar in het toeristengebied rond Sanur Beach, waar hij vaak op vakantie was geweest. Hij ging daar wat drinken met vrienden. De politie nam niet altijd de moeite om hun geweren mee te nemen -

ze deden hem handboeien om die ze afdeden zodra hij in de auto zat. Hij genoot ervan de zee te zien, bier te drinken en te kletsen; dan voelde hij zich weer mens.

Mick: *Ik maakte mijn gezicht nat met zeewater. Liep een beetje door het water.*

Mick ging al met al acht of negen keer naar buiten. Hij ging niet altijd naar het strand; soms liep hij gewoon door de straten en snoof hij het leven buiten de muren op. Hij had meerdere keren de kans om te ontsnappen, maar gebrek aan geld en de grote kans dat hij werd gepakt weerhielden hem daarvan.

Mick: *Ik heb twee keer echt kunnen ontsnappen, maar ik had het geld niet. Ik had 1500 of 2000 euro nodig. Het punt is dat je dingen moet regelen.*

Af en toe liep het mis voor een gevangene en zijn of haar oppassers. In één geval, dat het nieuws haalde en de gevangenis in verlegenheid bracht, werden twee bewakers en een gevangene opgepakt in een bordeel, waar ze alle drie van de diensten gebruikmaakten.

Een gedetineerde, die veilig opgesloten had moeten zitten in de penitentiare inrichting Kerobokan, werd zondag in alle vroegte opgepakt in een bordeel in Sanur, Denpasar. De ontsnapte gevangene had blijkbaar de nacht met een prostituee doorgebracht. De zaak kreeg een vreemde wending toen bleek dat twee bewakers niet alleen de verdachte hadden geholpen uit de gevangenis te ontkomen, maar ook deel hadden genomen aan de escapades van die nacht.

- Jakarta Post, november 2001

In een ander incident betaalde de Taiwanese gevangene Tommy, die het vertrouwen van de bewakers had gewonnen, de benodigde bedragen om een dagje uit te mogen. Hij had geen politie-escorte, alleen een bewaker en de gedetineerde Pemuka Saidin. De drie hadden zich niet aan de regels gehouden en waren uit elkaar gegaan. Ze hadden afgesproken om elkaar om vijf uur 's middags weer in de buurt van de gevangenis te treffen. Tommy was op een gehuurde motorfiets weggereden. Ze hadden dit vaker gedaan, maar deze keer kwam Tommy niet terug. Saidin en de bewaker wachtten twee uur op zijn terugkeer. Om zeven uur liepen ze terug naar de gevangenis, waar ze het nieuws bekendmaakten. De beveiligingsbaas belde lokale ziekenhuizen voor het geval Tommy een motorongeluk had gehad. Uiteindelijk maakten ze om negen uur die avond zijn ontsnapping bekend. Omdat Tommy al vanaf tien uur 's ochtends een vrij man was geweest, had hij direct een vlucht naar Jakarta genomen. De

Taiwanees werd nooit gepakt; hij was allang al thuis. En dat was vervelend voor de westerlingen, die een tijdje niet meer konden profiteren van een dagje uit.

Voor de lokale gevangenen was het veel makkelijker om naar buiten te gaan. Velen van hen liepen in en uit en hadden werk buiten de gevangenis. Een aantal gevangenen die lange straffen uitzaten, met name mannen, leken vrij in en uit te kunnen lopen. Voor een onofficiële verlofdag betaalden ze contant.

Je zou denken dat de plegers van de ernstigste misdrijven in de gevangenis de minste vrijheid krijgen. Maar in de vreemde, chaotische wereld van Hotel K leek het net andersom te zijn. Vaak stond een gedetineerde die vastzat voor moord als portier bij de ingang. De Laskars, Saidin, Ketut en Iwan hadden rollen die van Hotel K bijna een echt hotel maakten. Sommige gevangenen hadden officiële vergunningen om buiten de gevangenis te werken. Een gevangene die voor moord zat, liep elke dag ongehinderd naar de sportschool om de hoek.

Maar toen de verkeerde politieman hem buiten de gevangenis oppakte, werd hij zwaar gestraft.

Een gedetineerde: *Ze brachten hem naar Polda [politiebureau] en sloegen en sloegen en sloegen hem twaalf uur achter elkaar met grote houten stokken met spijkers erin. Ze bonden een T-shirt over zijn gezicht zodat hij niets kon zien, en vijftien politiemannen sloegen op hem in. Hij liet me zijn rug zien en het was net alsof Jezus van het kruis was gekomen. Allemaal open wonden. Hij vertelde me dat ze hem met een gesp op z'n rug hadden geslagen omdat hij de gevangenis uit was gegaan. Ze hebben geen botten gebroken, maar ze hebben wel zijn hoofd geraakt. Na een tijdje was hij weer in orde.*

Een aantal gewone Balinese gevangenen mocht naar buiten voor klusjes als het vegen van het parkeerterrein, sigaretten halen voor de bewakers of het overgebleven gevangeniseten naar iemand brengen die het aan zijn varkens voerde. Sommigen van hen werkten als schoonmakers in de huizen van bewakers. Deze lokale gedetineerden gingen vaak 's middags naar hun eigen dorp of lunchten in een eethuis en winkelden wat. Anderen kregen het weekend vrij. Afhankelijk van wie je was en welke contacten je had konden allerlei vrijheden worden verworven.

Met een klein bedrag voor de bewakers en een goed excuus, zoals een kunstwerk dat ze in de gevangenis hadden gemaakt bij een galerie in de buurt aanbieden, konden lokale gevangenen meestal een paar uur naar buiten. Je kon ervan op aan dat ze terugkwamen, want hun dorpen en huizen waren eenvoudig

te vinden. Zodoende hadden plaatselijke gevangenen meer vrijheid dan gevangenen uit andere delen van Indonesië of westerlingen. Zelfs Balinese gevangenen zonder werk konden een dag naar buiten door wat geld te betalen en op de vuilniswagen te klimmen.

Thomas: *Als ze vuilnis wegbrengen, zetten ze twee mensen in de vrachtwagen die dan de hele dag buiten de gevangenis hun gang kunnen gaan en 's avonds terugkomen. Het waren Balinezen. Zij zaten meestal in de vrachtwagen. Het was handel voor de gevangenis. Ze betaalden er natuurlijk voor, misschien iets van 400.000 de man. Elke keer als de vuilniswagen wegreed, gingen twee of drie mannen mee voor een dagje uit.*

De meeste gevangenen grepen de kans op een paar uur buiten Hotel K met beide handen aan, wat het ze ook moest kosten. Maar voor iedereen was het een bitterzoete herinnering aan het leven dat ze waren kwijtgeraakt.

Trisna, Balinese gedetineerde: *De eerste keer dat ik buiten de gevangensmuur stond, was ik zenuwachtig. Het was voor het eerst in lange tijd dat ik buiten was. Het voelde als een droom en ik heb mezelf in mijn wang geknepen om te weten of het echt was of niet. Ik kon zo diep ademen en zoveel frisse lucht inademen als ik wilde, en ik maakte me niet druk om de luchtvervuiling door het drukke verkeer in het toeristengebied. Ik kwam van de duisternis in het licht, ook al was het maar voor even. Maar het voelde als een schitterend geschenk en ik voelde me zo gelukkig, want niet iedereen krijgt de kans om ervan te genieten.*

Politie-invallen

Thomas: *De bewakers willen niet dat de politie binnenkomt. Het is hun koninkrijk.*

Juri zat op de grond in de blauwe kamer het gezicht van zijn verloofde te strelen en met haar te praten. Hij genoot van hun tijd samen te midden van honderden andere mensen. Ade was net teruggekomen van een bezoek aan haar familie in Timor en ze hadden een intiem moment. Er kwam abrupt een einde aan toen Juri opsprong en ‘shit’ riep. Hij rende door de ruimte en sprong over de zittende mensen heen. Ade keek om zich heen om te zien waarvan hij was geschrokken. Aan de andere kant van de ruimte kwam een lange rij politieagenten met machinegeweren binnen. Juri was inmiddels op het toilet, waar hij in paniek een gram smack die hij in zijn broekzak had in een stukje folie van zijn pakje sigaretten wikkelde en in zijn anus duwde. De politie deed een inval in Hotel K.

Toen hij klaar was, ging zijn telefoon. ‘Juri, kom snel, ze doorzoeken ons blok!’ riep de Chinese gedetineerde Patrick. De bezoekers werden door bewakers naar buiten geleid toen Juri door de blauwe kamer sprintte, de binnenplaats overstak, honderden politiemannen passeerde en zijn blok in rende. Hij gooide zijn celdeur dicht en keek of hij verdachte dingen zag. De politie stond buiten; hij had maar een paar seconden. Hij pakte een kaart die hij gebruikte om smack te hakken, een stukje aluminiumfolie en een aansteker, en gooide ze door het raam naar buiten. Net toen hij zich weer omdraaide, ging de deur open en stapten er drie politieagenten naar binnen.

Juri keek ademloos toe hoe ze zijn cel doorzochten. Plotseling realiseerde hij zich dat hij zijn pijp was vergeten. Die lag onder de tafel, achter een doos. Het was een kwestie van tijd voor ze hem zouden vinden, maar hij kon nu niets meer doen. Ze haalden zijn kamer overhoop, rukten het laken van het matras, doorzochten een stapel kleding en knepen zijn tube tandpasta leeg. Toen vonden ze de pijp.

Er ontstond wat opschudding toen de politie opgewonden begon te praten en anderen naar binnen riep. Drie andere politieagenten kwamen de cel binnen, samen met de vriendelijke bewaker Pak Mus. ‘Jij gebruikt. We pakken jou,’ zei de politiemann tegen Juri terwijl hij op de pijp wees. ‘Die is niet van mij,’ zei

Juri. Hij was wanhopig. Hij wilde geen nieuwe rechtszaak. Hij begon te ratelen: 'Die is van een Nederlandse jongen die hier voor mij zat. Hij is net weg uit de gevangenis. Pak Mus, dat is toch zo?' zei hij, terwijl hij de bewaker aankeek. 'Ja, dat klopt. Juri gebruikt niet,' zei Pak Mus. Hij redde Juri. De politie kon hem niets maken.

Juri: *Ik had die keer geluk.*

De hele gevangenis was bedrijvig. Niemand wist of de politie naar hun blok zou komen, maar ze moesten erop voorbereid zijn. In de andere tien blokken renden de gevangenen nog schreeuwend rond: 'De politie komt, de politie komt... opruimen... opruimen!'

Overall ruimden gevangenen hun cellen op. In paniek gooiden ze rondslingerende drugs, pijpen, folie en spuitjes weg. Ze gooiden ze uit het raam, begroeven ze in het zand, verstopten ze in geheime vakjes en drukten ze in hun anus. Een groep gevangenen die aan een van de roulettetafels bij de tempel zat te gokken, veegde snel alles bij elkaar en borg de tafels achter de hindoetempel op.

De politie doorzocht de blokken een voor een. Gespecialiseerde agenten gingen naar binnen terwijl zeker honderdvijftig bewapende agenten het blok omsingelden, ze bereidden zich voor op een mogelijke aanval door gevangenen. De invallen werden meestal 's avonds gedaan, als de gevangenen al in hun blokken zaten opgesloten. Maar vandaag liepen meer dan negenhonderd criminelen, van wie de meesten de politie hartgrondig haatten, vrij rond.

De Braziliaan Ruggiero lag in zijn cel te slapen toen hij plotseling werd gewekt door een gedetineerde die door het blok rende en riep: 'Politie, politie, politie, politie!' Ruggiero sprong op en sloot zijn deur. Hij ging razendsnel door zijn cel en pakte zijn messen, telefoons, opladers, koptelefoons en alle andere smokkelwaar, en stopte alles in een geheim vak dat hij in de vloer had uitgehakt. Hij had geen drugs, en zijn laptop en wat contant geld had hij eerder al verstopt in de dubbele bodem van zijn houten tafel. Tegen de tijd dat de politie zijn deur opende, was hij klaar. Hij keek knarsetandend toe hoe ze al zijn persoonlijke spullen doorzochten, zijn boeken over het boeddhisme doorbladerden, zijn stapel kleren overhoophaalden, zijn krat bier onderzochten en het matras optilden. Het was een gevangenis en hij was aan invallen gewend, maar hij hield er niet van. Ze waren vernederend en een inbreuk op zijn privacy, en soms waren ze zwaar overtrokken. Toen een vrouwelijke politieagent haar vingers in zijn verse broodje kaas stak, verloor hij zijn geduld. 'Blijf van mijn broodje af, trut!' gromde hij. De politie verliet zijn cel zonder iets te hebben gevonden en liet,

gelukkig voor hem, het volle krat bier staan. Hij had het krat van Laskar-lid Alit Balong gekocht, die in de cel naast de zijne zat.

De politie kamde de rest van de cellen in Ruggiero's blok uit en vond in maar één ervan drugs. Een gevangene had die ochtend een aantal marihuanazaden en een takje in zijn asbak gegooid toen hij een joint rolde en was vergeten ze weg te doen. Het was een dure fout. Hij werd gearresteerd, aangeklaagd en na de rechtszaak tot twee jaar extra gevangenisstraf veroordeeld. Om deze reden namen de gevangenen politie-invallen heel serieus.

De politie had een huiszoekingsbevel voor deze inval gekregen nadat ze Pak Giri hadden gearresteerd. De politie had hem de avond ervoor na een tip gevolgd. Pak Giri had na zijn dienst Hotel K verlaten, was op zijn motor naar een karaokebar in Denpasar gereden, was op het parkeerterrein gestopt, had de motor uitgeschakeld en de sleutel eruit getrokken. Meteen daarop kwamen er meerdere politieagenten aan gereden die zijn motor omsingelden. Een agent vertelde Pak Giri dat ze hem wilden fouilleren op drugs. De bewaker beweerde dat hij niets bij zich had. Maar tijdens het fouilleren vonden ze een plastic zakje in zijn sok. Het bevatte net iets meer dan 4 gram heroïne. De politie begeleidde Pak Giri naar zijn huis, waar hij volgens de tipgever drugs voor gedetineerden in Hotel K opsloeg. Onder de tegelvloer onder zijn bed vonden ze een snoepblik met 2 plastic zakken; een bevatte 25 gram cocaïne en de andere bijna 19 gram heroïne.

De verdachte bekende dat hij de illegale drugs van een gedetineerde had. Hij zei ook dat de betreffende gedetineerde grote hoeveelheden drugs in zijn cel had. Daarop viel de politie dinsdag de grootste gevangenis van Bali binnen. Helaas was de cel van de gedetineerde al leeg.

- Denpost, februari 2006

De gedetineerde was drugsbaron Arman. De politie wist dat hij op grote schaal dealde vanuit zijn cel, omdat mensen die ze buiten de gevangenis oppakten steeds verklaarden dat hij hun leverancier was. Sinds hij in Hotel K had ingecheckt, had Arman een aantal nieuwe veroordelingen voor het bezit van duizenden xtc-pillen aan zijn strafblad toegevoegd. Omdat hij de beruchtste drugsbaas van de gevangenis was, draaide Arman ook op voor de daden van zijn grootste xtc-leverancier, Iwan, die zich rustig hield in zijn meubelwerkplaats annex xtc-fabriek. Het was onder de gedetineerden alom bekend dat Arman Iwans tussenpersoon was. Er waren verschillende redenen dat Arman nu werd opgepakt. Er werden vaak gevangenen opgepakt die zijn drugs naar buiten brachten. En dealers die zijn drugs in clubs en kroegen verkochten, noemden

snel zijn naam als ze werden gepakt. Ze kenden geen loyaliteit.

Arman werd zelfs verlinkt door een van de mannen die hij vroeger het meest vertrouwde. Deze man was opgepakt met 343 xtc-pillen van Arman. Hij sloot een deal met de politie, die de aanklacht zou laten vallen als hij Arman in de val lokte. Daarom bestelde hij 2000 pillen en ging hij naar Hotel K om het pakketje op te halen. Arman gaf zijn vertrouwde dealer een rode tas gevuld met T-shirts, die de dealer zodra hij naar buiten liep aan de politie overhandigde. Onder de T-shirts zaten de pillen. Ze namen 2342 pillen met een waarde van 175.000 roepia per stuk in beslag. De totale waarde bedroeg 410 miljoen roepia (35.500 euro).

De grootste zaak tegen Arman begon toen een van zijn leveranciers in Jakarta werd opgepakt met 35.000 gele xtc-pillen met een Popeye-logo uit Nederland. Het huis van de leverancier in Jakarta werd doorzocht en de politie vond een lijst met drugsleveringen, waaronder eentje voor 7000 pillen naar Bali, en een vrachtbrief. De politie van Jakarta vloog naar Bali en wachtte tot de drugs werden opgehaald. Twee mannen, Aldi en Prana, arriveerden in een oude Honda Accord en werden gearresteerd toen ze het pakketje wilden meenemen. Ze bekenden dat hun vriend Ayung, en gevangene in Kerobokan, hen om 16.00 uur die middag in een restaurant zou treffen om het pakketje in ontvangst te nemen.

De verdachte, die op dat moment in Kerobokan hoorde te zitten, arriveerde rond vier uur 's middags in een taxi. De politie rekende hem in toen hij uit de taxi stapte en het restaurant in ging. Toen Ayung (gevangene) werd ondervraagd, beweerde hij dat de drugs eigendom waren van Arman Maulidie en dat het plan inderdaad was dat hij ze naar Kerobokan zou brengen,' meldde woordvoerder A.S. Reniban van de Balinese politie.

- Denpost, mei 2006

Na elke arrestatie waarbij het spoor naar Hotel K leidde, regelde de politie een bevel om de gevangenis binnen te vallen. Maar in hun talloze doorzoekingen van Armans cel vonden ze maar één keer drugs. Een van Armans mannen had de politie getipt dat hij een voorraad drugs had verstopt onder een specifiek nephurktoilet, dat was ontworpen om drugs in te verbergen. Bij eerdere invallen waren de drugs nooit gevonden, maar dankzij deze informatie vonden ze een enorme voorraad in zijn toilet, waaronder cocaïne, heroïne, gereedschap voor inhaleren, xtc-pillen, vreemde valuta - 29 miljoen roepia, 500 Amerikaanse dollar, 5000 euro en 500 Australische dollar - en zelfs een geweer. Arman gaf toe dat alles van hem was.

Steeds als er een nieuwe aanklacht tegen Arman was, werd hij gearresteerd en naar het politiebureau gebracht, maar de aanklachten verdwenen vaak; iets wat hem tienduizenden euro's kostte. Hij betaalde 61.000 euro om een grote xtc-zaak in het niets te laten oplossen.

Er waren echter ook momenten dat Armans geld niet hielp, als een zaak te veel media-aandacht trok of als de verkeerde politiemensen erbij betrokken waren, en dan moest hij voor de rechter verschijnen. Er liepen altijd meerdere zaken tegen hem, en zijn straf van 10 jaar liep in de tijd dat hij in Hotel K zat op tot 26 jaar. Maar dat weerhield hem niet: hij verdiende 6500 euro per dag en kon komen en gaan wanneer hij wilde. Voor de politie-inval die volgde op de arrestatie van Pak Giri werd hij, zoals gewoonlijk, telefonisch gewaarschuwd door een bewaker die hem vertelde dat Pak Giri was opgepakt, dat zijn naam was genoemd en dat de politie onderweg was en zijn cel zou doorzoeken. Arman was kwaad en waarschuwde zijn mensen. Ze begonnen snel zijn drugs uit het plafond en uit een betonnen ruimte in zijn cel te halen. Ze stopten zoveel mogelijk in een afgesloten kist en lieten die in het riool zakken, waar ze hem later weer uit zouden vissen. Ze gooiden ook drugs, pijpen, folie en rietjes uit het raam achter in de cel. Het was een standaardregel dat er tijdens een inval geen drugs meer in de cel mochten zijn. Als de drugs op een neutrale plek werden gevonden, nam de politie ze in beslag, maar kon niemand worden aangeklaagd.

Sommige gedetineerden grepen hun kans en renden achter de cellenblokken langs om zoveel mogelijk drugs op te rapen voor de politie er was. Tijdens een inval een maand eerder had de politie een gevangene, de motordief Abdul motordief, liggend in een greppel achter Armans cel aangetroffen; hij had een overdosis gehad.

Alle gevangenen wisten dat er drugs uit het raam werden gegooid en Abdul was niet de eerste die ze had gepakt. Maar toen hij de politie zag, had hij geen tijd om de drugs te verbergen. Hij raakte in paniek en begon al het bewijsmateriaal door te slikken. Toen de politie hem had bereikt, had hij een aanval gekregen en kwam het schuim uit zijn mond. In zijn dichtgekleemde vuist vonden ze 1 gram heroïne en in zijn zakken 25 xtc-pillen. Hij werd met spoed naar het Sanglah-ziekenhuis gebracht, maar overleed onderweg.

Bijzonder ernstig was het feit dat een gedetineerde, die betrokken was geweest bij de diefstal van vervoersmiddelen, genaamd Abdul Habib, in een greppel achter blok E sprong. De politie schoot snel te hulp. De man had blijkbaar net 25 inex [xtc-pillen] geslikt. Habib werd met spoed naar het Sanglah-ziekenhuis gebracht. Helaas kon men niets voor hem betekenen en overleed hij om vijf uur

's middags aan een overdosis drugs.
- Denpost, 28 december 2005

Tijdens de inval die op Pak Giri's arrestatie volgde, vond de politie 400 gram smack achter Armans cellenblok, die ze in beslag namen. Ze doorzochten zijn cel grondig, maar vonden zoals gewoonlijk niets. De politie doorzocht ook Iwans meubelwerkplaats en bekeek alle machines. Maar Iwan was ook gewaarschuwd en er lag niets meer. Bij een eerdere inval had hij een blik met 1000 xtc-pillen op de vuilnisbelt gegooid, maar hij kon ze naderhand niet terugvinden. Met de hulp van Thomas doorzocht hij urenlang alle blikken die op de vuilnisbelt lagen. Uiteindelijk moest hij accepteren dat hij de xtc-pillen met een waarde van 13.000 euro kwijt was. Een lokale gevangene echter, die vlakbij in de tuin aan het werk was, geloofde simpelweg niet dat een blik met 1000 xtc-pillen, die meer waard waren dan hij in zijn hele leven zou verdienen, zomaar kon verdwijnen. Hij groef 2 dagen in de vuilnis en vond de pillen. Om de een of andere reden gaf de eerlijke crimineel het blik aan Iwan en vroeg hij nergens om. Iwan beloofde hem met wat geld en een baantje in zijn meubelfabriek.

Thomas: *Het was zo stom dat hij het teruggaf aan Iwan. Wat kreeg hij ervoor? Een baantje waarbij hij 20.000 roepia [1,30 euro] per dag verdiende.*

Tijdens de inval vanwege Pak Giri was de politie drie uur bezig met het doorzoeken van de mannenblokken. Ze vonden wat drugs en pijpen en arresteerden zes gevangenen. Ze namen messen, kerosine-branders, mobiele telefoons, opladers, dvd-spelers, porno-dvd's en grootboeken met drugsverkopen in beslag. Ze ontdekten zelfs drie illegale roulettetafels die in de tempel, die zelden werd doorzocht, waren verstopt. Dit was een schoonveegactie in de hele gevangenis, omdat Pak Giri, in de hoop er zelf baat bij te hebben, de politie had verteld hoe wijdverspreid het drugsgebruik en de drugshandel in Hotel K waren. Toen de ex-bewaker later van de politiecellen naar Hotel K werd gestuurd om daar zijn straf uit te zitten, moest Pemuka Saidin hem beschermen.

Tijdens de inval hing er ook een ongemakkelijke spanning in blok W. De vrouwen waren opgesloten in hun blok en wachtten in hun cel tot ze aan de beurt waren voor de doorzoeking. Na een uur waren de vrouwelijke bewakers hun komen vertellen dat ze geen sexy kleding mochten dragen voor de mannelijke politieagenten. Iedereen die schaars gekleed was, trok meer kleding aan.

De Australische Schapelle Corby trok altijd de aandacht. In de lokale pers werd ze 'Ganja Queen' genoemd. Ze was beroemd omdat haar zaak de internationale kranten had gehaald. Ze droeg een topje en een pyjamabroek. De

bewakers vonden haar nog te sexy gekleed, dus deed ze een bh aan en zette haar nep-Chanel zonnebril op. Alle vrouwen waren druk geweest in afwachting van de inval: ze hadden hun telefoons, dvd-spelers, opladers en geld verstopt. In één cel hadden alle vrouwen hun elektronische smokkelwaar in een grote tas gestopt en die aan een van de vrouwelijke bewakers meegegeven om hem ergens veilig op te bergen. Nu was het afwachten.

Het begon met drie luide klappen op de stalen deur. De politie drong naar binnen met machinegeweren. Ze renden schreeuwend het blok in en verspreidden zich tot in elke hoek. Voor elke cel hielden enkele agenten halt; ze bleven met getrokken geweer staan. De vrouwen waren goed voorbereid, maar het bleef een irritante wrede verstoring. Voor degenen die nooit eerder een inval hadden meegemaakt, was het beangstigend. Zelfs de bewakers renden langs de cellen en riepen: 'Eruit, eruit, eruit!' Alle vrouwen moesten op een rij gaan staan voor het appel.

Toen iedereen in rijen stond, moesten twee vrouwen uit elke cel terug naar binnen om alle sleutels van de afgesloten kasten, kisten en laden te verzamelen. Toen ze terugkwamen, overhandigden ze de politie de sleutelbossen en begon de doorzoeking. In elke cel werden kleding, boeken en toiletartikelen bekeken en op een grote hoop gegooid.

Enkele agenten filmde de inval met videocamera's en ze richtten hun camera regelmatig op de rij vrouwen. De meesten wendden zich af en bedekten hun gezicht, omdat ze 's avonds niet herkenbaar op tv te zien wilden zijn. Met name Schapelle had er een hekel aan, omdat zij altijd een doelwit was; haar foto's konden voor veel geld aan de media worden verkocht. Ze probeerde zichzelf in de rij te verbergen achter een boompje, en droeg een zonnebril om een vervelende ooginfectie te verhullen.

Een andere buitenlandse, Renae Lawrence van de Bali Nine, zag dat de politie de tas met elektronica die de bewaker zou verstoppen had gevonden. Haar nieuwe draagbare dvd-speler zat er ook in. Ze was niet blij. 'Sorry, die is van mij,' zei ze terwijl ze hem pakte. 'Nee, nee, we controleren alleen op drugs,' zei een politieagent. 'Oké, geen probleem, die heb ik niet,' zei ze, en ze legde de dvd-speler weer neer. De politie controleerde hem en zei: 'Alles prima.' Renae was de enige gedetineerde die de politie durfde te trotseren. Ze verzamelden telefoons, opladers, contant geld, en gasbranders en theelepels die zouden kunnen worden gebruikt om heroïne te verhitten - hoewel de meeste vrouwelijke gevangenen de gasbranders alleen gebruikten om eten te verwarmen of water te koken voor een kop koffie.

Na een paar heel lange uren zat de doorzoeking erop en verdween de politie even snel uit blok W als men was verschenen. De agenten stroomden door de

stalen deur naar buiten en liepen over de grasvelden naar de uitgang. Maar voor de politie was het nog niet voorbij. Er stond nog heel wat te gebeuren. In de mannenblokken achter hen stonden boze gevangenen, die normaal gesproken werden opgesloten tijdens invallen. Ongeveer tachtig mannen renden tegelijk op de politie af, 'Klootzakken, klootzakken!' schreeuwend en stenen gooiend. De politiemannen renden naar de kantoren.

Juri: *Over de hele wereld haten mensen de politie. Ze zijn de grootste vijand.*

De grote haat voor de politie die in elke gevangenis aanwezig is, werd vergroot door de schaamteloze hypocrisie. De meeste gevangenen wisten dat veel politieagenten in drugs handelden, drugs gebruikten en zelfs drugs die ze in Hotel K in beslag hadden genomen verkochten.

Saidin: *In de gevangenis deed het verhaal de ronde dat Arman voor enkele politiemensen verkocht.*

De boze stenengooiers waren vooral Balinese gevangenen. De Braziliaan Ruggiero deed voor de lol mee - tot hij de politieagent zag die hem drie jaar eerder gearresteerd en in elkaar geslagen had. Woede maakte zich van hem meester. Hij rende als een gek en gooide een steen zo hard hij kon. Hij miste, maar het voelde goed. De stenen vlogen hem om de oren, en hij rende terug om dekking te zoeken.

Er vlogen honderden stenen door de lucht. De woedende Balinese gevangenen zongen in koor 'Klootzakken!' en gooiden fanatiek met stenen. De politieagenten renden richting de uitgang. Eentje werd achter op zijn hoofd geraakt. Een ander in zijn nek. Het was een slagveld. Het was een chaos.

Plotseling draaiden drie politieagenten zich om. Ze schoten met hun machinegeweren in de lucht. De gevangenen verstijfden instinctief. Heel even stond alles stil, maar de gevangenen begonnen al snel te sissen en te jouwen, en schreeuwden weer 'Klootzakken! Klootzakken!' terwijl ze begonnen te rennen. De meeste agenten hadden inmiddels de kantoren bereikt. Een aantal gevangenen achtervolgde hen door de uitgang naar buiten en bleef tot op de parkeerplaats schreeuwen en stenen gooien.

Ruggiero: *Het was leuk. Anders verveelde je je toch maar.*

De Kerobokan-club

Ruggiero: *Elke dag was een feestje. Elke dag als ze ons in het blok opsloten, hadden we bier en arak, en dansten we als gekken. Op een dag nam ik xtc - ik, Gabriel en Aris, we dansten als gekken - de Balinezen dachten dat we van een andere planeet kwamen. We begonnen te dansen toen het blok nog open was en toen sloten ze ons op.*

Juri: *We hebben in de gevangenis natuurlijk ook plezier, maar je kunt elke seconde, elke minuut doodgaan. Je kunt door iemand worden vermoord. Je kunt een foutje maken, en dan is het gebeurd. Je zegt een verkeerd woord tegen iemand, je kunt vermoord worden. Vanaf de vroege ochtend gebruiken we Xanax, alcohol, smack, wat dan ook. Je vergeet alles, je voelt geen stress.*

Omdat Bali een populaire vakantiebestemming is en mensen van over de hele wereld naar de stranden en nachtclubs trekken om te feesten en te genieten, is het onvermijdelijk dat Hotel K vol zit met gasten uit elke uithoek van de wereld: Oostenrijk, Duitsland, China, Frankrijk, Engeland, Canada, Mexico, Brazilië, Peru, Australië, Argentinië, Nepal, Taiwan, Japan, Rusland, Zweden...

Ruggiero: *Bali is een toeristenbestemming. Daar worden toeristen gearresteerd. Niet te veel cultuur, maar er zijn altijd interessante buitenlanders in Kerobokan. Iedereen hier is gek. Gabriel, Aussie Martin, die vent uit Griekenland, die kerel uit Rusland, uit Engeland, uit Amerika, uit Italië, Argentinië, Canada, Frankrijk, dus hadden we in elk geval gekken uit verschillende delen van de wereld. Dat ze een buitenlander zijn, maakt ze al interessanter, want die vent uit Frankrijk gaat me iets over wijn vertellen; die vent uit Hawaïi vertelt over surfen, die vent uit Japan vertelt me over... la la la, Aussies vertellen verhalen over Auszieland.*

Hadden jullie het samen leuk?

Ruggiero: *Ja, natuurlijk. We hebben drie verschillende stammen van buitenlanders: degenen die van smack houden, degenen die andere drugs*

gebruiken, en degenen die graag drinken, en dan zijn er nog degenen die overal van houden. Ik hoorde bij de drankclub. Ik ben de bierman. Ik denk dat ik in een vorig leven een Australiër ben geweest.

Juri was ook iemand die graag een feestje bouwde met de buitenlanders.

Juri: *Ja, we maken plezier... we hebben heel veel lol. Soms, zoals op oudejaarsavond, zijn alle cellen open. Je kunt overal komen, de gevangenis werd één grote discotheek. Alle cellen waren open tot de volgende avond. 24 uur. Elk blok. Je kon overal naartoe lopen. Je kunt een joint roken, xtc gebruiken. Alles. Alles. Het was te gek.*

Bijna elke middag verzamelden de westerlingen zich op het gras om bier te drinken, dope te roken en naar techno uit een draagbare cd-speler te luisteren. Mick speelde met een *loewak* (een kleine katachtige) die een gevangene als huisdier hield en blies dope in zijn snuit zodat hij high zou worden. Juri lag in de zon te slapen nadat hij in zijn cel smack had gerookt. Ruggiero dronk bier en ging voor iedereen barbecueën, haalde biertjes uit zijn krat en deelde ze uit. ‘Willen jullie drugs?’ vroeg hij geregeld aan zijn gasten. ‘Ja, ik heb wel zin in een lijntje,’ antwoordden zij dan. Ruggiero vond het leuk om gastheer te spelen. Dan pakte hij zijn gitaar en zong hij wat. De Engelse zeeman Kevin lag meestal dronken op de betonnen bank of vertelde nog maar weer eens hoe hij zijn schip was kwijtgeraakt op de Chinese Zee. Een van Armans jongens liep rond om xtc-pillen te ver kopen uit een plastic zak in zijn broek. De meeste mannen kochten tegen contante betaling wat pillen of ze gebruikten een tegoedbon.

De Amerikaanse surfer Gabriel was vaak dronken en high en zat erbij in zijn felroze gebloemde surfshort en spiegelende blauwe zonnebril, met zijn golvende, zongebleeke lange haar op zijn blote rug. Hij had zijn telefoon in de ene hand, een biertje in de andere hand en een sigaret tussen zijn lippen. Zo verliep elke lome middag.

Die ontspannen sfeer kon echter in een mum van tijd omslaan. Op een middag lag de Kerobokan-club te luiëren in de zon toen Mick een glimp van Gabriel opving in de wachttorens. Iedereen draaide zich om en zag hem staan met zijn zonnebril en een blikje bier. De vrijheid was slechts een sprong bij hem vandaan. Er ging een golf van opwindning door de groep, maar ze dachten allemaal dat de Amerikaan het lef niet zou hebben.

Gabriel had al dagen nagedacht over zijn ontsnappingsplan. Hij kon gewoon door een gat in de binnenste muur lopen, omhoog klimmen in de wachttorens en springen. Het was eenvoudig, maar het plan kon alleen slagen als het gat in de muur nog niet was gedicht. De muur was enkele dagen daarvoor afgebrokkeld op de plek waar de bewaker die arak naar binnen smokkelde een tunnel had gegraven om de plastic zakken met drank doorheen te trekken. Tropische regenbuien hadden meer aarde weggespoeld, waardoor de tunnel een kloof was geworden en de betonnen muur erboven het had begeven; het was niet de eerste en ook niet de laatste keer dat dit gebeurde. Die middag had Gabriel wat spullen in een zwart rugzakje gestopt, twee lakens van zijn bed getrokken, was hij door het gat gekropen, door het stuk gras vol slangen gelopen en had hij de ongebruikte wachttorens beklommen.

Thomas: *We noemen het de apenpost. Als de bewakers dat zouden horen, zouden ze het niet leuk vinden. Maar zo noemen de gevangenen het. Er is meestal niemand. De bewakers zitten niet in de wachttorens, ze zitten bij de keuken te kaarten of te drinken om de tijd te verdrijven.*

Als Gabriel niet zo high en dronken was geweest, had hij misschien getwijfeld aan zijn ontsnappingsplan - helemaal omdat hij nog maar vijf maanden hoefde te zitten. Maar in deze verwarde toestand nam hij een beslissing waarvan hij zijn hele leven lang spijt zou hebben. Hij sloeg vier blikjes Bintang-bier naar binnen, terwijl hij wachtte tot de twee mannen die beneden op straat rondgingen waren verdwenen. Toen ze weg waren, liet hij zich aan de twee lakens die hij aan een betonnen paal in de toren had geknoopt omlaag zakken. Toen hij de grond raakte, rukte hij de lakens los, slingerde hij zijn rugzak over zijn schouder en liep hij de straat in. Met zijn donkere zonnebril, roze gebloemde shorts en lange haar zag hij er eerder uit als een toerist dan als een ontsnapte gevangene uit Hotel K. Maar voordat hij een taxi kon aanhouden, werd zijn vrijheid hem alweer afgenomen.

Een groep van twintig Laskars, bewakers en lokale gevangenen had hem zien ontsnappen en had hem achtervolgd. Eén gevangene kwam op een motorfiets de hoek om scheuren en reed recht op Gabriel af. Hij raakte hem hard en zorgde ervoor dat hij een rijstveld in vloog. De gevangene liet de motor vallen, rende naar Gabriel toe en begon hem in zijn buik te trappen. In een mum van tijd werd de Amerikaan omsingeld door mannen die hem schopten en sloegen. Gabriel had geen schijn van kans. Zoals gewoonlijk vochten de Balinezen samen. Hij kon alleen zijn hoofd afschermen met zijn armen. Toen ze hem over de weg terug

naar Hotel K sleepten, was hij nog amper bij bewustzijn en had hij diepe, bloedende wonden aan zijn hoofd en in zijn gezicht.

Ruggiero: *Laskar, bewakers, mensen op straat - ze hakten allemaal op hem in. Je weet hoe het gaat op Bali: als ze een dief pakken, slaan ze hem allemaal in elkaar tot hij dood is en dan gooien ze hem in de vuilniswagen. Het is een gemeen volk. Het zijn lafaards. Als ik met iemand vecht en een vriend wil me helpen, zeg ik: 'Nee, ik vecht één tegen één.' Niet twee tegen één. Zij vechten met zoveel mogelijk tegen één.*

Toen ze met Gabriel binnenkwamen, passeerde de groep Juri's moeder, die op bezoek kwam. Ze schrok toen ze een bekende uit de cel van haar zoon zo onder het bloed zag. Zo werd ze er weer aan herinnerd waar haar jongste kind woonde. De bezoekers en gevangenen in de blauwe kamer hadden gezien hoe de groep mannen naar buiten was gerend. De Braziliaan Ruggiero was ook naar de ingang gerend en zag hoe ze zijn oude vriend naar binnen droegen. Hij liep achter hen aan toen de Laskars Gabriel door de blauwe kamer naar het kantoor van de beveiligingsbaas sleepten. Daar smeten ze hem op de tegelvloer. Gabriel bewoog niet. Hij was maar half bij bewustzijn en ze bleven hem schoppen en met stokken slaan. Ruggiero stond bij de deur en ving glimpen op van de gewelddadige aanval. Hij werd steeds kwader en tegelijkertijd banger.

Ruggiero: *Zijn hoofd was kapot en ze bleven tegen zijn hoofd schoppen. Toen had die ene vent, die klootzak die zo veel shabu rookt dat hij niet scherp kon zien, een ijzeren hamer en hij slaat op zijn voetzolen en zijn enkel. Een soort marteling. Het was te erg. Ik kon niet meer stil blijven staan. Ik ging de kamer in en zei: 'Klootzak, je moet mij ook eens slaan.' Toen duwden ze me naar buiten. Maar ze raakten me niet aan. Ze braken zijn enkel. Het zijn slechte mensen, ze zijn heel slecht.*

De sfeer in de blauwe kamer was gespannen. Mensen waren opgestaan en keken door de ramen in de kamer waar Gabriel werd afgetuigd. Ze hoorden het schreeuwen, schoppen en slaan. Er werd niet geheimzinnig over gedaan. Toen de gevangenen van de blauwe kamer terugliepen naar hun blok, kwamen ze langs de openstaande deur en zagen ze hoe Gabriel op de vloer lag en werd geslagen met korte, ijzeren staven.

Het was een gewelddadige afranseling. De gevangenen wisten dat ze misschien doorgingen tot Gabriel dood was. De groep was niet van plan hem te

doden, maar de meesten waren zo high dat ze niet wisten wanneer ze moesten ophouden. Gabriel had snel hulp van buitenaf nodig. Buitenlanders hadden consulaten en dit was het moment om daar een beroep op te doen. Ruggiero en Mick bel den allebei naar de Amerikaanse ambassade en vroegen om hulp. Binnen vijftien minuten arriveerde de consul, die boos de kamer in marcheerde. Meteen begonnen ze ook op hem in te slaan, tot ze zich realiseerden wie hij was. Schapelle overtuigde de bewakers van blok W ervan om haar naar het winkeltje te laten gaan om een fles Fanta te kopen. Ze nam een omweg, zodat ze een blik in de kamer kon werpen. Gabriel was er vreselijk aan toe; hij lag bewusteloos en bloedend op de grond. De consul kreeg af en toe nog een duw terwijl hij duidelijk probeerde te maken dat Gabriel naar het ziekenhuis moest. De bewakers wilden geen toestemming geven. Schapelle rende terug naar blok W en belde haar zus, Mercedes, en vroeg haar om snel het Rode Kruis en het Australische consulaat te bellen.

De Amerikaanse consul bleef aandringen bij de Laskars en bewakers, en uiteindelijk stemden ze erin toe dat Gabriel naar het ziekenhuis werd gebracht. Geen van zijn vrienden wist of hij de nacht zou overleven.

Ruggiero: *Zijn ontsnappingsplan was volkomen gestoord. Hij zag dat de muur was ingestort en een paar dagen van tevoren zei hij tegen me: 'Ik ga, man, kijk, de muur is ingestort, je kunt eruit.' Ik zei: 'Oké, man. Ik hoop dat het lukt.' Maar het was één uur 's middags... de straten zijn vol mensen en hij springt van de muur. Hij had gewoon besloten om te gaan, hij was gek.*

Gabriel was een 42-jarige Amerikaanse aannemer die naar Bali was verhuisd om te surfen en feesten. Hij bereed dagelijks de golven, high van de heroïne. Zijn leven op Bali was perfect, tot de politie op een middag zijn villa binnenviel en 60 gram smack in zijn wetsuit en 1 gram cocaïne in zijn onderbroek vond. Gabriel zette zijn levensstijl in Hotel K gewoon door. Hij leefde in een roes van alcohol en drugs, was verslaafd aan smack en raakte steeds dieper in de schulden. Met de verkoop van drugs in de blauwe kamer verdiende hij wel wat, maar voor geld was hij vooral afhankelijk van zijn moeder in Californië. Zij had echter de geldkraan dichtgedraaid toen ze ontdekte dat Gabriel het geld aan drugs uitgaf. Arman wilde zijn geld en Gabriel kon niet betalen. Hij werd bedreigd. Hij was ten einde raad. Zijn moeder weigerde geld te sturen; zijn glansloze ontsnappingspoging was bedoeld om haar te laten schrikken, zodat ze weer geld zou sturen. Het werkte: ze stuurde geld. Maar hij had niet kunnen bedenken dat de prijs die hij daarvoor moest betalen deze

gruwelijke afranseling zou zijn, en het feit dat zijn lange haar, dat hij al 25 jaar niet had geknipt, moesten worden afgeschoren.

Na een paar uur in het ziekenhuis, waar zijn wonden werden gehecht, werd Gabriel teruggestuurd naar Hotel K en in een isoleercel in de toren gezet. Toen Schapelle de volgende ochtend vroeg naar de kerk liep, hoorde ze hem zachtjes kreunen en om hulp roepen. Ze werd begeleid door bewakers, dus kon ze niets doen. Toen ze terugliep was Gabriel stil. Schapelle keek naar de grond om niet op te vallen en riep dat ze zou proberen hulp te regelen. Later stelde ze een verzorgingspakketje samen dat ze via een andere gevangene bij hem liet bezorgen, met een briefje erbij waarin ze vertelde dat ze voor hem zou bidden.

Gabriels sprong van de toren kwam de andere westerse mannen duur te staan. In een beveiligingsactie die enkele maanden duurde, werden alle westerse mannen naar hetzelfde blok verplaatst en de hele dag in hun cel opgesloten. Ze mochten er alleen uit voor bezoek, of om eventjes stiekem van de zon te genieten als ze de juiste bewaker omkochten. Gabriels ontsnapping had Hotel K in verlegenheid gebracht, vooral omdat slechts twee maanden eerder de Taiwanese gedetineerde Tommy was ontsnapt.

De muur moest bovendien worden gerepareerd en de westerlingen draaiden daarvoor op, net zoals ze voor bijna alles moesten betalen - zelfs voor het legen van de septic tank.

Ruggiero: *Ze zijn gek. Ze willen dat ik betaal voor iets dat me binnen houdt, dat voorkomt dat ik vrij ben. De mannen die erom kwamen vragen, hadden wel lef. Ze wilden dat we ook betaalden voor meer prikkeldraad rond ons blok. ‘Jullie betalen voor het prikkeldraad.’ ‘Ja, in je dromen.’*

Het grote gat in de binnenste muur van de zwaarbeveiligde gevangenis werd maandenlang afgedekt met metalen platen. Een paar maanden na Gabriels mislukte ontsnappingspoging rende een moordenaar door de muur zijn vrijheid tegemoet.

Een gedetineerde uit Kerobokan, Rudi Setyawan, die een straf van elf jaar uitzat wegens moord, is gisteren rond halfvier 's middags ontsnapt door de zuidelijke muur van de gevangenis die vorig jaar is ingestort. ‘De muur werd tijdelijk afgedekt met metalen platen. Nadat hij uit zijn blok had weten te komen, is hij naar de tijdelijke muur gelopen en ontsnapt,’ zo zei gevangenisbaas Bromo. ‘We hopen hem snel te vinden,’ benadrukte hij.

- Denpost, 19 maart 2005

De lokale gevangenen probeerden vaak te ontsnappen door over de muren te klimmen of er juist onderdoor te gaan, door de afvoerkanalen. Maar de meeste ontsnapten werden binnen een paar uur weer opgepakt, vaak in bordelen of het dorp waar hun familie woonde. Ze werden dan teruggestuurd naar Hotel K en flink afgeranseld.

Een gevangene van Kerobokan, Ketut Agus Suarjana, 28, is gisteren door bewakers opgepakt nadat hij 13 uur van de vrijheid had genoten. Agus zou om 5.30 uur zijn ontsnapt en werd opgepakt om [18.30 uur] toen hij een straat bij een winkelcomplex in Denpasar wilde oversteken. Volgens een bron in de gevangenis is Ketut Agus Suarjana ontsnapt nadat hij met behulp van een touw en zwarte lappen over een muur bij de nooduitgang was geklommen.

- Denpost, juni 2002

Een andere gedetineerde klom over de muur met behulp van een bamboe stok die zo stevig was dat hij erin kon klimmen. Hij werd aan de andere kant meteen opgepakt en onderging hetzelfde lot als Gabriel. Hij werd langs gedetineerden en bezoekers, onder wie Schapelle en haar zus Mercedes, door de drukke blauwe kamer gesleept, in een smerige onderbroek, met bloederige striemen op zijn rug en een kapotgeslagen, bloedende neus. Een ontsnappingspoging was alleen de moeite waard als het plan waterdicht was, maar de verleiding van de vrijheid was te groot.

Ontsnappen was iets waar elke westerling af en toe over droomde. Schapelle zag een helikopter voor zich die boven Hotel K bleef hangen en een schommel liet zakken die haar omhoog hees en naar huis bracht. Micks droombeeld was iets realistischer. Hij stelde zich voor dat hij de spijlen doorzaagde, met een polsstok over de muur sprong en op een motor de Balinese zonsondergang tegemoet reed. Hij had voor de zekerheid alvast een zaag in een stokbrood de gevangenis in laten smokkelen.

Buitenlanders probeerden echter in feite zelden te ontsnappen. Ze waren zich bewust van de gruwelijke gevolgen als het mislukte. Balinese gedetineerden, die de westerlingen vaak haatten en met afgunst bekeken, grepen de mogelijkheid op een aftuigpartij met beide handen aan als een westerling probeerde te ontsnappen. Als westerlingen ontsnaptten, konden ze nooit meer een vrij leven leiden. Ze zouden vogelvrij zijn, altijd over hun schouder moeten kijken en niet in staat zijn hun familie te bezoeken. De meeste gevangenen verlangden naar de dag dat ze zouden worden vrijgelaten; mensen met geld bleven proberen deals te

sluiten, mazen in de wet te vinden waardoor ze vervroegd vrij konden komen. De zoektocht naar de vrijheid was een onderdeel van het leven in Kerobokan. Veel gevangenen leefden jaren in de overtuiging dat ze over een maand of twee vrij zouden zijn.

Vasthouden aan de hoop op een snelle vrijlating was voor velen een manier om te overleven. Van het idee om echt vijftien of twintig jaar, of levenslang, in Hotel K opgesloten te zitten, werd je gek. Maar de hoop was niet alleen een waanzinnige fantasie - niet zelden was hij realistisch. Anders dan in andere landen kon niemand zeggen hoelang een gedetineerde in Indonesië daadwerkelijk zou vastzitten. Je kon twee keer per jaar strafvermindering krijgen wegens goed gedrag, maar het systeem was grillig. Als hij genoeg betaalde, kon een gedetineerde in een jaar tijd soms wel zes maanden strafvermindering krijgen. In Indonesië, waar moordenaars vaak al na twee of drie jaar vrijkwamen, was alles mogelijk.

Straffen konden drastisch worden ingekort. Juri's straf was ingekort van levenslang tot vijftien jaar. Die van de Fransman Michaël was ingekort van levenslang tot twintig jaar. De strafmaat kon op papier ook op mysterieuze wijze veranderen. De Engelsman Steve Turner zwaaide met een toverstaf van 23.000 euro om zijn straf van 6 jaar te veranderen in 3 jaar. De rechters veroordeelden hem voor de show tot 6 jaar, terwijl iemand 3 jaar noteerde in de officiële documenten. Hiermee werd voorkomen dat er vragen zouden worden gesteld over het feit dat hij 3 jaar kreeg voor het bezit van 1000 xtc-pillen, terwijl arme Indonesiërs vaak al 4 jaar kregen voor het bezit van 1 of 2 pilletjes. Gabriels straf van 8 jaar werd ingekort tot 2 jaar en die van de Argentijn Frederico van 5 tot 2 jaar; hun rechtbankdocumenten werden aangepast voordat ze Hotel K hadden bereikt. Elke straf was flexibel, en dat gaf zelfs mensen die tot levenslang of de doodstraf waren veroordeeld iets om zich aan vast te klampen - de hoop dat de gevangenisdeuren plotseling zouden openzwaaien en ze vrij zouden zijn.

Maar voorlopig was Hotel K hun thuis en moesten de gedetineerden zich aanpassen. Drugs gebruiken en zichzelf afsluiten was voor velen een manier om de eindeloze uren door te komen. De westerlingen die Hotel K binnenkwamen en weer verlieten waren van diverse pluimage, maar vaak waren ze hoog opgeleid, rijk en hadden ze een familie die van hen hield. Velen van deze mensen zouden in de gewone wereld nooit vrienden zijn geworden, maar binnen werden ze verbonden door geografie, een gebrek aan keuzes en het gedeelde leed.

Ruggiero: *Op sommige dagen hadden we het goed, waren we bijna een soort*

familie - niet allemaal hetzelfde, er zaten vreemde types tussen, unieke types. Deze dag was de beste. Ik had lsd gebruikt. Gabriel had een speaker die hij buiten neerzette en hij zette de Red Hot Chili Peppers aan. Aris danste als een verrekte punker, weet je dat, onder de tattoos en in zijn blote bast. De Balinezen keken naar ons alsof we van een andere planeet kwamen en dachten: wie zijn die lui? En uiteindelijk deden een paar van de Balinezen mee. Het was grappig. Het was echt grappig.

De hapjes en drankjes die tijdens de feestjes 's middags werden genuttigd waren een stuk beter in de drie maanden dat de Australische miljonaire en jachteigenaar Chris Packer in Hotel K verbleef, nadat was gebleken dat hij ongeregistreerde wapens aan boord had gehad.

Ruggiero: *Hij betaalde een bewaker [om] geregeld naar zijn boot te gaan en spullen op te halen: wijn en whisky en filet mignon, spareribs, lamskoteletten, garnalen, enzovoort... Die deelde hij dan uit. Chris had een goede dranksmaak en hij had hele goede wijn. We kregen allemaal van dat goede spul. Hij verwende ons. Hij is een heel aardige vent. Als er ooit een gentleman achter de tralies heeft gezeten, dan was hij het.*

De vrijheid die ze binnen de muren van Hotel K hadden, was grotendeels afhankelijk van hoe streng of meegaand de zittende gevangenisbaas was en welke ploeg bewakers dienst had. Maar als ze de kans kregen, gingen ze in Kerobokan uit hun dak.

Op een avond vierde de Zweedse gedetineerde Lars zijn verjaardag. Hij voorzag iedereen in zijn blok ruimschoots van zakken arak. Het feest begon in de vroege middagzon en ging na de opsluiting om half zes door in de cellen. Een paar uur later kwam er abrupt een einde aan het plezier. De Engelse gedetineerde Steve was onder de tafel in slaap gevallen, en toen Filo hem niet wakker kreeg, besloot hij arak op zijn blote rug en armen te spatten. Filo was aan het dollen: hij was high en dronken en kon niet helder nadenken. Hij gooide een lucifer naar de Engelsman en de arak op diens rug vatte meteen vlam. Steve sprong schreeuwend op. Zijn armen en rug stonden in brand. De pijn was ondraaglijk, hij rende schreeuwend en met zijn armen wapperend door de kamer, in een poging de vlammen te doven. Filo stond er geschrokken bij, twee celgenoten keken angstig toe vanaf de vloer. Lars gooide een glas water over Steves rug. Een bloedstollende kreet klonk door de cel: voor de arme Steve voelde dat water alsof hij door scheermesjes werd aangevallen. Toen de alcohol na

enkele seconden opgebrand was, doofden de vlammen en viel Steve bewusteloos neer. Op zijn zwaar verbrande armen en rug verschenen voor de ogen van zijn geschokte celgenoten blaren. Bewakers en een tamping kwamen aanrennen. Iedereen had het geschreeuw gehoord. Steves cel werd opengemaakt en hij werd naar het Sanglah-ziekenhuis gebracht, waar na de bomaanslagen op Bali een speciale brandwondenafdeling was geopend. Hij werd twee weken lang behandeld voor derdegraads brandwonden en kwam toen terug in Hotel K, helemaal in het verband. En hij was kwaad. Filo betaalde uit schuldgevoel de ziekenhuisrekening en bood zijn excuses aan. Maar Steve had vreselijke, blijvende littekens en een terugkerende nachtmerrie waarin hij levend verbrandde. Zijn vier celgenoten werden een paar dagen naar cel tikus gestuurd - tot ze betaalden om eruit te mogen.

Ruggiero: *Filo is duivels. Hij speelde een spelletje. Het was geen opzet. Ze gebruiken samen smack, ze worden samen dronken. Ze waren vrienden en soms gaat het mis. Ze waren van de wereld door de smack en alcohol, én ze zaten in de gevangenis. In de gevangenis is niemand bij zijn volle verstand. We zijn allemaal een beetje gestoord. Deze plek is idioot. De gevangenis is de gevangenis, weet je.*

Mick: *Filo is een gestoorde Fransman die gewoon wilde zien of arak wel of niet brandt. Hij was dronken. Hij had niet verwacht dat het zó zou branden.*

Thomas: *Die Franse jongen is een beetje raar. Als hij stoned is, wordt hij knettergek. Hij had heel veel geld, of in elk geval genoeg geld. Je kon aan zijn gezicht zien dat hij een ondeugende jongen was.*

De eindeloze drama's die zich in het mannenblok afspeelden, hielpen de gedetineerden de dagen, weken, maanden en jaren door te komen. Er speelde altijd wel iets. Op een avond zat Arman, die in elke willekeurige cel kon blijven slapen, bij Vincente om cocaïne te gebruiken. De gevangenen waren opgesloten voor de nacht, maar Arman belde de bewakers om de Fransman Michaël uit zijn cel te halen en naar het feestje te brengen. Een van de Laskars, Asman, van wie bekend was dat hij een pistool in zijn zak droeg, en die vrij Hotel K in en uit kon lopen, verscheen ook.

Asman belde Ruggiero met de vraag of hij kon laten zien hoe je gezuiverde cocaïne maakt - een proces waarin de drug met water en zuiveringszout wordt gemengd, en op een lepel wordt verhit om er crack van te maken. Ruggiero had

weinig zin, want hij keek naar de US Open op tv. Bovendien had hij er genoeg van om steeds dezelfde inhoudsloze gesprekken te voeren met mensen die high waren, maar hij zette de tv uit en ging toch. Toen hij aankwam, hadden de anderen al veel shabu gerookt en was Vincente aan het freebasen.

Ruggiero: *Wij drinken bier en Arman drinkt niks. Ik zeg: 'Arman, pas op, man. Je sport niet, je bent niet fit en je gaat deze shit roken?' Hij rookte het spul, en boem! Toen ik naar de wc ging, stond hij tegen de muur; bleek, grauw, op het randje van een overdosis. Ik legde wat zout op zijn tong. Ik kleepte hem uit, zette hem in de douche; hij had bijna een overdosis genomen. Hij gebruikte shabu, maar die dag rookte hij shabu en gezuiverde cocaïne. Daar word je stoned van. Zo van boem! Hij drinkt niet. Als je een lijntje coke snuift, drink je bier of whisky, en hij dronk nog geen druppel bier, dus hij stond droog... compleet gestoord.*

De lange, magere, gespierde Nederlander Aris was ook zo'n vreemde gedetineerde, die meestal liep te hallucineren van de lsd en erom bekendstond dat hij zijn uiterlijk steeds veranderde. Hij had geregeld een ander kapsel, van punk tot kaal, of schoor zijn gezichtsbehaarung scheef weg - dan haalde hij zijn rechter wenkbrauw en de linkerkant van zijn snor weg. Gewoon voor de lol.

Thomas: *Aris was een lsd-freak uit Amsterdam.*

De Engelse zeeman Kevin - de vader van de baby van het Zwarte Monster - werd vaak gespot terwijl hij seks had achter Iwans werkplaats of achter in de kerk. Er zat dan gewoon een meisje op zijn schoot.

Mick: *Hij is een geile bok. Als hij een gat ziet, wil hij hem erin stoppen.*

Meestal was Kevin rond lunchtijd al dronken. Dan strompelde hij scheldend rond met een plastic bekertje arak en een sigaret. De voorkant van zijn broek was vaak drijfnat omdat hij erin had geplast. Hij werd agressief als hij dronken was, schreeuwde tegen iedereen 'Verrekte idioten!' en provoceeerde iedereen die hij tegenkwam, inclusief de Laskars, die hem dan in elkaar sloegen. Tegen de tijd dat de bel voor de opsluiting luidde, lag hij te slapen op een betonnen bank of op het gras, met een sigaret tussen zijn vingers, en moest hij naar zijn cel gedragen worden.

Mick: *Toen hij een keer dronken op het gras lag, hebben we bloemetjes om zijn hals gelegd en een foto gemaakt. Hij bewoog amper, net een standbeeld.*

Ruggiero: *Kevin is heel aardig, maar als hij dronken is, is hij een lastige jongen. Eigenlijk is hij altijd dronken. Het kan hem niks schelen. Hij is een ruige kerel. Ongelofelijk sterk, hij pakt je gewoon. Hij drijft iedereen tot waanzin. Hij is gek. Hij is al vaak in elkaar geslagen. Ze slaan hem en hij schreeuwt: 'Klotenicht, je doet me geen pijn!' Jezus, man. Om het nog erger te maken zegt hij: 'Luister, je kan me wel slaan, maar je lul blijft klein. Ik heb een grote lul,' en dan trekt hij zijn broek omlaag. Verdomme, hij is echt een geval apart.*

De Amerikaanse Gabriel kon ook slecht tegen drank. Op een middag zat hij voortdurend een moordenaar te treiteren, gewoon voor de lol. Hij was dronken, het was een geintje. En het was ook een vergissing. De moordenaar haalde een mes tevoorschijn en haalde het over Gabriels borst en arm; hij sneed een pees door en zijn rechterarm was tijdelijk verlamd. De moordenaar klaagde bij de beveiligingsbaas van de gevangenis over Gabriels getreiter en Gabriel werd voor straf naar cel tikus gestuurd.

Michaël en Steve werden de 'veggies' genoemd, omdat ze na het spuiten altijd in hun cel lagen te slapen. Juri was alom geliefd en leek altijd vrolijk; hij had een brede grijns als hij high was van de heroïne. Vincente werd gezien als afstandelijk en bemoeide zich zelden met de groep, en hij stond erom bekend dat hij het ene moment gewoon kon lachen en het volgende moment stond te razen en tieren. Als je sigarettenas in zijn cel liet vallen of je sandalen op de verkeerde plek neerzette, kon hij ontploffen.

Mick, voormalig celgenoot: *Hij was een kwaaië. Net als een psychopaat. Kon hij ontploffen om de kleinste dingen. De mensen kwamen niet graag bij hem in de buurt.*

De Australiër Mick bracht zijn tijd door met woede-uitbarstingen, schilderen, yoga en boeken over metafysica. Hij was razend dat hij vijftien jaar gevangenisstraf had gekregen voor het bezit van hasj; hij zwoer dat de bijna drie kilo die de politie in een mand in zijn half afgebouwde vakantiehuis op Bali had gevonden een kruidengeneesmiddel was. Maar de rechtbank gaf geen toestemming om het door een onafhankelijke partij te laten testen.

'Ik snap er niks van, het is een weerzinwekkende situatie, het is een nachtmerrie,

het is niet echt,' vertelde Fardin aan de telefoon vanuit de gevangenis in Bali aan AAP. 'Het probleem is dat ze geen gezichtsverlies willen lijden. Het maakt niet uit of het wel of geen hasj is, ze willen gewoon geld zien.'

- AAP, 25 juli 2002

Mick had geweigerd schuld te bekennen. Hij had zijn advocaat ontslagen toen die geld vroeg om de politie en rechtbank te betalen. Hij had vijftien tot twintig brieven geschreven aan iedereen die volgens hem zou kunnen helpen, inclusief de president van Indonesië, mensenrechtenorganisaties in Jakarta en Australië, en de Australische regering, waarin hij verklaarde dat hij geen eerlijk proces kreeg. Hij kreeg maar twee brieven terug, allebei van mensenrechtenorganisaties - de Australische groep zei alleen maar dat ze zich niet met het gerechtssysteem van een ander land konden bemoeien, en de groep uit Jakarta zei dat hij moest blijven aandringen op een nieuwe test. Mick probeerde de rechtbank uit alle macht ervan te overtuigen dat de kruiden opnieuw moest worden getest, maar de rechter weigerde. Toen de straf moest worden vastgesteld, was de rechter keihard. Voor het bezit van nog geen drie kilo van wat volgens de rechter ineens geen zuivere hasj maar hasj vermengd met zand was, kregen Mick en zijn vriendin Trisna elk vijftien jaar.

Mick: *Ik kon het eerst niet geloven. Het voelde alsof ik in een tijdmachine had gezeten. Was het karma? Actie reactie? Heb ik iets gedaan zonder dat ik me ervan bewust was? Ik wilde zo graag begrijpen wat er was gebeurd. Wat had ik gedaan om dit mee te moeten maken?*

Toen de gouverneur van Bali op een dag in Hotel K was om de gedetineerden toe te spreken over Onafhankelijkheidsdag, wilde Mick hem koste wat het kost spreken over zijn zaak en hem een brief geven. Hij wachtte rustig tot de gouverneur was uitgesproken en liep toen op hem af. De gouverneur negeerde hem volkomen. Mick riep: 'Gouverneur, mag ik alstublieft met u praten?' Twee lijfwachten draaiden zich om en hielden Mick tegen met de woorden: 'Vandaag niet.' Mick ontplofte: 'Vieze corrupte klootzak. Ik wil met je praten over je corrupte rechtbanken, je politie!' schreeuwde hij tegen de gouverneur. De gouverneur zette het op een lopen. Zijn lijfwachten gingen achter hem aan. Mick ging er ook achteraan en riep: 'Blijf staan, corrupte klootzak!' De lijfwachten draaiden zich om en hielden hem weer tegen. Mick werd woest en schreeuwde: 'Verrekte corrupte klootzak. Stop! Stop!'

De gouverneur rende inmiddels door de blauwe kamer, langs een groep

politieagenten, beampten van consulaten en politici die allemaal richting de deur liepen. Toen de gouverneur voorbij snelde, bleef iedereen staan. Verbaasd draaiden ze zich om om te kijken wat er aan de hand was. Mick rende verder en bleef schreeuwen: ‘Verrekte corrupte klootzak!’ De gouverneur vloog naar buiten en sprong in zijn auto. Mick stond als een bezetene in de deuropening te schreeuwen, het onrecht dat hij voelde was immens. Er was niemand die hem kon helpen. Er was niemand die wilde luisteren. Drie bewakers hielden hem tegen toen de glimmende auto van de gouverneur de parkeerplaats verliet.

Mick: *De bewakers waren niet boos. Ik denk dat ze medelijden met me hadden.*

Mick richtte zijn woede niet alleen op de autoriteiten. Het feit dat hij elke dag opgesloten zat en zijn overtuiging dat hem onrecht werd aangedaan, zorgden ervoor dat hij de greep op de werkelijkheid verloor. Hij draaide door. Op een middag bood hij aan om Ruggiero’s hoofd af te hakken voor 3300 euro. Hij was woest geworden toen Ruggiero de 23 euro voor een parelketting die hij hem had verkocht niet betaalde. Verblind door woede bedacht hij een slim plan: hij kon Ruggiero’s hoofd afhakken om hem te straffen en tegelijk 3300 euro verdienen om zichzelf vrij te kopen uit Hotel K. Het idee van de onthoofding was in hem opgekomen toen de rijke Argentijn Frederico zat te mopperen dat Ruggiero een ‘verrekte klootzak’ was. Frederico dacht ten onrechte dat Ruggiero met de politie samenspande om drugs van hem te kopen - om zijn eigen hachje te redden - en zodoende verantwoordelijk was voor zijn arrestatie. Het kwam vaker voor dat gevangenen er zo in werden geluisd, en Ruggiero was enkele dagen voor Frederico gearresteerd.

Mick ging naar Frederico’s blok. Frederico en een andere gevangene kwamen net naar buiten. Hij vertelde zijn plan. ‘Door die rotzak zit je hier. Zal ik hem voor je vermoorden? Ik hak zijn kop eraf.’ Frederico vond het een goed idee. Ze liepen naar het winkeltje om sigaretten te kopen en bespraken de details. Frederico zou met zijn Israëliische vriendin afspreken dat ze het geld van zijn rekening zou halen. De volgende ochtend echter werd het plan afgeblazen: Frederico’s vriendin vond het een belachelijk idee en weigerde het geld te halen. Ruggiero had al van een andere gevangene, een oude surf-vriend, gehoord dat er een prijs op zijn hoofd stond. De volgende ochtend ging Ruggiero naar Micks cel. Hij betaalde hem voor de ketting en verontschuldigde zich dat hij te laat was.

Mick: *De stoere jongen werd een doetje. Ik had echt zijn hoofd af gehakt. Ik was in die tijd een beest, hoor. Ik zag het allemaal heel anders.*

De westerlingen hadden regelmatig ruzie, maar de ruzies eindigden vaak net zo snel als ze waren begonnen. Kevin kreeg geregeld slaag als hij weer eens ‘Verrekte idioot, verrekte idioot!’ had geroepen, als een dronken papegaai. Thomas en Gabriel ruzieden over smackrekeningen die nog betaald moesten worden. Mick sloeg Steve in elkaar en bedreigde Michaël, omdat zij Thomas nog moesten betalen voor smack, want Mick had weer geld te goed van Thomas. Michaëls moeder betaalde de rekening en dan was alles weer goed.

Op een middag rende Ruggiero stomdronken naar Mick toe, die op het gras zat te tekenen. Hij wilde een jiu-jitsu trap uitproberen. Mick zag de magere Braziliaan op zich afkomen en stak op het laatste moment zijn been uit, waardoor Ruggiero door de lucht vloog.

Thomas: *Hij wilde altijd zijn jiu-jitsu oefenen. Sommige mensen hadden er al flink genoeg van; ze hadden genoeg van die stomme oefeningen van hem.*

Ruggiero: *Ik was altijd van de wereld, ik was altijd dronken. Ik voelde niks. Ik wilde niks voelen. Ik was verdoofd. Het kon me allemaal niks meer schelen.*

Mick: *Het was een internationaal gekkenhuis.*

Hun agressie was het gevolg van frustratie, het claustrofobische leven, en het gevoel van onrecht bij velen. Die agressie werd versterkt door het gif dat ze elke dag dronken, alsof het water was. Ze hadden ontdekt dat de verkrachter Garen, die de belangrijkste arakhandelaar was en zijn voorraad van de bewakers kocht, de drank mengde met methanol en vermalen antimuggenspiraalen voor extra pit.

Ruggiero: *Er was een verkrachter die Garen heette, een verkrachter die een soort beroemdheid was. In mijn land kan een verkrachter zijn cel niet uit, want dan wordt hij vermoord. Hier niet. Het was een walgelijke dikke vent. Hij was degene die binnen arak verkocht. Hij mengde arak met antimuggenspiralen en methanol. We dronken twee of drie flessen per dag. Ik wist niet dat het antimuggenspiraalen was, dat ontdekte ik later pas. Je ziet die groene stukjes wel drijven. Ik wist alleen maar dat ik met iedereen wilde vechten.*

Sommige westerlingen probeerden in Kerobokan iets nuttigs te doen. Mick maakte schilderijen die de moeder van Michaël verkocht, en Ruggiero schreef en verzond 's avonds e-mails op zijn laptop. Hij verdiepte zich in het boeddhisme,

wat hem geleidelijk hielp zijn opvliegende karakter in toom te houden. Kevin was technicus van beroep en deed 's morgens, voordat hij begon te drinken, bedradingsklusjes in de gevangenis. Veel mannen tennisten ook. Een aantal leden van de Bali Nine, ook degenen die op de doodstraf wachtten, tennisten elke dag urenlang in de hete zon. De baas van de Bali Nine, Myuran Sukumaran, liet af en toe een tenniscoach naar de gevangenis komen om les te geven. Hotel K opende een paar dagen de deuren voor de media, voor een tenniswedstrijd tussen westerlingen. De bedoeling was Hotel K neer te zetten als humane reclasseringsinstelling. Na afloop van de wedstrijd moest de Australiër Scott van de bewakers met de journalisten praten. Hij zette zijn pet achterstevoren, waardoor hij er eerder uitzag als Lleyton Hewitt dan een ter dood veroordeelde gevangene, en praatte met een opgewonden groep verslaggevers en cameramensen.

Scott, ter dood veroordeelde gedetineerde: *Na de tenniswedstrijd voelde ik me heel lekker, net een beroemdheid. Want na een tenniswedstrijd heb je altijd een lekker gevoel. Ik was in elk geval blij met hoe ik had gespeeld. Toen kwam er iemand naar me toe met een microfoon, en toen moest ik van de bewaker met hem praten, ook al wilde ik dat niet echt.*

De gevangenen probeerden voortdurend nog iets van een normaal leven te leiden. Juri's toekomst was achter de tralies toen hij zijn Timorese vriendin Ade ten huwelijk vroeg. Ze waren voor Juri's arrestatie al samen en hun liefde had standgehouden. Ade stemde ermee in om in Hotel K te trouwen.

Net als bij elke andere bruiloft moest er van alles georganiseerd worden, maar de keuze van de locatie was eenvoudig. De ceremoniemeester was Alit Balong, een van de Laskar-bazen, die in Hotel K rondliep in traditionele Balinese kleding en met een machete. Als de westerlingen iets gedaan wilden hebben, kon Alit het tegen betaling meestal wel regelen. Hij had sleutels van de cellenblokken, verkocht vanuit zijn cel kratten bier en Coca-Cola, en regelde dat mannelijke gedetineerden bij vrouwelijke op bezoek konden. Juri's familie kocht al het eten en drinken voor de bruiloft van hem.

Juri: *Betaal hem en hij kan doen wat hij maar wil.*

Juri en Ade nodigden meer dan honderd gasten uit, onder wie westerse gedetineerden en familie. Het grootste deel van de Kerobokan-club kwam, onder wie een aantal van de Bali Nine, Schapelle en de Fransman Michaël en zijn

moeder Helene. De Laskars namen de beveiliging op zich en weerden ongenode gasten uit het afgezette deel van de tuin.

Ades jurk en Juri's pak werden ontworpen en gemaakt in Italië en waren van Italiaanse ruwe zijde. Juri's twee oudere zussen en zijn ouders waren opgewonden dat de enige jongen van het gezin ging trouwen. Juri's ouders gaven een fortuin uit om hun zoon en zijn bruid de perfecte bruiloft te geven, al was het op een behoorlijk naargeestige plek. Ze hadden er alles voor over om hun zoon een beetje gelukkig te zien.

Ruggiero: *Die bruiloft was het grappigste wat ik ooit heb gezien. Steve was getuige. Volgens mij hebben hij en Juri een gram smack gerookt voor ze naar het altaar liepen... Ze vielen gewoon. Behalve van smack hield Steve ook van Xanax. Hij vermaalde de pillen en mengde ze met smack en dan snoof-ie dat.*

Terwijl het bruidspaar de gelofte aflegde voor het altaar van de christelijke gevangeniskerk, met Ade in een witte prinsessenjurk en Juri in een zijden pak met stropdas, hing getuige Steve er als een lappenpop bij. Hij bleef alleen overeind omdat Ruggiero hem bij zijn broeksband vasthield.

Ruggiero: *Ik hield hem vast zodat hij overeind bleef, maar toen ik losliet viel hij. Juri was van de wereld. Ze zaten vol smack. En Steve, die getuige was, stond te zweten. Het meisje zag er vreselijk uit, iets te veel make-up en een grote jurk, het lelijkste ding dat ik ooit heb gezien. Totaal geen smaak. Maar we hadden enorm veel lol. Het was een soort komedie. Kevin was dronken, lazarus.*

En toen kwam de priester, en iedereen zat te zweten en de vader van een van de Australische jongens nam foto's. En toen: oké, nu de ring, maar Steve kon hem niet vinden. Ik zeg: 'Zoek die ring, man.' 'Ik weet zeker dat ik hem hier had,' zegt hij. Uiteindelijk vond hij hem.

Er was ook een nieuwe jongen, die was net aangekomen, Simon, een Nederlandse jongen. Hij had een heel aardige vriendin. Hij was net in de gevangenis gekomen en was een geile klootzak. Terwijl de bruiloft aan de gang was, werd hij neukend met een andere gevangene betrap.

Ik zei: 'Man, ik zou je een medaille moeten geven, want het heeft mij een jaar gekost voordat ik hier een vrouwtje in mijn handen kreeg. Jij bent hier net een week en maakt tijdens de bruiloft al een nummertje op het toilet.'

Hoe hebben ze hem betrap?

Ruggiero: *Een van de bewakers moest pissen. Hij klopte op de deur en zei*

‘Schiet eens op,’ en toen hoorde hij geluiden. Hij had de bewakers niet zien aankomen. Maar alles werd netjes afgehandeld; hij gaf de bewaker 150.000 roepia.

Kamer 13

Chris, gedetineerde: *Het is net een hondenkennel. Ik had nog nooit zoiets meegemaakt. Ik zou het mijn ergste vijand niet toewensen.*

Mick: *Het is alsof we voortdurend dansen op scheermesjes.*

De menselijke geest past zich op de een of andere manier aan de extreemste situaties aan en mensen kunnen ontberingen doorstaan die ze niet voor mogelijk hadden gehouden. Veertien uur per dag, dag in dag uit, week in week uit, maand in maand uit, in een kleine cel opgesloten zitten met mensen die je niet mag of vertrouwt. Dat is een nachtmerrie waarop geen enkele westerling in Hotel K voorbereid kon zijn.

Na Gabriels mislukte ontsnapping waren alle westerlingen bij elkaar gezet. De Engelsman Kevin, Oostenrijker Thomas en Australiërs Chris en Mick werden verplaatst naar kamer 13 in blok B - een zuiplap, een junk, een ice-verslaafde en een boze psychopaat.

In kamer 13 vochten de vier westerlingen onvermoeibaar met elkaar: ze stalen van elkaar, sloegen elkaar en scholden elkaar uit. Elke nacht barstte in de cel de strijd los, maar de ruzies waren net zo snel voorbij als ze waren begonnen. De gedetineerden konden samen een joint delen terwijl ze elkaar een halfuur eerder nog hadden uitgescholden of geslagen. Ze hadden geen hekel aan elkaar. Ze waren gewoon vier mannen die veertien uur per dag op elkaars lip zaten in een kleine betonnen cel.

De cel, inclusief de toiletruimte, was zo'n vier bij drie meter, en de mannen moesten creatief zijn wilden ze er alle vier in passen. Ze sliepen op drie niveaus: Chris op het bovenste bed, Mick op de beste plek, in het onderste bed naast een klein getralied raam, en Kevin op de vloer. Kevin had duidelijk aan het kortste eind getrokken: het grootste deel van zijn matras lag onder het onderste bed; het uiteinde stak onder het voeteneind van Micks bed uit, zodat daar Kevins hoofd kon. Thomas sliep ook op de grond, in een rechte hoek ten opzichte van de anderen, met de rand van zijn kussen tegen dat van Kevin. Overdag werd het matras van Thomas op de zijkant tegen de muur gezet, zodat de deuropening vrij

was.

Toen Mick op de middag van Gabriels ontsnapping met zijn eigendommen bij zijn nieuwe cel was aangekomen, werd hij misselijk van het smerige betonnen hok.

Mick: *Het was een zwijnenstal. Heel smerig. De badkamer was zo zwart dat het leek of je in het donker stond, er zat dertig jaar van aangekoekte stront op de vloer. Er hadden eerst lokale jongens gezeten en die maken nooit schoon. Die leven zo. Er was wel dertig jaar niet schoongemaakt. Het stonk nog erger dan stront.*

Mick kon nog steeds niet bevatten hoe uitzichtloos zijn leven was geworden, zo anders dan zijn oude leven in Sydney. Hij had in een Mercedes gereden, aan het strand van Maroubra gewoond en ging regelmatig eten in de beste restaurants van Sydney. Hij had hard gewerkt om een winstgevend autoschadebedrijf op te zetten, had het vanwege zijn slechte longen verkocht en had zijn geld in ongeslepen Australische opalen gestopt. Hij verkocht de opalen in Japan en Singapore, verbleef in vijfsterrenhotels in Azië en bouwde een vakantiehuis in Bali. Toen werd hij gearresteerd voor het bezit van drugs.

Hij zat uren op handen en knieën in kamer 13 om de slijmerige vloer schoon te boenen en de zwarte smurrie en opgedroogde stront van de wc te schrapen. Hij gebruikte hiervoor het enige schoonmaakproduct dat hij kon bemachtigen: wasmiddel. Na een paar dagen gaf hij Juri's vader geld om bleekwater en een desinfecterend middel te kopen, en uiteindelijk verdwenen de viezigheid en de stank. Mick regelde ook dat de gore muren opnieuw werden gewit, dat er witte tegels op de badkamervloer werden gelegd en dat er een nieuw toilet werd geplaatst. Moordenaar Saidin deed dat soort klussen in Hotel K, maar had het zo druk dat hij zijn jongens deze klus liet doen. Mick betaalde er ongeveer 65 euro voor. Mick liet in Iwans werkplaats ook een smalle houten kast bouwen voor eten, boeken, een tv en een dvd-speler. Door kamer 13 schoon te maken probeerde hij zijn waardigheid enigszins terug te krijgen en te voorkomen dat hij ziek werd.

Westerlingen deden meestal wel wat moeite om hun deprimerende cellen op te knappen, en dat vonden de bewakers prima. Het betekende nieuwe handel: de beste cellen waren te koop. Zodra de renovatie klaar was, zeiden de bewakers vaak tegen de westerling dat hij uit die cel moest, tenzij hij betaalde uiteraard. Bewakers boden de opgeknapte cellen ook aan nieuwe gedetineerden aan. Het was snel en makkelijk verdienen, want westerlingen kregen vrijwel altijd wel de

paar honderd dollar bij elkaar om de smerige, met stront bescheurde cellen te mijden.

Ruggiero: *Ze gebruiken ons... Ze stoppen ons in een stronthok en steeds als ze ons verplaatsen, knappen wij alles op, verven we de boel, richten we in, en dan verplaatsen ze ons weer en verkopen ze de kamer aan iemand anders. Elke keer als ze ons verplaatsen, zijn wij alles kwijt. We hebben allemaal al een stuk of drie cellen opgeknapt. Sinds mijn arrestatie heb ik misschien wel acht cellen ingericht. Ik maak houten schappen, schilder, maak de wasbak schoon, leg tegels op de vloer, zet er een tafel neer voor de computer, zet er een lekker bed neer, een lekker matras.*

Deden ze dat met alle buitenlanders?

Ruggiero: *Ja, ja. Dat met Frederico was nog erger. Frederico is gestoord... achter het blok begon hij een zwembadje te maken, een soort bubbelbadje. Hij legde tegels neer en toen het klaar was, zeiden de bewakers: 'Sorry, je mag daar niet meer komen.' Ze wachtten tot hij klaar was en schopten hem er toen uit. Zo doen ze dat. Ze zien ons gewoon als geldautomaten.*

Zelfs nadat Mick kamer 13 had opgeknapt, bleef het leven in Kerobokan een nachtmerrie. De vier mannen werden om halfzes 's middags opgesloten en zaten dan veertien uur lang opgepropt in de drukkend hete, claustrofobische cel. En hoe ondraaglijk het ook was, hoezeer ze elkaar ook op de zenuwen werkten, ze konden er niet uit.

's Avonds ging Thomas meestal direct naar de badkamer om in zijn eentje te spuiten. Hij had een keer een akelige voorstelling gegeven - een ader gezocht, de naald erin gestoken en hem erin en eruit bewogen om het effect te versterken - maar Mick had hem gewaarschuwd dat nooit meer in zijn bijzijn te doen. 'Als ik een naald zie, stop ik hem in je reet,' had hij geschreeuwd. 'Dat doe je hier niet meer.' Dus Thomas gebruikte de badkamer, want hij wist dat Mick zijn dreigement zou uitvoeren. Na het spuiten plofte hij met een sigaret op zijn matras neer. Die sigaret stak hij aan en liet hij gevaarlijk tussen zijn lippen bungelen. Zo zat hij gelukzalig met zijn ogen dicht, terwijl er as op zijn schoot viel. Mick en Chris moesten diverse keren uit bed springen om een sigaret te pakken die op het matras lag te smeulen nadat hij tussen Thomas' lippen vandaan was gevallen. Zijn matras zat vol brandgaatjes.

Chris kwam meestal dronken en stoned binnen, omdat hij 's middags arak had gedronken en shabu had gerookt. Hij was een magere ice-verslaafde, die bij de

pakketdienst in Denpasar was opgepakt toen hij 42.000 efedrinepillen verpakt in waterflessen en in een bloempot met cementmix erop, plus 1 kilo efedrinepoeder naar Australië wilde te versturen. Hij had aan de politie bekend dat het ruwe grondstoffen waren om ice en xtc te maken, en dat de bestemming Australië was.

Mick kwam vaak ook dronken en stoned naar de cel. Hij zette dan koffie en ging op zijn bed zitten, rolde een joint en gaf die door. Of hij rookte wat smack, die hij met Kevin en Chris deelde. Daarna ging hij tekenen of lezen in een van zijn boeken over metafysica, achter een donkerblauwe sarong die hij aan het bovenste bed had bevestigd en omlaag kon trekken voor privacy. Helaas was de afscheiding niet geluiddicht.

Kevin was een luidruchtige, dronken, zeer aanwezige nachtmerrie, die vaak onder het bloed van een vechtpartij en met een nat geplaste broek in de cel kwam. Vaak werd de Engelsman van een betonnen bank of van het gras geplukt en door drie of vier tappings naar zijn cel gedragen. Dan werd hij half wakker en schreeuwde hij 'Verrekte idioot, verrekte idioot, zet me neer!' voordat hij weer het bewustzijn verloor. In de cel vochten hij en Chris als kat en hond en scholden ze elkaar uit, beide mannen waren volledig doorgedraaid. Mick trapte dan boos tegen de onderkant van Chris' bed en riep dat ze allebei stil moesten zijn.

's Nachts had Kevin uitbarstingen waarin hij 'Verrotte klootzakken' schreeuwde en tekeering over zijn avonturen op de Chinese Zee. Mick baste dan eerst zijn naam op de toon van een schoolmeester en kreeg Kevin daarmee een minuut of wat stil. En dan begon Kevin weer. Het draaide er dan al snel op uit dat Mick schreeuwde: 'Hou je kop, vieze vuile Engelse klootzak!' of overeind kwam en Kevin een paar stompen verkocht. Niets hielp. Tot de zon weer opkwam bleef Kevin met tussenpozen ieders nachtrust verstoren - elke nacht weer.

Op sommige avonden zette Mick zijn ezel en schildersdoek bij de deur. Dan zat hij met een penseel in de ene hand, een biertje in de andere hand en een sigaret tussen zijn lippen rustig te schilderen tot vier of vijf uur. Vaak gebruikte hij zijn slapende celgenoten als model. Hij gebruikte de nachten om zijn gezonde verstand een beetje terug te vinden, ook al was het nooit stil: kwakende padden, krijsende wilde katten en Kevins uitbarstingen.

Een van Armans jongens liep elke nacht rond om diverse drugs voor een vaste prijs te verkopen. 'Wat wil je?' riep hij en dan nam hij de bestellingen op. Gevangenen riepen om pillen, smack, ice, dope, waar ze zin in hadden. De jongen legde de bestellingen bij elkaar op zijn kartonnen dienblad en deed als een ober de ronde. Hij accepteerde krediet als iemand geen geld meer had en

schreef het bedrag op in zijn notitieboekje. De hele nacht bleven er mensen om drugs roepen. Als een bepaalde soort op was, belde de jongen Arman, die iemand met een nieuwe voorraad stuurde.

Mick: *Soms zat ik te schilderen en moest ik wat roken om inspiratie te krijgen. Ik betaalde 100.000 roepia [8,50 euro] voor wat in krantenpapier gerolde dope. Als Chris wakker was, gaf ik hem ook wat.*

Tijdens seksnachten was er tot de dag aanbrak volop bedrijvigheid onder Micks raam. Er kwamen continu gedetineerden voorbij die muggenspiralen en sigaretten kochten door het raam van kamer 12. Die cel werd door de Balinees Wayan gebruikt als 24-uurswinkel; hij verkocht onder meer energiedrankjes, chocolade, koekjes, sigaretten en noedels. Wayan had de handel voor 10 miljoen roepia (860 euro) van een andere gevangene gekocht en runde de winkel tijdens zijn 4-jarige verblijf in Hotel K wegens moord. De moordenaar was een voormalige docent business development aan de universiteit van Bali,

Mick: *Hij betrapte een man die zijn vrouw in een auto voor zijn huis neukte. Hij stak hem dood. Hij was een beetje een eikel.*

Slechts twee gevangenen hadden toestemming om een winkeltje te hebben in hun cel en ze mochten aan elk blok verkopen. Ze hadden voor dit exclusieve recht betaald en de bewakers ontvingen een vergoeding om de boel in de gaten te houden. De Nederlander Aris deelde kamer 9 in blok A met een Balinese gevangene die stiekem sigaretten en drank verkocht. De bewakers kregen een tip, maar vergisten zich en doorzochten kamer 6. Aris' celgenoot sloot zijn illegale winkeltje voor de zekerheid, want de bewakers zouden terugkomen en de straf was het verlies van de sigaretten niet waard.

Elke dag rond half acht 's morgens werd de deur van kamer 13 van het slot gedaan en wandelden Chris, Mick en Kevin naar buiten. Mick werd meestal vroeg en opgefokt wakker en ging dan aan de afgesloten deur staan rammelen en schreeuwde: 'Laat me uit dit klotehok, stelletje verrekte apen!' De bewakers haastten zich altijd om zijn cel als eerste te openen, zodat er zo snel mogelijk een einde aan zijn tirade kwam.

Mick: *Ik draaide dan door. Ik móést eruit. Ik was razend, ik wilde er gewoon uit en een paar mensen doodmaken. Ik was als een tijger in een kooi. Helemaal*

idiot. Als ik een rondje rende door de tuin, hielden de bewakers me in de gaten. Ze hielden me altijd in de gaten. Als ik een mes had, hielden ze me in de gaten. Anderen hadden messen en dat was geen probleem. Maar ik was gek.

Toen hij in kamer 13 kwam, had Mick zich een beetje aangepast, en door zijn nachtelijke schildersessies sliep hij vaak tot halverwege de ochtend. De wetenschap dat de deur open was en hij zo de kleine cel uit kon, was een hele opluchting.

Als Kevin 's morgens nuchter was, was hij nuttig en sympathiek. Hij werkte graag met zijn handen en hij verzond voortdurend nieuwe projecten. Hij bouwde houten boten in Iwans werkplaats, hij maakte een lampenkap van een Vietnamese boerenhoed, die hij aan de muur boven zijn matras hing, en hij paste een oude Nokia aan zodat die werkte op een slecht passende Ericsson-accu die hij met plakband had vastgemaakt.

Hij was ook de elektricien van Hotel K en voorzag de cellen van elektriciteit. Hij was in kamer 13 hele dagen bezig om de cel dag en nacht van stroom te voorzien, in plaats van de toegewezen twaalf uur. Vanuit een enkel stopcontact in de muur spon hij een web van draden door de cel om hun alle vier een stopcontact te geven dat ze konden gebruiken voor een leeslampje en ventilator. Zijn bedrading was effectief maar slordig. De snoeren voor de lampjes en ventilatoren maakten van de cel een warrig elektrisch mijnenveld, met niet-geaarde draden die langs de muren hingen en over de vloer liepen. Elke dag kreeg wel iemand een stroomstoot. Gezien het lage voltage was het meer een tikje dan een stoot, maar het was genoeg om van te schrikken. Mick vond het heel komisch.

Op een dag kwam er een nieuwe gevangene, die aan de bewakers vroeg: 'In welke kamer kan ik plezier maken?' De nieuwe werd naar kamer 13 gestuurd. Uitgeput van zijn verblijf op het politiebureau, met zijn tasje en een kussen in zijn handen, keek hij kamer 13 rond en zei: 'Hallo, hallo!' Hij stapte naar binnen, zette zijn voet op een stroomdraad en sprong als een springveer omhoog, met zijn tas en kussen nog tegen zich aan gedrukt. 'Pas op de draad,' waarschuwde Mick lachend. De nieuwe zette zijn tas op de grond en ging douchen. Hij keek goed uit waar hij liep, maar toen hij terugkwam, was hij de draden vergeten en stapte hij met zijn blote voet op een draad. Hij sprong op, vloekte en liep naar het raam, waar hij riep: 'Alsjeblieft, alsjeblieft, haal me hieruit!' De vier celgenoten grijsden. 'Geen paniek, joh, je went er wel aan,' vertelde Chris hem. Maar de man, een grote Duitse bodybuilder genaamd Wolf,

betaalde de volgende ochtend 200.000 roepia voor een andere cel.

In feite was Kevin door een verprutste bedradingsklus in Hotel K terechtgekomen. Hij was in Hongkong al bevriend met de Engelsman Steve - de gevangene wiens rug door Filo werd verbrand - en had aangeboden de bedrading in zijn appartement aan te passen, zodat Steve stroom van zijn burens kon aftappen. Daarmee zou hij een vermogen besparen, want hij verbruikte behoorlijke hoeveelheden stroom om marihuana te verbouwen in zijn zitkamer.

Niet lang na Kevins stiekeme bedradingsklus stonden de huisbewaarder en de politie bij Steve voor de deur. De huisbewaarder wist dat er iets niet klopte toen hij de elektriciteitsrekeningen zag en ontdekte dat de rekening van Steve astronomisch hoog was. De politieagent vond Steves plantage en hij werd aangeklaagd - dankzij Kevin die de draden verkeerd om had aangesloten omdat hij dronken was, zodat Steve geen stroom van de buurman gebruikte maar van hemzelf.

Steve en Kevin vlogen naar Bali voor de volgende aflevering van hun lachwekkende avontuur. Voor de boete die in Hongkong zou moeten worden betaald voor de marihuanaplantage, wilden ze zo snel mogelijk geld verdienen door 2 kilo hasj te verkopen. Ze zaten in een McDonald's in Kuta Big Macs te eten en te wachten tot hun eerste koper kwam. Die kwam en betaalde, en Steve overhandigde hem de hasj. Ze werden meteen gepakt: de koper was een undercover politieman. Van alle kanten kwamen politieagenten tevoorschijn die het stomverbaasde duo in de boeien sloegen. De politie had de zaak omsingeld. Steve en Kevin gaven toe dat ze de hasj in Hongkong hadden gekocht, waar hij maar 2,30 euro per gram kostte, om hem op Bali te verkopen.

Twee in Hongkong wonende Britse staatsburgers zijn gearresteerd toen ze 457gram hasj wilden verkopen aan een undercover agent... De vriendelijk ogende Kevin zei dat dit zijn eerste bezoek aan Bali was. 'Ik heb Steven ontmoet in Hongkong, waar ik als elektricien werk. Hij heeft me uitgenodigd mee te gaan naar Bali, maar het liep anders dan gepland,' zei Kevin bedrukt.

- Denpost, maart 2002

Op een middag zaten Kevin, Chris en Thomas al in kamer 13 te wachten op de opsluiting voor de nacht toen Mick arriveerde en zag dat de vloer drijfnat was. 'Wat is dit?' vroeg hij. 'Die klootzak van een Kevin heeft op de vloer gepist,' antwoordde Thomas. Mick werd woest en gaf Kevin een dreun in zijn gezicht. Kevin brabbelde 'Verrekte idioot!' en sloeg terug. Hij miste. Zijn vuist zwaaide door de lucht doordat Mick bukte, die draaide zich om en stompte hem hard in de ribben. Kevin ging neer, Mick keek hem kwaad aan en zei: 'Als er nog één

geluid uit jouw mond komt, vermoord ik je, Kevin.'

Een bewaker die de kamers afsloot, moest de ruzie wel hebben gehoord, maar deed de deur gewoon op slot en liep weg. Kevin zat stilletjes op de vloer. Mick trilde van woede. Thomas begon schoon te maken, maar stopte abrupt toen Mick woest schreeuwde: 'Ruim zelf je pis op, stomme Engelse lul!' Kevin pakte een T-shirt en begon provocerend de pis over de tegels uit te smeren. Mick ontplofte. Hij sprong van zijn bed en vloog Kevin aan, beukte hem in zijn gezicht, zijn ribben en zijn buik. Kevin gaf niet op. Hij probeerde Micks vuisten af te weren, schreeuwde 'Verrekte idioot!' en daagde Mick nog meer uit. 'Hou je bek, stomme lul!' schreeuwde Mick terug. 'Verrekte idioot, je doet net alsof je zo spiritueel bent. Maar je bent net zo zweverig als je lul, Mick!' schreeuwde Kevin terug. Mick greep een stuk hout en schreeuwde: 'Ik vermoord je!'

Thomas, die net naar de badkamer was gegaan om te spuiten, kwam snel terug, met zijn spuit en smack in zijn handen, en smeekte: 'Hou alsjeblieft op, Mick.' Hij wilde niet dat de bewakers terug zouden komen. Mick negeerde hem en sloeg met het stuk hout in Kevins buik. Chris sprong van het bovenste bed en pakte het stuk hout vast voordat Mick Kevin kon vermoorden. Hij zei dat hij moest ophouden. Mick was zierend, maar liet los. Hij liep naar de andere kant van de cel en ging op zijn bed zitten, waar hij kwaad de donkerblauwe sarong omlaag trok. Kevin was de rest van de nacht zo stil als een muis en verontschuldigde zich de volgende ochtend bij Mick. Zijn wang en nek waren helemaal blauw.

Mick: *Ik was doorgedraaid. Ik kon er niet meer tegen. Ik zie die vent, Thomas, zichzelf smack inspuiten, zijn blik wordt gek en hij valt neer op zijn matras. Ik wist niet of hij leefde of dood was. En dan die eikel Kevin die elke avond dronken werd en op de vloer piste, een man van veertig! En Chris was altijd dronken en ice aan het roken, altijd met veel kabaal met Kevin over allerlei onzin aan het ruziën. We leefden in een smerig rattennest, en boven op die viezigheid zat ik met die Engelsman en naast me die sukkel met een naald in zijn arm. Ik vond het walgelijk en smerig.*

Naast de kleurrijke bewoners waren er in kamer 13, net als in de andere cellen, regelmatig dingen die rondkropen. De gedetineerden werden soms wakker van een optocht van grote rode mieren die over hun kussen liep, of van ratten die over de vloer en de matrassen van Thomas en Kevin scharrelden. Ze kwamen binnen door de deur of de afvoer. Mick legde stukjes kip met chilipeper neer om ze uit te roeien, iets wat veel gevangenen deden. Mick zag vaak genoeg hoe een

rat een stukje kip pakte, ermee wegrende, en het dan liet vallen omdat zijn bek begon te branden. Mick werd regelmatig gewekt door schurftige, kale, zieke wilde katten die geregeld door de getraliede deur naar binnen kwamen, door de cel heen renden, op zijn buik sprongen en door het raam verdwenen.

Overdag waren Mick, Kevin en Chris weinig in hun cel. Ze kwamen er alleen om bier of een boek te pakken of even te liggen. Mick was razend toen hij op een dag binnenkwam en de Amerikaan Gabriel aantrof, die met ontbloot, bezweet bovenlichaam op zijn schone lakens tv lag te kijken. Mick probeerde de cel schoon en fris te houden en schreeuwde tegen Gabriel dat hij van zijn bed af moest gaan. Op sommige dagen zaten er een paar mannen op de vloer te chinezen en smack in de snuit van een naar binnen geslopen kat te blazen. Soms kwam de *musang* die als huisdier werd gehouden naar binnen om ondeugend een banaan van het tafeltje te pakken en weer te verdwijnen. Ze zaten er dan allemaal naar te kijken; ze vermaakten zich met kleine dingen.

Toen Thomas in kamer 13 zat, was Arman de drugsbaron en mocht de Oostenrijker niets meer verkopen. Maar Thomas kreeg nog leveringen van een van zijn contactpersonen op Bali, die smack die werd ingevlogen vanuit Nepal kwijt moest. Hij gebruikte Thomas om het spul voor hem te verkopen. Op een middag, vlak voor de opsluiting, ontving hij een levering van vijfhonderd gram smack.

Pak Giri stond buiten de deur en trok de smack uit zijn schoenen en broekzakken. Kevin keek toe en mompelde: 'Shit, het is een enorme zak.' Mick was niet onder de indruk. 'Thomas, ik wil dat spul hier niet hebben!' schreeuwde hij vanaf zijn onderste bed. 'Als je wordt gepakt, zijn we allemaal de lul.' Maar Thomas liep naar binnen met de zakken smack in zijn handen en mompelde: 'Maak je niet druk, ik verkoop het snel.' Hij stopte de zakken onder zijn kussen. 's Nachts vulde hij er honderden rietjes mee terwijl hij Mick, die zat te schilderen, vertelde over zijn leven in Oostenrijk.

Toen Kevin de volgende middag dronken door Hotel K zwierf, vertelde hij de Engelsman Steve Turner (Juri's getuige) over de levering. Zoals gewoonlijk was Steve van de wereld door de Xanax, maar op de een of andere manier kreeg hij een idee; ze konden de heroïne stelen. Hij wist dat Thomas zijn smack beschermde zoals een moeder haar baby beschermt, maar Steve was vindingrijk. Ze zouden gemalen Xanax-pillen in Thomas' koffie doen, zodat hij in slaap viel, en dan kon Kevin de drugs stelen.

Die middag strompelde Kevin vlak voor de opsluiting van half zes zijn cel binnen, met in zijn hand een kop met een dodelijk mengsel van Nescafé, suiker

en 24 gemalen Xanax-pillen - genoeg om een olifant bewusteloos te krijgen, laat staan een magere heroïne-junk als Thomas. Kevin zette de waterkoker aan, die rond deze tijd 30 minuten nodig had om aan de kook te komen, omdat iedereen stroom gebruikte, en wachtte. De 3 anderen waren bezig: Thomas was aan het spuiten in de badkamer, Chris zat op het bovenste bed ice te roken en Mick lag op het onderste bed te lezen. Niemand lette op Kevin, die maar bij de waterkoker bleef hangen, tot hij steeds in het licht ging staan en vervelende schaduwen veroorzaakte.

‘Ga uit mijn licht,’ schreeuwde Mick toen hij niet meer kon lezen, ‘je staat niet bij een bushalte.’ Kevin wipte van zijn ene op zijn andere voet; hij moest nodig naar de wc, maar wilde de kop met Xanax niet laten staan of ook wilde hij niet weer op de grond plassen. ‘Het kookt zo,’ mompelde hij, voordat hij koortsachtig zijn mantra begon op te dreunen: ‘Verrekte idioot, Mick, verrekte idioot, Mick.’ Mick trok zijn blauwe sarong omlaag en deed alsof hij hem niet hoorde.

Minuten later vroeg Kevin poeslief: ‘Thomas, wil je koffie?’ Thomas, die in kleermakerszit op zijn matras zat, met gesloten ogen en een sigaret tussen zijn lippen, zei: ‘Ja hoor, lekker.’ Kevin gaf hem de koffie en rende snel naar de badkamer. Thomas nam een slok en spuugde hem uit over zijn matras. ‘Gatver, heeft hij erin gepist?’ vroeg hij, en hij zette de kop naast de kussens op de grond.

Kevin kwam even later de badkamer uit, zo dronken en stoned dat hij het plan compleet was vergeten. Hij klom op zijn matras en ging met zijn benen onder Micks bed tegen de muur zitten. Mick gaf hem een joint. Kevin nam een paar trekjes en gaf hem terug. Daarna stak hij een sigaret op, hij zag de kop koffie op de grond staan en pakte hem. Hij had dorst van het roken en drinken en dronk de helft van de koffie. Hij was binnen zestig seconden out.

Toen Mick opkeek van zijn boek, pakte hij meteen zijn schetsblok. Dit tafereel was te mooi om te negeren. Kevin zat onderuitgezakt tegen de muur te slapen, met een brandende sigaret losjes tussen zijn lippen en zijn bril scheef op zijn neus. Mick zat drie kwartier lang op zijn bed te tekenen. Kevin was een perfect model; hij was onbeweeglijk, zelfs als er as op hem viel. Toen Mick klaar was, pakte hij de uitgedoofde sigaret uit de mond van zijn model, deed hij het licht uit en ging hij slapen.

Toen de deur van kamer 13 om half acht van het slot ging, had Kevin nog steeds niet bewogen. Hij zat tegen de muur, met zijn bril op het puntje van zijn neus. Maar niemand lette erop, behalve de Engelsman Steve, die verbaasd was dat hij Thomas zag rondlopen. Steve liep die dag meerdere malen langs kamer 13 en riep dan Kevins naam. Uiteindelijk vroeg hij aan Mick: ‘Waarom slaapt Kevin nog?’ Mick antwoordde terloops: ‘Hij is vast nog dronken.’ Hij vond

het verrassend dat iemand interesse toonde in Kevins slaappatroon.

Kevin werd die dag niet wakker, en de volgende dag ook niet. Hij sliep 2 dagen en nachten en kwam 48 uur later pas bij, verward en boos.

Mick: *Hij was net een beer die uit zijn winterslaap kwam. Hij had honger en dorst, ging op zoek naar eten, stommelde rond, wilde water. Hij zei: 'Ik ben draaierig, ik kan niet goed zien. Ik moet water hebben.'*

Kevin biechtte later zijn sluwe Xanax-plan op aan Mick. 'Je bent een stomme idioot, Kevin,' zei Mick boos. 'Hij had wel dood kunnen zijn. Waarom heb je 24 pillen gebruikt?' Stamelend als een kind vertelde Kevin dat hij maar 2 pillen had willen gebruiken, maar dat Steve hem ervan had overtuigd 24 te nemen, zodat Thomas al na de eerste of tweede slok uitgeschakeld was. Toen het Kevin begon te dagen dat het plan bij hem perfect had gewerkt, werd hij woedend op Steve. Hij liep dagenlang als een dwaas te mompelen: 'Verrekte idioot, Steve, verrekte idioot.'

Thomas: *Kevin. Hij was soms te erg, echt waar. Als hij niet dronken was, geen probleem, maar als hij dronken was, was hij een verrekte klootzak.*

Voor Thomas was het bewaken van zijn smack een fulltime job. Hij nam de smack zelfs mee wanneer hij naar de wc ging. Een paar keer per week pikte Kevin twee of drie rietjes om met Mick en Chris te roken. Mick keek vanaf zijn bed naar Kevins vingervlugheid, terwijl Thomas op zijn matras rietjes zat te vullen en tellen; hij was altijd druk met zijn handeltje. Als Thomas zich ook maar een fractie van een seconde omdraaide, schoot Kevins hand tevoorschijn, die een stuk of twee rietjes greep en onder zijn eigen matras schoof. Daarna zakte hij terug naar de muur, alsof hij sliep, en Thomas dacht vaak dat hij de rietjes verkeerd had geteld.

Op een ochtend raakte Thomas bijna de halve kilo kwijt die hij onder zijn kussen had verstoppt. Het was bijna negen uur, maar de vier celgenoten sliepen nog, omdat ze tot laat de vorige avond drank en drugs hadden gebruikt. Mick werd wakker toen iemand hem door elkaar schudde en zei; 'Mick, Mick, wakker worden.' Op de vloer van de cel stond 5 centimeter water. Mick riep Thomas, wiens matras doorweekt was. Meteen toen Thomas zijn ogen opendeed, greep hij de drugs vanonder zijn kussen en sprong hij overeind. Daarbij raakte hij een natte stroomdraad. Hij kreeg een stroomstoot en maakte midden in de cel een mal dansje terwijl hij de drugs tegen zich aan drukte. Daarna draaide hij zich om

en schold hij Kevin uit om de gevaarlijke daden. Kevin protesteerde: 'Kijk gewoon zelf uit waar je loopt.' Het bleek dat iemand die nacht de kraan in de badkamer open had laten staan.

Door de gebeurtenissen van die ochtend besloot Thomas zijn drugs in een gat in het plafond te verstoppen. Dat gat had Chris een keer tijdens een dronken ontsnappingspoging gemaakt. Thomas liet Kevin op zijn schouders staan en de plastic zak met drugs door het gat in het donkere, smerige dak duwen. Er zat een touwtje aan vast dat hij aan een spijker in het plafond bevestigde. Als Thomas de drugs wilde pakken of opbergen, moest Kevin op zijn schouders klimmen. Als Kevin weer op de grond stond, zei hij: 'Geef me nu maar mijn loon,' en dan gaf Thomas hem twee of drie rietjes met smack. Het was een goede regeling - tot Kevin weer eens een stunt uithaalde. Op een middag stond hij wiebelend op Thomas' schouders met zijn hand in het plafond rond te tasten, op zoek naar het touwtje waar de zak aan vastzat.

Thomas: *Hij zegt: 'O, het is weg, het is weg. Misschien heeft iemand het gepakt.' Hij zocht overal en zei: 'Nee, het is er niet, ik kan het niet vinden. Het is weg.' Hij bleef voelen en kon het niet vinden. Ik dacht, fuck, misschien moet ik zelf maar even kijken dan.'*

Thomas liep naar buiten en vond een tamping met een sleutel. Hij kon voor hem een ladder regelen. Ze klommen samen in het plafond en vonden de zak met drugs ongeveer een meter naast het gat in kamer 13.

Thomas: *Ik verdenk Kevin, maar ik weet het niet honderd procent zeker, maar het kan er niet vanzelf naartoe zijn geschoven. Hij heeft het daar misschien neergelegd omdat ik een week later vrij zou komen en dan had hij het.*

Chris en Mick wisten dat Kevin had geprobeerd de smack te stelen. Chris had een bonk boven zijn hoofd gehoord toen hij in de badkamer stond. Toen Kevin tegen Thomas zei dat de voorraad weg was, besefte Chris wat die bonk was geweest. Thomas had het te druk gehad om Kevin op zijn magere schouders in balans te houden en had er dus niets van gemerkt. Mick had wel iets gehoord, maar hij had er geen aandacht aan besteed. Chris vertelde het later aan Mick, en Mick zei dat hij zijn mond moest houden.

Maar Kevin was wel het laatste waar Thomas zich zorgen om maakte. De Laskars kwamen steeds vaker de cel in om geld te vragen. Arman had van Thomas' recente leveringen gehoord en was niet blij. Hij wilde dat Thomas de

winst aan hem afstond. Thomas had zich verschillende keren aan de regels gehouden en zijn nieuwe voorraad aan Arman gegeven. Hij was het echter beu om zijn goedkope, goede smack aan Arman te geven en geen winst te maken, en was zich er heel erg van bewust dat hij geld nodig had als hij binnenkort vrijkwam. Maar nu eiste Arman dat geld op.

Thomas: *Ze kwamen in mijn cel en vroegen: 'Wanneer geef je ons het geld?' Ze vroegen en vroegen en vroegen. Ik zei: 'Dat weet ik niet, later, later, later.' Ze kwamen elke dag en bezorgden me koppijn. Ze sloegen me twee of drie keer en zeiden: 'Oké, morgen komen we weer terug.' Ah, ik kreeg er koppijn van.*

Op een ochtend bleef het niet bij praten. Er verschenen zware jongens van Laskar in kamer 13, die Thomas vertelden dat Arman hem in zijn cel wilde spreken. Thomas wist dat dit slecht nieuws was, maar kon geen kant op. De Laskars liepen naar buiten en wachtten hem voor het blok op. Thomas greep zijn plastic zak met smack, rende naar Michaëls cel, waar Mick zat te praten, en zei: 'Hou dit alsjeblieft bij je, Mick.' Toen Thomas weg was, maakten Mick en de andere celgenoten de zak natuurlijk open. Ze zagen de smack en begonnen te chinezen.

Thomas: *Je moet Laskar niet tegenwerken. Als je Laskar tegenwerkt, heb je een probleem. De bewakers waren bang, iedereen is bang.*

Thomas liep Armans cel binnen en vier grote Laskars begonnen op de magere Oostenrijker in te slaan, terwijl Arman relaxed tegen de muur leunde. Ze sloegen hem en eisten geld. Thomas hield vol. 'Ik heb niks, ik heb niks,' bleef hij zeggen. Hij incasseerde klap na klap, in zijn gezicht, in zijn nek en in zijn buik. Hij probeerde niet terug te vechten, want hij maakte geen schijn van kans. Hij kon geen kant op, ze waren groot. Ze sloegen om beurten op hem in. Op de een of andere manier bleef hij overeind, tot een vuist zijn gezicht wel heel erg hard raakte. Hij voelde zijn neus breken. Nog een vuistslag. Hij viel schreeuwend neer, maar ze hielden niet op. Ze werden alleen maar meer opgewonden omdat ze bloed roken. Thomas zat nu op handen en knieën en probeerde zijn kapotte gezicht af te schermen met zijn armen. Het bloed stroomde uit zijn neus. Hij werd hard geschopt en geslagen. 'Ik wil mijn geld,' schreeuwde Arman boos. Het was genoeg geweest. Hij werd omringd door tuig, het zou niet ophouden. 'Oké, oké!' schreeuwde hij verslagen.

Thomas: *Je kunt niet terugvechten. Hoe kun je tegen drie of vier mensen vechten...? En dan komen er ook nog steeds meer bij. Je bent gestoord als je terugvecht, je bent gestoord.*

Thomas bood aan om Arman de rest van zijn voorraad te geven als betaling. Arman wist dat Thomas over een week vertrok en accepteerde het aanbod, want het was beter dan niets. Arman stuurde een jongen met Thomas mee om de vier gram smack op te halen. Thomas verliet blok E, waar Arman zat, en liep het zonlicht in - hij had pijn, voelde zich wezenloos en zat onder het bloed. Hij voelde met zijn vingers aan het puntje van zijn neus. Die neus was platgeslagen. Hij trok er voorzichtig aan, in een poging hem recht te zetten. Hij voelde de tranen in zijn ogen springen.

Thomas nam de Laskar-jongen mee naar Michaëls cel in blok B, waar meerdere gevangenen zaten die high waren van zijn smack. Hij griste de plastic zak van de tafel en gaf hem aan de jongen. Toen liep hij naar zijn eigen cel. Hij was bont en blauw. Een van de gevangenen kwam naar kamer 13 en vertelde hem dat hij honing op zijn ogen moest doen om de zwelling te stoppen. Hij smeerde zijn ogen en de rest van zijn gezicht ermee in. Toen Mick terugkwam in de cel, toonde hij maar weinig medeleven.

Mick: *Hij wist waarmee hij zich inliet. Hij had het geld, hij had de drugs, maar wilde niet betalen.*

De volgende dag had Thomas twee blauwe ogen en een opgezwollen gezicht. Dit was echter niet het laatste drugsdrama dat hij meemaakte voor hij vrijkwam. Hij werd gebeld door een oude vriend die vijftien gram smack wilde kopen. Thomas vroeg hem later op de dag op bezoek te komen in de blauwe kamer. Hij vroeg Mick om de smack te bezorgen en betaalde hem met een beetje voor zichzelf. Mick had het vaker gedaan; dan nam hij de drugs mee in zijn sandalen en overhandigde hij ze aan Thomas' klant. Maar dit keer wilde de klant niet in Hotel K komen. Bewaker Pak Giri had een vrije dag, dus vroeg Thomas zijn tamping-vriend (gebruiker én dealer) of hij niet iemand wist die naar buiten kon gaan om de drugs af te leveren. De tamping wist wel iemand.

Thomas gaf de 15 gram aan de tamping en de tamping gaf ze aan de gevangene die als koerier zou dienen. Hij verliet Hotel K en liep regelrecht in een val. Thomas' klant was al door de politie opgepakt. Hij had een deal met de politie gesloten en zou twee of drie mensen verlinken, waarop hijzelf vrij zou komen. Op het moment dat de koerier uit Hotel K hem de drugs overhandigde,

verdween hij. Op het politiebureau vertelde de koerier dat hij slechts de boodschappenjongen van de tamping was. De tamping werd niet direct door de politie opgepakt, maar werd in cel tikus gegooid. Thomas had nog maar een paar dagen in Hotel K te gaan en wilde hier koste wat het kost buiten blijven. Hij vroeg de tamping zijn naam niet te noemen, in ruil voor drugs en een betaling van 500.000 roepia (45 euro).

Thomas liep als vrij man de gevangenis uit voordat iemand zijn naam aan de politie had verteld.

Scott Rush is een 25-jarige gedetineerde die in Hotel K op de doodstraf wacht.

Geen morgen meer

Scott: *Ik kreeg laatst een brief, het was alleen een Post-it-blaadje, en het meisje zei tegen me: ‘Ik zou liever dood zijn dan hier in een cel zitten.’ Dat denk ik soms ook wel. Soms denk ik dat ik liever word doodgeschoten dan dat ik mijn hele leven hier moet zitten. Want als ik levenslang krijg, is het echt levenslang, zonder kans op strafvermindering, en dan zit je hier tot je dood. En soms denk ik dat ik liever de doodstraf heb dan dat. Daarom kan ik er makkelijker mee omgaan dat die doodstraf boven mijn hoofd hangt. Het is gewoon iets waar ik mezelf op moet voorbereiden, denk ik, mentaal. Ik wil niet helemaal doordraaien voordat ik word geëxecuteerd. Ik wil niet op die manier eindigen.*

Praat je weleens met de andere drie ter dood veroordeelden over de executie?

Scott: *Nee, ik praat met hen helemaal niet over hun zaak.*

Waarom niet?

Scott: *Ik denk dat ze er niet tegen kunnen.*

Een veroordeling tot vele jaren gevangenisstraf in Hotel K, met slechts een klein streepje licht aan het einde van een lange donkere tunnel, is vreselijk. Maar leven terwijl de dood als het zwaard van Damocles boven je hoofd hangt, al je doelloze dagen in Hotel K doorbrengen, proberen overeind te blijven en nog iets van je leven te maken voordat je een kogel in je hart krijgt, is verwoestend.

Scott deelde in de zogenaamde dodentoren een cel met een andere ter dood veroordeelde gedetineerde, de Nigeriaan Emmanuel. Het was dezelfde cel waar de lachende moordenaar Amrozi had gezeten voordat hij naar het eiland Nusakambangan werd overgeplaatst en werd doodgeschoten. Nu dreigde hetzelfde lot voor Scott en Emmanuel, en de leiders van de Bali Nine, Andrew Chan en Myuran Sukumaran, hoewel ze allemaal nog probeerden in hoger beroep te gaan om hun straf aan te vechten. De vier kamers in de dodentoren werden gevuld door de acht mannen van het Bali Nine-syndicaat. De ene dag liep naadloos over in de volgende. Maar op de een of andere manier zetten ze hun levens voort in Hotel K.

Scott: *Ik moet voorbereid zijn op wat er gaat gebeuren. Ik denk niet dat ik mezelf moet kapotmaken, hoewel iedereen zichzelf af en toe wel mentaal kapotmaakt. Ik sport graag. Ik hou me het liefst bezig met mijn lijf dat houdt me geestelijk gezond.*

Soms was er alleen een verpletterende duisternis voor Scott, periodes waarin hij zelden uit zijn cel kwam en hij het liefst op zijn Playstation nijlpaarden vernietigde met aliens. Maar andere keren probeerde hij er toch maar het beste te maken. Hij tenniste dan vaak hele dagen en stopte alleen als de zon rond het middaguur te heet werd. Hij pauzeerde dan even in zijn cel, keek dvd's of kabel-tv en las zelfhulpboeken.

Voor de meesten van de Australiërs werd de dag vaak doorbroken met een bezoek in de blauwe kamer. Scotts toegewijde ouders kwamen naar Bali wanneer ze maar konden, er kwamen geregeld vrienden op bezoek, en een Balinese vriend kwam eens per maand geld brengen dat zijn familie had gestuurd.

Scott was in Hotel K gekomen toen hij nog maar een tiener was. Hij was negentien, het op een na jongste lid van de Bali Nine. Zijn lekkere leventje eindigde op de zondagavond dat hij een taxi nam naar de Balinese luchthaven Ngurah Rai en zich probeerde voor te doen als een gewone toerist die een vliegtuig naar Australië nam. Onder een kleurig gebloemd shirt en een ruime broek had hij iets meer dan een kilo heroïne met tape aan zijn benen bevestigd. Drie andere Australiërs, die zich in bijna identieke outfits voordeden als toeristen op weg naar huis, hadden ook heroïne bij zich. Maar ze kwamen het vliegtuig niet eens in: ze werden allemaal na het inchecken opgepakt.

Een vijfde persoon, Andrew Chan, toen twintig jaar oud - met de bijnaam de 'Godfather' - zat al in het vliegtuig toen de politie hem inrekende. Hij had geen drugs bij zich, maar was een van de twee leiders.

Vier anderen, allemaal rond de twintig, werden in een hotelkamer in Kuta gearresteerd. De politie vond 350 gram heroïne in een koffer, plus een weegschaal, tape, rugzakken en mobiele telefoons. Ze hadden geen schijn van kans. De Australische federale politie (AFP) had gewacht tot ze Australië uit waren en vervolgens de Indonesische politie getipt. Ze hadden hun namen, paspoortgegevens, mobiele telefoonnummers en zelfs zwart-witfoto's van hen doorgegeven, en hen bewust blootgesteld aan de mogelijkheid van dood door het vuurpeloton.

Een AFP-agent had rustig toegekeken hoe Scott op de luchthaven van Sydney

incheckte en wegvloog, terwijl hij wist dat er een misdaad gepleegd zou worden en ondanks het feit dat Scotts vader Lee de politie had gevraagd te voorkomen dat zijn verwarde zoon het land zou verlaten.

Lee was de dag voor Scotts vertrek gebeld door Flight Centre, met het verzoek zijn zoon naar hun kantoor te laten bellen omdat hij zijn ticket van Sydney naar Bali nog niet had opgehaald. Er ging een alarmbel af; Lee wist dat Scott geen geld had en dat hij drugs gebruikte. Hij raakte in paniek en belde zijn vriend Bob, die advocaat was. 'Ze gaan hem als pakezel gebruiken,' zei Bob tegen Lee, die in zijn naïviteit nog nooit van de term 'pakezel' had gehoord.

Lee wilde koste wat het kost voorkomen dat zijn zoon Australië verliet. Bob belde een contactpersoon bij de AFP om te vragen of Scott op het vliegveld kon worden tegengehouden. Lee was ervan overtuigd dat het was geregeld. Dat telefoontje vond plaats om half twaalf 's nachts. Om tien uur 's morgens belde Bob van streek op met de mededeling: 'Lee, ze konden hem niet tegenhouden, hij is onderweg.' Een AFP-agent had Scott zien inchecken en aan boord van het vliegtuig zien gaan, maar had de opdracht gekregen hem niet te benaderen. In plaats daarvan gaf de AFP-agent op Bali, Paul Hunniford, nog diezelfde dag, een brief aan de Indonesische politie om ze op de hoogte te brengen van het smokkelplan van de Bali Nine.

De AFP had gewacht tot ze allemaal Australië uit waren en had ze vervolgens op een presenteerblaadje aangeboden aan de Indonesiërs - terwijl de misdaad nog gepleegd moest worden en ze wisten dat de kans bestond dat ze de doodstraf zouden krijgen. De brief van de AFP verschaftte details over het smokkelplan, noemde de namen van de mannen, waar ze zouden verblijven, wanneer ze zouden proberen weer te vertrekken, en zelfs hoe ze de drugs op hun lichaam zouden bevestigen. De AFP had de groep in Australië al weken in de gaten gehouden. Scott had een verdachte man gezien toen hij zijn ticket kocht bij Flight Centre in Sydney. Hij is er nu van overtuigd dat het een undercover-agent was. De AFP wist dat ze geen drugs naar Bali smokkelden, maar van plan waren ze naar Australië te brengen.

Ze zullen zakken (met wit poeder) op het lichaam mee terug naar Australië nemen, met zakken aan beide benen en ook rugsteunen. De rugsteunen hebben ze al gekregen. De zakken worden aan hun lichaam vast getapet. Ze krijgen geld dat ze moeten omwisselen in de lokale munteenheid en waarvan ze ruim zittende shirts en sandalen kunnen kopen.

- Brief van AFP

Scott Rush zegt nu dat de AFP in dat stadium veel meer over het smokkelplan wist dan hij.

De brief noemde de twintigjarige Andrew als de vermeende leider en vermeldde verder: ‘Als u Chan en/of de koeriers er op het moment van vertrek van verdenkt dat ze drugs bij zich hebben, moet u doen wat u nodig acht.’

De Indonesische politie werd geïnstrueerd om de mannen na aankomst op het vliegveld in het Melasti Hotel te arresteren. Hoewel de AFP, in een poging haar daden achteraf te verdedigen, beweerde dat ze het netwerk wilde blootleggen, de bron en de ‘grote jongens’ wilde vinden, miste de Indonesische politie op de een of andere manier het moment dat de 8 kilo heroïne, met een straatwaarde van ruim 2,5 miljoen euro, aan de Australiërs werd overhandigd.

Scott: *De AFP heeft ons voor de wolven geworpen en daarom staan ze nu onder druk. Ik denk niet dat ze hun fouten kunnen goedmaken. Ik denk dat ze wat er gebeurd is niet kunnen terugdraaien.*

In een rechtszaal op Bali werden alle negen Australiërs veroordeeld. Aanvankelijk kregen zeven van hen levenslang en de twee leiders, Andrew en Myuran, de doodstraf. Ze gingen allemaal in beroep en daarna liepen hun straffen uiteen van levenslang en de doodstraf tot twintig jaar. Van drie personen die in het Melasti Hotel waren opgepakt, werd de levenslange gevangenisstraf omgezet naar twintig jaar, maar toen het Openbaar Ministerie in beroep ging, werden de straffen verhoogd naar de doodstraf. Na een laatste beroep werden ze weer omgezet in levenslang. Andrew en Myuran hielden de doodstraf. Scott was de enige koerier die na het beroep om onverklaarbare reden de doodstraf kreeg. Hoewel de andere drie koeriers meer drugs bij zich hadden, kreeg Scott de doodstraf, terwijl Renae Lawrence twintig jaar kreeg en de andere twee levenslang.

Scott: *Vraag me niet waarom. Het gebeurde ineens. Het is idiot. Ze hebben me niet eens een reden gegeven. We hadden allemaal meer dan vijfhonderd gram en volgens de wet kun je met meer dan vijfhonderd gram de doodstraf krijgen. Maar ze gaven die alleen aan mij.*

Scotts Nigeriaanse celgenoot Emmanuel had eenzelfde rechtbank-ervaring. Hij was de eerste persoon ooit die op Bali de doodstraf kreeg voor drugs, en dat terwijl hij maar vierhonderd gram bij zich had. Aanvankelijk kreeg Emmanuel levenslang, maar toen hij in beroep ging, werd zijn straf verhoogd naar de

doodstraf.

De Nigeriaan voelde zich een slachtoffer van alles wat er mis was met het gerechtssysteem en Hotel K. Hij wist dat hij minder bij zich had dan de drugskoeriers door wie hij in de gevangenis werd omringd, maar dat zij geld hadden gehad om een lichtere straf te kopen. Nu zag hij de doodstraf tegemoet wegens drugssmokkel, terwijl anderen open en bloot drugs gebruikten en verkochten.

Emmanuel was begin twintig geweest toen hij vanuit Pakistan naar Bali vloog met bijna 400 gram heroïne in zijn anus en zijn maag. Hij was in Bali net langs de immigratie toen douanebeambten hem oppakten. Hij werd direct naar een kliniek gebracht waar hij 2 klysma's en laxeremiddelen kreeg tot hij uiteindelijk 31 bolletjes met heroïne uitscheidde.

Emmanuel was er zeker van dat zijn Pakistaanse baas de Indonesiërs had getipt. Zijn baas was kwaad geweest dat hij geen kilo mee kon nemen.

Emmanuel: *Ze gebruiken een apparaat en duwen het in mijn anus. Ik probeer het wel, maar ik krijg er niet meer bij... het is te veel.*

Zijn Pakistaanse baas stuurde hem toch met de 400 gram op pad. Zijn valse paspoort uit Siërra Leone en de vlucht waren al betaald. Met 1300 euro in het vooruitzicht vloog de jonge Nigeriaan naar Bali en vergooide hij zijn leven.

Emmanuel: *Ik hoop dat ze me niet doodmaken, dat mag niet gebeuren. Ik ben de eerste persoon die hier in Bali de doodstraf krijgt voor drugs. Maar mijn hoeveelheid is het kleinst. Veel mensen hier... Die jongen uit Mexico had vijftien kilo, Michael had vier kilo, zij krijgen levenslang. Juri meer dan vijf kilo, vijftien jaar; de Bali Nine, een paar hebben levenslang of twintig jaar. Ik? Ik had maar vierhonderd gram. Ze geven me de doodstraf vanwege mijn huidskleur. En omdat ik geen familie, geen vrienden en geen geld heb.*

Ik ben boos omdat het niemand hier iets kan schelen. Maar ik geloof dat ik op een dag vrijkom. Dat geloof ik oprecht. Als ik in het begin gewoon geld had gehad, was mijn zaak niet zo gelopen. Ze haten hier alle buitenlanders, maar ze haten zwarte mensen nog meer.

De hypocrisie van het systeem maakte hem gek. 's Nachts werd hij woedend wakker en krijsde hij als een gewond dier. Sommige nachten ramde hij met een hamer op de deur, de tralies, het bed, alles wat hij maar raken kon.

Emmanuel: *Soms werd ik 's nachts wakker. Ik voel dat ik niet wil blijven leven. Ik voel dat mijn lichaam heet is, ik voel zoveel stress. Als ik iets had, bijvoorbeeld iets te drinken, om mezelf dood te maken, zou ik het doen.*

Ze stoppen me hierin vanwege drugs, maar ik zie dat zij drugs verkopen alsof het koffie is. Ze geven me de doodstraf voor mijn drugs, dan brengen ze dezelfde drugs mee en verkopen die onder mijn neus. Ik kijk ernaar en ik voel stress. Ik zie hoe de bewakers gaan zitten en samen met gevangenen gebruiken. Ze verkopen overal drugs, dat is geen geheim, hier zijn gewoon overal drugs. Als het hier zo corrupt is, als ze overal drugs verkopen, kan niemand hier blij zijn.

Zijn ze allemaal corrupt?

Emmanuel: *Ja. Veel bewakers zijn gearresteerd. Vorig jaar werd zelfs het hoofd beveiliging gearresteerd. Sommige bewakers zijn goed, maar tachtig procent is shit.*

Ook andere gevangenen zagen hoe hypocriet het was dat mensen die wegens drugs ter dood veroordeeld waren, werden opgesloten in een gevangenis waar overal drugs waren en waar de bewakers dealden. De 'Koning' van de Bali Nine, Myuran, zag pas na zijn komst in Hotel K wat de impact van smack was.

Je ziet dingen op tv, je ziet dingen over junkies, over hoe het leven is, maar je hebt er geen gevoel bij, je kent geen junkies. Sinds ik hier ben, weet ik hoe klote heroïne is.

- Myuran Sukumaran, SBS, november 2010

Een van de jongste leden van de Bali Nine, de 25-jarige Michael Czugaj, die in de dodentoren een cel deelde met Scott en Emmanuel, raakte in Hotel K verslaafd aan heroïne. Hij kon eenvoudig smack op krediet kopen en bouwde al snel een enorme schuld op. Zijn moeder Vicki stuurde geld naar Bali om hem te helpen nadat hij met de dood was bedreigd.

'Ik weet dat ze hem hebben vastgehouden met een strop om zijn nek,' vertelde Vicki. 'Als je kon zien wat er daar gebeurt.' Ze herinnerde zich dat Michael vanuit de gevangenis belde en om geld vroeg. 'Ik wist dat ik betaalde voor zijn verslaving,' zei ze. 'Het is daar heel gemakkelijk om aan drugs te komen.' Vicki vertelde dat er een systeem was dat gevangenen hun aankopen konden laten opschrijven en later betalen. 'Wat zou u dan doen? Het was in die fase zijn manier om te overleven.'

- *Maroochy Journal*, 5 oktober 2010

Het stond vast dat niet alleen de ondergeschikte bewakers zich lieten verleiden om deel te nemen aan de drugshandel in Hotel K toen het hoofd beveiliging en de op een na hoogste baas, Muhammad Sudrajat, werd aangeklaagd en veroordeeld wegens de handel in drugs, en vier jaar gevangenisstraf kreeg.

Afgelopen zaterdag heeft de politie van Bali Muhammad Sudrajat, het hoofd beveiliging van Kerobokan, gearresteerd, nadat men van ex-gevangenen informatie had ontvangen dat hij hun drugsdealer was geweest. Sudrajat werd in de val gelokt en gearresteerd met 2,45 gram heroïne van inferieure kwaliteit op zak. Als hoofd beveiliging kon Sudrajat eenvoudig narcotica de penitentiaire inrichting binnensmokkelen - niemand verdacht hem.

- *Jakarta Post*, september 2007

De politie gaat ervan uit dat het hoofd beveiliging van Kerobokan, Muhammad Sudrajat, drugs de gevangenis in en uit heeft gesmokkeld sinds hij er veertien maanden geleden kwam werken.

- *NZ Press Association*, 14 september 2007

De advocaat van de heer Sudrajats, Muhammad Rifan, zei dat zijn cliënt werd 'omringd door dealers' en 'enige betrokkenheid in de handel' had, maar stelde dat hij eerder een gebruiker dan een dealer was. 'Mijn cliënt heeft toegegeven dat hij werd meegesleept toen hij een te hechte band kreeg met verslaafde gedetineerden,' vertelde meneer Rifan aan Reuters. 'Hij raakte zelf verslaafd en werd er steeds meer bij betrokken.'

- *Today*, Singapore, september 2007

Na twee jaar in de dodencel werd Emmanuel wat rustiger en begon hij beter voor zichzelf te zorgen. Hij knipte zijn dreadlocks af. 'Als ik water op mijn hoofd doe, blijft er een liter in mijn haar zitten. Dat geeft me dus meer stress en daarom heb ik het afgeknipt.' Hij ging elke dag een uur trainen met gewichten, gebruikte na afloop deodorant en kleepte zich netjes aan. Het hielp dat hij een cel deelde met Scott en nu ook hulp kreeg van Scotts advocaat. Hij voelde zich minder geïsoleerd en zijn woede was minder fel.

Scott had intens veel spijt van zijn jeugdzonde, en het feit dat hij zijn leven elke dag een beetje meer kwijtraakte. Op een keer was hij zo boos op zichzelf dat hij met een scherp stuk metaal in zijn armen kraste. Hij spoot ook verschillende keren heroïne, rookte de ene na de andere sigaret, was bij een

psychiater geweest en had antidepressiva genomen. De doodstraf bleef echter op de loer liggen. Een van zijn oude celgenoten had hem verteld dat hij in zijn slaap soms om zijn moeder riep. Hij droomde vaak dat iemand zijn familie kwaad deed. Soms hoorde hij de nagalmende gewerschoten van zijn eigen executie.

Het eerste wat zijn moeder Christine hem na zijn arrestatie had gegeven, was de familiebijbel, en Scott had zich tot God gericht om meer kracht te krijgen. 's Avonds zat hij vaak op handen en knieën in zijn cel om vergeving te vragen. Hij begon een katholieke pastoor in de kapel van Hotel K te bezoeken, maar hield daarmee op toen de mensen in de kapel hem vertelden: Als je doodgaat, ga je naar huis [naar God].' Dat vond hij niet fijn. Zij zouden niet door een vuurpeloton worden doodgeschoten. Doodgaan was niet naar huis gaan. 'Wie waren zij om mij dat te vertellen?'

Scotts ouders bleven aanvankelijk vijf maanden op Bali om voor hem te zorgen en een betrouwbare persoon te vinden die geld van een rekening die ze hadden geopend naar hem toe kon brengen. Zijn ouders betaalden ongeveer 220 euro per maand om Scott een relatief comfortabel leven te geven - dat was goedkoop voor Hotel K. Een andere Australiër was 650 euro per maand kwijt aan eten en betalingen aan bewakers.

Op Scotts 21e verjaardag vlogen Lee en Christine met hun 2 andere zoons, Dean en Cameron, naar Bali, waar ze een 2 uur durend verjaardagsfeest gaven in een van de kantoortjes. Het was nog maar 3 maanden geleden dat zijn straf was omgezet in de doodstraf; zijn moeder had toen na een bezoek aan Hotel K de buiten wachtende verslaggevers verteld dat haar zoon 'bang, doodsbang' was over zijn lot.

Maar nu vierden ze zijn verjaardag, met in totaal ongeveer 12 mensen en een chocoladetaart. Toen hij inademde om de 21 kaarsjes uit te blazen, grapte iemand: 'We weten wat je wenst, Scott, dus blaas ze maar gewoon uit.'

Toen hij een ingelijst portret van zijn overleden opa kreeg, kuste hij de foto. Als er één moment was waarop hij kon voelen hoe belangrijk familie was, was het nu wel. En op de een of andere manier kon hij die paar uur simpelweg genieten van de aanwezigheid van de mensen van wie hij hield.

'Ik voel me eigenlijk best goed. Het is fijn om mijn familie en vrienden hier te hebben. Het is geweldig om mijn verjaardag te kunnen vieren en ik voel me vandaag goed,' vertelde Scott aan verslaggevers.

Het was belangrijk om die geluksmomenten te pakken, want het dagelijks bestaan was vreselijk zwaar. Maar als Scott en Emmanuel er al aan herinnerd moesten worden dat het erger kon, hoefden ze maar door de deur van hun dodentoren naar buiten te kijken. Hun cel was luxe vergeleken bij cel tikus, aan

de andere kant van het grasveldje.

Scott: *Sinds ik hier ben zijn er in de isoleercel tikus twee jongens overleden aan tuberculose en aids. Een jongen werd erin gestopt omdat hij uit het ziekenhuis probeerde te ontsnappen. Dat was niet zo langgeleden, en de jongen daarvoor werd steeds magerder... Soms wist hij niet meer wie hij was, en ik denk dat hij wel doorhad dat hij vroeg of laat zou sterven. Dat is volgens mij een vreselijke manier om te sterven, dat je in zo'n kleine cel wordt gestopt.*

Scott had de bewakers geholpen het lichaam van de gevangene met tbc uit cel tikus te dragen. De tweede man was in het Sanglah-ziekenhuis behandeld voor aids en tbc, maar liep weg voordat hij teruggebracht kon worden naar Hotel K. Hij wilde niet sterven in een gevangenis. Hij werd op een begraafplaats gevonden, teruggebracht en doodziek en verzwakt in cel tikus gegooid.

Niet lang daarna stierf hij 's nachts in cel tikus. De bewakers vonden hem halverwege de ochtend en trokken zijn lichaam naar buiten op het gras. Zijn gezicht was bedekt met braaksel en mieren. Het was bijna logisch dat er veel tbc voorkwam in Hotel K. Het rioolwater uit cel tikus stroomde langs het winkeltje waar eten werd bereid en verkocht.

Emmanuel: *Als je ziek wordt, stoppen ze je in een klein kamertje en daar blijf je tot je doodgaat, zodat niemand je ziet.*

Dat ziekten zich verspreidden kwam niet alleen door de lichamen die uit cel tikus werden gehaald of door het rioolwater. Sommige gevangenen die in een isoleercel zonder toilet werden opgesloten, gooiden een plastic zak met stront door de ventilatieopening op het gras bij de cel van Scott en Emmanuel. Het Zwarte Monster - Sonia - was de grootste boosdoener.

Als de bewakers langskwamen om de gevangenen te tellen en Sonia's stinkende plastic zak op het gras zagen liggen, maakten ze haar cel open zodat ze het kon opruimen. Het was een slimme manier om even uit haar cel te zijn. Het Zwarte Monster voerde altijd een kleine show op en gooide handenvol uitwerpselen naar de bewakers of andere voorbijgangers.

Emmanuel: *Die gestoorde meid, Sonia, die gooide met stront. Maar niet alleen stront, ze deed ook water in de plastic zak. Die kwam dan voor mijn cel op het gras terecht, zodat iedereen het kon ruiken. Het gaf veel problemen. Ze gooide ook stront tegen de bewakers aan. En ze kunnen er niks aan doen. De laatste*

keer gooide ze stront naar mij en naar Matthew, toen die langsleiep.

Scott en Emmanuel hadden samen in cel tikus gezeten. Ze werden in een cel gestopt met de breedte van twee en de lengte van één doodskist, en er was geen toilet. Ze deden hun behoefte in een fles of plastic zak. Ze zaten dagenlang tegen de muur aan weerskanten van de betonnen cel, met hun benen voor zich uit gestrekt. 's Nachts sliepen ze dicht bij elkaar op de kale, betonnen vloer.

Emmanuel: *Je moet als een dode gaan liggen.*

Op sommige dagen betaalde Scott de bewakers 500.000 roepia (42 euro) om eruit te mogen voor bezoek. Ook dan voelde hij zich gediscrimineerd, want de meeste gevangenen betaalden dat bedrag om de straf in cel tikus af te kopen.

Scott: *Emmanuel en ik werden iets van een maand in cel tikus gestopt. Ik werd erin gestopt omdat ik door de gevangenis had gelopen. Emmanuel werd erin gestopt omdat hij een telefoon had. De isoleercel is vreselijk. Er is geen licht. Ik heb er een peertje laten plaatsen om 's avonds te kunnen lezen en zo. Het ergste aan cel tikus is dat ze je erin stoppen en je het gevoel hebt dat ze je helemaal zijn vergeten.*

Zo voelt het echt. De tijd gaat heel erg langzaam, helemaal als je andere mensen ziet rondlopen en ze ziet doen wat ze maar willen, en jij kunt niet rondlopen en je wordt jaloeers. En jaloezie is een slecht gevoel.

Operatie overplaatsing

Ruggiero: *Ik kon zelfs in mijn wildste dromen niet bedenken waar we die nacht met een vliegtuig naartoe zouden vliegen.*

Het was een ochtend vol verwarring. Rond half vijf was Ruggiero bruut gewekt door twee bewakers die zijn cel binnenkwamen. ‘Wat doen jullie hier, verdomme?’ had Ruggiero gegromd. ‘De baas wil met je praten,’ zei een van de twee. ‘Waarom? Het is vijf uur ’s morgens. Ik lig te slapen.’ De bewakers wisten niet waarom de baas hem wilde spreken, maar trokken hem uit bed. Toen hij overeind kwam, stopte Ruggiero stiekem zijn telefoon in zijn onderbroek. Hij droeg alleen een korte pyjamabroek en een T-shirt, maar er was geen tijd om zich aan te kleden. Hij stak zijn voeten in een paar sandalen terwijl ze hem naar buiten duwden. De Braziliaan volgde de bewakers over het betonnen pad dat hij letterlijk duizenden keren had bewandeld, en was zich er niet van bewust dat dit de laatste keer zou zijn. Toen ze de hoek om gingen en naar de kantoren liepen, had hij wel in de gaten dat er iets groots in de lucht hing.

De binnenplaats bij de kantoren was gevuld met gewapende politieagenten. In het midden stonden, met wazige blik en half aangekleed, drugsbaron Arman, de Fransman Michaël, de Mexicaan Vincente en twee Nigerianen. Ruggiero had geen idee wat er aan de hand was en vroeg snel aan de anderen of zij het wel wisten. Niemand wist iets.

Juri was de volgende die werd gebracht - op blote voeten en in het T-shirt en de shorts waarin hij had liggen slapen, met zijn donkere haar alle kanten op. Ook hij had geen idee wat er stond te gebeuren. Hij vroeg het de bewakers die hem handboeien omdeden en zijn zakken doorzochten, maar zij wisten van niets. Het was een geheime operatie - de politie wist dat als de bewakers het zouden weten, ze het aan de gevangenen zouden vertellen.

Juri: *Ze vertelden ons niets, helemaal niets. Haalden ons alleen ’s morgens vroeg op.*

Als laatste verscheen de vrouwelijke gevangene Nita, slaperig en verward en met

alleen haar slippers en een nachtopon aan. Haar handen waren al voor haar lichaam geboeid en zij vroeg ook of iemand wist wat er aan de hand was. Iedereen haalde de schouders op. Ze had het ook al aan de bewakers gevraagd: ‘Maar ze zeiden alleen: “Geen vraag, geen antwoord.”’

De politie bracht de acht gevangenen naar het parkeerterrein, waar het wemelde van de politiemannen, bewakers en journalisten. Fotografen schoten kiekjes van de verwarde, verformfaaide gevangenen terwijl ze voorbij werden gesleurd, aan beide armen vastgehouden door een politieagent. Ruggiero zag de vriendelijke bewaker Pak Mus. ‘Wat is er verdomme aan de hand, Pak Mus? Wat is er gebeurd?’ vroeg hij terwijl hij langs hem werd getrokken. ‘Ruggiero, ik weet het niet,’ zei Pak Mus met een bezorgde blik. ‘Gaan we naar het politiebureau? Worden we verplaatst?’ ‘Ruggiero, ik weet het niet,’ herhaalde hij. Hij had zichtbaar medelijden met de Braziliaan.

Juri vermoedde dat ze werden verplaatst toen hij een politieagent aan een andere hoorde vragen: ‘Jakarta of Soerabaja?’ en naar de bussen zag wijzen. Hij vroeg snel of hij een tas uit zijn cel mocht halen. ‘Nee. Kan niet, kan niet.’ Maar de politieagent zag zijn blote voeten en kwam tot een compromis: hij stuurde een tamping naar binnen om zijn slippers te halen.

Juri: *Ik zeg: ‘Mag ik mijn spullen halen?’ Zij zeggen: ‘Nee. Kan niet, kan niet.’ Niet eens een tandenborstel of een tijdschrift. Ik zeg: ‘Ik heb astma. Misschien word ik ziek. Ik moet mijn puffer altijd bij me hebben.’ ‘Kan niet. Nee.’*

De gevangenen wisten het nog niet, maar de operatie was zorgvuldig gepland. Ruggiero, Juri en de twee Afrikanen werden in een minibus gestopt en de vier anderen in een tweede minibus; de groepjes hadden verschillende bestemmingen. In elke bus klommen meerdere politieagenten met machinegeweren en een bewaker.

Ruggiero: *Ze hadden één machinegeweer per gevangene en twee extra per bus. Dus er waren volgens mij een stuk of twaalf machinegeweren.*

Toen ze van de parkeerplaats voor Hotel K wegreden, hadden de acht gedetineerden er geen idee van dat ze de gevangenis voorgoed verlieten. Ruggiero was opgewonden; de onverwachte trip doorbrak de sleur. Hij wist niet waar ze naartoe gingen, maar aangezien er vijf gevangenen met levenslange straffen en de drugsbaron van Hotel K bij waren, wist hij dat ze niet de vrijheid tegemoet reden. Hij vermoedde dat ze naar het hoofdbureau van politie gingen

voor een verhoor over drugs in de gevangenis.

Ruggiero kon zijn nieuwsgierigheid niet bedwingen en bleef proberen antwoorden te krijgen van de politie. ‘Wat is er aan de hand? Waar gaan we naartoe?’ ‘We weten het niet,’ bleven ze herhalen. ‘Waarom weten jullie het niet?’ drong hij aan. ‘We weten het gewoon niet.’ Ruggiero geloofde hen niet. ‘Jullie houden me voor de gek... Jullie weten het niet? Gaan we een nachtje stappen op Bali?’ De bus verliet de wegen vol gaten en draaide de snelweg op. Ruggiero hield zijn ogen op het raam gericht en probeerde erachter te komen waar ze naartoe gingen. Toen ze bij een grote rotonde kwamen en afsloegen richting de luchthaven, vroeg Ruggiero meteen: ‘Gaan we naar het vliegveld?’ ‘We weten het niet.’ Maar het was voor Ruggiero duidelijk dat ze exact wisten waar de bus naartoe ging.

Hij voelde stiekem aan zijn telefoon in zijn onderbroek en stuurde de Braziliaanse consul een sms: ‘We zijn bijna op het vliegveld. Kunt u op de fiets springen en komen? Misschien kunt u iets doen.’ Maar het was vroeg en de consul reageerde niet. Ruggiero werd steeds geagiteerder en meer opgewonden en draaide zich om naar Juri. ‘Juri, we gaan vliegen, man. Ik weet niet waar naartoe, maar we gaan vliegen.’ Juri geloofde hem niet. ‘Je bent gek, man!’ ‘Nee, we gaan naar het vliegveld, man,’ zei Ruggiero en hij wees uit het raam. ‘Ik ken deze weg. We zijn over vijf of tien minuten bij de terminal.’

Enkele minuten later zorgden ze voor een groot spektakel toen de bewapende politieagenten de bus uit stroomden en zich op het voetpad direct voor de terminal voor binnenlandse vluchten opstelden. De gevangenen kwamen achter hen aan, met hun handen voor het lichaam geboid. Elke gevangene werd snel omringd door drie politieagenten - twee hielden hun armen vast en de derde richtte een machinegeweer op hun rug.

Ruggiero: *Fuck, ik blijf een extreem zware crimineel te zijn... Vier gram hasj. Dat is een zwaar vergrijp. Volkomen logisch, zoveel geld als de overheid uitgeeft aan onze beveiliging. Ik ben ook echt een bedreiging voor de samenleving.*

Groepen toeristen en lokale reizigers gingen snel opzij om de indrukwekkende groep politiemannen en gevangenen langs te laten. Ze liepen naar de glazen deuren van de terminal voor binnenlandse vluchten. Binnen kregen de gevangenen een vip-behandeling. Ze hoefden niet te wachten, maar werden een voor een door de metaaldetectoren geleid. Het was een strak georganiseerde operatie, waarbij de politiemannen hun wapens afgaven voor ze bij het apparaat waren en ze aan de andere kant meteen weer terugkregen. Ze werden door de drukke terminal naar een rij plastic stoelen gebracht en kregen flessen water en

bruine papieren pakketten met nasi goreng.

Ruggiero: *De politiemannen waren vriendelijk, maar ze wilden ons niet vertellen waar we naartoe gingen. Ik ging naar de wc. Ik was relaxed. Ik maakte me nergens zorgen over, was alleen heel nieuwsgierig... ontzettend nieuwsgierig. Goddank was geen van ons ter dood veroordeeld, anders hadden ze zeker gedacht dat we op weg naar onze executie waren, want zo zag het er wel uit.*

Hoewel er voor hen bewapende agenten op en neer liepen, zagen de sjofele, in pyjama's geklede gevangenen er eerder kwetsbaar dan bedreigend uit. De mensen staarden naar hen. Sommige nieuwsgierige reizigers kwamen naar hen toe en spraken hen aan. Een jong Italiaans stel liep op Juri af, die een Italiaans voetbalshirt droeg, en vroeg hem wat er aan de hand was.

Juri: *Ze vroegen: 'Wat is er met je gebeurd? Waar ga je naartoe?' Ik zei: 'Ik word verplaatst. Ik zit al heel lang in de gevangenis.'*

Ze reageerden allemaal anders op de situatie. Nita zat te piekeren, Vincente was op zijn gemak en lachte, en Michaël was nog high van een eerdere hoeveelheid smack. Hij wendde zich tot Ruggiero en vroeg: 'Waar gaan we heen, man?' Ruggiero was hyper, opgewonden dat hij in de echte wereld was. 'We gaan vliegen, man. Ik weet niet waar naartoe, maar durf te leven,' zei hij tegen Michaël. 'Gaan we samen high in de lucht!' grapte hij.

Na bijna twee uur was het tijd om te vertrekken. De andere passagiers werden eerst opgeroepen en vulden de voorkant van het vliegtuig. Toen liepen de acht gevangenen en hun uitgebreide politiebegeleiding, zonder de machinegeweren, door het gangpad langs de starende passagiers. Er waren drie lege rijen tussen de gevangenen en de andere passagiers. Ruggiero, Juri en de twee Nigerianen zaten op de achterste rijen en de andere vier zaten er een paar rijen voor.

Een uur later stapten Vincente, Michaël, Nita en Arman uit in de grote islamitische stad Soerabaja op Midden-Java, vlak bij hun nieuwe gevangnissen. De anderen vlogen verder naar het noorden, naar Jakarta.

Ruggiero: *Toen we op de luchthaven van Jakarta kwamen, hadden de politieagenten hun machinegeweren weer. Ik voelde me de grootste fucking terrorist van de wereld, zoals ik daar liep, met al die politieagenten met hun machinegeweren en iedereen die keek. Ik wist niet eens waar ik was, ik was mijn hele leven nog nooit in Jakarta geweest. Het was erg heet. Het duurde wel*

anderhalf uur voor we bij die verrekte gevangenis waren. Toen we daar kwamen, was het afschuwelijk... tweeduizend mensen, heel veel junkies, smerige plek. De bewakers waren heel vijandig in de nieuwe gevangenis, Cipinang. Heel vijandig.

Juri en Ruggiero kregen T-shirts en uniformen en werden toen meegenomen naar het kantoor van het hoofd beveiliging van Cipinang, waar de gevangenisregels werden uitgelegd. Toen ze door het complex naar hun nieuwe cel liepen, trapte een bewaker Ruggiero plotseling hard in de buik. Hij klapte dubbel. Toen draaide de bewaker zich om om Juri aan te vallen.

Juri: *Bam. Hij raakte me drie of vier keer. Ik had het T-shirt nog in mijn hand, dus kon ik mezelf niet verdedigen. Hij zegt tegen me: ‘Dit is Jakarta, dit is geen Bali.’ Ik zeg: ‘Ja, dat weet ik wel, daarvoor hoef je me niet te slaan.’*

Op Bali kwam Ade, Juri's vrouw, voor haar gebruikelijke bezoek naar Hotel K en bood de 5000 roepia aan om binnen te komen. Anders dan gebruikelijk wilde de bewaker het geld niet aannemen. Ze was even in de war. De bewaker keek haar vanuit zijn stoel aan en vertelde het nieuws van Juri's overplaatsing naar Jakarta. Ade zakte in elkaar. Het was verschrikkelijk nieuws. Ze had verhalen gehoord over gevangenen die op brute wijze in elkaar werden geslagen als ze in een nieuwe gevangenis kwamen. Ze wist ook dat Juri's overplaatsing betekende dat zijzelf en zijn bejaarde ouders hun leven op Bali moesten opgeven en in een nieuwe stad opnieuw moesten beginnen.

In Hotel K boezemde de overplaatsing bij alle westerlingen angst in. Het was een grimmige waarschuwing dat iedereen kon worden getroffen door de grillen van de Indonesische overheid. Iedereen kon in het holst van de nacht van zijn bed worden gelicht. Door de bewakers geld toe te stoppen, hadden de gevangenen nog enig gevoel van controle over hun lot gehad, maar deze overplaatsing deed dat gevoel teniet.

Voor de bewakers van Hotel K vormde de angst van de westerlingen een nieuwe manier om te chanteren. De gevangenen gaven honderden euro's uit om hun namen van vermeende overplaatsingslijsten te laten schrappen. De gemener bewakers vonden het leuk om de gevangenen te kwellen. ‘Hé, witte aap, we gaan je vannacht overplaatsen.’ Plotseling wilden de gevangenen koste wat het kost in Hotel K blijven. Dit kwaad was tenminste bekend. De muren grensden aan het paradijs, het was een plek waar toeristen langskwamen, bijzonder toegankelijk

voor vrienden en familie. En omdat er zoveel westerlingen zaten, was er altijd wel iemand om mee te praten. Juri en Ruggiero hadden vrienden gehad in Hotel K. Ze hadden hun dagjes uit naar het strand gehad, hun drankfeestjes in de middag, hun seksnachten, hun favoriete maaltijden die vanuit de beste restaurants op Bali werden bezorgd. Maar die tijd was voorbij en ze wisten niet wat hun te wachten stond in de grote stadsgevangenis.

Juri: *Het was een schok, een traumatische ervaring. We lieten iedereen die we kenden achter. We hadden vrienden daar. Ik kende daar iedereen. Kerobokan voelde na drie jaar aan als thuis. En dan word je overgeplaatst.*

Mick: *Kerobokan is geen echte gevangenis - het is een plek om mensen vast te houden en kaal te plukken. Het is een plek om geld te verdienen. Dat is waarom ze niks repareren, waarom de muren altijd op instorten staan, waarom we ons eigen toilet moeten repareren als we niet ziek willen worden. Een plek waar mensen worden kaalgeplukt zal zelf nergens voor betalen.*

Het hele gerechtssysteem is simpel, en het heeft niets te maken met straf of rehabilitatie. Het maakt niet uit welk bewijs je in de rechtbank hebt, het gaat nooit om het bewijs, het gaat om geld. Ze kijken niet eens naar het bewijs. Dat is waarom iemand met twaalfduizend xtc-pillen, zoals Steve uit Engeland, drie jaar gevangenisstraf krijgt, en een arme jongen van Bali vier jaar voor een of twee pillen. Het hele systeem, van de rechtbanken tot de gevangenis, is bedoeld om geld te verdienen. Het is niet om tegen de handel in narcotica te strijden. Dat is slechts een excuus.

Een gedetineerde: *Je voelt dat je dood bent als je ademhaalt in Kerobokan. Je kijkt altijd uit naar morgen, morgen, morgen, morgen.*

Nawoord

Hoe is het nu?

Thomas

Na zijn vrijlating uit Hotel K werd Thomas naar het Balinese immigratiekantoor gebracht voor zijn derde uitzetting. Dit keer stonden de autoriteiten erop dat hij de lange vlucht naar Oostenrijk nam en niet de korte naar Bangkok. Maar Thomas had andere plannen: hij had al met een vriend afgesproken dat die hem zou helpen ontsnappen. Zodra de politie boven was en een potje zat te kaarten, rende Thomas naar buiten, waar hij achter op een wachtende motorfiets sprong en wegscheurde. Zijn vriend bracht hem naar een afgelegen bushalte en binnen een dag na zijn vrijlating was hij terug in Jakarta, waar hij een leven in de schaduwen leidde en voortdurend over zijn schouders moest kijken.

Binnen afzienbare tijd dealde Thomas weer smack. Na niet al te lange tijd werd hij opgepakt voor het bezit van een paar gram heroïne en veroordeeld tot achttien maanden in de Cipinang-gevangenis - zijn vierde keer in een Indonesische gevangenis. Daarna kwam de verwoestende klap.

Thomas werd ten val gebracht door een voormalige vriend en ex-gedetineerde uit Hotel K, Atiya. Zonder dat Thomas het wist werkte de Chinese drugsdealer Atiya als informant voor de politie; hij lokte mensen in de val in ruil voor geld. Uit het niets belde hij Thomas in de Cipinang-gevangenis met de vraag of hij vanuit zijn cel de levering van een kilo shabu kon regelen. Thomas aarzelde even, maar kon de verleiding van het geld niet weerstaan. Hij regelde dat een Nepalese jongen via Singapore 650 gram shabu naar Indonesië bracht. Maar toen maakte hij een grote fout: Atiya weigerde de standaardprocedure aan te houden - eerst het geld overmaken, dan de drugs ophalen in een lege hotelkamer - maar stond erop dat het geld en de drugs tegelijkertijd werden uitgewisseld. Het was riskant want de leverancier zou zich moeten blootgeven, maar omdat Thomas Atiya al jaren kende en al veel deals met hem had gesloten, hapte hij toe. Hij stuurde zijn nieuwe Indonesische echtgenote eropuit om de shabu af te leveren en de 40 miljoen roepia (3500 euro) in ontvangst te nemen. Enkele tellen nadat ze de drugs had afgegeven, was ze al in de boeien geslagen.

Thomas had geen geld om een deal te sluiten, dus werd hij zwaar gestraft. Zijn vrouw kreeg tien jaar gevangenisstraf en Thomas kreeg twaalf jaar boven op de

achttien maanden waarvoor hij al in de gevangenis zat. Tijdens de behandeling van hun zaken deelden Thomas en zijn vrouw een politiecel en verwekten ze een kind. Helaas worden mannen en vrouwen in Jakarta in afzonderlijke gevangenissen opgesloten, dus zal het jaren duren voordat Thomas zijn vrouw weer ziet. De Oostenrijker heeft inmiddels een zoontje, dat bij zijn vrouw in de gevangenis woont.

Vincente en Clara - de Mexicanen

Clara kwam vrij uit Hotel K toen ze vijf van de zeven jaar had gezeten. Vincente zit zijn levenslange gevangenisstraf nu uit in een gevangenis op Java. Hun rijke Chinese drugsklant die op Bali woonde, is Indonesië ontvlucht. Blijkbaar werd de grond hem te heet onder de voeten.

Iwan Thalib

Iwan Thalib werd overgeplaatst naar de extra zwaar beveiligde Nusakambangan-gevangenis om de laatste jaren van zijn straf uit te zitten. Hij werd vanuit Hotel K overgeplaatst door een bijzonder strenge nieuwe baas die de drugsmarkt probeerde uit te elimineren door de grote jongens uit Hotel K te verwijderen. (Dat heeft niet gewerkt. De drugshandel in Hotel K is nog altijd bloeiend.)

Iwan werd in juni 2009 vrijgelaten uit Nusakambangan nadat hij slechts acht van de zestien jaar had uitgezeten. Hij keerde terug naar zijn familie op Bali en was binnen drie of vier dagen weer terug in de omgeving van Hotel K - nu als bezoeker. Hij lunchte in een van de kantoren met zijn Nederlandse vrouw en drie leden van de Bali Nine. De drie Australiërs, die eerst in een dodencel zaten, hadden Iwans advocaat gebruikt om hun doodstraffen te laten omzetten in levenslang en waren bevriend geraakt met de vrouw van de drugsdealer. Toen Iwan in de gevangenis op Java zat, had zij de gevangenen regelmatig bezocht. Ze ontving hun familieleden zelfs in haar huis, naast de gevangenis, als ze vanuit Australië naar Bali vlogen om de gevangenen te bezoeken.

Sonia Gonzales Miranda (het Zwarte Monster)

Ik heb Sonia ontmoet in Hotel K toen ik de autobiografie van Schapelle Corby, *Bali bajes*, schreef. In de tijd die ik nodig had om *Hotel K* te schrijven, zat Sonia nog eens drie keer een gevangenisstraf uit. Op een ochtend zag ze me en kwam ze me in haar hippe outfit - een blauwe jeanspet, een minirok en een strak zwart topje - en haar gezicht vol make-up groeten en me opgewonden vertellen dat ze beroemd was, omdat ze in *Bali Bajes* werd genoemd. Veel mensen die in Hotel K op bezoek kwamen, wisten nu wie ze was. Haar beruchtheid nam toe en dat vond ze leuk.

Een andere keer ontmoette ik haar toen ze een vrije vrouw was en in Hotel K op bezoek kwam bij een gevangene. Ze had een missie; ze probeerde haar dochter terug te krijgen van de vrouw aan wie ze haar jaren eerder had verkocht - niet uit moederliefde, maar om snel geld te verdienen. Sonia's plan was om de vrouw naar de gevangenis te lokken - met de hulp van een wederzijdse vriend, een gedetineerde - en dan het kind af te pakken.

Een bevriende politieagent stond achter de deur te wachten. Er hing altijd een bepaalde spanning in de lucht als Sonia er was. Ze zat vlak bij me, verborg zich achter me zodat de vrouw haar niet zou zien en er vandoor zou gaan. Sonia was van plan het kind terug te pakken. Tijdens het wachten haalde Sonia foto's tevoorschijn van haar dochter en een knappe Europese jongen (van wie ze beweerde dat het haar sexy vriendje was, terwijl de foto duidelijk uit een tijdschrift was gescheurd). Die dag mislukte Sonia's plan. De vrouw kwam niet opdagen. Sonia vertrok teleurgesteld, maar liet de moed niet zakken. Ze had nog allerlei andere plannen om haar dochter terug te krijgen.

Het duurde echter niet lang voordat Sonia weer achter de tralies in Hotel K zat omdat ze een toerist had bestolen. Het was een soort perpetuum mobile: Sonia zat een paar maanden, kwam vrij en werd een maand of zes later weer opgesloten terwijl ze beweerde dat ze graag in de gevangenis zat op Onafhankelijkheidsdag. Dit was geloof ik de negentiende keer dat ze vastzat.

Mick: *Voor veel Indonesiërs is de gevangenis niet echt een gevangenis, het is een toevluchtsoord. Sonia bijvoorbeeld blijft maar terugkomen. Er zijn honderden recidivisten. Ze kunnen buiten niets anders doen dan stelen.*

Ruggiero

Ruggiero: *Wat mensen zich niet realiseren, is dat in de gevangenis elke emotie heftiger is: extreem high, heel erg diep in de put, weet je wel. Als je het niet ziet zitten, zie je het ook écht niet zitten. Als je blij bent, ben je meteen ook maar euforisch... om kleine dingen... als ik bijvoorbeeld een sms krijg van iemand van wie ik al een tijd niets heb gehoord, dan is het alsof ik de loterij heb gewonnen.*

Direct na zijn overplaatsing van Hotel K naar de Cipinang-gevangenis werd de Braziliaan samen met de Italiaanse Juri twee weken opgesloten in een kleine isoleercel. Omdat hij niet aan smack kon komen, moest Juri cold turkey afkicken en Ruggiero moest toezien hoe zijn vriend de pijnlijke ontwenningverschijnselen onderging. Hij heeft Juri urenlang gemasseerd om hem erdoorheen te slepen.

Ruggiero: *We deelden de pijn.*

Ruggiero heeft zich bekeerd tot het boeddhisme en zegt dat zijn vroomheid en geloof in karma hem hebben gered. Hij bidt en mediteert regelmatig in de hindoeïstische tempel van de zwaarbeveiligde Nusakambangan-gevangenis. Zo probeert hij een beter mens te worden en betekenis te geven aan de zevenenhalf jaar die hij in de gevangenis heeft verspild. Hij drinkt en rookt nog steeds en draait af en toe door - zo probeert hij te vergeten waar hij is. Met strafverkortingen hoopt hij binnen zes maanden vrij te zijn, hoewel zijn verzoek om als eerste buitenlander voorwaardelijk vrij te worden gelaten is afgewezen. Normaal gesproken komen alleen Indonesiërs voorwaardelijk vrij, maar een nieuwe wetgeving heeft mogelijkheden geschapen.

Zijn frustratie wordt ook gevoed door het feit dat hij sadistische moordenaars na slechts twee of drie jaar de gevangenis ziet verlaten.

De latino heeft een nieuwe vriendin, een Braziliaanse vrouw die hij al jaren kent, en kijkt uit naar een rooskleurige toekomst buiten de gevangenis die niet zo lang op zich zal laten wachten.

Juri

Juri's straf is van levenslang teruggebracht naar vijftien jaar. Hij heeft al zeven jaar gezeten op het moment dat dit boek wordt geschreven. Het leven buiten de gevangenis zal echter nooit meer hetzelfde zijn, aangezien zijn toegewijde vader, die zijn laatste zeven jaar heeft opgeofferd om dicht bij zijn zoon te zijn, in 2010 is overleden. Tijdens zijn lange strijd tegen kanker en terwijl hij steeds zieker werd, verbleef hij in een afgelegen islamitisch dorp in Indonesië om voor zijn enige zoon te zorgen. Hij kwam drie keer per week met een bootje naar de eilandgevangenis. Hij hield van zijn zoon en weigerde te accepteren dat hij een drugsgebruiker en -smokkelaar was. Zijn ziekte dwong hem uiteindelijk terug te keren naar Italië, waar hij is overleden.

Juri's vader heeft de laatste jaren weinig tijd kunnen doorbrengen met zijn vrouw, omdat ze er samen voor hadden gekozen hun zoon op de eerste plaats te zetten en in twee verschillende werelden te leven. Ze waren om beurten in Indonesië om voor Juri te zorgen. Het was zwaar voor hen. Er was in Cilicap weinig anders te doen dan wachten tot ze weer op bezoek mochten. Juri is voor eten en een beltegoed nu afhankelijk van zijn bejaarde moeder en zijn Timorese vrouw Ade.

Nita

Nita zit nog steeds de tienjarige gevangenisstraf uit die ze had gekregen toen ze was betrapt op dealen in het immigratiekantoor. Ze zit nu in een vrouwengevangenis op Midden-Java. Altijd als ik bij haar op bezoek was, droeg ze een blauw gevangenisshirt en een onflatteuze spijkerbroek, omdat ze er nog niet in was geslaagd haar kleding en andere bezittingen uit Hotel K terug te krijgen.

Mick

Mick heeft een overplaatsing uit Hotel K voor elkaar gekregen door te doen alsof hij doordraaide. Hij verzong een verhaal en vertelde de gevangenisbaas dat hij werd bedreigd door Laskar. Bij wijze van bescherming werd Mick in cel tikus gezet, maar de bewakers konden hem op de lange termijn niet blijven beschermen. Daarom werden hij en zijn vriendin Trisna overgeplaatst. Mick houdt nog altijd vol dat hij onschuldig is. Om zijn woede onder controle te houden doet hij vrijwel elke dag aan yoga en mediteert hij urenlang. Net als veel westerlingen die lange straffen uitzitten, heeft hij geprobeerd een grotere betekenis en zin achter zijn opsluiting en verloren jaren te vinden, en gelooft hij dat het hem in staat heeft gesteld spiritueel te groeien op een manier die anders nooit mogelijk was geweest.

***Mick:** Mijn gedachten zijn langzaam veranderd. Waarom dit me is overkomen. Mijn houding en gedrag zijn 180 graden omgeslagen. Ik was een gestoorde gek die achter de gouverneur aan rende. Ik ben van een gek veranderd in een meer verlicht mens. Ik denk nu dat ik gezegend ben. Ik kon buiten niet krijgen wat ik nodig had. Je krijgt hier inzicht in mysteries.*

Mick heeft er negen jaar van zijn vijftienjarige gevangenisstraf op zitten en probeert nu voorwaardelijk vrij te komen.

Kevin

Kevin werd vrijgelaten en is uitgezet naar Groot-Brittannië. Hij bemoeit zich niet met zijn kind dat door de tralies in Hotel K is verwekt.

Arman

Arman zit zijn vele straffen uit in de Nusakambangan. Zijn straf is - sinds hij voor het eerst incheckte - van tien jaar opgelopen naar bijna dertig jaar, en er lopen nog meerdere zaken naar aanleiding van aanklachten tijdens zijn verblijf in Hotel K.

Schapelle

Schapelle is begin 2014 voorwaardelijk vrij gekomen, maar zal nog tot juli 2017 in Indonesië moeten blijven om aan de voorwaarden van haar voorwaardelijke invrijheidstelling te voldoen. Haar oorspronkelijke straf van twintig jaar is hiermee teruggebracht naar negen jaar.

Ze heeft in 2010 een clementieverzoek ingediend bij de Indonesische president, omdat haar geestelijke gezondheid hard achteruitging. (Clementie is de laatste kans op gratie voor gedetineerden, en op het moment liggen er ongeveer tweeduizend verzoeken bij de president. Zijn beslissing is volgens de wet niet gebonden aan een tijdslimiet.) Schapelle blijft volhouden dat ze onschuldig is. Ze zegt dat ze liever in de gevangenis sterft dan toegeeft dat ze een drugsmokkelaar is.

Ik heb Schapelle voor *Bali bajes* maandenlang elke dag in Hotel K geïnterviewd, en naar mijn mening is ze mentaal gebroken. Niet alleen door het vreselijke bestaan in de gevangenis en de lange, donkere tunnel die voor haar lag, maar omdat ze is opgesloten voor een misdaad die ze niet heeft gepleegd. Stel je eens voor dat je in haar schoenen staat: je arriveert in een prachtig land voor een vakantie van twee weken en er zit iets in je tas waarvan je zeker weet dat je het er niet in gestopt hebt. Je knopt om bewijsmateriaal te vergaren om jezelf vrij te pleiten: het gewicht van de tas bij het inchecken of de röntgenopnamen van de bagage. Qantas weigert echter elke medewerking. Je vraagt of de plastic zakken onderzocht kunnen worden op vingerafdrukken, maar de Indonesische rechtbank weigert botweg. Als Schapelle de drugs echt niet in haar tas heeft gestopt, en ik geloof haar, heeft ze nooit de mogelijkheid gehad om dat te bewijzen. Onschuldig zijn en twintig jaar in Hotel K in het vooruitzicht hebben, daar zou iedereen gek van worden. Het is dan ook geen verrassing dat Schapelle haar verstand is verloren.

Saidin

Saidin kwam in 2008 vrij, nadat hij iets meer dan zes jaar in de gevangenis had gezeten omdat hij iemands hoofd had afgehakt en het aan de vissen had gevoerd. Hij is terug bij zijn gezin in het Klungkung-district op Bali en verdient een stuk minder dan toen hij Pemuka was in Hotel K.

Michael Blanc

Michaël Blanc heeft het laatste deel van zijn straf uitgezeten in een gevangenis op Java. In 2009 zette de president zijn straf om van levenslang in twintig jaar, maar begin 2014 is hij voorwaardelijk vrijgelaten. Volgens de regels moet hij

nog tot juli 2017 in Indonesië blijven voordat hij écht vrij is. Zijn toegewijde moeder is al die tijd dat hij in de gevangenis zat in Indonesië blijven wonen om voor hem te zorgen.

Laskar Bali

De acht Laskar-bazen zijn allemaal vrijgelaten uit Hotel K. Geen van hen heeft meer dan een paar jaar vastgezeten voor de gewelddadige moord in karaokebar Denpasar Moon. De Laskars hebben het nog steeds voor het zeggen in de bars en clubs van Legian en Seminyak, maar ze maken niet meer de dienst uit in Hotel K. Diverse andere bendes hebben het voor het zeggen gehad in Hotel K, waaronder een Koreaans syndicaat. Er zitten wel altijd wat Laskar-leden binnen.

Bali Nine

De acht Australische mannen van het Bali Nine-syndicaat zitten nog altijd in de dodentoren, samen met een aantal Indonesiërs en de Nigeriaan Emmanuel.

Drie leden van de Bali Nine (Andrew, Scott en Myuran) hebben een laatste poging ondernomen om hun doodstraf aan te vechten. Daarna kunnen ze alleen de Indonesische president nog om clementie vragen, maar die heeft dat nooit eerder verleend aan een gevangene die vanwege drugs de doodstraf heeft gekregen. Alleen Scotts straf is inmiddels verlaagd tot achttien jaar.

Het voormalige hoofd van de Australische federale politie (AFP), Mick Keelty, is in 2010 naar Bali gekomen als getuige à décharge voor Scott Rush. Scotts ouders konden het in de rechtbank niet opbrengen de man aan te kijken wiens tip aan de Indonesische politie ertoe leidde dat hun zoon ter dood werd veroordeeld. Keelty stelde dat Scott in Australië een gevangenisstraf van minder dan tien jaar zou hebben gekregen en dat de rol die hij in het syndicaat speelde ‘zeer minimaal’ was.

De vijf leden van de Bali Nine die een levenslange straf uitzitten, krijgen geen strafvermindering, maar de kans bestaat dat hun straffen ooit worden teruggebracht naar twintig jaar, zoals de president in het geval van de Fransman Michaël Blanc heeft gedaan.

De enige vrouw van de groep, Renae Lawrence, heeft er bijna zes van de twintig jaar opzitten. Ze is als tamping niet bang om vieze handen te krijgen en maakt afvoeren en riolen schoon; daardoor heeft ze enkele malen strafvermindering gekregen. Met een oplopend aantal tweejaarlijkse strafverminderingen kan ze binnen zes tot acht jaar vrij zijn.

Alle Australiërs leven met de constante angst dat ze van Hotel K naar gevangenissen op Java kunnen worden overgeplaatst. Enkele jaren geleden was er de nodige paniek toen het gerucht de ronde deed dat Australische ambtenaren

het Alcatraz van Indonesië - de extra beveiligde Nusakambangan-gevangenis - zouden verkennen.

Hotel K is en blijft een hel - maar wel eentje die ze kennen en waar ze op de hoogte zijn van de mores.

Ronnie Ramsay

Ronnie Ramsay werd na het uitzitten van zijn straf van tien maanden in Hotel K uitgezet naar Groot-Brittannië. Britse kranten meldden dat hij op straat leeft en een daklozenkrant verkoopt.

‘Ik heb weinig geluk en heb al een tijd geen contact gehad met Gor don of mijn moeder. Ze hebben hun handen van me afgetrokken, en ik moet simpelweg zorgen dat ik overleef. Het is me slecht vergaan sinds mijn tijd in Indonesië. Ik ben al een hele tijd terug in Groot-Brittannië, maar de familie wil me niet spreken.’

- Glasgow Evening Herald, 4 augustus 2009

Dankwoord

Allereerst wil ik alle gedetineerden en ex-gedeteneerden bedanken die hun verhalen met me hebben gedeeld. Voor velen betekende het dat ze oude wonden moesten openrijten en heel vervelende momenten moesten herbeleven. Voor degenen die nog altijd zitten opgesloten in een Indonesische gevangenis was het soms erg moeilijk om gruwelen uit het verleden te herbeleven terwijl ze regelmatig nieuwe gruwelen moesten doorstaan.

Ik wil ook de mensen die al vrij waren bedanken dat ze terug zijn gegaan naar die tijd. Een aantal van hen had moeite hun emoties in de hand te houden, maar anderen vonden het duidelijk fijn om hun verhaal te vertellen. Soms schudden ze vol ongeloof het hoofd of moesten ze enorm lachen om de bizarre herinneringen. Verhalen die in Hotel K, waar alles gestoord was, niet heel bizar leken, maar die opeens absurd en choquerend klonken toen ze in een normale omgeving verteld werden. In de gestoorde wereld van Hotel K hadden ze bijna normaal geleken.

Er zijn vier gevangenen in het bijzonder die ik wil bedanken: Mick, Ruggiero, Juri en Thomas. Ze zitten allemaal nog vast, maar het zijn ontzettend scherpe, grappige en interessante mannen. Ik bleef me verbazen over hoe optimistisch ze vaak waren, ondanks de afschuwelijke, onmenselijke omstandigheden waarin ze leefden. Hun positieve houding was inspirerend. Ze stelden zich voor me open en deelden hun leven achter de tralies door mij hun verhalen te laten opschrijven. Bedankt, alle vier - ik hoop dat jullie veel strafverminderingen krijgen en zo snel mogelijk vrijkomen.

Ik wil verder een hooggeplaatste bewaker van Hotel K bedanken. Hij heeft me geholpen toegang te krijgen tot de gevangenen en heeft me verhalen en bevestigende feiten over Hotel Kerobokan verschaft.

Ik bedank Mercedes Corby voor haar steun en vriendschap tijdens mijn tijd op Bali, voor haar tips en adviezen, en omdat ze een geweldig klankbord was.

Ik bedank Malcolm Holland voor zijn steun en aanmoediging, en voor zijn blijvende enthousiasme over alle gevangenisverhalen die ik hem achttien maanden lang heb verteld. Mal, bedankt dat je me geestelijk gezond hebt gehouden terwijl ik in Indonesië langs de gevangenissen trok!

Ik bedank mijn zeer goede vriend en journalist James Foster, die me, zoals altijd, steunde wanneer ik dat nodig had.

Ik bedank mijn moeder Sue, mijn zussen Louise en Simone, mijn zwager Matthew Cripps en mijn goede vriendinnen Caroline Frith en Sandra Clearly,

omdat ze af en toe een hoofdstuk voor me lazen en me feedback gaven.

Ten slotte bedank ik Emma Rafferty van Pan Macmillan voor haar goede werk en Joshua Ireland van Quercus voor zijn werk aan de Britse editie.

En uit de grond van mijn hart bedank ik non-fictie-uitgever Tom Gilliat van Pan Macmillan. Zonder Toms geloof, steun en knallende zweep was dit boek vast nooit geschreven.

Over de auteur

Sinds haar studie journalistiek aan de RMIT University in Melbourne, werkt Kathryn Bonella als journalist voor televisie en gedrukte media. Ze verhuisde achttien maanden na haar afstuderen naar Londen en werkte meerdere jaren als freelancer voor talloze Engelse, Amerikaanse en Australische televisieprogramma's, tijdschriften en kranten.

In 2000 keerde ze terug naar Australië om als producent te werken voor het gerenommeerde actualiteitenprogramma *60 Minutes*, met verhalen van over de hele wereld. Eind 2005 vertrok ze bij *60 Minutes* en ging ze naar Bali om Schapelle Corby's autobiografie *Bali bajes (No More Tomorrows)* te schrijven. Het boek werd direct een bestseller en is momenteel verkrijgbaar in zes talen. Kathryn is voor twee jaar naar Bali teruggekeerd om onderzoek te doen en *Hotel K* te schrijven.

www.kathrynbonella.com

Roberto Maldonado

Iedereen die door de immigratie op de Balinese luchthaven Ngurah Rai loopt, wordt geconfronteerd met dit bord – toch negeren vele mensen de waarschuwing, met alle gevolgen van dien.

Ironisch genoeg is Hotel K de beste en goedkoopste plek om smack te scoren. Deze gedetineerde is een van de honderden die regelmatig spuiten in hun cel.

Saidin

De Indonesiër Saidin was tot Pemuka benoemd en had veel vrijheid. Westerlingen als de Engelsman Steve vonden het leuk om te kijken als Saidin met de vele slangen speelde die hij als huisdieren hield.

'Ja. En ik zou het zo weer doen.' De Braziliaan Ruggiero (links) vroeg Saidin (rechts) eens of hij echt het hoofd van een man had afgehakt.

Ruggiero Parizo

Ruggiero (links) met een van zijn plaatselijke vriendinnen, en de Australiër Martin Stephens van de Bali Nine met zijn verloofde Christine. Geen champagne en zachte bedden in de gevangenis. Beide stellen hadden seks in een kantoor, vaak gelijktijdig; privacy was een luxe die ze zich niet konden veroorloven.

Van links naar rechts: Steve Turner (Engels), Pascal (Frans), een lokale gevangene, Aris (Nederlands), drie Indonesiërs, een Peruaanse gevangene, Juri (Italiaans), Gabriel (Amerikaans), Alexei (Russisch) en Michaël Blanc (Frans). 'Zien we er niet blij en gestoord uit?' aldus Ruggiero.

Ruggiero in een strandstoel met een fles drank. De Amerikaan Gabriel in zijn surfshort met roze bloemen, en de Rus Alexei. Elke dag was een feestje.

In het winkeltje bij de tennisbaan kunnen de gedetineerden van alles kopen – van noedels, zeep en sigaretten tot *shabu (ice)* en... smack.

Juri Angione

Juri en Ade beleven hun grote trouwdag in Hotel K. De bruidsjurk en Juri's pak van Italiaanse zijde werden in Italië gemaakt. Er waren honderd gasten. Tijdens de ceremonie werden twee andere gevangenen door een bewaker betrapt op seks in het toilet. Getuige Steve Turner kon amper overeind blijven staan door alle drugs die hij vooraf had gebruikt.

Made Naji

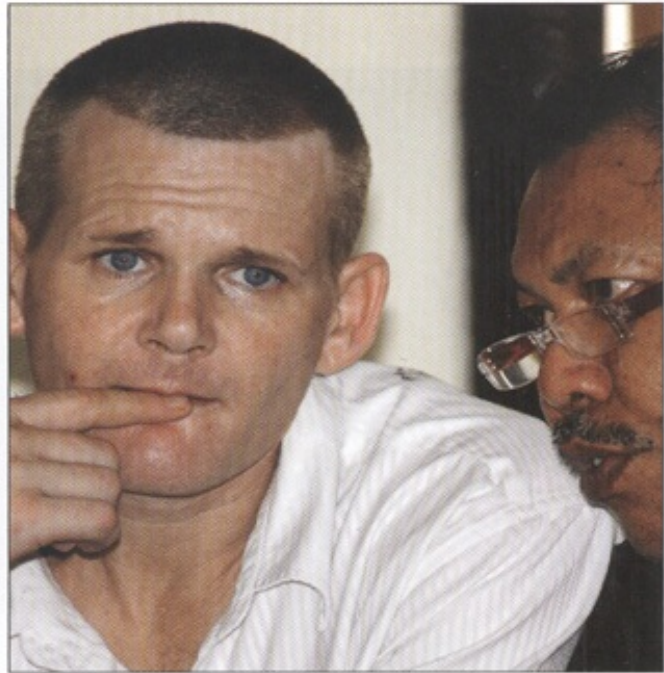
Enkele ter dood veroordeelden vormen samen een team in een tennistoernooi. Op de foto staan de Australiërs Scott Rush en Andrew Chan – heroïnekoeriers en lid van het syndicaat dat de Bali Nine werd genoemd.

De Australische Renae Lawrence (rechts), een van de Bali Nine, is de playboy van het vrouwenblok. Ze is iemand met macht. Ze liet een groot bed in haar cel plaatsen om de meiden te vermaken.

Schapelle Corby wordt teruggebracht vanuit het Sanglah-ziekenhuis, nog steeds niet in orde. Nog geen jaar later wordt ze in comateuze toestand teruggebracht en in de gaten gehouden om zelfmoord te voorkomen.

Ronnie Ramsay – de broer van de chef-kok Gordon Ramsay – voert in de Balinese districtsrechtbank in Denpasar een wanhopig gesprek met zijn Balinese advocaat Erwin Siregar. Ronnie kon wegens het bezit van heroïne worden veroordeeld tot tien jaar in een hete, stinkende, van de ratten vergeven cel in Hotel K.

Arhies Rante

Een van de cellen in blok W. Elke middag om halfvijf werden zo'n vijftien vrouwen opgesloten voor de nacht. De cellen zijn lawaaiig, heet en stinken naar zweet. Arme Indonesiërs, die niets begrijpen van hygiëne, plassen of menstrueren er soms op de grond en ruimen het later pas op.

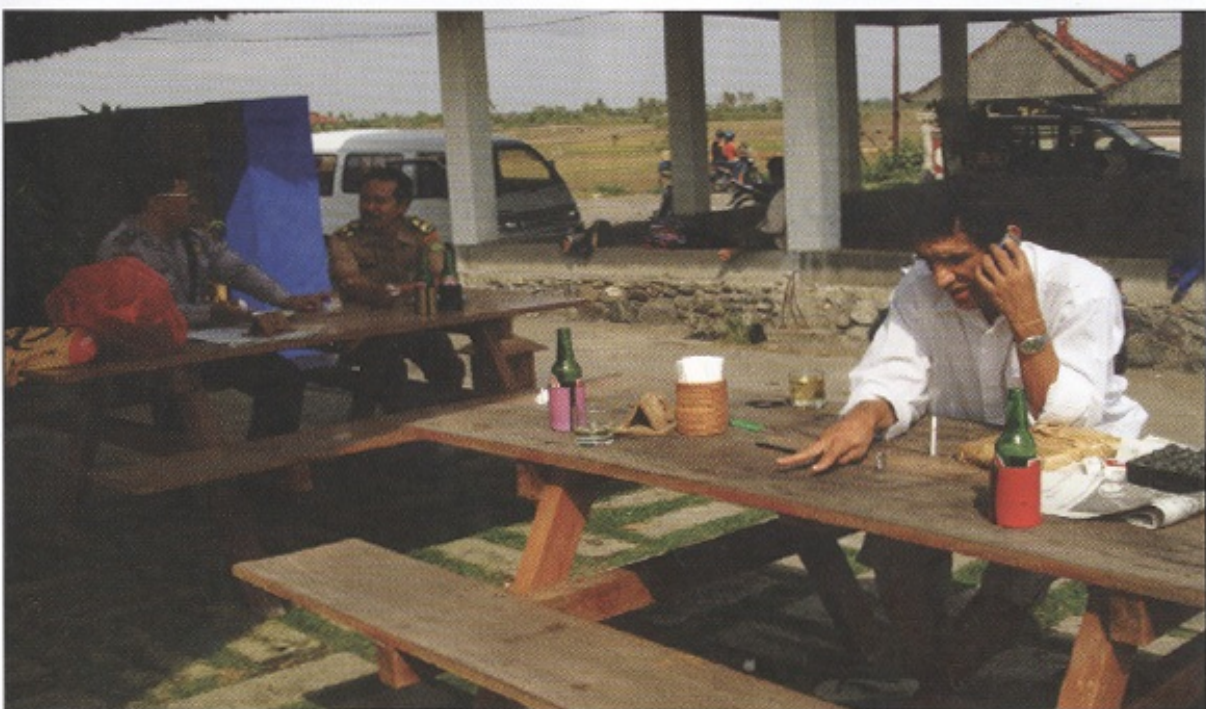

Arhies Rante

Terrorist Iman Samudra schreeuwde vanuit zijn celraam naar bezoekers en naar vrouwelijke gedetineerden die hun lichaam niet volledig bedekten. In zijn cel gebruikte hij een laptop om de tweede reeks aanslagen op Bali te organiseren. Hij schreef een boek over terrorisme.

Ruggiero geniet van een dagje vrijheid terwijl de politie hem zogenaamd naar de tandarts begeleidt. Hij ontmoet zijn vrienden op het strand, zijn vriendin in een hotel en brengt voor iedereen drugs mee vanuit Hotel K.

Ruggiero is even weg uit Hotel K voor een dagje aan zee.

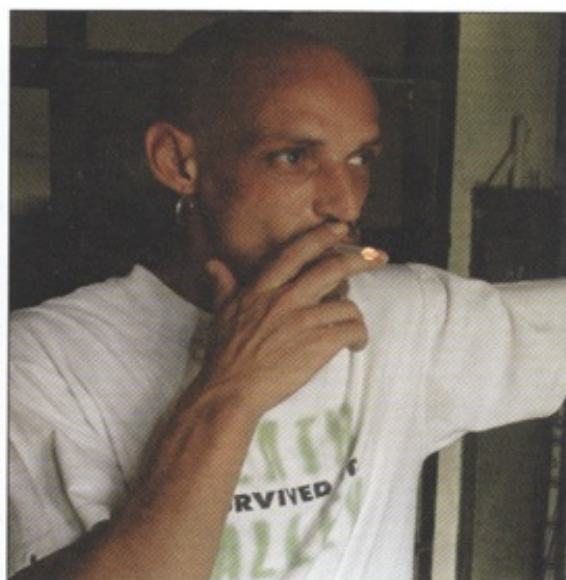
Roberto Maldonado

De Oostenrijkse heroïnedealer (en verslaafde) Thomas bleef in Hotel K dealen. Dit was zijn tweede keer in Hotel K en de derde keer in een gevangenis in Indonesië. Meestal betaalde hij om zijn straffen kort te houden.

Roberto Maldonado

Surfer Gabriel, uit Californië, zit vast vanwege een drugsvergriep. Hij werd bijna doodgeslagen door de bewakers en de Laskarbende toen hij van de wachttorenen sprong en probeerde te ontsnappen.

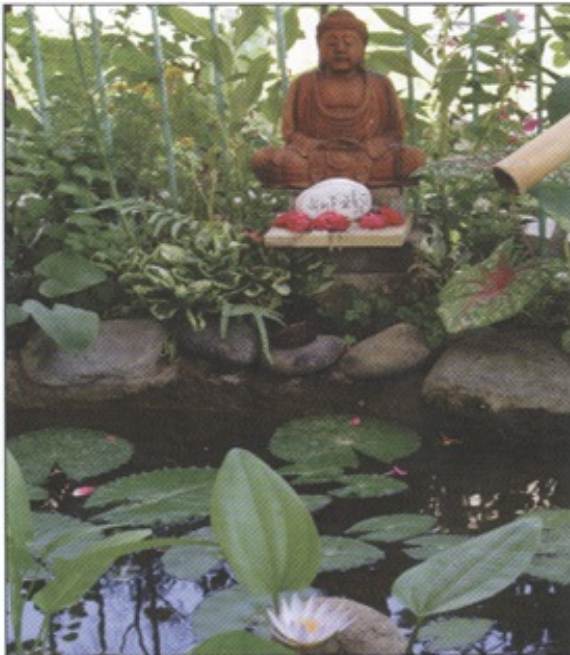

Roberto Maldonado

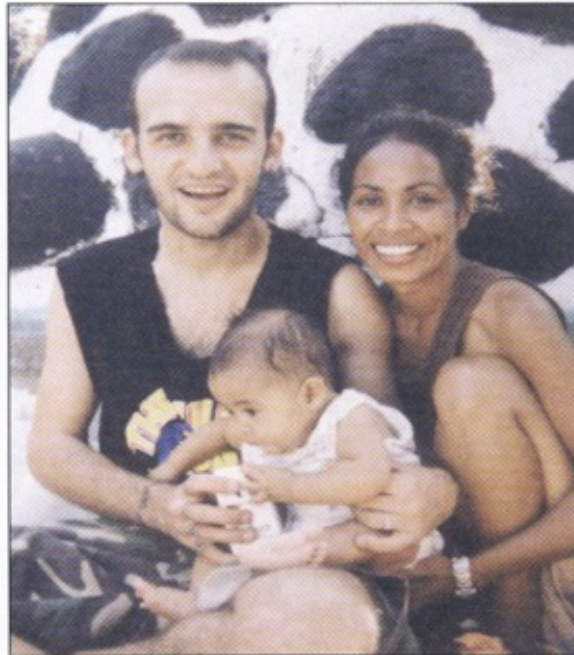
De Franse gedetineerde Michaël Blanc rookt een joint. Michael werd opgepakt toen hij bijna vier kilo hasj in duikflessen van India naar Bali probeerde te smokkelen. Hij was de eerste die op Bali de doodstraf kreeg vanwege een drugsvergriep. Het uiteindelijke vonnis luidde levenslang en Michaël raakte in Hotel K verslaafd aan heroïne.

'Het is gewoon rock-'n-roll.' Ruggiero zong en tokkelde elke avond op zijn gitaar om het geluid dat zijn Italiaanse celgenoot maakte met het doorzagen van de tralies voor hun raam te overstemmen. Ruggiero werd vlak voor zijn ontsnapping betrapt en werd in elkaar geslagen en opgesloten in cel tikus.

De westerse gedetineerden doen alles om het leven draaglijker te maken. Ze knappen hun cellen op en leggen tuinen aan.

De Italiaanse Juri en zijn vrouw Ade brachten samen kostbare tijd door.

Komang Surtisna

Gevangenen worden meestal door bewakers gewaarschuwd voor invallen van de politie. Maar soms zijn ze niet snel genoeg. Deze gedetineerde werd gepakt met drugs in zijn cel en wordt gefouilleerd voordat hij naar het politiebureau wordt gebracht en opnieuw wordt aangeklaagd.

Made Nagi

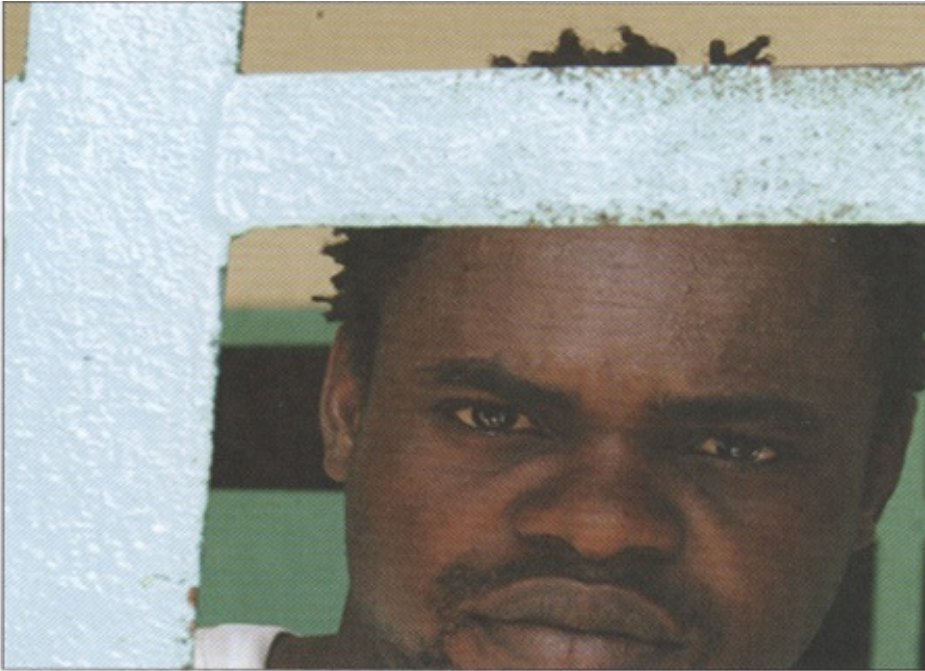
Schappelle Corby zit vast in het vrouwendeel: zelfs als de deur open is, is er een denkbeeldige grens.

De Australische ter dood veroordeelde gevangene Scott Rush werd op de luchthaven Denpasar gepakt met meer dan 1 kilo heroïne op zijn lichaam. Hier zit hij bij bewaker Wayan.

De gevangene Abdul Habib slikte 25 xtc-pillen om het bewijsmateriaal te verbergen voor een politie-inval. Hij overleed kort nadat deze foto was genomen in het Sanglah-ziekenhuis.

Roberto Maldonado

De Nigeriaan Emmanuel zit in de dodencel voor het smokkelen van vierhonderd gram heroïne van Pakistan naar Bali. Hij sloeg avondenlang alles in zijn cel kapot uit woede over de hypocrisie van het systeem. 'Ze stoppen me hier vanwege de drugs, maar ik zie dat ze hier drugs verkopen als koffie.' Hij deelt nu een cel met de Australische ter dood veroordeelde Scott Rush.

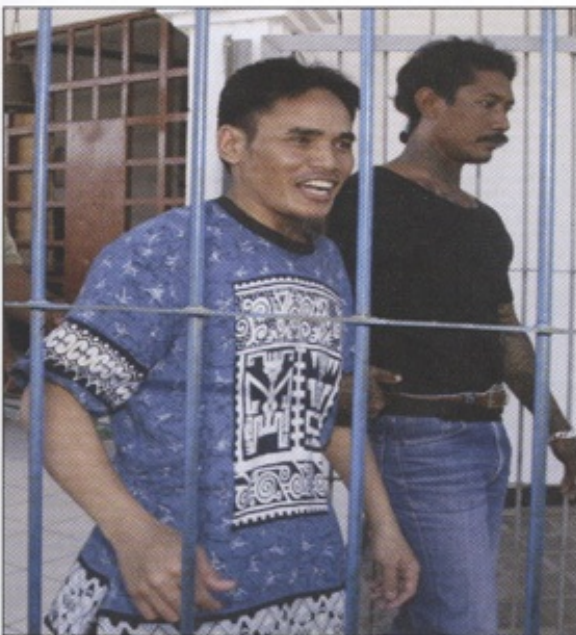

Made Nugi

De 'dodentoren': verblijfplaats van de acht Australische mannen van de Bali Nine, de ter dood veroordeelde Emmanuel en enkele Indonesiërs. Eerder zaten de plegers van de bomaanslagen op Bali er vast.

De ter dood veroordeelde Scott Rush moet van de bewakers na zijn tenniswedstrijd met journalisten praten. Het hoort allemaal bij een pr-stunt, waarin Hotel K zichzelf promoot als rehabilitatie-instelling – ook al is de realiteit compleet anders.

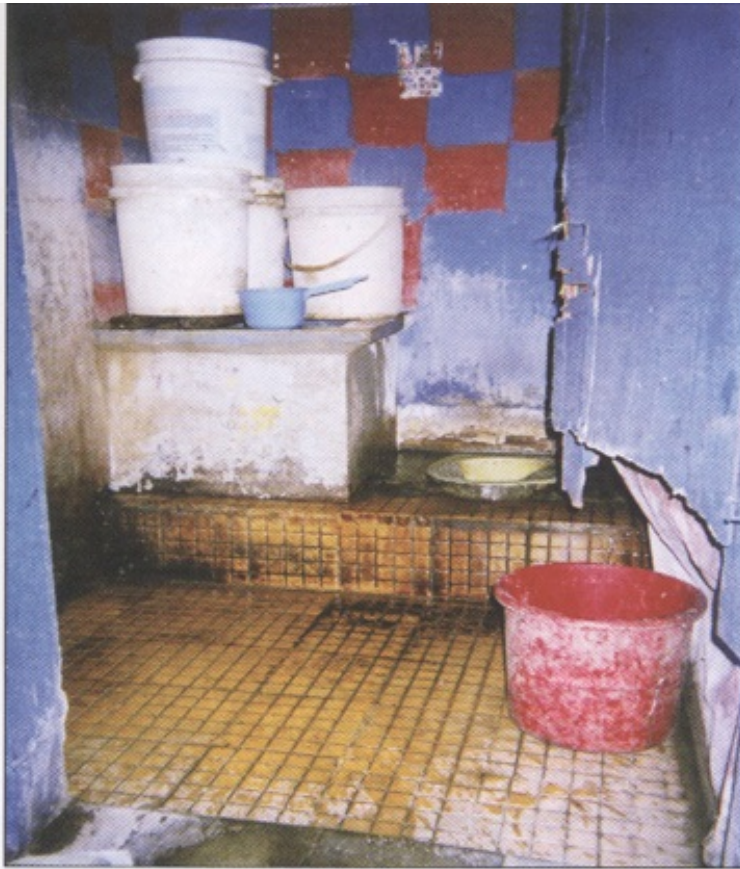
De meest gehate man in Bali: de terrorist Amrosi, ook wel de lachende moordenaar genoemd vanwege zijn blijdschap over de dood van 202 mensen die in 2 nachtclubs in Kuta door zijn bommen omkwamen. Hier wordt hij door de gevangenis geleid door Pemuka Ketut Dana.

Sonia Gonzales, bijgenaamd het Zwarte Monster, heeft bijna twintig keer in Hotel K gezeten. Haar terugkerende delict: ze heeft seks met toeristen, drogeert ze en steelt hun waardevolle spullen. Ze werd in Hotel K door de tralies van haar cel zwanger.

De beruchte cel tikus. Gevangenen worden hier in hun onderbroek soms maanden opgesloten. Verschillende gevangenen zijn in de cel overleden aan aids en tbc. Scott Rush zat een maand opgesloten in deze cel, deels samen met de Nigeriaanse ter dood veroordeelde Emmanuel. 'Het ergste aan cel tikus is dat ze je er opsluiten en je het gevoel hebt dat ze je helemaal zijn vergeten,' vertelt Scott.

Elke cel heeft slechts één hurktoilet dat de gedetineerden moeten delen. De toiletten raken vaak verstopt, waardoor viezigheid over de vloer stroomt.

Eten koken in een geïmproviseerde keuken, pal naast het hurktoilet.

Hotel K beslaat zo'n 4 hectare. Er is plaats voor 320 gedetineerden, maar de aantallen liggen tussen 900 en 1000. Vaak worden er meer dan 10 gevangenen in een cel gepropt.

De machtige gedetineerde Iwan Thalib runde een xtc-fabriek achter in zijn meubelwerkplaats in Hotel K. Een gevangenisstraf weerhield de drugsbaron er niet van een van de grootste xtc-leveranciers van Bali te blijven.